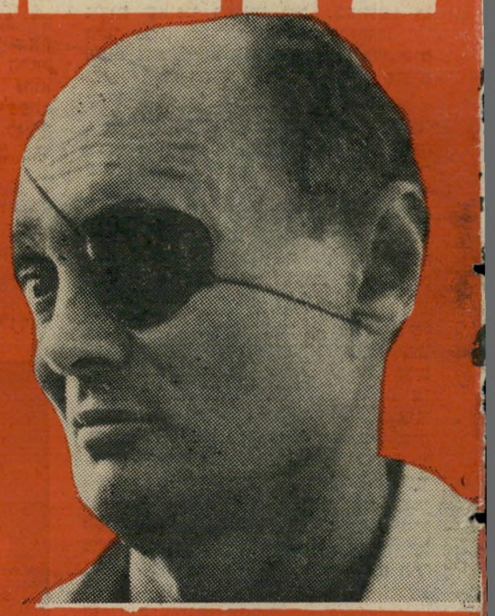
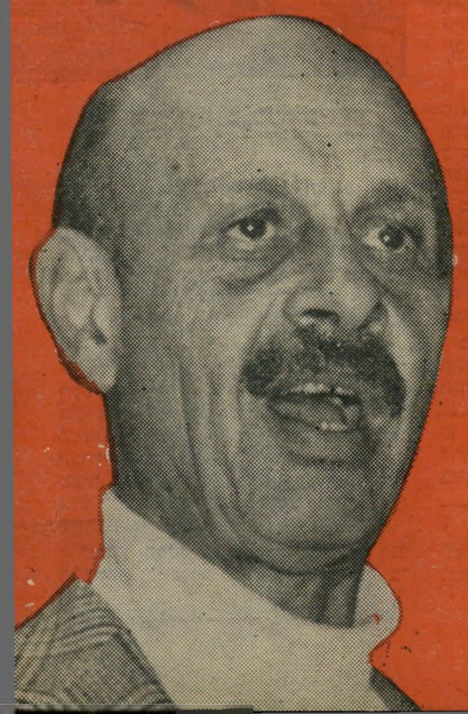
כ"ו אדר תשל"ז 16.3.77 שנה 41 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 83

העולם הזה

משה ד"יין גנב רכוש צה"ל
כדי לתת פירסום לפריצה
סודית לתחתית מערת המכפלה

דיין וידין
שותפים להפקרות

יגאל ידין נתן פירסום למעשה
חילול־קודש שיקומם את
העולם המוסלמי נגד ישראל

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע„מ, תל־אביב, רחוב בן־אכיגדור • הפצה: „גד" בע„מ • גרופות: „צינקוגרפיה כפסי" בע„מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע„מ.

קוראים כתבים

שתי ידיעות קטנות, שהתפרסמו ביום השלישי בשבוע שעבר בעיתוני־הצהריים, היו יוצאות־דופן. שתיהן עסקו באותו נושא וסיפרו על מאורע שהתרחש בישראל. אבל את הדיווח על אותו מאורע קיבלו שני הצהרונים מסוכנות־ידיעות זרה, שהפיצה את ידיעותיה מ־מרכזה בארצות־הברית.

היו אלה הידיעו שסיפרו על הלווייתו של ג'ו („דוק") סטאשר — מי שהיה בשעתו מראשי המאפיה היהודית בניו־יורק ובקליוולנד — שנערכה יומיים קו־דם־לכן בציניגה ובמעמד מלווים מעטים, בבית־הקברות בחולון.

אברהם רותם, סופר מעריב, פירסם את הידיעה לא כאחת שהגיעה אליו ב־אמצעות סוכנות־הידיעות. „נודע לי," כתב בעיתונו, מבלי לציין מניין וכיצד נודע לו הדבר. הוא רק הוסיף את תגובתו של מנהל החברא־קדישא בתל־אביב, שהכחיש מכל־וכל כאילו הובא סטאשר, שגופתו הוטסה ממינכן, מקום שם נפטר, לקבורה בבית־העלמין בחולון.

ידיעות אחרונות, **לעומת זאת,** ציין כי מקור הידיעה על קבורתו החשאית של סטאשר, שנערכה בישראל, הוא סוכנות־ידיעות זרה, שכתבה שוחח „עם אחד המשתתפים בהלווייה."

שני הצהרונים לא דיווחו לקוראיהם כי בידיעה המקורית נאמר שהיא מבוססת על

מאיר דורון משמאל בהלוויית ג'ו סטאשר*
סקופ חובק עולם

גיליון העולם הזה של השבוע שעבר. זה המקום לציין שלמחרת היום, כאשר פירסם ידיעות אחרונות כתבה נרחבת נו־ספת על הלווייתו של סטאשר, הובאו בה קטעים מסיפורו של מאיר דורון, תוך התייחסות לעובדת היותו מקור־המידע ה־בלעדי על מה שאירע בהלווייה.

המאורע עצמו לא היה סנסציוני או מרעיש במיוחד, וגם לא בעל חשיבות מיוחדת, אבל זהו סיפור אופייני על גיל־גוליה של ידיעה דרך העולם הזה, עד שהיא חובקת עולם.

■ ■ ■

לנו, במערכת, נודע על מותו של סטאשר מפי כתב רשת־טלוויזיה אמרי־קאית שטילפן מחו"ל. בפי האיש היתה הידיעה כי סטאשר נמצא מת במלון שר־תון במינכן, וכי בחברתו שהתה לפני מו־תו צעירה ישראלית בת 18. מכיוון שהיתה זו ידיעה בעלת משמעות לגבי רשת־הטל־ויזיה האמריקאית, ביקשו אנשיה לקבל פרטים נוספים על חייו של ג'ו סטאשר בישראל בתריסר השנים האחרונות, מאז הפך אזרח ישראלי.

כיוון שהעולם הזה היה העיתון היש־ראלי שפירסם בשעתו את המידע המקיף ביותר על מעשיהם של אנשי סינדיקאט־השטח האמריקאי לשעבר בישראל, היה זה אך טיבעי שהכתב יפנה דווקא אלינו בבקשה לקבל מידע נוסף.

סייענו לו ככל יכולתנו. אז גם הפכה הידיעה נושא לסיפור עבור העולם הזה. תוך ניסיון לגלות מי היתה הישראלית הצעירה שנמצאה בחברת סטאשר במינ־כן בשעות־חייו האחרונות, נודע לנו ב־דרך־מיקרה כי ארונו של סטאשר הגיע בשם בדוי לארץ, וכי הלווייתו עומדת לצאת מבית־החולים איכילוב בצהרי היום הראשון בשבוע שעבר.

אל מעט ידידיו האישיים של סטאשר, שבאו לחלוק לו כבוד אחרון, הצטרפו גם מאיר דורון ושלמה סתר. הם יצאו עם המלווים גם לבית־המנוחות בחולון, שם עמד סטאשר להיקבר.

תוך ציפייה לתחילת הטכס שוחח דורון עם בנו ובתו של סטאשר, שהגיעו מ־ארצות־הברית להלווייה אביהם. הם לא ידעו פרטים רבים על אביהם, כיוון שאת מרבית שנות חייהם בילו במוסדות, הרחק ממנו. אבל הבן, ספסטאן סטאשם (הוא שינה את האות האחרונה בשם־המישפחה של אביו) התוודה: „חבל שמאיר לנסקי לא בא להלווייה. הוא היה ידיד טוב מאד של אבא."

ימים מעטים אחר־כך הסתבר מדוע לא יכול לנסקי להגיע להלווייתו של ידידו. הוא נקרא לשמש כעד מרכזי בחקירה חדשה, הנוגעת לסינדיקאט־הפשע האמ־ריקאי.

כאשר החל מסע ההלווייה יוצא לדרכו, כשהם מתבוננים בי בעיניים נדהמות. ביקשו מראה ובחנו את עצמם (בעיקר הוטרדו הבנות מהכינוי „שמנים"). לאחר־מכן הפטיר גיצן: „לא ראוי לתגובה!" ואומנם — כך הוא. השינאה אינה ראויה לתגובה. השונא — עיוור. וכבר נאמר: „למשטינים..." וגו'.

„אבל מה ששייך לאיך אנחנו נראים בעיני עצמנו: האם אנחנו מתקשטים ב־נוצות שאיננו ראויים להן? בהחלט! או בואו נביט במראה בעינים פקוחות, ול־פחות נדע בדיוק: כאלה אנחנו! בלי שום צידוקים ותירוצים. אולי לא פחות טובים מאחרים.

אורי: „אינני רואה כל צורך להת־רגש מאיוולת זו. לא כתבה מסוג זה תזיק לנו. כבר נכתבו דברי פלסתר ו־שינאה פיקחיים יותר. אני פתוח לביקו־רת על דרכנו, ומצפה לה. יש בדרכנו הרבה עשבים שוטים, אך עדיין רב ה־חיוב על השלילה בחיינו. תשובתנו תהיה המשך העשייה, למורת־רוחם של הגנים המיללים."

עוזר: „...כחלק מקבוצת הנוער ש־הוזכרה כאן, איני מרגיש את עצמי שמן (57 ק"ג), אדיש — אולי, ובשום פנים ואופן לא מטומטם. ובהתחשב ברמת ה־מאכלים — גם לא שבע. אבל גם איני מרגיש את עצמי אדם עליון על שום אדם שלא פגשתיו רק בגלל שנולדתי בקיבוץ והוא בעיירת־פיתוח. לא, איני גר בסביון וגם איני חושב את עצמי הטוב שבאדם, אך ללא ספק אני טוב מספיק להימנע מהשגיאה הטראגית ש־נעשתה ברשימה ה„סאטירית" שאליה הת־בקשתי להתייחס, ההכללות שאני מבצע הן לרוב עדיפות יותר."

ענבר: „...חבל, חבל שהעתונות ה־ישראלית מצופת בכתבות ורשימות ש־מטרתן — יצירת אווירה שלילית. חבל שכאשר עיתונאי מביע את דעתו הוא חייב לתבל אותה בפניני־לשון למיניהן, כדי שיוכל לגמור את החודש על הצד הטוב ביותר ועם הרבה סיפוק. וחבל, וזה אולי הכי חבל, שאנחנו, הנוער הקי־בוצי האדיש, המטומטם, השבע והשמן לא עושים, רגע, חושבים, אולי באמת יש משהו ב... אולי זה בגלל שנוצות־הטווס שלנו הן בינתיים רק פלומה... וזה בערך מה שיש לי להגיד נגד."

עזרא: „אני חושב שקובי ניב הוא לא

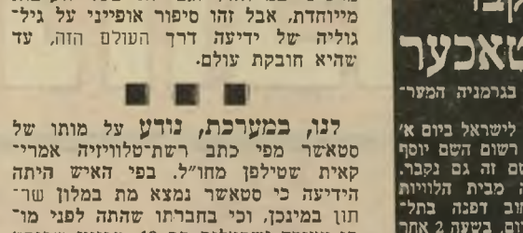

קובי ניב
להרגיז ולעורר מחשבה

חכם... מכיוון שמכל אותה רשימה נהדרת נודף הריח הנורא של ההכללה. ההכללה היא אם כל חטאת. אות־קין הבולט ביותר על מצחם של הלא־חכמים: „כל הנוער הקיבוצי, השמן, האדיש והמטומטם..." נו, באמת, יש אולי אחד, שניים יוצאי־דופן."

יש להניח שגם בקיבוצים אחרים עוררו רשימתו של קובי ניב תגובות ושיחות. היה בה אולי כדי לעורר למחשבה ולביקו־רת עצמית, כפי שמשתמע מדיברי חברי קיבוץ מלכיה. ואם כך קרה — הרי כבר השיגה את מטרתה.

אלי תגר

הידיעה ב„מעריב"
לכתב „נודע"

עדותו של כתב השבועון העולם הזה, שהיה העיתונאי היחידי שנכח בהלווייה, בעשרות עיתונים ברחבי העולם, ובעיקר בארצות־הברית, שמצאו לנכון להביא ל־קוראיהם ידיעה זו, היא פורסמה במלואה למרות שהשם העולם הזה אינו אומר דבר למרבית קוראיהם. אבל בארץ, ממ־שיכים שלא לפרגן.

שידורי־ישראל, **לעומת זאת,** היו קו־רקטיים. אנשי מחלקת־החדשות, שקיבלו את דיווח סוכנות־הידיעות, התקשרו עם המערכת, הספיקו לשדר עוד במהדורת־הצהריים של מאגאזין־החדשות ראיון עם מאיר דורון, כתב העולם הזה, שיחד עם צלם־המערכת שלמה סתר השתתף בהל־לוייתו של סטאשר.

הסיפור המלא על מותו של סטאשר ועל הלווייתו, התפרסם עוד באותו ערב, ב־הסתבר שאין מניין גברים במקום. בנו של סטאשר הציע לכתב ולצלם העולם הזה להצטרף למניין, בתנאי אחד: „שלא יהיו צילומים." דורון וסתר לא הסכימו לתנאי זה. אז הוזעקו אנשים נוספים ל־מניין, וצלם העולם הזה יכול היה לצלם את הטכס המוזר מרחוק.

כשם שסוככו עליו בחייו, להרחיקו מ־עתונאים ולמנוע את צילומיו, כך גם ב־מותו סירבו ידידיו המעטים להתיר לצלם את הטכס. אולי מפני שהם עצמם לא רצו להופיע בצילומים. כך צולמו כל הת־מונות בהסתר.

דיווחנו על הלווייה הסודית לאיש סוכנות־ידיעות אמריקאית. הידיעה עש־תה דרכה לארצות־הברית, חזרה משם לישראל, ורק כך נודעה גם לעיתונית הישראלית ולשידורי־ישראל.

■ ■ ■

יש מיספר נושאים במדינה, שבכל עת שיימצא מי שיעז לגעת בהם מחדש, מובטח לו גל של תגובות. פרשות רצח ארלוזורוב או אלטלנה, שייכות לנושאים אלה. גם ביקורת על התנועה הקיבוצית מובטח לה שתעורר בכל פעם סערת־רוחות מחדש.

לפני שבועות אחדים הביע קובי ניב, במדורו, את דעתו על רמת־החיים של בני־הקיבוצים בישראל. הרשימה עוררה שפע של תגובות בכתב, שכמה מהן פור־סמו מאו במדור המיכתבים למערכת. לא היו אלה התגובות היחידות.

בקיבוץ, בשאון הקיבוץ־המאוחד, פיר־סם בתגובה על רשימתו של קובי ניב רשימה תחת הכותרת „יללת התנים גמ־שכת," המבוססת על דיברי חברים ש־התפרסמו בעלון קיבוץ מלכיה. הנה כמה קטעים מדיברי חברי מלכיה:

אורה: „את מאמר־השיטנה של קובי קראתי, להנאתי' לילדי (קבוצת), אלון' — השמנים, האדישים, השבעים והמטומט־מים. נהניתי מאד לכנותם בכינויים אלה,

---

* מימין לשמאל: בתו של עו"ד פיקל; יוסקה שיין, שומר ראשו של לנסקי לשעבר וסטפן סטאשר, בנו של ג'ו סטאשר.

פרסום מלניק/רפאל עיראן

תשקיף

חבלה בעלייה

מברית־המועצות

חבלה חמורה צפויה למאמצי העלייה היהודית מברית־המועצות, אם תתמשך תוכניתם של מוסדות עלומים בוואשינגטון ובירושלים „לשלב" את מאבק יהודי המדינה הסובייטית לעלייה לישראל עם מאבקם של ליבראלים רוסים לא־יהודיים. מגמה לא־אחידה שוררת בחוגים האינטלקטואליים בברית־המועצות, הנאבקים לזכויות־אזרח וזכויות רעיוניות. בתוך חוגים אלה יש גם זרם ריאקציוני פרו־סלוכני, שה„ליבראליזם" הוא בשבילו כסות תכסיסית בלבד.

אם ישלבו „המוסדות" את המאבק הלגיטימי לעלייה לישראל במאבק פוליטי כללי של נוצרים ויהודים במישטר הסובייטי יהיו היהודים, הרוצים באמת לעלות ארצה — הניזוקים העיקריים במילחמה הקרה, המתחממת והולכת.

רבינוביץ' רוצה את

תיק השיכון

בבירורים הפנימיים הנערכים במיפלגת העבודה לגבי עתידו של שר־האוצר הנוכחי, יהושע רבינוביץ', דחה זה עד כה את כל ההצעות שהוצעו לו לכהן בתפקידים בכירים מחוץ לממשלה. לרבינוביץ' ברור שהוא לא־ימשיך להחזיק בממשלה הבאה בתיק האוצר, אפילו יזכה המערך בגיצחון בבחירות.

הוא הביע את מישאלתו שיינתן לו לכהן בממשלה הבאה כשר־השיכון, מישרד בו, כך הוא סבור, יוכל להוכיח את כישוריו ולשפר את דימויו הציבורי.

אבן יהול המאבק

נגד הימין

אבא אבן יעמוד בראש מערכת ההסברה של מיפלגת העבודה נגד מיפלגות הימין, במטה־הבחירות של המערך. על כך הוחלט באחרונה.

אבן ירכז וינפח את מה שאמורה לחיות המילחמה האידיאולוגית של המערך בימין: הליכוד וד"ש.

אבן יתגייס במלוא כוחו למילחמת הבחירות, אחרי שבשיחות פרטיות כבר הצהיר ראש־הממשלה, יצחק רבין, שאבן ייכלל בממשלה הבאה.

עיתון מצרי מפרסם

מגעי אש"ף – ישראל

השבועון המצרי אחר סאעה, שהוא ביטאון רישמי־למחצה של ממשלת מצריים, פירסם במדור המקביל לדף־התשקיף של העולם הזה ידיעה על מגעי אש"ף עם נציגי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

העיתון מספר על מגעי אש"ף עם ארצות־הברית ועם „אישים בכירים בישראל, היודעים בעמדתם האוהדת לגבי הפלסטינים. מגעים אלה התקיימו בלונדון, בפאריס, בז'נבה ובניויורק".

בידיעה נאמר, כי המגעים התנהלו „תחת פיקודו של אבו־מאזן, חבר מיפקדת פתח, שהיתווה תוכנית־תיאום חדשה לפעולות הפלסטינים." אבו־מאזן (מחמוד עבאס) הוא האדם מס' 3 בהירארכיה של פתח ואש"ף, איש־אמונו של יאסר ערפאת ואיש־הכספים של האירגון, הידוע בקשריו ההדוקים עם השילטון הסעודי.

רבע ממרכז חרות

רץ לכנסת

כ-150 מתוך 600 חברי מרכז תנועת־החרות, יציגו את מועמדותם בבחירות שייערכו במרכז לשם קביעת רשימת מועמדי המיפלגה לכנסת. למרות שבתוך המרכז מתארגנים קבוצות־לחץ וגושים מאורגנים, וכבר גוייסו גם קבלני קולות כדי לארגן הצבעות בשיטת „שמור לי ואשמור לך", עומדים גם אישים עצמאיים רבים, שאין מאחוריהם כל גוף או אירגון, להציג את מועמדותם.

בין אלה ניתן למצוא את הפרופסור דויד דנון ממכון וייצמן, את הפרופסור יוסף רום מחיפה, את הפרופסור אברהם ירון מירושלים, את תת־אלוף (מיל.) מרדכי ציפורי, את עורך־הדין משה נחשון, שהתפרסם במאבקו בפרשת התעשייה האווירית, וכן את שמואל כ"ץ, מי שהיה ח"כ הכנסת הראשונה וחזר לפעילות אחרי היעדרות ממושכת. אלה עומדים לפנות לחברי המרכז במיכתבים אישיים, במטרה לגייס את תמיכתם. עורך־הדין נחשון, למשל, אימץ לעצמו את סיסמת העולם הזה: „ללא מורא, ללא משוא־פנים."

פלד „משחלם"

12 שעות בשבוע

השתלמותו של מנכ"ל מישרד־התחבורה, אלוף (מיל.) אלעד פלד באוניברסיטת קולומביה, שעבורה קיבל מינגות בשיעור של כ־45 אלף דולר, כולות בסך־הכל 12 שעות לימוד, המרוכזות בשלושה ימים בשבוע, כך מסתבר מבדיקת תוכנית־הלימודים של פלד. פלד נטל קורס אלמנטרי בסטטיסטיקה, „תיאוריית המסחרות אלמנטרית", שני קורסים ב„פילוסופיה של חינוך", וקורס אחד ב„פילוסופיה של החינוך".

בינתיים נסתברה גם זהותה של הקרן השנייה שהעניקה לפלד מילגה, מלבד קרן ואן־ליר. המילגה השנייה, שפלד טען כי ניתנה לו על־ידי קרן שביקשה לשמור את זהותה בסוד, הועמקה ע"י קרן־זוסק, שעניינה חינוך את ועדת־החינוך של הכנסת.

הליברלים: הזדמנות

אחרונה לבגין

בצמרת המיפלגה הליברלית בליכוד מתגבשת ההחלטה, כי הבחירות הקרובות הן שיכריעו לגבי המשך השתתפות המיפלגה הליברלית בליכוד.

מנהיגי המיפלגה טוענים, בשיחות פרטיות, כי אם לא יציית הליכוד להפוך גם בבחירות אלה המיפלגה הראשונה בממשלה, הם יפרשו מהליכוד.

„זוהי ההזדמנות האחרונה של מנחם בגין," התבטא אחד ממנהיגי המיפלגה.

תרעומת כלפי

עמית בד"ש

קבוצות וחוגים בתנועה הדמוקרטית לשינוי הביעו בגלוי תרעומת כלפי אלוף (מיל.) מאיר עמית, והאשימו אותו בתעמולה בלתי־הוגנת. חוגים אלה, ובעיקר אנשי המרכז־החופשי, טענו כי המנכ"ל הפורש של כור קבע במתכוון את מועד פרישתו מכור בתאריך הבחירות הפנימיות במיפלגה, כדי לזכות בפירסומת מירבית ערב הבחירות. זאת, בניגוד לתקנות המיפלגה, האוסרות ניהול תעמולה על־ידי המתמודדים בבחירות הפנימיות. ואומנם, מישרד־פירסום דאג למתן פירסומת מירבית לעמית, ערב פרישתו. אגב, שני הצהרונים שערכו ראיונות עם עמית לרגל פרישתו, דחו את פירסומם של אלה עד אחרי הבחירות הפנימיות במיפלגה.

בינתיים נפוצה בין אנשי שינוי בד"ש הידיעה, כי אנשי מאיר עמית מקיימים קשר קבוע עם אנשי מטהו של שר־הבימחון שימעון פרס, וכי כין שתי הקבוצות סוכם על תיאום עמדות ושיתוף־פעולה אחרי הבחירות.

הרב נבון עבר

למחנה גורן

מינויו של האלוף גד נבון לתפקיד הרב הצבאי הראשי של צה"ל, יגרור פיחות במעמדו של הראשון־לציון, הרב הראשי הספרדי עובדיה יוסף, ולחיזוק השפעתו של הרב הראשי האשכנזי שלמה גורן. הרב הצבאי היוצא, האלוף מרדכי פירון, היה מתומכיו של הרב הספרדי, ונהג לפנות אליו בשאלות הלכתיות, כדי לקבל ממנו פיסקי־הלכה.

גם הרב גד נבון, שהוא יוצא מרוקו, נימנה עם תומכיו של יוסף, אולם באחרונה עבר ביניהם חתול שחור, נבון עשה תפנית והצטרף למחנה תומכיו של גורן.

לא ונרכת חקירה

נגד פלד

בניגוד למה שפורסם במדור זה בשבוע שעבר, מתברר כי מישטרת־ישראל לא פתחה בחקירה נגד ראש עיריית רמת־גן, הד"ר ישראל פלד.

נגד פלד הוגשה תלונה פרטית ע"ידי צדוק חתוכה, אחד מעובדי עיריית רמת־גן, שהורשע על בניה בלתי־חוקית ומועמד לפיטורים מהעירייה.

בעיקבות עיעור שהוגש על פסק־הדין במישפטו של חתוכה, החליט בית־המישפט להגדיל את סכום הקנס שהוטל עליו מ־30 אלף ל"י ל־80 אלף ל"י. למרות שתלונתו נראתה כנקמנות כלפי ראש־העיר, טיפלה בה המישטרה ובדקה את תוכנה, כמקובל.

אחרי בירור הוחלט שאין יסוד לפתיחת בחקירה כלשהי בעניין זה.

המישטרה חקים

מישמר־הלומים

יחידה מיוחדת תוקם בימים הקרובים בנמל־התעופה בן־גוריון ותשקיד אנשיה יהיה לשמור באופן צמוד על מישלוחי הילומים המוטסים מישראל לארצות שונות בעולם. הקמת היחידה, שתהיה כפופה למישטרת־ישראל ולמינהלת בית־הנתיבות בנמל־התעופה, באה בעיקבות גל גניבות הילומים בחודשים האחרונים. חוקרי מישטרת נמל־התעופה הגיעו למסקנה שהילומים, בשווי מיליונים, נגנבו בנמל־התעופה או במטוסים, קודם שהגיעו ליעדם. בעיקבות הגניבות, שהתרבו והלכו בשבועות האחרונים, נתקבלו תלונות רבות מצד סוחרי־הילומים בעולם, בעיקר בבריטניה, נגד סוחרי־הילומים בארץ, שלא עמדו בהתמנות וגרמו נזקים כספיים רבים ליבואנים בחו"ל.

נודע, כי לפחות חלק מתקציב היחידה המיוחדת, שתמנה כ־30 שומרים מזוינים, יבוא מסוחרי־הילומים גדולים בארץ.

הפועל ת"א רוצה

את שוקי שורץ

קבוצת־הכדורסל של הפועל תל־אביב מעוניינת לצרף לשורותיה את יהושע („שוקי") שורץ, כדורסלנית של מכבי תל־אביב. לכדורסלן, המתגורר כחיפה, הופנתה הצעה קונקרטית.

העובדה ששוקי שורץ ביקה העונה את רוב מישחקיה של מכבי תל־אביב על ספסל המחליפים, חניעה את הפרי על תל־אביב לפנות אל הכדורסלן הצעיר (1,98 מ'). אם אכן ייענה בחיוב להצעה הקונקרטית של הפועל תל־אביב, תתקשה מכבי תל־אביב להשאירו בקבוצה. זאת, לאור העובדה ששוורץ הוא כדורסלן־חוזה כי מכבי תל־אביב, הרשאי לכחור בתום כל עונה אם ימשיך לשחק בקבוצה או לא.

הם באים, הם באים!

כל הגיבורים שאתם אוהבים

מיקי מאוס, פלוטו, דונאלד דאק, פיטר פאן, קפטן הוק, פינוקיו, סינדרלה וכל האחרים...

במבצע פרסים "דיסני" כל אחד זוכה מיד בפוסטר.

הילדים מקבלים בשמחה שוקולד "דיסני" עלית,
נהנים מהשוקולד, צובעים להנאתם את הציורים בתוך העטיפות,
מציינים בתלוש את מספר הפוסטר שהם בחרו
[ממס' 5 עד מס' 8], גוזרים 12 תלושים [אחד מכל עטיפה],
משלימים בכל תלוש את הסיסמה
ושולחים אותם במעטפה לת.ד. 3468 תל אביב.
והפרס: פוסטר רב צבעים בגודל 50×35 ס"מ,
אחד מארבעה פוסטרים נהדרים של תמונות וולט דיסני
ישלח לפי בחירתם בדואר לביתם.

בתיאבון ובהצלחה!

טוב לי עם שוקולד „דיסני" עלית

© WALT DISNEY PRODUCTIONS

פרסום ל.י. 1/1/1980

התנהג בחביבות לחבר לעבודה, אחרת הוא יגרום לסילוקך מ־מקום העבודה. התחנך אליו! שבוע לא־נור־מאלי לבילויים וטיו־לים בחיק הטבע. ה־שבוע לא כדאי לתת את הדעת לבעיות כס־פיות. הם בין כה וכה לא ייפתרו ואם תחשבי עליהן רק תגרמי לעצמך עוגמת־נפש רבה והבעיות על מקומם יישארו. ערב ניפ־לא יביא לביקורו של רופא. אל תסכימו להיכנס לבית־חולים. בנוגע לבעייה ה־מטרידה אתכם, אל דאגה, היא תיפתר.

* * *

השבוע הוא שלך, בת־שור: אהבה, אהבה ועוד פעם אהבה. מרי־בה קטנה עם בן־זוגך, תסתיים בטוב. ההתפרי־סות תבוא במהרה ו־חייכם ימשיכו להתנהל על מי־מנוחות. לך, בן־שור, מצפה שבוע מפ־רך, אבל בסופו תקצור אתה את התוצאות הב־רוכות. השתמש במוחך ולא בכוחך, במי־שור הרומאנטי צפויות לך השבוע הפ־תעות, אך זה תלוי אך ורק בך אם הן תיפולנה כפרי בשל לתוך זרועותיך.

* * *

גילוי חשוב שלך עלול לקדם אותך בקאריירה המיקצועית. נסה ל־וותר על כמה מן האנ־שים המספקים לך אינפורמציה, יש בינ־הם כאלה המנסים ל־הטעות אותך. נסי לק־בל את ההיתר לו את מצפה, השבוע סיכוייך רבים. אתה עומד בפ־ני אתגר רציני שיתגלה לך ביום א'. השתדל לעמוד בו — ולא תצטער על כך עד סוף ימיך. השינויים שעשית במראך החיצוני, יוסיפו לך מעריצים.

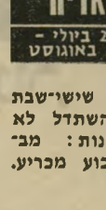
* * *

המחלה בה לקית מק־שה עליך ניהול אורח חיים סדיר. אל תת־ייאש, זה לא כרוני. ידידים חדשים, עימם התקשרת בזמן האחרון, יעזרו לך להתגבר על קשייך. בחורה אותה היכרת בשבוע שעבר תיכנס למיסגרת חייך ותשנה אותם מקצה אל קצה. נסי לחפש את אושרך לא בסביבה בה נהגת לחפשו עד כה. כל הסיכויים למצוא את מטרת חיפושיך בסוף השבוע, פקחי עיניים. את אינך חולה, רק עייפה.

* * *

סכנה! אל תלך להת־רחץ בים בימים א' או ב', ואל תצא לשייט. בת־אריה: קחי קצת חופש, תנוחי, ואל תת־ני לעייפות הכרונית שלך ליהפך למחלה ממש. מבחינה בידו־רית, זהו שבוע מצויין ואף משעשע: הפליר־טים חזקים מן האח־בות הכאובות, והבילויים של שישי־שבת מרתקים מן הלימודים. השתדל לא להזניח לימודיים או בחינות: מב־חינה לימודית יהיה זה שבוע מכריע.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה ה־מציעים לך הצעות מפ־תות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקו־עים בצרות כספיות רציניות. בייחוד, טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ו'. יום ג' אינו מת־אים לרומנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוינות. אך תוכל להמר על מוצאי־שבת, בשטח האהבה.

השבוע מתחילות משאלותיך להתגשם. הדי־רה החדשה, אליה עב־רת תגרום לך לשיפור היחסים עם בן או בת־זוגך. לך בן מאזניים, מצפה השבוע הפתעה מצד בן מזל עקרב, מ־מנו לא ציפית לשום פעולה חיובית. אם אתה אוהב להמר, כדאי לך במיוחד השבוע לשים־לב רק לצבע האדום.

* * *

אל תתן להישג האחרון שלך לעלות לך לראש: זכור שיש הר־בה מאוד אנשים המו־כנים לדכא אותך, אם תרים יותר מדי ראש. בת־עקרב פגישה מק־רית ליד המים תביא למריבה עם חברה, ל־ריקמת יחסים מופ־לאה ובלתי־מובנת עם גבר אותו חשבת ל־בלתי־מושג לחלוטין. היכוני למסע ארוך ולשינוי ניכר במעמדך.

* * *

אתה עלול השבוע להיתקל בקשיים טכניים, ולשגות באי־אלו נקו־דות מישניות בחשיבו־תן, אך אם תחליט סוף סוף לקחת את העניי־נים לידיים, לא יעמדו כל אלה בדרכך אל ה־הצלחה. את הפירות ה־ראשונים תוכל לקצור כבר בסוף שבוע זה. בת קשת — את כל כך מפחדת להסתבך, שאת מחמיצה הזדמנות פז. הוותרנות תשתלם.

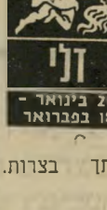

אם תוכניותיך כוללות נסיעה למרחקים, עכשיו הזמן למשלן. רומן שאתה חושב ש־הוא מסתמן באופק, מפיח בך רוח חדשה. אל תתלה תקוות, ה־זמן יעשה את שלו. ידידות שנרקמה זה מ־כבר ביניך לבין בת טלה, עוזרת לך רבות בימים אלה, היניך ני־זון ממנה, אל תזלזל בה. הרבה לעסוק השבוע בכתיבה.

* * *

כוח־האיתנים בו היית חדור לאחרונה שוב גואה בך. אבל היזהר! הפעם לא תצליח בשום דבר, אם לא תשקול היטב את צעדיך. בת־דלי: קחי את עצמך ב־ידיים, נסי להראות לו שאינך גאה מדי, שאין את בזה לו כלל. אולי הוא סתם ביישן או נבוך? זה קורה גם אצל הגברים. עיסקה בלתי־כדאית מסבכת אותך בצרות.

* * *

בסוף השבוע אתה עשוי להיווכח ש־חלים בהדרגה שינויים רבי משמעות בהשקפו־תיך על החיים בכלל ועל ייעודך בחיים בפרט. זו תחילת מה־זור אסטרולוגי קצר, שבו אתה עשוי לגלות בעצמך כשרונות שמ־עולם לא חשדת בקיו־מס. תן לדחפים ה־פנימיים לסחוף אותך בשטח זה, וזה וודאי יגרום להצלחה.

מכתבים

הכוונה הסמויה

בשבועות האחרונים הסתמנה נטייה ב־העולם הזה, על רקע ועידת מיפלגת ה־עבודה, לעמוד לצידו של ראש־הממשלה ב־התמודדות עם שימעון פרס על ראשות ה־מערך. הדבר אינו בגדר סוד, ואף הוצהר על־כך בעיתון.

לא יקשה על אדם מן היישוב להבין את המניעים, אשר הדריכו את העולם הזה לה־טות את השפעתו הגדולה לטובתו של רבין, במאבק זה.

ידועה השקפתם של אורי אבנרי וחבריו, וקירבתם הרעיונית לעמדה היונית של ראש־הממשלה. נראה לי, בנוסף, שלאורי אבנרי סימפטיה גדולה יותר לרבין, בשל עברו המפואר במערכת הצה"לית. (להבדיל מן המערכת הביטחונית).

משעה שנסתיימה ה"הכרעה" במיפלגת העבודה, עלה העולם הזה על סוס חדש — ד"ש. ו"עלייה" זו, תרתי־משמע: נושא התנועה הדמוקרטית לשינוי — עלה לכות־רות מדי שבוע בשבוע: "עלייה" על ד"ש, במובן של חפירה לעומק, ודיקדוק בפירטי המערכת של התנועה ובפרט באישיה.

ככל שמוחי משיג, קשה לי להבין את המניע האמיתי המסתתר מאחרי התופעה הזאת. קראתי את החוברת תוכנית לישראל אחרת שפורסמה על־ידי תנועתכם. ולא הבחנתי בניגוד תהומי (או אף פחות) בין נקודות־השקפה של ד"ש, לשל תנועתכם. לכן, והדבר אומנם מוכיח, הביקורת שאתם נושאים אינה על נושאים מהותיים, כי־אם ביקורת חריפה על אישי התנועה ש־אמורים לייצג אותה במוסדות נבחרים, ועל הוויכוחים הפנימיים שבתוך התנועה.

ברור שכמו כל אדם במדינה, גם העומ־דים בראש ד"ש היו קשורים בצורה כלשהי למימסד, ואולי אף יגקו ממנו. אך מה ש־מאחד את כולם הוא, שהם הגיעו למה ש־הגיעו בזכות עצמם, בזכות כישוריהם־הם. אותם אנשים, שטועגים נגדם, ש"צנחו" לפוליטיקה, זה ייחודם הגדול: הם חיו מ־חוץ לפוליטיקה, מחוץ למנגנון המיפלגתי, ולכן אינם כבולים לשום מחדלים, סטויות או הסתאבויות שנעשו בעבר. ואשר לווי־כוחים שבתוך התנועה, הרי זה דבר אנושי ואף מקובל בחברה דמוקרטית, בכל קבו־צת אנשים שמתאגדת. יש לראות את ה־דברים מבחינת "מעז יצא מתוק". ואומנם, ויכוחים אלה הניבו פירות, וחישלו את ה־תנועה עוד יותר.

זוהי התנועה הראשונה, בגודלה ובמהו־תה, שדוגלת ברעיונות נעלים וחדשניים — ומיישמת אותם על גופה: עקרון שוו־יון האפשרויות, עקרון הבחירות הפנימיות והחשאיות המיושם בכל הדרגות וכו'.

המעשים האלה, והשקפותיה של התנועה הדמוקרטית לשינוי, הם מעיקרי רצונותיו ומאווייו של כל ישראלי החי במדינה, בלי הבדל גיל, דת או עדה.

ולכן, סבורני שיהיה זה מן הצדק שעי־תון ידוע ומשקף כמו זה, יתן ידו למימוש שאיפותיו של מרבית העם על־ידי האדרת התנועה שנושאת עקרונות אלה ויכולה ליישמם, ולא להיפך. העמידו לפני כל שי־קול — את המערכה הלאומית.

מוטי אפשטיין, כפר־סבא

דמות יוצאת־דופן?

אחרי מישפט אשר ידלין, שתואר כ־"אחד מטובי בנינו," ראוי אולי לצטט קט־עים נבחרים ממה שנכתב עליו ב־1969, עת היה מזכיר חברת־העובדים. הדברים

פורסמו בסיפרון ידיעון תש"ל (בהוצאת ידיעות אחרונות) וזה לשונם: "אשר יד־לין, מזכיר חברת העובדים ואחד האנשים האחראים לגיבושה של תוכנית זו (להכפ־לת הייצור התעשייתי של המשק ההס־תדרותי), הוא דמות יוצאת־דופן בנוף ה־אנושי של ההסתדרות." בהמשך מופיעה סקירת התפקידים שמילא ובסיום, המישפט המרשים: "גישתו של אשר ידלין לבעיות כלכליות ממלכתיות היא ממלכתית יותר משל עמיתיו בהסתדרות, דבר שגרם לא פעם לחילוקי־דיעות."

את העובדות שפטה כבר ההיסטוריה. אך מעניין: למה התכוון המחבר כשכתב על "גישה ממלכתית?!"

נתן שזיינגר, תל־אביב

סמי לשילטון

בא לי רעיון. בעיקבות תוכנית־הטל־וויזיה עלי כותרת, צריך לבחור את מר סמי שרון־פלאטו כראש־ממשלת ישראל, ולשלוח את נציגיו לכל מקום בעולם ש־בו יש ריכוז יהודים. מה יקרה? תהיה אנטישמיות בכל מקום, תבוא עלייה גדו־לה, כל היהודים יבואו כמובן ארצה, ה־ארץ תפרח ובא לציון גואל.

אך זהירות! הרי כל 40 אגורות מלירה ישראלית, הם כספי "שנור" או סיוע־חוץ. מי יישאר לתרום? בכלל, זה מסוכן הרבה יהודים ביחד — אנו עוד עלולים לאכול זה את זה כשיהיה לנו טוב. האם לא מוטב שיישאר המצב כמו שהוא? או אולי אף להגביר את הירידה, על־ידי ניהול כושל של המדינה — שיהיו יותר תורמים? איני יודע איך לצאת מהסבך, אלך להתייעץ עם מר פלאטו.

י. ג., צפת

אילולא ראיתי במו־עיני את התמונות מהלווייה ג'ו סטאשר (העולם הזה 2062), הייתי מציעה לסמי לצרף את ג'ו הגדול לרשימתו, ולרוץ גם לסנאט של ארצות־הברית. כך היה פותר לנו צמד הציונים הדגולים הנ"ל שתי בעיות במכה אחת.

ירדנה דינור, רחובות

התרגיל הצרפתי שקוף לחלוטין. מלכ־תחילה הם לא רצו את פלאטו־שרון אצלם. אחרי הכל, עד שהצליחו להיפטר ממנו... מה־גם שהם ידעו ש"טוב פלאטו אחד ב־ישראל — מעשרה אמברגו על ישראל." לכן הם עצרו את אבו־דאוד, חיממו אותנו — והוא שיחררו אותו. כך הבטיחו לעצמם גם אהדה ערבית, וגם — את פלאטו ב־ישראל לנצח.

יהושע מיכאלי, חיפה

ההגדה לבית גולומב

בקשר לריגשותיה של הגברת דליה יד־לין, כפי שפורסמו במלואם בג'רוזלם פוסט (העולם הזה 2061, "כך הם אומרים").

אני חושב שהגב' ידלין (גולומב), או שהיא תמימה מדי, או שהיא חושבת את הציבור הישראלי למטומטם גמור. מעניין אותי לדעת: על איזה סוג של מדינה חלם בית גולומב? על מדינה שבה אדם יכול לגנוב עבור מיפלגתו ולכיסו הפרטי, ב־אופן חופשי? אני מניח שבדברה על "בית גולומב", היא חשבה על אבא. האם אליהו גולומב ז"ל היה רוצה שאנשים כמו אשר

(המשך בעמוד 8)

גולן מסייע לך לסדר בבית לפסח

שי חינם לחג

מגש נהדר
לכיבוד, לשתייה, למזון ולכל מטרה.

הקפידי לקבל את השי על כל קניית מוצר מהיטי גולן

מפעלי גולן מגישים לך מיגוון רחב של ריהוט פלסטי

לחדרי הסלון, הילדים, המטבח והשרותים.
עיצוב חדיש, מבחר צבעים • ניתן לרחיצה ועמיד בפני חום, קור, דהייה וחמרי ניקוי.

ארון שרות
לחדרי שרות, מטבח או מרפסת.

ארון אמבטיה
עם מדפים ומיכל כביסה יוצא.

ספריה - לחדר עבודה, למשרד, לחדר ילדים.

ארון "לכל"
לחדר הכביסה או למרפסת.

ארון לנעליים וכלי צחצוח.

גולן

"גולן" עיצוב וריהוט

המפעל: קבוץ שער הגולן,
ד.נ. עמק הירדן, טל. 067-50802/3
משווק ע"י מוצרי תכן בע"מ.

1977 שנת הנגמר

תל-אביב: רח' הארבעה 6, טל. 266115 ; רח' פינסקר 50, טל. 280586 ; שילב — רח' אבן גבירול 14 ; רח' פרישמן פינת דיזנגוף, טל. 263446 ; ליברמן ישראל, רח' הקישון 25 פינת מטלון, טל. 825486 ; י. מגנהיים, רח' המלך ג'ורג' 29, טל. 222048 ; הוליוד, רח' אבן גבירול 94, טל. 230971 ; **ירושלים:** רח' הלני המלכה 9, טל. 221697 ; כל בו הומינר, ככר מנורה, טל. 226471 ; **חיפה:** מוצרי תכן, הגמל 40, טל. 660911 ; רח' הרצל 11, טל. 662377 ; גרינברג, החלוץ 57, טל. 665109 ; שיווק „שגב", קרן היסוד 84 (סביניה) ; **עכו:** כלבו לילד, מרכז מסחרי רסקו ; **כרמיאל:** דיור +, מרכז תעשייה זעירה ; **איזור הגליל:** קיבוץ שער הגולן ; **נהריה:** עזר נסים, רח' המייסדים 20, טל. 922272 ; **כפר-סבא:** רח' ויצמן 78, טל. 25825 ; **חדרה:** אוקראינץ, רח' הנשיא 65, טל. 22690 ; **נתניה:** רח' שמואל הנציב 9, טל. 28743 ; **רמת-גן:** רח' קריניצי 59, (פנת הרואה) טל. 723005 ; **פתח-תקוה:** התינוק, רח' הברון הירש 28, טל. 912271; **בני-ברק:** גווה, רח' רבי עקיבא 65, טל. 788710 ; חולון: רהיטי ארמון, ככר ויצמן 6, טל. 845349 ; **לוד:** מטבחי ערד, רח' הרצל 1, טל. 964457 ; **ראשון-לציון:** רח' רוטשילד 43 ; **רחובות:** סקאן דן, רח' הרצל 185, טל. 955508 ; **קרית-גת:** כהן יוסף, שד' לכיש 5, טל. 93233 ; **באר-שבע:** מוצרי תכן, רח' קק"ל 39, טל. 39123 ; **אילת:** מטבחי טופז, שד' התמרים 133, טל. 3839.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

(דרייפוס) ידלין, יישבו בכיסאות הגבוהים במדינתו? אם ייכנסו עוד הרבה אנשים כמו ידלין לבית־הסוהר, כי־אז ייתכן ש־תהיה לנו כאן סוף־סוף המדינה שבית גו־לומב חלם עליה.

י. גוזן, באר־שבע

לא יתת לחם!

ניצני מערכת הבחירות כבר הנצו. מה־לומות הגישוש כבר החלפו, ונאומים גמ־לצים מופרחים לחלל האוויר מכל עבר. התסריט לפעולות המיפלגות בימים הבאים, ידוע באופן כללי. את הקו המנחה תהווה, כמצופה, מיפלגת העבודה, אחריה יחרו־יחזיקו כמה מיפלגות וסיעות אחרות. כדי לחמוק מהבעיות האמיתיות הבוערות של המדינה, יתחילו לבלבל את מוחנו בדיבו־רים על מדינה פלסטינית, על ענייני שט־חים, וויתורים.

למרבה הצער ייגררו הליכוד ועוד כמה מיפלגות שאין להן בעצם מה לומר לנו, אחר הקו של ראש־הממשלה, ויתווכחו עי־מו על מדיניות חוץ ושטחים, במקום על נושאים בוערים באמת, שבהם נכשלו — הוא וממשלתו — כישלון חרוץ.

ובכן, זהו הרגע, רבותי. זהו הרגע לקום ולומר לכל "המסבירים": "עד כאן, רבותי. לא ניתן לכם. דברו לעניין!" שכן, בעיו־תיה של המדינה כיום הן בעיקר בעיות־פנים. "הסרטן בגוף האומה" אינו אם יישוב זה או אחר הוקם בשטחים. הסרטן הוא באינפלציה הדוהרת, יצירת־כפיו של רבינוביץ, המאמללת אלפי מישפחות על קו־העוני ומעשירה ספקולנטים של מיצ־רכים שונים, שמחיריהם עולים בקצב מסחרר. הסרטן הוא מיבנה מעוות של מישרדי ממשלה, הוא בדמות אלפי פקידים בכל מישרד. הסרטן הוא הפרוטקציוניזם הגובר, העובדה שאינך יכול להגיע רחוק במדינה הזו אם אין לך קשרים עם אנשי־שלומנו. הפשע והאלימות המתרבים והול־כים במדינה — אלה הסרטנים האמיתיים, שעימם לא התמודדה כימעט ממשלתו של רבין. היא ניסתה להשתבח בסנגינו בהיש־גי מדיניות־חוץ מדומים, או במיבצע אנ־טבה שכבודו במקומו מונח, אך הוא בוו־דאי שלא יושיע את המדינה.

משום כך, האזרח הקטן, מחר באסיפת־הבחירות, כשהנואם החשוב ידבר על אנט־בה ועל ז'נבה, הואל לשטע אותו ולומר לו במלוא הנימוס: "אדוני, דבר על אינ־פלציה, בבקשה." או: "איך תפתרו את בעיית הפשע הגואה, השחיתות, הפער ות־עוני." אחרי הבחירות של 1973, צהל ספיר המנוח ואמר: "הדיבורים על ועידת ז'נ־בה הביאו לנו ארבעה־חמישה מגדטים." ובכן, ידידי, השתדל שהתרגיל המבריק לא יחזור בשנית. שנן היטב את הסיסמה: "לא לתת להם."

אוריה כאר, תל־אביב

איך הם מסתדרים?

ידיעה שהופיעה באחד מעיתוני־הערב, הרתיחה את דמי. אוריאל אברמוביץ, יו־שב־ראש המחלקה לאיגוד מיקצועי בהס־תדרות, טען, באחת ההזדמנויות, כי השכר הממוצע לעובדי תעשיה במשק הוא 3,145 ל"י בחודש. מגוחך! זכור, למשל, שהפוע־לים שעבדו בעסיס שלושים וארבעים שנה, הגיעו למכסימום של 80 ל"י ליום — ברר־טו. רוב פועלי התעשייה בארץ מרוויחים בין 1700—2500 ל"י ברוטו, ושלא יספרו לנו סיפורים. מובן שנשאלת השאלה: איך הם מסתדרים? התשובה מסתתרת דווקא בדברים שהם לא עושים: נסיעה לחו"ל — אף לא פעם אחת בחיים; מכונית פר־טית — לא; טלפון — לא; ביקור במופעי אמנות ובידור — שואף לאפס; ביגוד אופנתי — לא; אוכל מזין ומשובח — לא; חופשה שנתית — לא; עזרה לילדים בחינוך גבוה ודיור — לא... מה שהם כן נאלצים לעשות זה לעבוד בשעות נוס־פות, ולחפש מישרות צדדיות. אדם כזה נכנס למעגל־חיים של עבודה (משעת־בוקר מוקדמת), טלוויזיה ושינה.

ואם חלילה הוא יבקש תוספות־שכר, יכנו אותו כל אלה הנהנים ממה שהוא מונע מעצמו — חבלן ופושע. על עיוות זה תשלם המדינה בעתיד, כשדור עובדי ה־תעשייה (המבוגרים ברובם), יפנה מקומו לדור שנולד כאן. אני מסופק אם מישהו בדור הצעיר יסכי להיות "חמור־עבודה" כזה. עקומת הפשיעה תעלה לממדים ש־קשה לאמוד אותם. סימנים ראשונים נר־אים ב מעשי־השוד האחרונים.

ח. מזרחי, תל־אביב

במדור "זה היה העולם הזה שהיה" (העולם הזה 2057) הובא קטע כרוניקה מ־לפני עשרים וחמש שנה, שבו הובעה דא־גה רבה לבריאותו של הפועל בתקופת הצ־נע, עד כדי כך שעל־מנת למנוע מבני־מישפחתו של הפועל מלהשתתף עימו ב־תוספת־המזון שלה היה זכאי — הונהגו מיטבחי־פועלים והופסקה חלוקת התוספת היישרה לפועל. בוודאי עניין אתכם לדעת מה המצב כיום. ובכן, קיבלנו מיטבחים, אך מאחר שהם משתמשים באוכל שמן מאד ובהרבה טיגון, אחוז גבוה של הפועלים מפסיק לאכול במיסעדות־הפועלים. האוכל המסובסד מוצא דרכו אל השוק הרגיל, והחיסכון הוא כפול ומכופל:

בני־מישפחתו של הפועל אומנם אינם משתתפים בעודתו, אך הקבלן "אוכל" אותה במלואה.

כ. י., תל־אביב

למה להוציא את העיניים

למה אתם לועגים לנו? למה להוציא לנו את העיניים מרוב תאוה? לא מספיק שמשולם ריקליס (העולם הזה 2061), ש־ברח מכאן בעת מילחמה ומשבר, עשה

חיל וכסף בעסקיו והפך מיליונר, אתם רו־צים גם להראות לנו שהולך לו קלף משוגע עם חתיכות?! ועוד בשער?

הרי הסיפור שלכם מאמת את הפיתגם הידוע: "מי שחסר שיניים זוכה בעצם השמנה ביותר." ולבסוף, לקינוח, אתם מציגים לנו את פנינה גולן־רוזנבלום (העולם הזה 2062), כדי להזכיר לנו איזה מחמדים חמקו לנו מבין הידיים... תעשו טובה, אל תאכלו לנו את הלב!

אזרח שכואב לו, תל־אביב

בית־קברות לאש"ף

שמחתי לשמוע שממשלת ישראל אישרה לקיים בארץ את הלווייתו של משורר אש"ף, ראשד חוסיין, (העולם הזה 2058). אני מקווה שמעשה זה ישמש אות לבאות, וכבר יש באמתחתי הצעה קונקרטית: אני מציע להקצות שטח גרחב עבור הקמת בית־קברות ללוחמי אש"ף, על כל גוניהם. יש לדאוג שהאיזור יהיה במקום טוב ב־אמצע, רצוי שיהה גדול דיו כדי להכיל את כל הלוחמים.

● על כוחות־הביטחון לדאוג שהמקום ייהנה מתפוסה מלאה במשך כל עונות ה־שנה.

● עבודות האחזקה במקום תעשינה על בסיס התנדבותי.

● על כל מצבה יירשמו מעלליו של האיש (כמה יהודים הרג, למשל).

● יש להפוך את המקום לאתר־תיירות: לארגן הסעות מכל רחבי־המיזרח התיכון למקום קדוש זה, ולמכור בפיתחו עפר מ־ארץ הקודש (למען יידעו כולם עבור מה הקיזו הלוחמים האמיצים את דמם).

● לעבודה... ובהצלחה!

שלמה גז, הטכניון, חיפה

לא על חשבון העיתון

כבר בעבר, כאשר החלטתם לרוץ לכנ־סת, התעוררה השאלה הניצחית — האם הפעילות בכנסת אינה גוזלת את התמצית והחיוניות של העולם הזה כשבועון לוחם ובלתי־מתפשר? נראה לי, זאתם עצמכם הודיתם בכך, שבמרוצת כהונתו של אורי

סודות הבורסה

כולם חיכו וסוף סוף זה בא

קובץ "סודות הבורסה" — פי מחקר
של 3 שנים ילמדך להיות:

היועץ של עצמך

קובץ "סודות הבורסה" כ־46 פרקים יענה על השאלה "מה זה": 1. הנפקה והגדלת הון. 2. מניות מועדפות. 3. אופציות. 4. הלוואות תמורת שיעבוד. 5. תאריך האקס. 6. חביבות הספקולנטים. 7. הנת"ד.

קובץ "סודות הבורסה" ילמדך מה ההשפעה על שער המניות והאג"ח להמרה של: 1. תאריך האקס. 2. חברות אם ובת. 3. שינוי לטובה בחלוקת הרווחים. 4. פרסומים ומודעות בעתונים. 5. התפרקות והתמזגות חברות. 6. הנפקה והסובב לה. 7. השהיית פרסום מאזן מעבר ל־6 חודשים. 8. ההון השחור. 9. שביתה במפעלים. 10. שנת בחירות. 11. קניות של גורמים גדולים.

קובץ "סודות הבורסה" ילמדך מתי יש: 1. מועדים לפרעונות. 2. גיאות מכוונת. 3. ביקוש למניות זולות. 4. רמת מימוש רווחים זמנית. 5. להשקיע את כספך ובמה.

קובץ "סודות הבורסה" כתוב בצורה מובנת לכל, מכיל שיד דוגמאות וילמדך כיצד להיות יועץ ההשקעות של עצמך ומשפחתך.

לקובץ מצורף מילון מונחים וטבלת התנודות החודשיות הגדולות בשנה האחרונה.

לרכישה שלח צ'ק/המחאה דואר ע"ס 45.— לפקודת הוצאת סביון, ת"ד ל/7346 רמת־גן, והקובץ יישלח לביתך בדואר רשום תוך 10 ימים.

הפצה ראשית: "שחק", כצנלסון 131, גבעתיים, טל. 731032.
סניפים: "הכל לנוער", ביאליק 51, רמת־גן
"יאיר", החשמל 1 (פינת אלנבי) תל־אביב
"בורסי", אחד העם 20, תל־אביב
"כל בו ראובן", ארלוזורוב 87, חיפה.

גיטרות * אקורדיונים
כלי־נשיפה * אורגנים
מיתרים * תופים

השאלה ♦ מכירה ♦ תיקונים

ג'ינזבורג מוסיקה

אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א,
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

קבלת מודעות לכל חעיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל

אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

הקץ לג'וקים

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 03-450264
03-457895
אשקלון — 051-23019
ירושלים — 02-226618
באר־שבע — 057-30192
טבריה — 067-50488

בפיקוח אגרונום.
רישיון משרד הבריאות 15.

GALLERY club

m a

פתוח לארוחות ערב

היקון 270 ת"א, טל. 449806

מכתבים

אבנרי בכנסת השישית והשביעית — ה־שבועון יצא תמיד מפסיד. אנו אולי נר־וויח חברי־כנסת מצויין, אבל נפסיד עיתון טוב ולוחם חשוב. האם תוכלו, הפעם, לנ־הל את מאבקיכם בשני המישורים גם־יחד — בכנסת ובהסתדרות מחד, ובעיתון מאידך? אם תצליחו — תבוא עליכם הבר־כה, אך זיכרו: לא על חשבון העיתון!

אריה צימוקי, תל־אביב

נאווה קיבוצית

אנו שמחים וגאים, על שסוף־סוף נמצא העיתון שהוקיע בגלוי את הקיבוצניקים מוצצי דמנו וצולבי מושיענו, והצביע במ־פורש· על חלקם המרכזי בהרס מדינתנו. לרשימה חסרו לי רק כמה פרטים (שידו־עים בעצם לכולם), כמו העובדה שבכל ראש־חודש שוחטים הקיבוצניקים כמה יל־דים ושוחרי־שלום, ומערבבים את דמם ב־קאוויאר היומי שלהם (יש הנוסכים אותו לשמפניית־יבוא). כדאי היה שלהבא לא ישמיט כתבכם עובדות חשובות אלה. על היתר — תחזקה ידיכם.

תמר רודנר, קיבוץ גיבעת־ברנר

הצדקה לרצוח

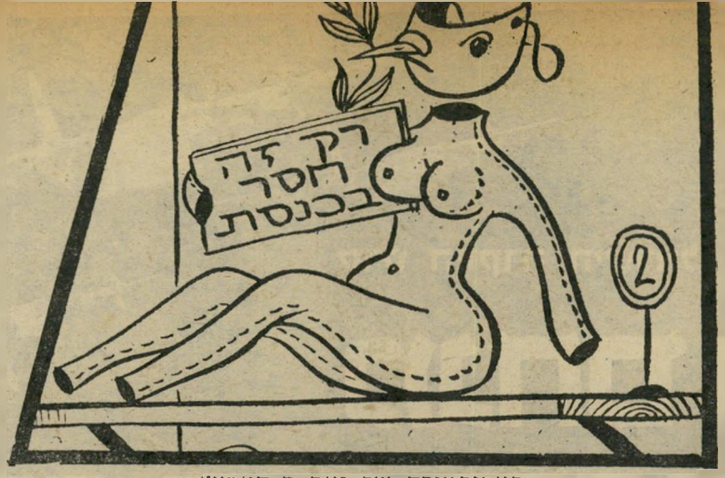
באחרונה התגלתה צביעותכם במלוא הדרה. איך הייתם נראים ומרגישים, אם בעלה של קארין דונסקי (העולם הזה 2059, מדוע אני עוזבת את בעלי"), היה שולח יד בנפשו?

ללא ספק הייתה לו הצדקה מוסרית לר־צות, אחרי הפירסום הזה. קארין אפילו אינה מודה בשינאתה לאיש, שאותו ניצלה והשחיתה. אין גם כל עניין ציבורי בפר־שה, ועדיין מוטב אשר ידלין, או אהוד אולמרט.

פ. כהן, בנימינה

רק זה חסר

גם אתם נכללתם בכתבה הפורימית של הקריקטוריסט זאב, במוסף־השבת של הארץ. במיסגרת מדורו „על כל פנים", מצא הצייר לנכון להזכיר לכם, והפעם ב־

קאריקטורה של זאב ב„הארץ"
איפה העירום?

תחפושת, את עובדת פירסום תמונות־עירום בהעולם הזה. כך הוא רשם: „רק זה חסר בכנסת", על מישקל סיסמת תנו־עת העולם הזה: „הוא חסר בכנסת." לא שאיכפת לי ה„הדבקה" הזו, הרי גם הארץ בעצמו נדבק בשנים האחרונות בפירסום תמונות־עירום (בעיקר במדור־הקולנוע שלו). אלא שכקורא קבוע של העולם הזה שמתי לב שמזה שנתיים ויותר אתם מ־מעטים בעירום, ומקדישים את מירב עמודי השבועון לנושאים ממלכתיים רציניים.

לפעמים אני אפילו מתגעגע לקצת עי־רום, אך במחשבה שנייה — עדיף שלא לבזבז עמודים יקרים על חתיכות מעורט־לות, אלא על נושאי הברה, שלום, יושר ציבורי והוקעת שחיתות.

ברור לי שכלל אינכם מרגישים צורך „להתנצל" על התווית שהדביקו לכם, אך בכל־זאת צירפתי כאן את האיור.

יחזקאל יעקובי, ירושלים

● איורו של זאב — ראה גלופה.

אולי תרדו שם?

למה הם מרשים לעצמם למתוח ביקורת מרחוק? למה הם שם, בניו־יורק, אומרים לנו האוכלים את ה„שיט" של הממשלה, היורקים דם כדי לגמור את החודש, איך לעלות על בריקדות כדי לחסום את האסון ששמו — „התנועה הדמוקרטית לשינוי?" למה כל שולחי־השדרים למיניהם, בואכה ניו־יורק, לא באים הנה, לארץ הזו, להיל־חם ביחד, לחסום ביחד, לעשות שינויים ביחד? למה לעזאזל הם מורידים אלינו את ההצעות מרחוק, איך לעשות וכיצד?

עם כל הכבוד לאלכס מסיס ולפעולו־תיו הענייפות בעבר, בתנועת העולם הזה — כוח חדש, הייתי מציע לו שיישב עכ־שיו, כשהוא רחוק, בשקט, ושישקיט גם את חבריו הנחמדים שמארגנים מהפכות ומציעים שינויים מעל צלחת החומוס ב־מיסעדת אל־אברהם בניו־יורק.

הם צריכים להכניס לראש שהם הפסיקו להיות גורם. אף אחד כאן בארץ לא זקוק לרעיונות שלהם, כי יש לנו מספיק מש־לנו. עייפנו לשמוע אותם.

ירון כהן, ירושלים

„לוקשאן" של פורים

במעריב מה־7 במארס השנה, בעמוד האזורי של ירושלים, פורסמה ידיעה תחת הכותרת: „למחרת הפסח תונח אבן־הפינה לישיבה על־שם יוני נתניהו." בגוף הידי־עה נאמר, כי היוזמים להקמת הישיבה על שמו של יונתן הם מפעילי „סדנת ה־מיצוות" בירושלים, הרב זלמן ברייזל והרב סוקולובסקי.

כאשר הראו לרב ברייזל, הנמנה עם חב־רי נטורי־קרתא בירושלים ומחרים את ה־עיתונים של ה„ציוניסטן", כי הוא ועמיתו־לדיעה, הרב סוקולובסקי, עומדים להקים ישיבה על שמו של יונתן נתניהו, שנפל במיבצע אנטבה, פער הרב את פיו ושאל: „מה זה מיבצע אנטבה? מעולם לא שמע־תי עליו!" אחרי שסיפרו לו על מיבצע זה, שוב שאל: „מה לי ול'ציונים' שר"י? זוהי בוודאי מהתלה פורימית..."

התברר כי מישהו חמד לצון לאחד מ־15 הכתבים של מעריב, בירושלים ומכר לו „לוקשאן" של פורים...

הדבר התאמת מן העיתוי של פירסום הידיעה, שנמסרה לכתב מעריב ביום ה־ראשון שהיה עוד פורים בירושלים (פור־רים משולש), נראה כי גם הפירסום בעמוד הירושלמי של מעריב מוכיח, כי היתה זו מהתלה פורימית ותו־לא. אולם מהתלה זו גרמה למישפחת נתניהו השכולה עוג־מת־נפש וצער רב.

חיים סיובודקין, ירושלים

תיקון המעוות

ברצוני להביע את הסתייגותי, בעניין המאמר פריי־עטי אשר ראה אור במדור „פורום" (העולם הזה 2059). ככותב המאמר הנ"ל צוין שמי בתוספת תוארי: עורך־דין. כידוע, יש בכך משום פגיעה בכללי ה־אתיקה של עורכי־הדין, מה־גם שהמאמר נשלח לעיון בלבד. אין לי כל התנגדות — להיפך, כי דברים מפריי־ידי יראו אור בעיתון, אך ההגינות מחייבת כי יש לקבל את הסכמת הכותב לפירסום דבריו.

רב אטרשטיין, כפר־סבא

● בפירסום זה לא היתה כל כוונה לפגוע בקורא אטרשטיין באופן כלשהו. מיכתב המתקבל במערכת ואשר יש בו עניין ציבורי מפורסם בדרך־כלל, אלא־אם־כן מציין הכותב בקשה מיוחדת לגביהם.

סרטי נח גאים להציג:

סרט היוקרה הישראלי של הבמאי

מנחם גולן

מבצע יונתן

יהורם גאון | גילה אלמגור | אסי דיין | קלאוס קינסקי | סיביל דנינג | אריק לביא | שייקה אופיר

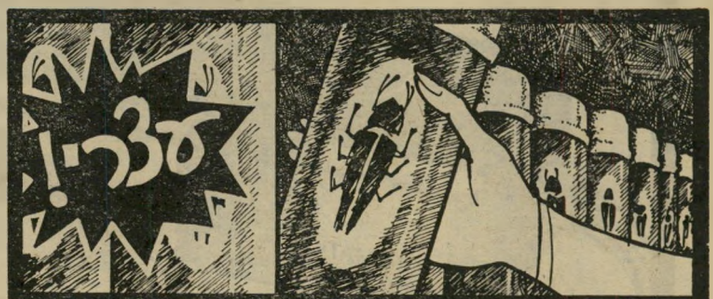
ראובן בר-יותם | גבי עמרני | עודד תאומי | שושיק שני | אורי לוי | שמואל רודנסקי | יהודה אפרוני

הצגות בכורה ב-15 ערים בעת ובעונה אחת ממוצאי שבת, כ"ט באדר תשל"ז, 19.3.1977

ירושלים: „עדן"	חיפה: „רון"	רמת-גן: „אורדע"	חולון: „רינה"	באר-שבע: „חן"	אשדוד: „אסתר"	פתח-תקוה: „שלום"
בת-ים: „בת-ים"	אשקלון: „אסתר"	נצרת: „נורית"	רחובות: „חן"	ראשל"צ: „תפארת"	הרצליה: „דגניה"	כפר-סבא: „חן"

הכינו כרטיסים מראש! • מכירה מוקדמת בכל המשרדים

תל-אביב:
קולנוע שחף
הקולנוע החדיש והמפואר בישראל
ככר נמיר (אתרים) טל. 296645

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 5-6-790114 • אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

השבוע

בהגרלת הפיס סך הפרסים

4.8 מיליון ל"י

פרס ראשון

750.000 ל"י

קנה לך כרטיס ובוא
לטכס ההגרלה

לחלום, מותר, לא?

בטוחני שרבים מאזרחי ישראל, מתנועת העבודה ומחוצה לה, שקיבלו בברכה את בחירת רבין לראשות העבודה, היו שמחים אילו עלה בידיו להרכיב, אחרי הבחירות, ממשלה שתהיה פונקציונלית, יעילה ואחראית, בדומה למטכ"ל המצויין שפעל בראשותו בצה"ל ערב מילחמת ששת־הימים.

ההצעה שלהלן היא בגדר שעשוע, „חלום", או אם תרצו, „קולאז'" דימיוני ומציאותי כאחד של צרכים, יעדים, הצעות ומישאלות, ואישים המסוגלים אולי לממשם ולהעניק להם — כל אחד בתחומו — את ההשראה והתנופה הנחוצים להם.

זוהי הצעה „בלתי־אפשרית" (עקב סיבות ארציות מאד, הקשורות למיבנה הפוליטיקה הישראלית על אילוציה האישיים והאידיאולוגיים), לממשלה אפשרית שתהיה מקובלת על העם ואולי גם על הכנסת. מתכונתה: 25 שרים ותתי־שרים ובמרכזה קבינט של 13 מיניסטריונים פונקציונליים, ־ובה משרת „האיש הנכון במקום הנכון":

● יצחק רבין — ראש הממשלה וצוות השרים לניהול המו"מ עם ארצות־הברית והערבים. סגן: שימעון פרס.

● שימעון פרס — סגן ראש־הממשלה ושר להסברה, קליטה ותפוצות (חבר צוות השרים למו"מ). תת־שר: אבא אבן, יצחק נבון או יוסף תקוע. מישרדו ירכז את פעילות ההסברה וטיפוח הקשר עם יחדות העולם, גיוס תמיכתה המוסרית והמעשית בישראל, עידוד העלייה ממנה וקליטתה בארץ. זאת, תוך אירגון מחדש וייעול פעולת השליחים הישראלים בחו"ל שתוסר מאחריות הסוכנות היהודית.

● יגאל אלון — שר־החוץ, השטחים והמיעוטים (חבר צוות השרים למו"מ). תת־שר: שמואל טולדנו; מישרדו יעסוק, נוסף על יחסי־החוץ של ישראל, גם בתיאום הפעולה בשטחים (שיעבור אליו ממישרד־הביטחון), ובטיפול במיגזר הערבי בישראל, לקידומו ושילובו בחייה. זאת, תוך עיצוב מגמה מדינית להפגניית הפנים מיזרחה לעבר העולם הערבי, עם ההתקדמות להסדרי־שלום באיזור.

● יגאל ידין — מישרד הפנים והמישטרה. תת־שר: אמנון רובינשטיין, שולמית אלוני או שמואל תמיר. מישרד זה יאורגן מחדש וישלב בתוכו, כאגפים, את מישרדי המישטרה והדתות. כאן יוכל ידין ליישם את תוכניתו החגיונית לאירגון הארץ בחבלים מינהליים, לפעול לשיפור וייעול השירות הציבורי והממשלתי תוך ביעור ניגעי הביורוקרטיה, ולעשות ההכנות הדרושות להנהגת בחירות איזוריות לכנסת ובחירות אישיות לרשויות המקומיות.

● אריאל שרון — מישרד הביטחון והמישטרה. תת־שר: ישראל טל. מאחריותו יוסרו תיאום הפעולה בשטחים (שיועבר למישרד־החוץ תוך תשארת הממשל הצבאי בשטחים על כנו), ומיפעלי התעשייה הביטחונית, (שיועברו למישרד־המיסחר־והתעשייה). אריק שרון, הנחנה מתערכתו של רבין ומאמונו של אזרחי ישראל כמצביא ואסטרטג מחונן, יוכל במתכונת חדשה זו להתרכז בהנהגת הצבא, הכנתו למילחמה ולהגנה על ישראל, וליישם את רעיונותיו־הצעותיו לצימצום תקציבי־הביטחון. עם זאת לא יטפל שרון בנושא רגיש כמו השטחים, שיחסו אליהם הוא „בעייתי", ובנושאי תעשייה שאינו בנוי להם.

● יעקב לווינסון — מישרד האוצר והכלכלה. תת־שר: אליעזר רונן. לווינסון, שהצליחותיו ב„בנק הפועלים" היו לשם־דבר, יביא למישרד זה את ניסיונו וכישרונותיו הפיננסיים ויפעל לשיקום והבראת הכלכלה הישראלית, לבלימת האינפלציה, חיסול

לווינסון

עמית

שרון

מל

ההון השחור ושיפור מאזן־התשלומים. מינוי סגן ממפ"ם דווקא, יש בו כדי לאזן נטיות טכנוקרטיות מדי, ולוודא מתן תשומת־לב גם להיבטים החברתיים והאנושיים הקשורים בפעולתו של מישרד זה.

● חיים צדוק — מישרד המישפטים והחוקה. תת־שר: שמואל תמיר, אמנון רובינשטיין או שולמית אלוני. אולי תגיעה העת שמישרד זה ייערך ללימוד ופתרון הבעיות המונעות כינון חוקה קבועה לישראל, ויכשיר את הקרקע למימוש מיפעל זה.

● אהרון יריב — מישרד החינוך והתרבות. תת־שר: יצחק נבון או יוסף תקוע. מינוי אישיות כאהרון יריב לראשות מישרד חשוב זה, תעניק לו את המעוף והתנופה הנחוצים למימוש האתגרים העומדים בפניו, כמו: הנהגת יום־לימודים ארוך, שיפור רמת ההוראה והעשרת תכניה, והתווית יעדים ארוכי־טווח כמו תוכנית־חומש להנהגת חינוך־חינם בכל רמות ומיגזרי ההשכלה והחינוך.

● שלמה הילל — מישרד לחברה ורווחה. תת־שר: ד"ר ישראל כ"א, ד"ר עזרה זוהר או שולמית אלוני. מישרד זה ירכז את הפעילות בתחומי הבריאות, הסעד, העבודה והביטוח הלאומי, תוך יישום התוכניות וההמלצות השונות לפתרון בעיות המצוקה החברתית בארץ מינוי שלמה הילל לתפקיד זה לא צריך לבוא דווקא על רקע מוצאו העדתי, כמו לאור זיקתו לנושא ועיסוקו בו במיסגרת ועדת־השרים בממשלה הקודמת.

● חיים בר־לב — מישרד המיסחר והתעשיות. תת־שר: סטף ורטהיימר. כמוצע לעיל, ירוכזו במישרד זה גם ענפי התעשייה הצבאית והביטחונית הנמצאות כיום במערכת הביטחון, וכן ענף התיירות שהוא ענף מיסחרי מובהק.

● מאיר עמית — מישרד לבינוי ופיזור אוכלוסין. תת־שר: גד יעקובי או מאיר זורע. מישרד זה ישלב בתוכו גם את תחומי התחבורה, הקרקעות, הפיתוח והתיקשורת. מנכ"ל מפעלי „כור" לשעבר יוכל לתרום במישרד חשוב זה מניסיונו העשיר, ולהעניק לו את התנופה הדרושה לביצוע מיפעלי הפיתוח ויישוב הנגב, הגליל ומרחב ירושלים ופיתוח ענפי התחבורה ומיפעליהם.

● אהרון אוזן — מישרד התקלאות והתיישבות. תת־שר: רענן וייץ או מאיר זורע. מישרד זה יקבל לטיפולו גם את נושא ההתיישבות, המופקד כיום בידי הסוכנות היהודית, ללא כל הצדקה ענייינית.

● טדי קולק — מישרד לענייני הבירה. תת־שר: יוסף תקוע או אבא אבן. נוכח הבעייתיות במעמדה של ירושלים כבירת ישראל, וחשיבותה הרגשית והדתית ברחבי העולם, יש לקבל את דרישתו־חצעתו של קולק להקים מיניסטריון מיוחד לענייני העיר.

■ ■ ■

נכון, זוהי ממשלת־מומחים מובחקת שרב בה מיספר הגנרלים־לשעבר. אז מה? — במציאות הישראלית מהווה צה"ל מאגר ראשון במעלה למנחיגות. העובדה שרבין, אלון, ידין, יריב, עמית ובר־לב הם גנרלים־לשעבר, לא הפריעה להם עד כה להתבלט ולהצטיין גם בתחומים לא־מיליטאריסטיים (היחידי המוסיף לגלות נטיות כאלה הוא שרון, שעדיין יש לו מה לומר בתחומים אלה).

ממשלה כזו צריכה להישען על שיתוף פרלמנטרי בין חמחנה הסוציאליסטי־דמוקרטי והמחנה הליבראל־דמוקרטי (שאליו עשוייה לחצטרף במשך חזמן גם המיפלגה הליבראלית השייכת כיום לליכוד), על בסיס מדיניות החוץ והביטחון של מיפלגת העבודה ומדיניות הפנים והחברה של התנועה הדמוקרטית.

גם ל„נאיביי" הכותב שורות אלו ברור, שאין כימעט סיכוי ל„מודל" כזה להתממש, עקב האינטרסים והלחצים חפועלים במערכת הפוליטית בישראל, גם אם לא תמיד הם רלוונטיים. אבל לחלום מותר, לא?

יגאל בן־עמי, ירושלים

הספורט כחוליגאניזם מאורגן

בל תטעו, הכותרת אינה פרי־יצירתי. ניסח אותה כבר מזמן פרופסור ישעיהו לייבוביץ — וכוונתו לא היתה כלל ל„שחיתות בענף הכדורגל," שנגדה לוחמים (!?) חברי־הכנסת שריד ואולמרט, כי־אם לעצם היות הספורט, במחותו, נושא לעבודת־אלילים. להיות הספורט, בתת־גלמותו אצלנו, אינדיקטור הבוחן את קיומו או אי־קיומו של אלוהים; לעובדת היות הספורט, אצלנו, גורם לחגיגות בנוסח יום־העצמאות, זיקוקין די־נור, במות־הרקדה, רחובות מקושטים, דגלי־הלאום, כשחסרה רק ברכת נשיא־המדינה וראש־הממשלה לחג (אולי במקום זה באה קבלת־הפנים במישרדיהם). וחסר, אולי, גם טכס קבלת פרס־ישראל (אולי, במקום זה — טכס הענקת מדליית העיר תל־אביב?).

רבות אני שומע על ה„כבוד והיוקרה שמביאים מאורעות מעין אלה לישראל." ובכן, אולי כבר הגיע הזמן לנפץ אגדות כאלה, אחת ולתמיד. כבוד לארץ כלשהי ולעם כלשהו מביאות דמויות היוצרות ערכים שמישקלם ומהותם נצחיים או, למיצער, בעלי תוקף זמן של קצת יותר מחודשיים — מה שאי־אפשר לומר אודות נצחונה של מכבי תל־אביב על קבוצת צ.ס.ק.א. כעת הם מחממים את הלב של הרבה חמוני דם ומוח, אבל מי יזכור אותם עוד שנה? אבל לא משך הזמן שבו מחממים מאורעות מעין אלה את ליבם של ה„שרופים" הוא הקובע, כי־אם עצם האקט שנעשה (והוא הגורם, בעצם, למשך־הזמן הגדול שאקטים גדולים תופסים בחיי אומה).

אישים ראויים להערצה ולכבוד־נצח הם ש"י עגנון, ישעיהו לייבוביץ, נתן רוטנשטרייך, מרדכי ארדון, פינחס צוקרמן ודניאל בארנבוים. צר לי, קוראות וקוראים. תצטרכו לפתח מהשמרנות שלי, ואני כבר מתאר לי אתכם מדפדפים הלאה לאחר שהחזקתם מעמד עד כאן. חשבו היטב במטותא מכם, אולי יוכלו סבא או אבא (או סבתא או אמא) שלכם לנקוב בשמות שישה או שבעה שחקני כדורסל או כדורגל מהעילית של זמנו — האם הם אומרים לכם משהו, השמות האלה?

אתם טוענים: אבל כמה אנשים שתפגוש ברחוב יודעים מי זה עגנון, לייבוביץ, רוטנשטרייך, צוקרמן, בארנבוים? כמה אנשים — אני שואל אתכם — במאה ה־16 ידעו מי הם ויליאם שקספיר, ג'והן מילטון? כמה מבני דורם של ניוטון, לייבניץ, שפינוזה, באך ובטהובן ידעו לספר לכם אודותיהם אילו פגשתם אותם ברחוב באותה עת?

יהודים רוצים להקפיץ כדור, לזרוק אותו לגובה או לכדרר אותו בסיחרור — שיהיה להם לבריאות. אבל לעשות ממי שיודע להקפיץ, לכדרר או לקלוע — בחיר־האומה? למה לא לראות גם מי שיכול לעמוד יממה שלמה על רגל אחת ומסוגל להתחרות בכך עם אנשים מכל העולם — את מה שרואים התמונים ב„מכבי תל־אביב"? ושר־החינוך המשמש דוגמה חינוכית (בייחוד ב־שבועות האחרונים, בחקשר הנוכחי!), בבואו אישית לקבל את המוקירים כשמאניאק שרוף אחד יחצח שחקן־כדורגל שלא הכניס לשער!

הלא צודק — לפי אמת־המידה של אהרון יזלין, יצחק רבין ואפרים קציר — הנער חולה־הרוח ש־רצח את מוטי קינד ז"ל. הלא הוא היה פטריוט, שאוכזב משום שרצה לר־אות את אומתו מועשרת בבחירים נוספים.

מצחיק אתכם, מה? טרם עמדתם על הקשר האמיץ והישיר מאד של העדלאידע שנערכה בכיכר מלכי־ישראל — למה שמתרחש במיגרשים בשבתות ולרצח מוטי קינד ז"ל? כמה רגליים וידיים תושמנה בגבס, ושלא נדע, כמה מוטי קינדים נצטרך עוד לשלם כדי שאנשים יתחילו להפעיל את מוחם ולהבין שמי שיודע לבעוט רחוק, לכדרר מהר, לרוץ היטב או לקפוץ לגובה או לרוחק, עדיין לא מגיע לו תואר דוקטור־כבור במכון־וייצמן.

שאול פרידלר, קריית שמואל

מכתבים

על בורות וסיפרות

רצינו לומר משהו על דן עומר. נדמה שיש לנו כאן בור חסר חן. רשימתו על סיפרה של עמליה כהנא־כרמון מצוצה מאצבע לחה ודביקה. יש בו, במר עומר, אלימות רופסת פסטסנית, משהו תפל ולוחץ, כעין ריח לא־היגייני דק, העולה מאדם שאינו מקנח אחוריו כהלכה. לא נעים, מאד לא נעים.

דן יפרידה ספרנה, תל־אביב

טעות חזור

במדורו של דן עומר „נמר של נייר" (העולם הזה 2061) הופיעה סקירה על פטר האנדקה. בטעות נכתב כי המחזה קספר, מוצג בתיאטרון הפתוח. צריך להיות — בתיאטרון האחר.

מוטי סנדק, תל־אביב

הדתיים איכזבו

כאדם דתי, השומר על תרי"ג מיצוות, הקפדתי עד כה לבחור בבחירות לכנסת עבור מיפלגה דתית. אך בכנסת האחרונה התאכזבתי קשות מהמיפלגות הדתיות כולן, החל מהמפד"ל — שגרמה לחילול השם במאבק המכוער שניהלה מסביב ל„כיסא הקדוש" בממשלה — וכלה ב„אגודת־ישראל" ו„פועלי אגודת־ישראל", שרק בצע־כסף עניין אותן ותו־לא.

עיקר אכזבתי מ„פועלי אגודת־ישראל", שבעת ההצבעה בנושא גינוי הציונות ב־או"ם, הצבעה שאיחדה את כל באי הבית כמעט, החליטה להימנע ונציגיה נעדרו מאולם המליאה. תמיד חשבתי שמיפלגה זו יודעת לשלב דת ולאומיות, אך כאן נוכחתי לדעת שלא כך הוא. העיקר אצל מיפלגה זו הוא כסף ושררה, כבוד וכיס־אות — ממש ביזיון!

גם הכרזתו של יצחק רפאל שיילחם „על כל צעד על דלת של כל סניף" בעיקבות הדחתו על־ידי הצעירים וד"ר בורג, הגבירה בי את התחושה שהמיפלגות הדתיות לא דואגות לדת אלא רק לכיסא החם. החלטתי, הפעם, להצביע דווקא עבור מיפלגה לא־דתית, היודעת גם לשמור על עקרונות מרכזיים בחיי הדת היהודית, ושבראשה עומד המועמד הכמעט־בטוח לכהונת ראש־הממשלה הבא — מנחם בגין.

א. אפרתי, תל־אביב

הדור שלא ידע

שמחתי מאד למיקרא המידע שאתם מספקים בעיתון, אודות דברים שאירעו בראשית ימי המדינה, עבור הדור „שלא ידע את יוסף". דוגמה בולטת לכך — מקרהו של יששכר שדמי שתואר בפרוט־רוט („מטהרים את השרץ" העולם הזה 2058).

טוב תעשו אם תפרסמו פרטים על ה־מיקרה שבו התעלם סגן־שר ולא עצר את מכוניתו לאסוף פצועי תאונת־דרכים.

אפרים סיגלר, בת־גלים, חיפה

טעות לעולם צודקת

קראתי את הידיעה המצורפת בזה בעתון הארץ, ואני חושב שואת שערורייה שנט־

רופא שיניים הודה בהעלמת הכנסות

מאת עירד רונאל, סופר „הארץ"

ד"ר עודד אמודי רופא שיניים מתל־אביב, שנעצר על ידי חוקרי מס ההכנסה, הודה אתמול כי הע־לים 80 אלף ל"י בשנת המס 1795 וכן שניהל ספרים כוזבים על־ידי כך שלא רשם הכנסות בסך 160 אלף ל"י.

הארץ 9.3.77

פלים לרופא תמים על לא עוול בכפו. מה, אין כבר חוק התיישנות?

רפי זהבי, תל־אביב

גם הם אוהבים TIME

סיגריות "טיים"
נמכרות יותר מכל יתר הסיגריות
גם יחד, ויש סיבה טובה לכך:
סיגרית "טיים" באמת טובה

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ-40 שנה

מי שממתין לכך שזרים יעשו את השלום עבורנו, ייאש באחריות נוראה עבור המילחמה הבאה

יונה צלויה

יש הרבה אנשים בארץ המאמינים כי השלום יפול מן השמיים, כמו יונה צלויה. אין צורך לטרוח למענו. הכל ייעשה מעצמו.

צריכים רק לשבת, לחכות ולהתכונן לארוחה.

ווזהי התיאוריה: באחד הימים ב־1977 יכפו האמריקאים שלום על ישראל.

האמריקאים הם חכמים. הם יודעים שיש להם עכשיו הזדמנות חד־פעמית לכונן שלום במרחב שלנו, שיהיה כולו לטובתם. מצריים, סוריה, סעודיה, ירדן וגם אש"ף מוכנים עתה לקבל חסות אמריקאית, בתנאי שהאמריקאים יכפו על ישראל הסדר כולל, נסיגה מן השטחים המוחזקים והקמת מדינה פלסטינית.

לאמריקאים זה כדאי. כך יסלקו סופית את ההשפעה הסובייטית מן המרחב, ויבטיחו לעצמם את הנפט הערבי לשנים רבות.

בוושינגטון קמה ממשלה חדשה, שבראשה עומדים אנשים רעננים ונמרצים. דרושים להם כמה שבועות כדי להבין את העניין, ואז זה יפול על כמו שעון.

מה תוכל ממשלת ישראל לעשות? לא תהיה לה ברירה. ישראל תלוייה כל־כולה בארצות־הברית. היא תקבל את תכתיב־השלום האמריקאי. כך יעשה רבין, ואילו היו במקומו שימעון פרס, ייגאל ידין, או אף מנחם בגין — היו גם הם נוהגים בדיוק כך.

לכן — אין כל צורך ששוחרי־השלום בישראל ימריחו את עצמם. הדבר ייעשה בלי עידיהם. בחינת צדיק, שמלאכתו נעשית בידי אחרים.

■ ■ ■

זהי תיאוריה יפה. היא מפתה מאד. היא נוחה. היא משמשת תירוץ נהדר לכל ה„יונים" בישראל — בתוך הממסד ומחוצה לו, היחידים והקבוצות — שלא לעשות דבר.

היא גם הגיונית מאד. אולם כמו תיאוריות הגיוניות רבות, היא בלתי־מציאותית.

ההיסטוריה פשוט אינה מתקדמת על פסים ישרים, הגיוניים ונוחים שכאלה.

לכל היגיון יש היגיון נגדי. יש נוגדנים, יש מחסומים, יש לחצים ולחצים־נגדיים, יש אילוצים מסוגים שונים. שום דבר בפוליטיקה אינו פשוט כפי שהוא נראה לחובב התמים.

מי שמתבונן בתיאוריה זו, ישים מייד את ליבו לכך שיש לה פרצוף מוכר.

ואכן, אותה התיאוריה בדיוק ריחפה ע"פני המדינה בראשית 1969, כאשר ריצ'ארד ניכסון עלה לשילטון וחקים את ממשלתו החדשה.

אז אמרו: ניכסון מייצג את האינטרסים של חברות־הנפט הגדולות. ההון הגדול בארצות־הברית מעוניין ב־הסדר ובשקט במיזרח־התיכון. הסובייטים תומכים בכך. ניכסון הביא עימו אנשים חדשים, נמרצים וחכמים, כמו תנרי קיסינג'ר המפורסם וויליאם רוג'רס. בחדרי־חדרים כבר מתגבשת תוכנית מרחיקת־לכת להסדר כולל. ב־קיצור: ארצות־הברית תכפה הסדר בשנת 1969.

ההמשך ידוע. תוכנית רוג'רס. הקפאת תוכ־נית רוג'רס. 1969 חלפה, כמוה שלוש השנים הכאות. ואז פרצה מילחמת יום־הכיפורים.

מקנן בלבי חשש סתום שמא מתחיל עתה תהליך דומה. ההזדמנות ההיסטורית עלולה לחלוף. 1977 — „שנת השלום" — עלולה להיכנס להיסטוריה כשנה מבוזבזת נוספת.

ובאופק מתקבצים העננים של יום־כיפורים חדש.

■ ■ ■

ראש המינהל החדש בארצות־הברית עומדים חו־בבים. הם אנשים טובים, בעלי ניסיון בשטחים רבים. אך לגבי הבעייה הסבוכה שלנו, רובם חסרי ניסיון ורקע.

הנשיא ג'ימי קארטר הוא איש סימפאטי. אולם הוא

תקרית קטנה, חסרת־חשיבות — אך אופיינית.

האנשים החדשים בוושינגטון אינם באים לתפקידיהם כאשר מוכנה בידיהם תוכנית כלשהי לפיתרון הבעייה ה־ישראלית־ערבית. בבואם למישרדיהם מצאו שם אנשים בעלי גישות שונות, נציגי אינטרסים שונים ומשונים.

יעברו חודשים רבים, ואולי שנים, עד שתת־גבש בתוך האנדרלמוסיה הזאת מדיניות חד־שה ומוסכמת — אם בכלל.

קארטר ורבין בוושינגטון: חבורת חובבנים

כבר עתה מסתמנות כמה גישות מנוגדות, שסביבן תהיה נטושה המחלוקת בוושינגטון בחודשים הקרובים.

■ ■ ■

גישה האחת ישנה־נושנה, ונדמה היה כי שבקה חיים לכל חי, אבל היא חיה וקיימת, ונדמה שאף הת־חזקה לאחרונה.

זוהי הגישה הפרו־האשמית.

הממשלה האמריקאית ביכלל, והסוכנות המרכזית לביון בפרט, השקיעו יותר מדי כסף במלך חוסיין, מכדי שבעלי־חסותו יוותרו עליו בלי מאבק.

חוסיין הוא סוכן אמריקאי גלוי ומוצהר. הוא מאבטח את כל המערך האמריקאי במרחב. הוא חוצץ בין סעודיה השמרנית, עתירת־הנפט, לבין סוריה הרדיקלית. הוא נתמך על־ידי יצחק רבין וכל המיפלגות בישראל.

אולם הסדר־שלום, שימסור את אדמת פלסטין לידי המלך, פשוט אינו אפשרי כיום, לשם כך יש להשמיד את אש"ף, וזה אינו קל. אחדות ממדינות־ערב העיקריות מתנגדות לכך בתוקף. הן מסכימות לכל היותר לקשר פורמלי רופף בין מדינה פלסטינית עצמאית לבין ירדן.

לכן, מי שדוגל בהעברת תפקיד מרכזי למלך חוסיין בהסדר־שלום [illegible] ב־1977. הוא מעוו[illegible] למען שבירת [illegible] ה־

— הסכמה אמריקאית להקמת סוריה־רבתי, שתכלול את לבנון, ירדן ופלסטין.

פירושו של דבר: המלך חוסיין (או מי שיבוא במקומו) יהפוך משרת סורי. תחת המנהיגות הפלסטינית העצמאית תבוא סוכנות סורית, שתקבל לידיה את הגדה והרצועה.

מי שדוגל בגישה זו בוודאי אינו יכול לפעול למען הסדר־שלום ב־1977. כי מול פיתרון כזה יתייצבו לא רק אש"ף, אלא גם סעודיה ומצריים. יהיה צורך למכור את הרעיון לבעלי־ברית, לשבור את המתנגדים, לנהל אינ־סטריגות ממושכות ומסובכות כדי לקרב מטרה זו.

גם הקו הסורי אינו מוביל לשלום בעתיד הנראה־לעין.

■ ■ ■

מן שתי גישות אלה עומדת גישה קודמת, הגישה של הנרי קיסינג'ר. כמו תמיד בפוליטיקה, כאשר יש מחלוקת בין גישות חדשות שונות, מוסיפה הגישה הישנה לשלוט בכיפה, על־פי חוקי התאוצה.

גישה זו אומרת: הסדר־ביניים, בדי פי־תרון כולל.

מי שדוגל בכך, יכול לבזבז את כל שנת 1977, וגם את השנה הבאה, על הסדרי־ביניים קטנים וחסרי־משמעות. אפשר לפעול למען הסדר־ביניים כלשהו ברמת־הגולן, שיזיז את הקו בכמה קילומטרים פה־ושם, ולמען הסדר נוסף כלשהו בסיני. אפשר גם להמציא רעיונות לגבי הסדרי־ביניים בגבול לבנון ובגבול ירדן.

כך אפשר להעסיק את הממשלות, לעשות רושם של פעילות נמרצת ומתמדת, להשאיר את היוזמה בידי ארצות־הברית — מבלי שישתנה דבר.

מי שדוגל בגישה זו, אינו יכול לפעול למען הסדר־שלום ב־1977.

■ ■ ■

צד כל אלה קיימת גם הגישה הרציונית, המרחיקה־ראות, החותרת לשלום של ממש.

גישה זו מבינה שהאינטרס האמריקאי האמיתי מחייב הסדר־שלום כולל, וכי שלום כזה לא ייתכן בלי השתתפות העם הפלסטיני. היא מבינה כי קיימת עתה מגמה חזקה באש"ף לקבל הסדר־שלום בחסות האמריקאים, וכי זוהי הזדמנות בלתי־חוזרת להשתית את האינטרס האמריקאי ארוך־הטווח על בסיס איתן.

גישה זו יכולה להביא להסדר־שלום ב־1977, או לפחות לקרב אותו מאד במהלך השנה. דרך זו מובילה דרך, תוך הפגשת ממשלת ישראל ואש"ף לייד שולחן הדיונים, והתמודדות אמי־תית עם הבעיות היסודיות של הסיכסוך.

אולם בעלי גישה זו הם במיעוט בוושינגטון. הם כול־לים את המומחים הרציניים, אך לא את הפוליטיקאים החדשים, שהגיעו לעיר בעיקבות קארטר. אלה מחפשים לעצמם חיים קלים יותר.

הפוליטיקאים בוושינגטון, כמו בעולם כולו, פועלים על־פי החוק המקודש של הנוחיות הפוליטית. הם דוחים החלטות. הם חיים מן היד אל הפה. הם מניחים לבעלי הגישות השונות להתווכח, וממשיכים ביומיום באינרציה.

כל זה אינו מוביל להסדר־שלום כ־1977.

■ ■ ■

אין זו תחזית אופטימית, למי שמאמין כי האינטרס המדיני והביטחוני של ישראל מחייב השגת הסדר־שלום בהקדם האפשרי.

אולם ג'ימי קארטר לא נבחר כדי לייצג את האינטרס הישראלי. הוא נבחר כדי לייצג את האינטרס האמריקאי. ואף כי הקשרים בין שתי המדינות הדוקים מאד — קיים פער טיבעי בין האינטרסים של מדינות שונות.

אכסורד גמור הוא להניח, כי ממשלת אר־צות־הברית תפעל למען האינטרס הישראלי יותר מאשר ממשלת ישראל. מי שתולה את תיקוותו בכך הוא משתמט, עצלן או פחדן.

המערכה למען מדיניות־שלום ישראלית יכולה להתנהל רק בישראל, בזירה הפוליטית בישראל. האמונה התמימה כאילו מובטח שממשלת ארצות־הברית תכפה את השלום על ממשלת־ישראל הבאה, תהיה אשר תהיה, אינה אלא השתמטות מן האחריות.

מי שמשתמש כאמתלה זו כדי לערוק מן המערכה הנוכחית על גורל המדינה, מקבל על עצמו אחריות נוראה.

הרמטכ"ל פרץ בבכי למראה חיילי צה"ל המשחררים את חטופי אנטבה - בסרט

■ הרמטכ"ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה") **גור**, פרץ בבכי. לא היו אלה סתם דמעות אלא בכי של התרגשות ממש, עד שמוטה נאלץ לקנח את אפו ועיניו בממחטה. היה זה בהקרנה המיוחדת של סרטו של **מנחם גוכן** מבצע יונתן (ראה מדור קולנוע) שנערכה במיוחד לכבודו של מוטה. מו־טה הוזמן להצגת הבכורה ה־חגיגית הרשמית של הסרט, שתיערך ביום חמישי השבוע. אבל הוא לא היה מוכן לאשר את השתתפותו בהצגת הבכורה לפני שיחזה בסרט קודם לכן. ומוטה חזה — ובכה. לא פחות נרגש היה בנו הצעיר של מו־טה שגילוהו אל אביו. הוא פרץ במחיאות כפיים נלהבות בכל פעם שחיילי צה"ל בסרט נר־או מחסלים את אחד החוטפים הערבים.

■ שר־המישטרה, **שלמה היל**, אינו מצליח להיפטר מהתגובות שעוררה טעותו — שהוגדרה על־ידי ראש־הממשלה **יצחק רבין** כ„פרוידיסטית", בעת שכיושב־ראש ועידת מיפ־לגת העבודה אמור היה לקרוא לנואם הראשון, וקרא לפרס

לאנשים הנכונים!
777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

אריה בראון

מזכירו הצבאי של שר־הביטחון (משמאל) אינו סומך רק על כוחו של צה"ל. כשיצא השבוע לבלות בחברת אשתו (מימין), בפתיחת דיסקוטק חדש בתל־אביב, הוא נזקק לשירותיו של שמשון דנוך (במרכז) כדי להרחיק צלמים מעליו.

מרים ברנהרדט

היתה נרגשת מאד בפתיחת תערוכת ציוריה ביפו העתי־קה. היא בירכה בלבביות כל אורח. כשניגשה אל השחקן יוסף שילוח ופתחה עימו בשיחה לבבית, תמה יוסי: „אני לא בטוח ש־אנחנו מכירים." השיבה מרים: „בטח שאנחנו מכירים, מהסרטים."

במקום לרבין. סיפר השבוע הי־לל במיזנון הכנסת: „אחרי אותה טעות באו אלי שלוש קבוצות אנשים. קבוצה אחת אמרה שטעותי הפרוידיסטית ביטאה בעצם את רצונו של רבין, כי הוא ממילא רצה לנאום שני; קבוצה שנייה תמכה ב־דעתו של ראש־הממשלה, וטענה כי העובדה שקראתי לפרס מצ־ביעה על כך שאני בעדי שר־הביטחון, ואילו הקבוצה השלי־שית של החברים שאלה אותי: „תגיד, הילל, מי זה בכלל פרויד? הוא חבר המרכז?"

■ אגב, מי שהיה שר־התיירות, **עקיבא גוברין**, שהוא חבר מרכז מיפלגת ה־עבודה, פגש בשר־המישטר של־מה הילל ואמר לו: „אשתי ראתה אותך בטלוויזיה, והתפל־אה: „כזה צעיר וכבר שר?"

■ המועמד מיספר שניים של תנועת שלומציון, תת־אלוף (מיל.) **ישעיהו ברקת**, הופיע לפני סטודנטים באוניברסיטה העיברית בירושלים, והירצה על עומק אסטרטגי. בין השאר אמר: „מאחר שמוסקבה ואנ־טבה נמצאות באותו מרחק גיאוגרפי מישראל, קיים מאזן־אימה מתמיד בין ישראל ל־ברית־המועצות. כפי שפגענו באנטבה, אנו עשויים להגיע לבירה הסובייטית." הסטודנטים הנדהמים לטשו עיניים בברקת, ואחד מהם לא יכול להתאפק. „תסלח לי שאני מתערב בדבריו של מיקצוען כמוך," אמר לו, „אבל אינך חושב שקיים אישהו הבדל בין יחסי־הכוחות של אוגנדה וברית־המועצות?"

■ איבה נושנה שוררת [illegible] הגברת **גולדה מאיר** לבין [illegible] המדיני של דבר **דני [illegible]**. השבוע נשאלה גולדה [illegible] אינה מעניקה ראיונות [illegible] בנימה נוקרצת:

אתם לא מתביישים לשים את גולדה, אחרי כל מה שקרה במילחמה, בראשות הרשימה של המיפלגה לבחירות לכנסת?' הימהמתי משהו, לובה המשיך לצעוק עלי, ולבסוף יצא וטרק לי את הדלת בפנים. מייד אחר־כך נכנס הנכד הקטן שלי בריצה לחדרי, ואמר לי: „סבא, למה הדוד צועק עליך?'"

■ מנהיג ד"ש, הפרופסור **יגאל ידין** אולי מצליח ל־ארגן לו מיפלגה, אך הוא מצליח בהחלט גם לפורר את חיי־המישפחה שלו. אחרי שאשתו, **כרמלה**, נפטרה לאחר מחלה ממושכת, שבה לישראל בתו, **אורלי עפרת**, שהיתה נשואה לדוקטור־לסיפרות **גדעון עפ־רת** והתגוררה בקומה הראשונה בביתו הגדול של אביה, ברחוב רמב"ן בשכונת רחביה הירו־שלמית. בתו החיילת של ידין, **ליטל**, התגוררה יחד עם אביה ושני תחולים בקומה השנייה. ליטל, שנהגה להדפיס את מיכ־תביו של אביה, נטשה בימים אלה את הבית והחליטה לשכור לה דירה כיוון שלדבריה, מאז שהחל אביה עוסק בפוליטיקה, הפך ביתם ל„בית־משוגעים". ואילו אורלי, הידועה בדיעותיה הפמיניסטיות והמנהלת כעת רו־מן עם אחד ממנהיגי מצפ"ן הקיצוניים ביותר, הקימה בימים אלה את מיפלגת הנשים. היא מתנגדת בתוקף לדיעותיו של אביה ולאנשים המרכיבים את תנועתנו, ועומדת לנסוע ללונ־דון מייד אחרי הבחירות.

■ מועדון־הלילה החדש שנפתח ביפו העתיקה, אל מאצ'ו הפך מקום־הבילוי הקבוע של שחקני הכדורסל של מכבי תל־אביב. בערב השבת שעברה בילו במקום **אולסי פרי**, שבא בחברת יפהפייה בלונדית

מי שממתין לכך שזרים יעשו את השלום עבורנו,

ייאש באחריות נוראה עבור המילחמה הבאה

יונה צלוייה

יש הרבה אנשים בארץ המאמינים כי השלום יפול מן השמיים, כמו יונה צלוייה. אין צורך לטרוח למענו. הכל ייעשה מעצמו.

צריכים רק לשבת, לחכות ולהתכונן לארוחה.

וזוהי התיאוריה: באחד הימים ב־1977 יכפו האמריקאים שלום על ישראל.

האמריקאים הם חכמים. הם יודעים שיש להם עכשיו הזדמנות חד־פעמית לכונן שלום במרחב שלנו, שיהיה כולו לטובתם. מצריים, סוריה, סעודיה, ירדן וגם אש"ף מוכנים עתה לקבל חסות אמריקאית, בתנאי שהאמריקאים יכפו על ישראל הסדר כולל, נסיגה מן השטחים המוחזקים והקמת מדינה פלסטינית.

לאמריקאים זה כדאי. כך יסלקו סופית את ההשפעה הסובייטית מן המרחב, ויבטיחו לעצמם את הנפט הערבי לשנים רבות.

בוושינגטון קמה ממשלה חדשה, שבראשה עומדים אנשים רעננים ונמרצים. דרושים להם כמה שבועות כדי להבין את העניין, ואז זה יפול על כמו שעון.

מה תוכל ממשלת ישראל לעשות? לא תהיה לה ברירה. ישראל תלוייה כל־כולה בארצות־הברית. היא תקבל את תכתיב־השלום האמריקאי. כך יעשה רבין, ואילו היו במקומו שימעון פרס, ייגאל ידין, או אף מנחם בגין — היו גם הם נוהגים בדיוק כך.

לכן — אין כל צורך ששחרורי־השלום בישראל יטריחו את עצמם. הדבר ייעשה ביד עריהם. בחינת צדיק, שמלאכתו נעשית בידי אחרים.

■ ■ ■

וזהי תיאוריה יפה. היא מפתה מאד. היא נוחה. היא משמשת תירוץ נהדר לכל ה„יונים" בישראל — בתוך המימסד ומחוצה לו, היחידים והקבוצות — שלא לעשות דבר.

היא גם הגיונית מאד. אולם כמו תיאוריות הגיוניות רבות, היא בלתי־מציאותית.

ההיסטוריה פשוט אינה מתקדמת על פסים ישרים, הגיוניים ונוחים שכאלה.

לכל היגיון יש היגיון נגדי. יש נוגדנים, יש מחסומים, יש לחצים ולחצים־נגדיים, יש אילוצים מסוגים שונים. שום דבר בפוליטיקה אינו פשוט כפי שהוא נראה לחובב התמים.

מי שמתבונן בתיאוריה זו, ישים מייד את ליבו לכך שיש לה פרצוף מוכר.

ואכן, אותה התיאוריה בדיוק ריחפה על־פני המדינה בראשית 1969, כאשר ריצ'ארד ניכסון עלה לשילטון וחקים את ממשלתו החדשה.

אז אמרו: ניכסון מייצג את האינטרסים של חברות־הנפט הגדולות. ההון הגדול בארצות־הברית מעוניין ב־הסדר ובשקט במיזרח־התיכון. הסובייטים תומכים בכך. ניכסון הביא עימו אנשים חדשים, נמרצים וחכמים, כמו הנרי קיסינג'ר המפורסם וויליאם רוג'רס. בחדרי־חדרים כבר מתגבשת תוכנית מרחיקת־לכת להסדר כולל. ב־קיצור: ארצות־הברית תכפה הסדר בשנת 1969.

ההמשך ידוע. תוכנית רוג'רס. הקפאת תוכנית רוג'רס. 1969 חלפה, כמוה שוש השנים הבאות. ואז פרצה מילחמת יום־כיפורים.

מקנן בלבי חשש סתום שמא מתחיל עתה תהליך דומה. ההזדמנות ההיסטורית עלולה לחלוף. 1977 — „שנת השלום" — עלולה להיכנס להיסטוריה כשנה מבוזבזת נוספת.

ובאופק מתקבצים העננים של יום־כיפורים חדש.

■ ■ ■

ראש הממשלה החדש בארצות־הברית עומדים חובבים. הם אנשים טובים, בעלי ניסיון בשטחים רבים. אך לגבי הבעייה הסבוכה שלנו, רובם חסרי ניסיון ורקע. הנשיא ג'ימי קארטר הוא איש סימפאתי. אולם הוא

תקרית קטנה, חסרת־חשיבות — אך אופיינית.

האנשים החדשים בוושינגטון אינם באים לתפקידיהם כאשר מוכנה בידיהם תוכנית כלשהי לפיתרון הבעייה ה־ישראלית־ערבית. בבואם למישרדיהם מצאו שם אנשים בעלי גישות שונות, נציגי אינטרסים שונים ומשונים.

יעברו חודשים רבים, ואולי שנים, עד שתתגבש בתוך האנדרימוסיה הזאת מדיניות חדשה ומוסכמת — אם בכלל.

קארטר ורבין בוושינגטון: חבורת חובבנים

כבר עתה מסתמנות כמה גישות מנוגדות, שסביבן תהיה נטושה המחלוקת בוושינגטון בחודשים הקרובים.

■ ■ ■

גישה אחת ישנה־נושנה, ונדמה היה כי שבקה חיים לכל חי, אבל היא חיה וקיימת, ונדמה שאף התחזקה לאחרונה.

זוהי הגישה הפרו־האשמית.

הממשלה האמריקאית ביכלל, והסוכנות המרכזית לביון בפרט, השקיעו יותר מדי כסף במלך חוסיין, מכדי שבעלי־חסותו יוותרו עליו בלי מאבק.

חוסיין הוא סוכן אמריקאי גלוי ומוצהר. הוא מאבטח את כל המערך האמריקאי במרחב. הוא חוצץ בין סעודיה השמרנית, עתירת־הנפט, לבין סוריה הרדיקלית. הוא נתמך על־ידי יצחק רבין וכל המיפלגות בישראל.

אולם הסדר־שלום, שימסור את אדמת פלסטין לידי המלך, פשוט אינו אפשרי כיום, לשם כך יש להשמיד את אש"ף, וזה אינו קל. אחדות ממדינות־ערב העיקריות מתנגדות לכך בתוקף. הן מסכימות לכל היותר לקשר פורמלי רופף בין מדינה פלסטינית עצמאית לבין ירדן.

לכן, מי שדוגל בהענקת תפקיד מרכ[illegible] חוסיין בהסדר־[illegible] הוא [illegible]מען [illegible]ויות [illegible]ה־

הסכמה אמריקאית להקמת סוריה־רבתי, שתכלול את לבנון, ירדן ופלסטין.

פירושו של דבר: המלך חוסיין (או מי שיבוא במקומו) יהפוך משרת סורי. תחת המנהיגות הפלסטינית העצמאית תבוא סוכנות סורית, שתקבל לידיה את הגדה והרצועה.

מי שדוגל בגישה זו בוודאי אינו יכול לפעול למען הסדר־שלום ב־1977. כי מול פיתרון כזה יתייצבו לא רק אש"ף, אלא גם סעודיה ומצריים. יהיה צורך למכור את הרעיון לבעלי־ברית, לשבור את המתנגדים, לנהל אינ־סטריגות ממושכות ומסובכות כדי לקרב מטרה זו.

גם הקו הסורי אינו מוביל לשלום בעתיד הנראה־לעין.

■ ■ ■

וזו שתי גישות אלה עומדת גישה קודמת, הגישה של הנרי קיסינג'ר. כמו תמיד בפוליטיקה, כאשר יש מחלוקת בין גישות חדשות שונות, מוסיפה הגישה הישנה לשלוט בכיפה, על־פי חוקי התאוצה.

גישה זו אומרת: הסדר־ביניים, בלי פי־תרון כוזב.

מי שדוגל בכך, יכול לבזבז את כל שנת 1977, וגם את השנה הבאה, על הסדרי־ביניים קטנים וחסרי־משמעות.

אפשר לפעול למען הסדר־ביניים כלשהו ברמת־הגולן, שיזיז את הקו בכמה קילומטרים פה־ושם, ולמען הסדר נוסף כלשהו בסיני. אפשר גם להמציא רעיונות לגבי הסדרי־ביניים בגבול לבנון ובגבול ירדן.

כך אפשר להעסיק את הממשלות, לעשות רושם של פעילות נמרצת ומתמדת, להשאיר את היוזמה בידי ארצות־הברית — מבלי שישתנה דבר.

מי שדוגל בגישה זו, אינו יכול לפעול למען הסדר־שלום ב־1977.

■ ■ ■

בצד כל אלה קיימת גם הגישה הרצינית, המרחיקה־ראות, החותרת לשלום של ממש.

גישה זו מבינה שהאינטרס האמריקאי האמיתי מחייב הסדר־שלום כולל, וכי שלום כזה לא ייתכן בלי השתתפות העם הפלסטיני. היא מבינה כי קיימת עתה מגמה חזקה באש"ף לקבל הסדר־שלום בחסות האמריקאים, וכי זוהי הזדמנות בלתי־חוזרת להשתית את האינטרס האמריקאי ארוך־הטווח על בסיס איתן.

גישה זו יכלה להביא להסדר־שלום ב־1977, או לפחות לקרב אותו מאד במהלך השנה. דרך זו מובילה לז'נבה, תוך הפגשת ממשלת ישראל ואש"ף לייד שולחן הדיונים, והתמודדות אמי־תית עם הבעיות היסודיות של הסיכסוך.

אולם בעלי גישה זו הם במיעוט בוושינגטון. הם כול־לים את המומחים הרציניים, אך לא את הפוליטיקאים החדשים, שהגיעו לעיר בעיקבות קארטר. אלה מחפשים לעצמם חיים קלים יותר.

הפוליטיקאים בוושינגטון, כמו בעולם כולו, פועלים על־פי החוק המקודש של הנוחיות הפוליטית. הם דוחים החלטות. הם חיים מן היד אל הפה. הם מניחים לבעלי הגישות השונות להתווכח, וממשיכים ביומיום באינרציה.

כך זה אינו מוביל להסדר־שלום ב־1977.

■ ■ ■

אין זו תחזית אופטימית, למי שמאמין כי האינטרס המדיני והביטחוני של ישראל מחייב השגת הסדר־שלום בהקדם האפשרי.

אולם ג'ימי קארטר לא נבחר כדי לייצג את האינטרס הישראלי. הוא נבחר כדי לייצג את האינטרס האמריקאי. ואף כי הקשרים בין שתי המדינות הדוקים מאד — קיים פער טיבעי בין האינטרסים של מדינות שונות.

אכסורד גמור הוא להניח, כי ממשלת אר־צות־הברית תפעל למען האינטרס הישראלי יותר מאשר ממשלת ישראל. מי שתוכה את תיקוותו בכך הוא משתמט, עצין או פחדן.

המערכה למען מדיניות־שלום ישראלית יכולה להתנהל רק בישראל, בזירה הפוליטית בישראל. האמונה התמימה כאילו מובטח שממשלת ארצות־הברית תכפה את השלום על ממשלת־ישראל הבאה, תהיה אשר תהיה, אינה אלא השתמטות מן האחריות.

מי שמשתמש באמתלה זו כדי לערוק מן המערכה הנוכחית על גורל המדינה, מקבל על עצמו אחריות נוראה

הרמטכ"ל בבכי למראה חיילי צה"ל המשחררים את חטופי אנטבה - בסרט

■ הרמטכ"ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה") **גור**, פרץ בבכי. לא היו אלה סתם דמעות אלא בכי של התרגשות ממש, עד שמוטה נאלץ לקנח את אפו ועיניו בממחטה. היה זה בהקרנה המיוחדת של סרטו של **מנחם גולן** מבצע יונתן (ראה מדור קולנוע) שנערכה במיוחד לכבודו של מוטה. מוטה הוזמן להצגת הבכורה החגיגית הרשמית של הסרט, שתיערך ביום חמישי השבוע. אבל הוא לא היה מוכן לאשר את השתתפותו בהצגת הבכורה לפני שיחזה בסרט קודם לכן. ומוטה חזה — ובכה. לא פחות נרגש היה בנו הצעיר של מוטה שנילווה אל אביו. הוא פרץ במחיאות כפיים נלהבות בכל פעם שחיילי צה"ל בסרט נרו או מחסלים את אחד החוטפים הערבים.

■ שר־המישטרה, **שלמה היל**, אינו מצליח להיפטר מהתגובות שעוררה טעותו — שהוגדרה על־ידי ראש־הממשלה **יצחק רבין** כ„פרוידיסטית", בעת שכיושב־ראש ועידת מיפלגת העבודה אמור היה לקרוא לנואם הראשון, וקרא לפרס

אריה בראון מזכירו הצבאי של שר־הביטחון (משמאל) אינו סומך רק על כוחו של צה"ל. כשיצא השבוע לבלות בחברת אשתו (מימין), בפתיחת דיסקוטק חדש בתל־אביב, הוא נזקק לשירותיו של שמשון דנוך (במרכז) כדי להרחיק צלמים מעליו.

מרים ברנהרדט היתה נרגשת מאד בפתיחת תערוכת ציוריה ביפו העתיקה. היא בירכה בלבביות כל אורח. כשניגשה אל השחקן יוסף שילוח ופתחה עימו בשיחה לבבית, תמה יוסי: „אני לא בטוח שאנחנו מכירים." השיבה מרים: „בטח שאנחנו מכירים, מהסרטים."

במקום לרבין. סיפר השבוע היל במיזנון הכנסת: „אחרי אותה טעות באו אלי שלוש קבוצות אנשים. קבוצה אחת אמרה שטעותי הפרוידיסטית ביטאה בעצם את רצונו של רבין, כי הוא ממילא רצה לנאום שני; קבוצה שנייה תמכה בדעתו של ראש־הממשלה, וטענה כי העובדה שקראתי לפרס מצביעה על כך שאני בעדי שר־הביטחון, ואילו הקבוצה השלישית של החברים שאלה אותי: „תגיד, היל, מי זה בכלל פרויד? הוא חבר המרכז?"

■ אגב, מי שהיה שר־התיירות, **עקיבא גוברין**, שהוא חבר מרכז מיפלגת העבודה, פגש בשר־המישטר שלמה היל ואמר לו: „אשתי ראתה אותך בטלוויזיה, והתפלאה: „כזה צעיר וכבר שר?"

■ המועמד מיספר שניים של תנועת שלומציון, תת־אלוף (מיל.) **ישעיהו ברקת**, הופיע לפני סטודנטים באוניברסיטה העיברית בירושלים, והירצה על עומק אסטרטגי. בין השאר אמר: „מאחר שמוסקבה ואנשבה נמצאות באותו מרחק גיאוגרפי מישראל, קיים מאזן אימה מתמיד בין ישראל לבריה"מועצות. כפי שפגענו באנטבה, אנו עשויים להגיע לבירה הסובייטית." הסטודנטים הנדהמים לטשו עיניים בברקת, ואחד מהם לא יכול להתאפק. „תסלח לי שאני מתערב בדבריו של מיקצוען כמוך," אמר לו, „אבל אינך חושב שקיים איזשהו הבדל בין יחסי־הכוחות של אוגנדה ובריה"מועצות?"

■ איבה נושנה שוררת [illegible] הגברת **גולדה מאיר** לבין [illegible] המדיני של דבר **דני דנון**. השבוע נשאלה גולדה [illegible] מעניקה ראיונות

אתם לא מתביישים לשים את גולדה, אחרי כל מה שקרה במילחמה, בראשות הרשימה של המיפלגה לבחירות לכנסת?' הימהמתי משהו, לובה המשיך לצעוק עלי, ולבסוף יצא וטרק לי את הדלת בפנים. מייד אחרי כך נכנס הנכד הקטן שלי בריצה לחדרי, ואמר לי: ‚סבא, למה הדוד צועק עליך?'"

■ מנהיג ד"ש, הפרופסור **ייגאל ידין** אולי מצליח לארגן לו מיפלגה, אך הוא מצליח בהחלט גם לפורר את חיי־המישפחה שלו. אחרי שאשתו, **כרמלה**, נפטרה לאחר מחלה ממושכת, שבה לישראל בתו, **אורלי עפרת**, שהיתה נשואה לדוקטור־לסיפרות **נחעון עפרת** והתגוררה בקומה הראשונה בביתו הגדול של אביה, ברחוב רמב"ן בשכונת רחביה הירושלמית. בתו החיילת של ידין, **ליטל**, התגוררה יחד עם אביה ושני חתולים בקומה השנייה. ליטל, שנהגה להדפיס את מיכתביו של אביה, נטשה בימים אלה את הבית והחליטה לשכור לה דירה כיוון שלדבריה, מאז שהחל אביה עוסק בפוליטיקה, הפך ביתם ל„בית־משוגעים". ואילו אורלי, הידועה בדיעותיה הפמיניסטיות והמנהלת כעת רומן עם אחד ממנהיגי מצפ"ן הקיצוניים ביותר, הקימה בימים אלה את מיפלגת הנשים. היא מתנגדת בתוקף לדיעותיו של אביה ולאנשים המרכיבים את תנועתנו, ועומדת לנסוע ללונדון מייד אחרי הבחירות.

■ מועדון־הלילה החדש שנפתח ביפו העתיקה, אל מצ'ו הפך מקום־הבילוי הקבוע של שחקני הכדורסל של מכבי תל־אביב. בערב השבת שעברה בילו במקום **אולסי פרי**,

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

אנשים

לחלק חתימות. ברקוביץ וסרי הביאו איתם את שני שחקני הקבוצה הבלגית, **מריאן** ו־**ביג דיל**, שהתלהבו מאד מהחתיכות הישראליות. אמר ביג דיל: „רק בשביל לבלות כמו שאני מבלה בתל־אביב, אני מוכן להפסיד גם בפעם הבאה.“

■ לשדרן **דורי בן־זאב** מעריצים רבים. המאזינים דרך־קבע לתוכניותיו המשודרות ב־גלי־צה“ל, אולם בשבוע האחרון התאכזבו המעריצים מרה, כיש־את התוכניות לא הגיש דורי אלא מישהו אחר. הסתבר כי השדרן חלה, אושפז בבית־החולים, עבר ניתוח. כעת הוא מחלים בביתו, ועומד לחזור בקרוב לעבודתו.

■ בין המאזינים לתוכניתו הקבועה של **אורי זוהר**, ב־גלי־צה“ל, ציפורי־לילה, מצוי גם ידיד ותיק שלו, שאמר: „לפי הקצב של אורי, אני רואה שתוך שנתיים הוא יילך בעיקבותיו של ידידנו **מרדכי** („פו־פיק“) **ארנון**. הוא עוד יגמור בתור רב באיזו ישיבה.“

■ אנשי הבוהמה אינם זקוקים למתווכים כשהם מחפשים דירות. הם עושים זאת בינם לבין עצמם. שדרן־הרדיו **גדי יבנה** ואשתו הטרייה **שרה** שכרו בימים אלה את דירתם של הזמר **אושיק דוי** ואשתו **עירית**, שעברו לדירה חדשה, ואילו המוסיקאי **נועם זיוק**, אחיה של הזמרת **אסתר עופרים**, שכר את דירתו של דורי בן־זאב. הזמר **שלום חנוך** ואשתו **ליהי** שכרו את ביתם של השחקנית **טליה שפירא** ובעלה, בעל בית־החרושת לתרופות **יורם בן־טובים**. החגורנית **אתי אלוף** שכרה את ביתן של האופנאית **תמרה יובל** והציירת **ארי־אלה וידזר** ביפו־העתיקה. ו־אילו הצייר **ז'אן תירוש** שכר את ביתו היפואי של הצייר **אורי ליפשיץ**, שעבר להת־גורר עם אשתו **עדה** וילדיהם במושב מגשימים.

■ כאשר פירסמה באחרו־נה העיתונאית **דבורה נמיר**, הכתבת הדפואית של הצהרון ידיעות אחרונות, סידרת כתבות על סיבוכים בהריון ובלידה, לא שיערה כי אחד הסיבוכים הנדי־רים האלה יפקוד דווקא את בני־מישפחתה שלוש פעמים ב־רציפות. בסוף השבוע שעבר הוחשה **דפנה**, בתה של הכת־בת, המשרתת כסרן בחיל־האוויר, לבית־היולדות. במהלך הלידה התעוררו סיבוכים חמו־רים, ואחרי שעות של מריטת עצבים וחרדה גדולה, הוזעק בלילה מביתו הפרופסור **דויד סר**, שביצע בה ניתוח קיסרי. דבורה נמיר הפכה סבתא בפעם השלישית, והזעם זוהי נכדה. לפני ארבעה חודשים היתה זו כלתה של העיתונאית, אשת הבן **יגאל נמיר**, שניצבה לפני אותו סיבוך עצמו והנכד, **עידן**, נולד בניתוח קיסרי. אגב, גם נכדה הראשון של הכתבת הרפואית, **רועי** בן השלוש, נולד אחרי אותו סי־בור, אף הוא בניתוח קיסרי.

ראלף קליין

מאמן קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, הוא בעל תיאבון בריא למ־רות גיזרתו הדקה. ערב משחקים מכריעים של קבוצתו הוא מרבה לאכול. „אחרת העצבים היו גומרים אותי לגמרי,“ הוא טוען.

איריס דוידסקו

הנראית בתמונה של הרץ־לכנסת סמי פלאטו, טוענת כי סמי הציע לה לגלם את תפקיד אשתו, אנט, בסרט שהוא עומד להפיק על תולדות חייו. לדיברי איריס, גילה לה סמי שאת דמותו־שלו יגלם בסרט שחקן־הקולנוע הצרפתי, ז'אן־פול בלמונדו.

אורי זוהר

שהצליח לנצח עבור יצחק רבין במאבקו נגד שמעון פרס על ראשות־הממ־שלה, עבר לנהל את מאבקה של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב על כתר אלופת אירופה בכדורסל. ערב מישחקה האחרון של מכבי נגד אלופת בלגיה, תפס אורי את כדור־סלני מכבי תל־אביב בעת שסעדו במיסעדת אולימפיה לפני המישחק. „לשחק במוח ולא בכוח,“ יעץ להם אורי זוהר. מיקי ברקוביץ' (מימין) וג'ים בוטרייט, נראים מקשיבים לעצותיו של אורי זוהר.

טל ברודי

ניצב בין שני הקונדיטורים של מלון פאל בתל־אביב, שהכינו מסיבת־ניצחון לקבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, עוד לפני שזו ניצחה את יריבתה הבל־גית. לכבוד המסיבה הם הכינו עוגה, בדמות שני כדורסלנים הנאבקים על הכדור. משמאל: מיקי ברקוביץ.

הרופאים הגינקולוגים, שמכירים היטב את נמיר, ה„מכסה“ את נושא הרפואה זה עשרים שנה, אמרו לה השבוע: „מוזר מאד שאותו סיבוך חוזר על עצמו שלוש פעמים בתכיפות, אצל שתי יולדות שונות, שבעצם הן רק גיסות. מבחינת אחוז שיעור הסיכונים בהריון ובלי־דה, את יכולה להיכנס עכשיו לסטטיסטיקה.“

■ אחד המאכלים הפופו־לריים ביותר במיזנון־הכנסת הוא זה הקרוי **דן שילון**. זהו סלט העשוי משמנת מלפפונים קצוצים, שום ושמיר. ומדוע זכה מנהל מחלקת־החדשות בטל־וויזיה בכבוד שבו לא זכה איש מחברי הבית? השיבה על כך **מירי מזיאר**, המלצרית ה־חתיכה של המיזנון: „מכיוון שבכל פעם שהוא בא למיזנון, הוא אוכל רק את זה — וב־כמויות.“

■ לזמר **צביקה פיק** שיחק המזל. בשבוע שעבר חזר משהות של שלושה שבועות בלונדון. כדרכם של ישראלים ביקר צביקה בקאזינו, והרוויח במישחק הרולטה 1100 דולר, שהם כ־11 אלף לירות ישרא־ליות. צביקה, שלא האמין ל־מראה עיניו ולמזלו הטוב, מיהר להחליף את הקופונים בכסף, בקופת הקאזינו, ושב לישראל עשיר משהיה.

■ שתיים שהושפעו מהצ־לחתם של שחקני נבחרת ה־כדורסל, **אריק מנקין** ו**סמיב קפלן**, אשר זכו במיכרז להפ־עלת החנות לציוד־טניס במרכז הטניס ברמת־השרון, הן **דפנה כותן**, אשתו של הפירסומאי **יהודה כותן** ו**אילנה ר־ביב**, אשתו של מנהל חברת ארדי **צבי רביב**. השתיים, שעיסקן הספורטיבי שלהן עד כה היה לעודד את קבוצת ה־כדורסל של מכבי תל־אביב, פתחו ברמת־השרון חנות לציוד־ספורט, משעשעות את באי החנות במכירת כפפות־איגרוף או נעלי־כדורגל מסומרות.

החשיבה הירוקרטית בשיטת הניהול בגוש דן

כותב העמוד התעמק ארוכות ב־רשימת מועמדי התנועה הדמוקראטית החדשה לכנסת, אחר נטל את פינקסו האהוב וניסה לעשות קצת חשבונות. משהו כמו סטטיסטיקה של בית־ספר עממי. הכל במיסגרת שתי פעולות ה־חשבון המוכרות היטב לכותב, חיבור וחיסור. ברור שכל סטטיסטיקן או אקדמאי או קומפיוטר יפסלו מראש את המסקנות החובבניות שלהלן, ו־אף־על־פי־כן מוצגים כאן הדברים ו־מי שרוצה יוכל להתייחס אליהם ב־בוז הראוי.

ולמה בכלל צריך כותב־עמודים לש־בת ולעשות סטטיסטיקות־בגרוש על רשימת מועמדים תמה של מיפלגה זכה, ולמה לחלק כל דבר למדורים ולקבוצות ולהכליל הכללות מרושעות. האמת היא שבדעת הכותב היה דוו־קא לכתוב מסה נוקבת על הכור הא־טומי שהולכים לבנות בטוות־נשורת מתאי גופו העדינים, אלא שבדפדפו בעיתוני יום שישי ניתקל שוב ושוב באותה רשימת מועמדים, והיה בה משהו מוזר במקצת, משהו חשוד כימ־עט. איך זה, שאל את עצמו לפתע הכותב, שכל אלה שרוצים דמוקרטיה ושינוי הם כל־כך דומים?

וכאן התחילה הספירה. והנה תו־צאותיה.

מבין 152 המועמדים

32 הם עורכי־דין ומשפטנים; 21 מנ־כ"לים, מנהלים ומינהלנים; 19 כלכל־נים; 13 מהנדסים; 13 מורים ומחנכים; 6 עיתונאים; 6 אנשי מדע ומחקר; 5 „אקדמאים" ו„מרצים"; 2 רופאים; 2 רואי־חשבון; 2 טייסים; 2 עובדי־מדינה; 2 סוכני־ביטוח; 2 עצמאיים; 2 תעשיי־נים (וכן גם אדריכל אחד, טכנאי, גיזבר, עובד־סוציאלי, מדריך־נוער, אחות, רב, פירסומאי, חבר־אגד, הנדסאי, רב־חובל, סטודנט, עובד־ציבור ואלקטרונאי).

27 מועמדים הם מנהלים
מועמד אחד הוא פועל

הספירה הראשונה. שערך הכותב בעזרת חמש אצבעותיו, התחילה ל־אמת את חשדותיו הקלים באשר להר־כבה ההומוגני מדי של התנועה הח־דשה. אילו היה הכותב סטטיסטיקן בר־סמכא, היה מעלה השערה זהירה כי אלה הם פניה של התנועה כולה:

אנשי־ניהול, מעסיקים, אקדמאים, עצ־מאים. 85 מן המועמדים עוסקים ב־עריכת־דין או בניהול או בכלכלה או בהנדסה. חתך חברתי מובהק המאפיין השקפת עולם כלכלית וחברתית מוב־הקת.

146 מועמדים יהודים
6 מועמדים בני מיעוטים

מבין 27 המנהלים, אחד הוא בעל־חברה, 3 מנהלי חברות, 2 מנהלי־עסקים, 6 מינהלנים, 6 עובדי מינהל ציבורי (אנשים צנועים כמאיר עמיר ומאיר זורע, סטלה לוי ושמואל טולי־דאנו, לא הגדירו את עיסוקם, ונתנו רק כתובת. כולם יודעים שהם נועדו רק לנהל). יש גם מפקח, מנהל עיתון, מנהל ייצור ו־4 סמנכ"לים של חב־רות.

מאידך ישנם 3 טכנאים, 2 עובדי־מדינה, אחות, מדריך־נוער וגם פועל אחד. פועל אחד לעומת 27 מנהלים.

יש מועמדים שהם „אקדמאים", יש מועמדים שהם „מרצים". מרצים למה? בין השמות בולט (או נחבא) ארכיאי־לוג ירושלמי אחד. יש אומרים שהיה בזמנו גם רמטכ"ל, אם־כי אין למצוא לכך סימוכין ברשימה. גישה תרבו־תית, אקדמית במקצת, ארכיאולוג וזהו. מועמדת אחרת מחזיקה בשני מקצו־עות, „עתונאית וסופרת". יש גם אחד חיפאי, שבניגוד לארכיאולוג הנ"ל מציג את שני מקצועותיו גם יחד, „מו־רה ותעשיין"(!) יש גם עורך־עיתון, אבל מנצרת־עילית. לא יכתוב „עורך־עלון", כי זה לא מכובד מספיק ל־תנועה שכזאת. יש גם קיבוצניק אחד, מועמדה היחידי של ההתיישבות ה־עובדת, וזה במיקרה זורע מהמינהל. ויש גם פועל אחד, אבל של ייצור כמובן ולא של שירותים, כי שירותים זה לא מכובד.

שני דרוזים, בדואי ושלושה ערבים. הם הם המיעוטים. 4% מכלל המועמ־דים, באוכלוסיה הם מונים כ־15%. לחלקם לא רשום מיקצוע. כשם שה־ניהול הוא מקצועו של זורע, המיעוט הוא מקצועם שלהם.

על־פי רשימת מועמדי התנועה ו־מקצועותיהם, אפשר לדעת מה הם ה־מקצועות העיליים במשק. אין ברשי־מה נגרים (אלא אם־כן אחד הסמנ־כ"לים הוא של חברה לנגרות) או קוסמטיקאים או סופרים (לא עיתונ־אים) או מפעילי־שופלים או כרסמים, מבלטנים ומשחזנים ודפסים ופקידים ומזכירים או נתגים או חקלאים או מחסנאים, שלא לדבר על גריזרים וחנוונים וזבנים ומוכרי־דלק ומרכיבי־תריסים ומזפתי־גגות ושואבי־מים. אין גם אלכוהוליסטים או חרשים או שוטים או משוגעים. כולם בריאים ו־מנהלים ואקדמאים. תשעים אקדמאים לפחות ספר הכותב.

הכותב גם ספר וגילה כי 79 מן המועמדים גרים בגוש דן, ואף חישב ומצא כי הם מהווים 52% מכלל המועמדים — דבר המעורר ספקות ביחס לכוונות התנועה לשינוי שיטת הבחירות לשיטה האזורית, לטובת ה־פריפריה. לירושלים 21 מועמדים. ל־חיפה 15. לשאר המדינה רק 37.

הנה פירוט מועמדי גוש דן:

ת"א—יפו 27; רמת־השרון 11; רמת־גן 11; הרצליה (פיתוח) 10; חולון 4; סביון 3; פתח־תקוה 3; גבעתיים 2; רמת־אביב 2; בני־ברק 2; אור־יהודה 1; קיראון 1; רמת־אפעל 1; הוד־השרון 1. סה"כ: 79.

לרמת־השרון 11 מועמדים. זהו מספר המועמדים שיש לקרית־שמונה (1), עפולה (1), באר־שבע (2), אשדוד (2), נהריה (1), דימונה (2), בית־שאן (1) ולוד (1).

לסביון 3 מועמדים. לאור יהודה מועמד אחד. זוכרים את המודעות „שמי בוגלו" ו„שמי אבוטבול"??

והנה באות המסקנות, שהן מאוד לא אובייקטיביות, כידוע מראש. התנועה הדמוקראטית לשינוי היא, ל־דעת הכותב, עוד רשימה עדתית אחת בנוף הרשימות העדתיות שלנו. רשי־מת העדה האקדמאית היהודית של גוש דן והסביבה. עדה זו מצטיינת בתרבותה העשירה, במנהגיה, במש־כיליה, במנהליה החרוצים ובכלכלניה הרווחיים.

אין בכל הנאמר לעיל כדי לפסול תנועה כזו מלהתקיים. להיפך, עליה לייצג בכבוד את השיכבה העילית ה־נ"ל בכנסת, ולפעול למען שינוי ה־ניהול בגוש דן והסביבה, כך שיתאים לאינטרסים של חבריה. ולדעת הכותב מגיעות לתנועה כזאת לפחות ארבעה מנדאטים. אבל צריך להיזהר שלא ייטעו. אם ייטעו, יאכלו אותה הרבה יותר חזק מצסק"א.

רמת השרון — 11 מועמדים
באר שבע — 2 מועמדים

הרצליה
תל אביב
חיפה
רמת השרון
רמת אביב
פתח תקוה
סביון
נתניה
ירושלים
ירושלים
גבעתיים
חולון
ירושלים
נצרת עילית
תל אביב
רמת השרון
רמת השרון
תל אביב
ירושלים
רמת גן
פתח תקוה
חיפה
רמת גן
הרצליה פיתוח
חורפיש
עפולה עילית
רמת השרון
רמת גן
רחובות
תל אביב
קיראון
תל אביב
נתניה
אשדוד
חיפה
חיפה
רמת אביב
חיפה
סביון
ירושלים
גן יבנה
תל אביב
תל אביב
הרצליה
הרצליה
יזרע
תל אביב
רמת השרון
תל אביב
בני ברק
אלעזר
ירושלים
חיפה
ירושלים
תל אביב
ירושלים
רמת אפעל
רמת גן
תל אביב
נהריה
רמת גן
מעלה מיכאה
רמת השרון
באר שבע
רמת השרון
חיפה
ירושלים
ירושלים
הרצליה
הרצליה
הרצליה
ירושלים
ירושלים
רמת השרון
ירושלים
הרצליה
חיפה
תל אביב
סביון
נתניה
תל אביב
רמת השרון
חיפה
בירת הכרמל
ירושלים
חיפה
תל אביב
תל אביב
יזרעאל
ירושלים
דימונה

אקדמאית
סטודנט
עורך דין
טייס
עובד מדינה
פועל ייצור
מורה
מורה
עתונאי
מהנדס
מפקח
טכנאי יצור
מחנך
עורך עתון
בעל חב' בטוח
משפטן
מהנדס
עורך דין
כימאי
כלכלן
מהנדס
סמנכ"ל חברה
עורך דין
רואה חשבון, כלכלן
מורה
מדריך נוער
מנהל חברה, כלכלן
כלכלן
כלכלן
מורה
כלכלן
עורך דין
מחנך
סוכן ביטוח
רב חובל
מהנדס
עתונאית, סופרת
מהנדס
כלכלן
עורך דין
מנהלן
עתונאית, מרצה
מנהל חברה
עורך דין
מורה
כלכלן
כלכלן
מהנדס
עורך דין
כלכלן
עורך דין
עורך דין
סמנכ"ל חברה
משפטן
מרצה
רופא
כלכלן
סוכן ביטוח
עורך דין
תעשיין
רואה חשבון
אחות
טייס
כלכלן
ארכיאולוג
סוציולוג
כלכלנית
עורך דין
מהנדס
מנהלן
עורך דין
יועצת חינוכית
כלכלן
מנהל ציבורי
כלכלן
כלכלן, מורה
רואה חשבון
משפטן
יועץ כלכלי
מזרחן
עורך דין
עורך דין
מהנדס
כלכלן
מנהל ייצור
מורה, תעשיין
מנהל עסקים
סמנכ"ל חברה
עורך דין
מורה
עובדת סוציאלית
אקדמאי

טילים קי"ט

ויהי היום וייצא ראש־ממשלת אל ארץ הברית הגדול לשמוע דבר הנשיא: ויבוא אצל הבית הלבן ויקבלוהו מטחים ויאמר הנשיא זכאי ישראל לגבולות בני־הגנה: ויתרונן לב ראש־ממשלת ויען בשלום: ויסעדו ליבם עם ערביים ויאמרו איש אל רעהו שלום וביטחון: ויקרא פתע הנשיא אל רעהו לדבר דבר ביניהם ויכר לו בת־זקוניו: וידחה הנשיא מתת כפירים לאקוודורנים ואף למיצרר לא אבה שמוע: ויחייכו השניים וידחו במשותף שיתוף האשפים ויקראו לוועידה בזמנים וסיכומה הכולל: ויסבר הנשיא שלום פתוח וזורם והדדי ויודה ראש־ממשלת: ויסעד ראש־ממשלת אוהל שגרירו ויבואו מכובדים כל הארץ והמצחקת כקליאופטרה בתוכם: ויכנס הנשיא מסיבה ויאמר נסיגה בזמנים אל הכולל: ויחטפו שחורים בני־ערובה וייצא ראש־ממשלת בהחבא מן העיר ויאמר הכל בסדר:

פירוש הפירמיד"ה (ר' פרשננו המדיני יודע הדבר) הגבוה:

„ויתרונן לב ראש-ממשלת" — ובצדק. ולמה היא? — „גבולות בני-הגנה" כהגדרתנו. „ויאמר ה-נשיא" — לראשונה כהגדרתנו. „ויתרונן לב" — יתרונן נא לב-כל וכל-לב ישראל לשמע הדברים ה-אלו. שלא אמר נשיא דבר זה מעולמי-עד, אלא פעם אחת. ה-לילה הזה — שתי פעמים. פעם אחת — ניכסון בסן-קלמנטה ב-אלף-תשע-מאות-שיבעים-וארבע למניינם. שתי פעמים — קארטר באלף-תשע-מאות-שיבעים-ושבע למניינם — היום למניננו. „גבולות בני-הגנה" — הלילה הזה שתי פעמים — „ויתרונן לב".

פירוש הכתו"ש
(ר' כתבנו בוושינגטון)

„עת ערביים" — פשיטא: בין שמש עומד ונופל. „עת ערביים" — פירוש: עת קשה. „עת ערביים" — פירוש: עיתם של הערביים. „ויסעדו לי-בם" — פשיטא: ויאכלו. „ויסעדו ליבם" — פירוש: ויתנו סעד ללבם. „ויסעדו ליבם" — פירוש: ויתנו סעד מליבם, מידידותם. „ויסעדו ליבם עת ערביים" — גם לעת קשה, גם לעת שקיעה, גם לעת עליית שמן אדמת הערביים; גם לעת הזו יתנו לנו הא-מריקנים סעד מליבם, מידידותם הכ-נה, ממחוייבותם העמוקה. ועובדה — „ויכנס הנשיא מסיבה". והגדול מכו-לם — „ויבואו מכובדים כל הארץ והמצחקת כקליאופטרה בתוכם". קליאופטרה מלכת מצרים. קליאופטרה ולא סאדאת. קליאופטרה תבוא אוהל-נו. מלכת מצרים תשחר פנינו. דבר לנו עם קליאופטרה ולא עם סאדאת. משא-ומתן לנו עם קליאופטרה ולא עם סאדאת. שלום לנו עם קליאופטרה ולא עם סאדאת.

"... לפנינו חידוש מרענן הפורש יריעה רחבה ונדירה הממזגת את המציאות היום-יומית המודרנית עם המוסר העל-זמני של נביאי ישראל כתוב בשפתו החיה של התנ"ך המשליכה אורות של תיקונה על ארץ ישראל בתקופת הבית השלישי ויוצרת פרספקטיבה כנה ונכונה של אמונה בכל אשר מתרחש לנו ובנו כחלק מההתרחשות הניסית המדהימה של שיבת ציון החדשה ..."

פירוש הכתמנד"י
(ר' כתבנו המדיני המיוחד)

„ויכר לו" — לראש-ממשלת היהודי, „בת-זקוניו" — הלא היא איימי, בתו האהובה של הנשיא הגוי. ולא דבר קל הוא. ואמר כבר המשורר „איימי זיכ-רונה-לברכה היתה צדקת גמו-רה" ודי לחכימא.

פירוש המקר"ל (ר' מקור לאומי רב-דרג) מירושלים

„ויודה ראש-ממשלת" — ובתרגום השיבעים-ושיבעה נכתב „ויודה לראש-ממשלת", ללמדך שיותר משהודה ראש-ממשלת בשם ישראל — הודה הנשיא בשם העולם. וכל-כך למה? שהסביר ראש-ממשלת לנשיא מהי מהותו של שלום. וקיבל, אף הודה, ה-נשיא בנוסחנו. שהרי שלום מהו? — „פתוח": שהגבולות פתוחים ומפותחים, „וזורם": שהאנשים עוברים והסחורות זורמות, „וה-דדי": שהגבולות פתוחים הנה-והנה ושהאנשים עוברים פה-ושם והסחורות זורמות הלוך-וחזור. ולפי שבא ראש-ממשלת ובידו נוסח זה מלכתחילה, שאמר (טי-לים כ"ב ח') „עובר וזורם השלום הנכסף — אליו נייחלה פתוח והדדי", הרי שקיבל ארצות-הב-רית נוסחנו, ולא יסתפק בפחות מכך. ואין ספק שזהו ניצחון גדול וחשוב למדיניותה העיק-בית של ישראל מאז-ומתמיד.

פירוש החומ"ה
(ר' חוגים מהימנים)

„ויכנס הנשיא מסיבה" — של עיתונאים. „ויאמר נסיגה" — של ישראל. „בזמנים" — על-פי לוח-זמנים קבוע מראש. „אל הכולל" — בדרך אל השלום, הקרוי בפי גויים הסדר כולל. וסיפור זה הלא מובא כבר בטילים ט"ז, תחת כותרתו הישנה-נושנה של תוכנית רוג'רס האגבי הידועה לשימצה. ושם מצאנו (פסוק ל"ח) „ייסוג ישראל לבטח והתיקונים קלים ובא הכולל." והבדל אין. ואם הבדל יש — לרעה הוא. ששם נאמר „לבטח". מלשון ביטחון, וכאן נשמט. ששם נאמר „והתיקונים קלים," וכאן נעלמו התיקונים כליל. ששם לא נמצינו לחוצים בזמן וכאן נמצינו והזמן דחוק עלינו. זאת שעומדת להתרחש עלינו שואה זו כבימים ההם כבר מצינו כאן, שנאמר „וידחה הנשיא מתת כפירים לאקוודורנים ולמיצרר לא אבה שמוע." שהנה, עוד קודם הנחתת מכת רוג'רס הרשע בשנית, כבר מזדרז הנשיא להסליא עלינו שתיים מכות מקדימות — האחת פוגעת בכלכלתנו: „וידחה הנשיא מתת כפירים לאקוודורנים" והשנית פוגעת בביטחוננו. „ולמיצרר לא אבה שמוע." לומר לך וללמדך ולהזהירך שלא יד המיקרה כאן, אלא יד זדונית וזוממת.

פירוש המקדיפלבכ"י
(ר' מקור דיפלומטי בכיר) היזוע

וכמה טוב עלינו פרק אדיר זה בתול-דותינו על הפרק העגום ט"ז שבספר טילים זה. שהרי פה „ויחייכו השניים" ובט"ז „ויתעגם העם." שהרי פה „וידחו" ובט"ז „ויקרעו ביגדם ויזעקו מרה." שהרי פה „במשותף" ובט"ז „ויצוו אותם." שהרי פה „ויחייכו השניים וידחו במשו-תף שיתוף האשפים" ובט"ז „ועל האש-פים לא יסף." שהרי פה דוחים הכל שיתוף האשפים ובט"ז לא הסכימו דבר. ויתירה על כך — שהרי פה „נסיגה בזמנים אל הכולל" ובט"ז „יסוג ישראל לבטח והתיקונים קלים." שהרי פה ובט"ז נסיגה; אלא שפה „בזמנים" — לפי דבר בעיתו, לפי דבר בשעתו, לפי דבר דבור על אופנו, ובט"ז „ייסוג ישראל לבטח" — ייסוג בכל מיקרה, ייסוג מה שיהיה, ייסוג מאת האחוזים. שהרי ב-ט"ז „והתיקונים קלים" — שהגביל עלינו הרשע תיקונינו, ופה לא הוגבל ישראל בתיקוניו. ויפה עשה הכתוב כששיים דבריו ב„הכל בסדר," אם לא למעלה מזאת.

פירוש השלחב"ת (ר' שליחנו המיוחד בארצות-הברית)

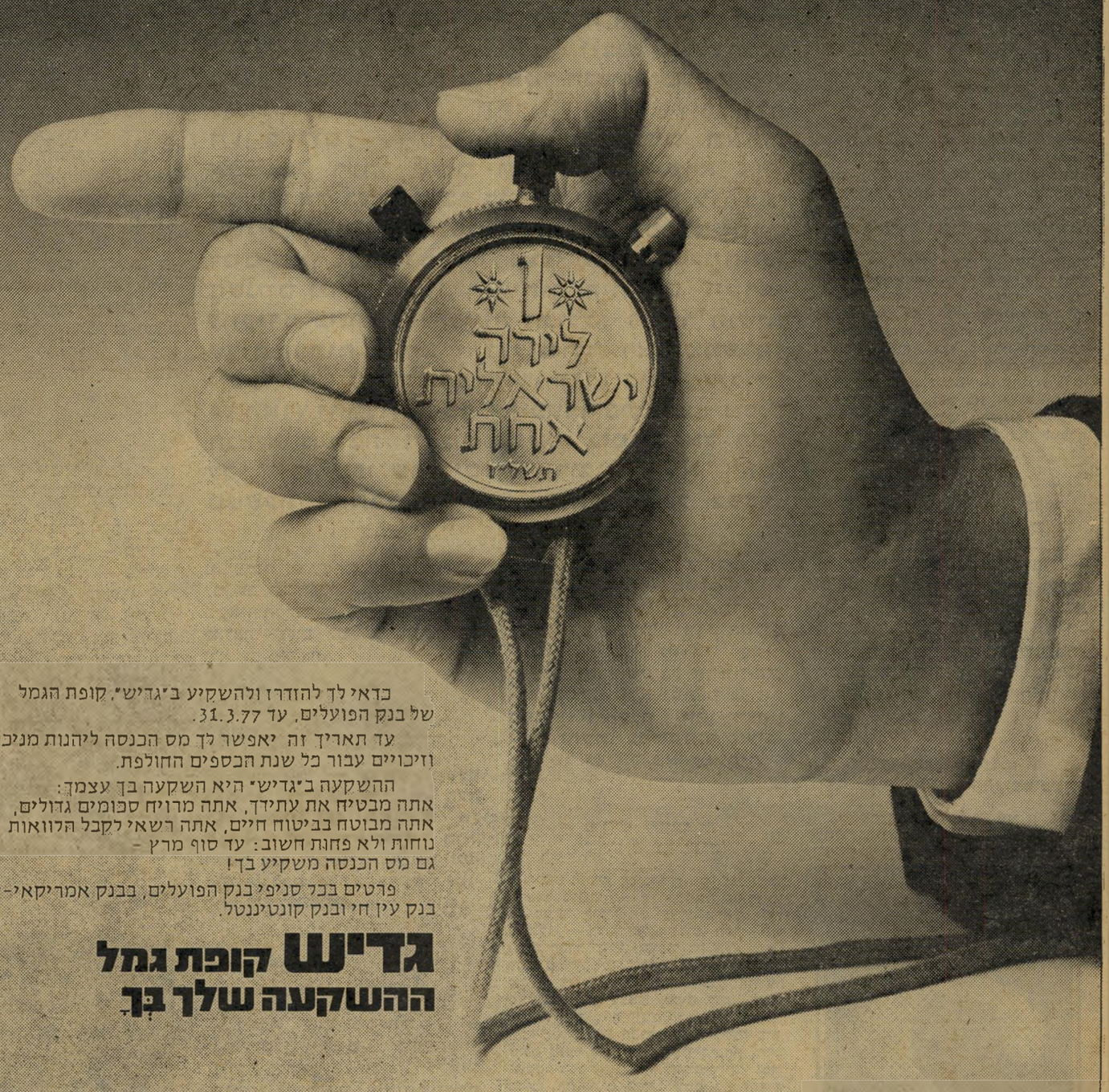
„ויחטפו שחורים בני-ערובה" — ונשאלת השאלה מה לזאת ולענ-יננו. וברי שלענייננו הוא, שלא ציין זאת הכתוב סתם כך. ומן ה-סתם חשפו שחורים במעשם פר-צופם האמיתי, ולפיכך „וייצא ראש-ממשלת" חזק ומחוזק מן ה-ענין.

פירוש החונ"ק
(ר' חוגים בניו-יורק) מביסטון

„ויאמר הכל בסדר" — סגי או נהורז ויחלוקו. ויאמרו הללו לא בסדר הכוונה. ויאמרו הללו בסדר הכוונה. והללו שבללו גורסים הכוונה בסדר, אלא ה-מטרה לא בסדר. ולא ידעו להחליט דבר וחצי דבר. וימתינו שמוע דבר ראש-ממשלת בחזרתו ויהי הכל בסדר ככתוב.

עד 31.3.77
"גדיש"
נותן לך יותר!

בדאי לך להזדרז ולהשקיע ב"גדיש", קופת הגמל של בנק הפועלים, עד 31.3.77.

עד תאריך זה יאפשר לך מס הכנסה ליהנות מניכויים וזיכויים עבור כל שנת הכספים החולפת.

ההשקעה ב"גדיש" היא השקעה בך עצמך:
אתה מבטיח את עתידך, אתה מרויח סכומים גדולים,
אתה מבוטח בביטוח חיים, אתה רשאי לקבל הלוואות נוחות ולא פחות חשוב: עד סוף מרץ –
גם מס הכנסה משקיע בך!

פרטים בכל סניפי בנק הפועלים, בבנק אמריקאי-ישראלי, בנק עין חי ובנק קונטיננטל.

גדיש קופת גמל
ההשקעה שלך בך.

בנק הפועלים בע"מ

לנו אכפת.

בצה"ל לא קיימת כלל הגדרת־יסוד של „עוצמת־אוויר" ✶ עד מילחמת יום־הכיפורים, לפחות, לא שררו כל הבנה ושיתוף הדדיים בין זרועות היבשה והאוויר

מה פירוש „שליטה באוויר"?

מאת

בנימין עמידרור

הפרשן הצבאי של העולם הזה

מ**ילחמת יום־הכיפורים** הולידה ויכוח נוקב, שאין ודאות כי כבר שכך או יושב, בדבר „עלות התמורה" של חיל־האוויר. לאמיתו של דבר, מתאים וגם נחוץ שוויכוח זה יהיה ניצחי ויימשך כל עוד תצטרך ישראל לבנות ולקיים כוח צבאי.

זאת, משום שעוצמת־אוויר סבירה — ובוודאי למעלה מסבירה — תמיד עניין יקר מאד; ולכן צפוי לה ממנה — תהיה תמיד עניין יקר מאד; ולכן צפוי כי להבא, כמו בעבר ובהווה, ייטול חיל־האוויר חלק ניכר ממשאבינו המוקצים לביטחון, אם לא את חלק־הארי בהם.

אין למצוא מישהו, המבין במה המדובר, שיכחיש כי חיל־האוויר הכרחי וגם חיוני — לא רק עתה, אלא גם בכל מילחמה צפויה. **אולם, כפי שגם ניסינו לחדד בסקירה הקודמת, אין חיל־האוויר כלי יכוק, וזה כל מה שתולים בו או מייעדים לו מוצדק או בר־ביצוע.**

כבר נאמר, בסקירתנו הקודמת (ועוד לפניה, בהזדמנויות שונות ועל־ידי אנשים שונים), כי במילחמה האחרונה נחל חיל־האוויר „כישלון", במובן זה שהמילחמה כולה נחשבת „כישלון" או „אי־הצלחה" לצה"ל בכללו; דהיינו, שאומנם נסתיימה כהצלחה — אפילו רבה — מבחינה מ ו ח ל ט ת, אלא שזו פיגרה ואיכזבה מאד לעומת דמות המילחמה שציירנו לעצמנו, וביחס לתוצאות הצפויות, שעליהן „חתמנו" מראש. גם אמרנו, כי התמונה הוורודה — להפריז בדבר כושר ההכרעה ביבשה של חיל־האוויר, לא נוצרה בדימיון אנשי־היבשה, מן הרמטכ"לים ומטה, יש מאין. **היא נשענה וגם ניזונה מהשקפות, מקונות ותעמולות של אנשי האוויר עצמם: הציפיות האוויריות המוגזמות של אנשי־היבשה נבעו והתאימו לרמת־ההערכה הגבוהה מדי של הטייסים, בדבר מה שביכולתם לחולל ולגרום בשדה־הקרב.**

עיוות דו־סיטרי זה יכול היה להיווצר וגם להשתרש, בעיקר מפני שבצה"ל לא שררו, לפחות עד יום־הכיפורים, הבנה ושיתוף הדדיים, של ממש, בין הזרועות. לעיקרון של „רב־זרועיות" אומנם שולם מס־שפתיים קבוע ורב. **בפועל התנהלו המגעים בין הזרועות כדו־שיח של חרשים־עיוורים, גם במקומות, בנושאים וברמות, בם אי־הבנה ואיריעה כאלו כמוהן כפשע.**

חייל לבדד ישכון

ב**זרות הדדית** זו ראוייה לגנאי וגם מזיקה בשתי זרועות; ובשתיהן, אין ואי־אפשר שיימצאו לה צידוק, או אפילו רק הסבר מתקבל על הדעת. לכל היותר ניתן לתרצה — והתירוצים של הטייסים יהיו קלושים יותר מאלה של היבשתיים.

ראשית דבר, כל שחובת אנשי־היבשה ללמוד ולהבין את עוצמת האוויר וחיל־האוויר הכרחית ומוסכמת מעל ומעבר, הרי חובת האווירים ללמוד את לוחמת וכוחות היבשה הכרחית עוד יותר, מפני שהממד היבשתי ולוחמת היבשה הם הדומיננטיים אצלנו, הן איסטרטגית־עקרונית והן לעניין השיתוף והשילוב האווירי־הקרקעי.

תוצאות המילחמות נקבעות בהתאם ל„חוק" שלפיו: „כישלון אווירי והצלחה קרקעית — שווים נצחון; הצלחה אווירית ולפי־שלון קרקעי — שווים כישלון".

כמו־כן הלחימה המשותפת, או המשולבת, אוויר־קרקע, היא, ממהותה ובדרך־כלל, סיוע אווירי למיבצעי־היבשה — כלומר, מאמץ־מישנה של המבצעים היבשתיים (אם־גם מאמץ־מישנה חשוב או חיוני). שגית, גורמי „הסיוע" — החילות „המסייעים" בתוך זרוע־היבשה (חת"מ, הנדסה וכיוב') וחיל־האוויר, לגבי כוחות־היבשה בכללם — הם טכניים־התמחותיים יותר מאשר מקבלי־הסיוע.

לכן מקובל וגם הגיוני, שהמסייעים צריכים וגם יכולים ללמוד ולהבין את המסויעים, יותר מאשר להיפך. שלישית, צה"ל בכללו איננו רב־חילי, אלא יבשתי־מובהק. מסיבה זו, וכן משום דומיננטיות הממד היבשתי אצלנו ומורכבותה הרבה יותר של לוחמת־היבשה, רוב החומר המתפרסם בתוך צה"ל ועל־ידו נוגע לנושאי היבשה — ובוודאי כך רוב החומר הצבאי הגלוי, בארץ וגם בעולם.

לכן, לרשות כל טיים המעוניין בכך עומדים מקורות רבים, מפורטים ומגוונים, לצורכי לימוד וחקר לוחמת־היבשה על כל צדדיה. אם הבנת אנשי־האוויר וידיעותיהם מסתמות ונגמרות בגובה 20 רגל מעל לקרקע ומתאפסות כמעט לגמרי מתחת לו, הרי אין זה אלא רק משום חוסר־עניין והיעדר־תודעה, הנובעים מחינוך גרוע ומהכשרה הלוקה בחסר.

לתירוצם של אנשי־היבשה את בורותם האווירית — ובאמור, אין זה יותר מאשר תירוץ — יימצא בסיס „טכני" מוצק יותר: חומר ומקורות, כאלה שמצויים בשפע בנושאי היבשה (ואין האווירים עושים בם שימוש) לא יימצאו לעניין האוויר. זהו אחד הסימפטומים לנתק השורר (או, לפחות, ששרר עד יום־הכיפורים), בין צה"ל בכללו — לבין זרוע־האוויר (וזרועיהם).

הביטוי אשר כה שגור בפי מפקדי חיל־האוויר, „חיל־האוויר וצה"ל", איננו סלוגן־פה פרוידיאנית, אלא נראה כחשתקפות־אמת של המציאות. לא רק שחיל־האוויר לבדד ישכון — האם מוכר בציבור קצין חיל־אוויר אחד ויחידי בשורות פעיל, מחוץ למפקד החיל לכדו? — אלא שעימו ובתוכו עצורים וחבויים כל חידע וההכנה ורוב ההתעניינות הצה"לית בנושאי כוחות־האוויר ולוחמת־האוויר.

מסיבות אלה, אין טעם או מקום להסביר במייחד, לטובת האווירים, מה הם לוחמת־היבשה וכוחות־היבשה: מרבית סקירותינו התרכזו בממד זה, וכך יימשכו גם להבא. אולם יש ויש צורך וגם חשיבות לנסות ולהסביר כמה דיברי־יסוד בתחום האווירי, ולו רק כדי ליצור איזשהו בסיס כללי ועקרוני — מוסכם או שנוי־במחלוקת — לכל התייחסות לממד האווירי, לגורמים הפועלים בו, ולהשפעות עליו או ממנו.

מאליו יובן, כי ענייננו איננו בממד האווירי סתם, אלא בזה הספציפי שלנו; ומן הסיבות שפירטנו, גם מוטב ויעיל לדון בכך תוך השוואתיות, במקום שניתנת לממד היבשתי.

הגדרת עוצמת־האוויר

ד**בר ראשון, יש להבין** מהי בכלל „עוצמת אוויר". הקורא הנאמן, פחות או יותר, של סקירותינו, כבר יודע ומכיר היטב את ההמשך — ש„פילוסופיה" כזו לא תימצא בצה"ל, למרות שקשה להבין כיצד ניתן לבנות עוצמת־אוויר ולהפעילה אינטליגנטית, בלא הגדרות־יסוד כאלו.

אבל מזלנו הטוב גרם, שמייסדי חיל־האוויר באו מן הצבא הבריטי, ולא מן הפלמ"ח, שקיללתו — המיקצועית — עדיין רובצת על צה"ל. בראש"פ ינקו את מושגי־היסוד וניבנו עליהם, מדעת או שלא מדעת. אחרים, שגם לאחר 30 שנה ניתן לומר, כי לעומת מה שיצרו, בנו והפעילו בממד האווירי מתגמד כל מה שנעשה בתחום זה אצלנו, לא יכלו להרשות לוכסוס אינטלקטואלי דומה.

לורד טדר — מבכירי מפקדי־האוויר של מילחמת־העולם השנייה, אשר פיקד על חיל־האוויר הבריטי בצפון־אפריקה עד 1942 ואחר־כך שירת כסגנו של אייזנהאור בצפון־מערב אירופה — כשנתבקש להרצות על „עוצמת־אוויר במילחמה" פתח, קודם־כל, בהגדרתה. הוא קבע כי **„עוצמת־אוויר כמוה, כהגדרת „עוצמת־ים": כלומר, עוצמת־אוויר היא היכולת להשתמש במרחב האווירי לשם התקפה, הגנה ואספקה; וכן, למנוע מן האויב את השימוש בם,"** (אגב, הרצאותיו תורגמו לעיברית ופורסמו בסיפרון על־ידי מוסד הקרוי סיפריית חיל־האוויר בהוצאה הצבאית מערכות. כותה של סיפרייה זו עמד לה לפרסם עוד סיפרון אחד או שניים, לפני שנסחה נשמתה. זוהי היסטוריה שמלפני 23 שנים. תמיהני כמה טייסים, שלא לומר אחרים, שמעו עליה ונזקקים לה).

(המשך בעמוד 21)

מסע 1001 ה„השגים"

ארנבת ראשונה

סרט ישראלי חדש – ישן:
המסך עולה על „מסע ההישגים".
בתפקיד האחרון של חייו: המערך.

הנה רואים את ראש הממשלה, מר יצחק רבין, יורד מן המטוס.
מול עיני הממשלה והמצלמות הוא שולף מן השרוול... ארנבת.

המפלגה מצפה ממנהיגה שישלוף ארנבות ערב הבחירות.
זה פטנט ידוע ומוכר של המערך.

הפעם, ליצחק רבין - ארנבת אמריקאית בשרוולו.
ארנבת ראשונה של מסע הישגי המערך.

עד לבחירות, הם „יבטיחו" לו הרבה.
אבל אח"כ יהיה „סיפור" אחר לגמרי.

לכן ביום הבחירות, ליד הקלפיות.
לא יהיו שום ארנבות.
ביום הבחירות נשפוט לפי העובדות.

ביום הבחירות, אתם הישראלים
תלכו עם הליכוד.
והליכוד ילך אתכם.

יש רק כח אחד בישראל ובכוחו להחליף את השלטון

(המשך מעמוד 19)

הזיהוי הבסיסי, המהותי וההשוואתי ל„עוצמת־הים", לא ל„עוצמת־היבשה" הולם ביותר; וקודם־כל מפני ש־מטוסים, בדומה לאוניות — ואף יותר מאוניות — אינם מסוגלים להימצא ולהחזיק, דרך־קבע או לפירקי־זמן מושכים, נתח כלשהו של אוויר, ים או קרקע.

הגדרת עוצמת־האוויר באמצעות תיפקודה הייעודי והייחודי הוא המאפשר גם להבחין, ש„חיל־האוויר" איננו זהה ל„עוצמת־האוויר", אלא מהווה רק אחד ממרכיביה — ולא תמיד החשוב שבהם: אצל המצרים והסורים ביום־הכיפורים, שימשו כוחות הנ"מ הקרקעי המרכיב העיקרי של עוצמת האוויר; וכך גם אצל הגרמנים, בשלבי־הסיום של מילחמת־העולם־השנייה ברמה האופרטיבית.

יתירה מזאת, „היכולת להשתמש במרחב האוויר" מותנית, בין השאר, גם במיקומם, תכונותיהם, מיספרם וביטחונם של בסיסי־האוויר — מה שמאפשר ומחייב לעצב את יעדיה ואת ניהולה של הלוחמה ביבשה גם לאור ההשפעות על היכולת ליישם בפועל את פוטנציאל חיל־האוויר.

עדיפות אינה עליונות

הגדרת „עוצמת האוויר" מאפשרת להבין ולהגדיר באופן ברור, מלא ואפקטיבי (כלומר, היפה לשימושים מעשיים) את המושגים של „עדיפות־אווירית", „עליונות־אווירית", ו„שליטה אווירית". בצה"ל רגילים, בדרך־כלל, לערבב שלושה מושגים אלה או, גרוע יותר, לראותם כנרדפים, זהים, שכל תכליתם לגונן את הפרוזה בשיגויים סמנטיים. אבל שלושה מושגים אלה שונים ונבדלים האחד מרעיו.

● **„עדיפות אווירית"** מגדירה תוצאה של חישובים תיאורטיים, על הנייר. עושה־החישובים נוטל את כמויותיהם ותכונותיהם של המרכיבים השונים בעוצמת־האוויר של כל אחד מן הצדדים, משווה אותם זה לעומת זה וגם מעריך איך, ובאיזו מידה, יכולים הם לבוא לידי ביטוי והשפעה מוחשיים במציאות. התוצר המתקבל הוא מסקנה, שה־פוטנציאל הגלום בסך־כל מרכיבי עוצמת־האוויר של צד אחד, גדול (או חזק) מזה של הצד השני. מסקנה זו יכולה להיחשב בעלת ערך מעשי רק להדיוטות — או לאלה שברצונם ליצור ביסוס עובדתי וסטטיסטי לדירשתם לרכי־שת אמצעים נוספים, או לדחיית דרישה כזו. מבחינה צבאית, כימעט שאין נודעת כל חשיבות לשאלה מי „עדיף", וכל התהליך מועיל ושימושי, בתחום זה, רק לצרכי איסוף וגיבוש נתוני יחסי־הכוחות הכמותיים של הצדדים, זה לעומת אויבו.

● **„עליונות אווירית"** היא, אם תרצו, מימוש נתוני יחסי־הכוחות הכלליים התיאורטיים, להשגת „עדיפות אווירית בפועל", במרחב אווירי מסויים; לרוב, במרחב הכל־זירתי („זירה" היא מרחב „על־חזיתי"). אין שורר קשר ישיר והכרחי בין „עדיפות" ל„עליונות": תכופות קורה — ואצלנו, לאורשנו, תמיד — שהצד, אשר בחי־שובי יחסי־הכוחות יוצא „נחות" הוא אשר מצליח, בגלל עדיפותו בתחומים שאינם כמותיים־מיספריים, להגיע לכלל עליונות ברורה על יריבו.

● **„שליטה אווירית"** מציינת שליטה־בפועל ב־מרחב אווירי מסויים, המוגדר במונחים של תחימה גיאו־גרפית ומישכי־זמן. כמו בין „העדיפות" ל„עליונות", כך בין „העליונות" ל„שליטה", אין קיים כל קשר ישיר והכרחי: שעה שחיל־האוויר שלט, ללא עוררין, בכל השמיים שבין טריפוליטניה והפרת, הרי במרחב האוויר שמעל החזית בסיני — כלומר בקוביית האטמוספירה ש־רוחבה 30—40 ק"מ, אורכה כ־200 ק"מ וגובהה כ־10.000 רגל, ואשר תעלת־סואץ חורצת את מרכז בסיסה — היה מערך הנ"מ המצרי, על טיליו ותותחיו לסוגיהם, הגורם האווירי הדומיננטי, משך יותר משבוע ימים היה בכוחו לקצץ באורח מכריע את התערבות חיל־האוויר (כפי שהיתה) במיבצעי־הקרקע שהתנהלו בחזית התעלה, על־ידי שצימצם דראסטית את חופש־הפעולה של מטוסינו באותה קוביית־אוויר.

אצלנו הושגה אי־הפרעה מן האוויר למיבצעי־היבשה באמצעות מטוסי חיל־האוויר, אשר יירטו את מטוסי האויב, את התסינות למיבצעי־הקרקע שלהם, אשר לפחות בימים הראשונים היתה כמעט־מוחלטת, השיגו המצרים, בחזית ובעורפה המיידי, על־ידי שיצרו מיטריית־מגן יעילה, אבל לא של מטוסיהם, אלא של הנ"מ הקרקעי. הוא אשר יירט, גירש או ניטרל את מטוסינו, המתאמצים לתקוף.

לפחות תיאורטית, ניתן לחפוך את העליונות האווירית של אחד הצדדים חסרת־משמעות לגבי יכולתו לתקוף באמצעות מטוסים כל מטרה בשיטחו של היריב, על־ידי שהאחרון יקים מערכת נ"מ כזו, אשר תבטיח את שיטתו האווירית כבר המרחב האווירי המשתרע מעל שטחיו. (שיגור חימוש אווירי ארך־טווח על־ידי האויב, ממרחב־האוויר שלו אל שיטחנו, דומה לשיגור טיל קרקע־קרקע, יותר מאשר לתקיפה אווירית).

השגת „שליטה" — לא השגת „עליונות" — היא־היא תכליתה הכללית, חיעודית והקבועה של פעולת כל הגורמים המרכיבים את „עוצמת האוויר". השגת עליונות מחווה אך שכב מקרים לכך, והיא תנאי הכרחי רק לי־צבאות כצה"ל, אשר חיל־האוויר, הבנוי ממטו־סים, הוא המרכיב הראשי והקובע של עוצמת־האוויר שלו.

לכן, אילו השיג חיל־האוויר „עליונות" בחלק זה של העולם, אבל אין לאל־ידו לשלוט ביעילות במרחבים האוויריים שמעל לאיזורים ולמטרות החשובים שבשטחי האויב, הרי למרות שהועיל מאד להבטחת שמיים נקיים אצלנו — כלומר, הגשים את ייעודו ה„שלילי" — לא קידם כלל את יכולתו לתקוף, כמתחייב מייעודו ה„חיובי"; ואז אם ובמידה שהצלחת המאמצים היבשתיים נסמכת על סיוע של מאמצים אוויריים — ובוודאי כאשר ההצלחה ביבשה ממש מותנית בכך, כמו בשלב הפתיחה של יום־הכיפורים — יש לומר שחיל־האוויר לא ביצע את משימותיו, אלא נכשל והכשיל.

אם כשלון כזה של חיל־האוויר צפוי מראש, מפני שמעריכים, עוד לפני המילחמה, כי לא יהיה בכוחו להתגבר על נ"מ האויב, אין מקום או צידוק להסתמך עליו לצרכי הקרבות והמערכות ביבשה וכן גם לתקיפה איסטרטגית בעומק שטח האויב (הכל לפי פריסתו, ממדיו וביצועיו המשוערים של מיכלול הנ"מ אשר לרשות ה־אויב). כמסקנה ישירה ומיידית נחוץ אז (לפחות לכאורה) להסיר מעליו, בהקדם האפשרי, ייעודים „חיוביים" אלה, לנכות ממנו את המשאבים שהוקצו לו למטרה זו, ולהע־בירם לכוחות־היבשה, או הים, שתיגבורם יבוא כתחליף לסיוע ולהשתתפות האוויריים, אשר ירדו מעל הפרק. אפילו אין צפוי לחיל־האוויר כישלון ודאי וחרוץ במאבק להשגת שליטה אווירית במקומות ובשלבי־המילחמה ה־קובעים, בכל־זאת צריך לברר אם עדיין יהיה תוקף (לכאורה) לצעד כזה, אם נ"מ האויב יהיה יעיל דיו,

„מיג" מצרי תוקף את כוחות צה"ל*

אפילו להשיג רק תיקו אווירי ולהבטיח שמאמץ הסיוע האווירי שלנו ללוחמת־היבשה יהיה קשה ויקר מדי עבורנו.

כהשלמה חייבים אנו לבדוק, אם הנ"מ שלנו איננו יכול להבטיח לנו, בכוחות עצמו, את השליטה מעל לכל איזור ומטרה נתונים שבשטחנו — והאם מחירו הכולל (הישיר והעקיף) יהיה אז גבוה או נמוך ממחירה של אותה תוצאה, כשמשיג אותה חיל־האוויר. אם יימצא כי הנ"מ אומנם יהיה כה יעיל וגם משתלם, צריך שהוא, לא חיל־האוויר, ייחשב המכשיר הנכון להשיג באמצעותו „שליטה אווירית" שלנו מעל שטחינו — על הקיצוץ הנוסף שעשוי להשתמע מכך, בתפקידי חיל־האוויר וב־הקצאות לו.

מובן כי בירורים כאלה אינם פשוטים, ויש בם פנים רבות לכאן ולכאן. בעיקר יש להישמר מהערכות המגשי־מות־את־עצמן:

אם יוחלט כי חיל־האוויר אינו מסוגל לסייע ביעילות למיבצעי־היבשה ומשאבים יופנו ממנו לגורמי־עוצמה אחרים, תהפוך, מאותו רגע ואילך, אי־ציכותו של חיל־האוויר לעובדה ודאית וכתי־ניתנת־יתיקון (בטווחי־הזמן המ־דוברים), אפילו אם לאחר־מכן תיערך בחינה מחודשת ויימצא כי ההחלטה מוטעית, מפני שקודם לקבלתה שכחו לברוק אצ יצרן זה או אחר, וכך לא ידעו, שתוך שנה ייוצר חימוש מהפכני, אשר ישמיד כל נ"מ קיים תוך סיכון מיזערי למטוס התוקף.

* במילחמת ששת־הימים.

יש גם לראות את „השליטה האווירית" כתופעה בלתי־שווה ובלתי־קבועה, אשר היקפה והשפעותיה אינם הכרח הנגזר משמיים, אלא ניתנים להיקבע ולהשתנות, ברב או במעט, גם באופן יזום ומבוקר. קודם העלינו את האפשרות התיאורטית, שהאוייב יצור ויקיים מערך נ"מ איסטרטגי אדיר ועצום כל־כך, עד שיוכל להבטיח כי בכל מרחב אווירי מסויים תישמר בידו, משך המילחמה כולה, ה־שליטה האווירית. זהו, כמובן, מעלל רב ויקר כל־כך, עד שאיננו מציאותי — ואם ינסו המצרים, למשל, להגשימו, יצטרכו להשקיע בכך את כל כוחותיהם ומשא־ביהם, ולא תיוותר בידם היכולת לקיים כוחות ניכרים אחרים. מצד שני, אי־אפשר לסגור הרמטית ובקביעות את המרחב האווירי, כשהוא נשלט על־ידי חיל־אוויר (מטוסים), או על־ידי נ"מ, המרוכז רק באיזורים מיספר. גם אם שלי־טה של צד אחד, בתחום מוגדר, איננה מעוררת, ייתכן בהחלט שהצד השני יצליח להגניב מטוסים משלו, אשר יתקפו ויחזרו עוד קודם שיספיקו לפעול נגדם ביעילות.

שליטה אווירית בקרקע

זה, כמובן, רק חלק קטן מן הבירור הנחוץ לשם הגדרת מהותה המדוייקת של „השליטה האווירית" ה־נכונה ומבוקשת וכן הדרכים והאמצעים הנכונים, או ה־אפשריים, להשגתה המירבית, לנו ובתנאינו.

קצר ככל שהיה, גם בדיון זה גלשנו, כמעט בלא־משים ובלא שנוכל למנוע זאת, לתחום חיבשתי — מה שמשמש הוכחה נוספת לכך, שכל שאלה יסודית ועקרונית הנוגעת בבניית והפעלת עוצמת אוויר, היא תמיד „רב־זרועית" במהותה, ומרכיביה וכן פיתרונה עשויים להיות מושתתי־יבשה, או ים, ולא רק ובהכרח חיל־אוויר.

מבחינה מעשית למדים אנו מכך, כי ההשלכות החשובות והקובעות של בעיות ופיתרונות, שהם לכאורה „אווירייים" מובהקים, נוגעים ללוחמת־היבשה ולכוחות־היבשה לא פחות מאשר לחיל־האוויר; ולכן, אפשרי כי המעשה החשוב ביותר, לעניין הבטחת השליטה האווירית, צריך שייעשה על הקרקע ועל־ידי כוחות־היבשה. במיוחד כך בנסיבותינו המייוחדות: מילחמה קצרה יחסית; ה־הכרח להשיג הכרעה מוחצת בפרק־זמן מצומצם ובתוך מיסגרת של אילוצים מגבילים; האפשרות של מעבר מרגיעה למילחמה טוטאלית מלאה תוך שעות, כאשר עיקר כוחנו מילואים; מילחמה בו־זמנית בכל החזיתות היבשתיות ובכל שלושת הממדים — יבשה, אוויר, ים; היעדר יכולת סבירה לבנות „כסילויות", בצורת אלטרנ־טיבות שלמות ומלאות (כמו חיל־אוויר ונ"מ, כאשר שניהם „טוטאליים").

לכן, אם סידרי־הקדימויות שלנו מחייבים, דרוגמה, כי בפרוץ מילחמה יחתור חיל־האוויר שלנו לחשיג עליונות אווירית וגם לממשה, ראשית לכל, כ„שליטה" מיידית ומכרעת מעל מרחבי האויר האיסטרטגיים שלנו ושל האויב.

קרוב מאד לוודאי כי השליטה האווירית הטאקטית, מעל שדות־הקרב, לא תהיה בידינו, או אף תימצא בידי האוייב, לפחות פרק־זמן מסויים, מתחילת המילחמה ו־הלאה. אם, לאחר־מכן, עוד יזדקק חיל־האוויר לפרק־זמן נוסף לשם הבטחת שליטתו מעל לחזיתות־היבשה (על־ידי ניטרולו המקדים של הנ"מ הטאקטי האוייב), בטרם יוכל לפנות להתערבות מאסיבית בלחימה ביבשה, פירוש הדבר שבשלבים הראשונים — והקריטיים ביותר — יצטרכו כוחות־היבשה לסמוך (מתוך הנחת „המיקרה הגרוע") על עצמם בלבד, לצורך הלחימה בכוחות־היבשה של האוייב וגם לשם המאבק על השליטה במרחבי־האוויר הטאקטיים.

כאמור, הממד המכריע והקובע במילחמותינו הוא היבשתי; ולכן, אי־אפשר כלל ליטול סיכונים כאלה ש־לפיהם תיסבל, במיקרים חמורים, התמוטטות חלקית או זמנית של כוחות־היבשה; או מניעתה, על־ידי נסיגות עמוקות על הקרקע, בנסיבותינו. עשויים ויתורים כאלה, אפילו אם הכוונה שיהיו „זמניים", להפוך במהירות ויתו־רים קבועים, בלתי־ניתנים־להשבה או לתיקון, שפירושם מפלה במילחמה. כיוון שכך, ברור, כי בידי כוחות־היבשה ויכולתם מצוי המפתח לעצם הרשאת חיל־האוויר שיתרכז בהשגת עליונות ושליטה אווירית, במקומות ובאופנים הנוחים והיעילים ביותר מבחינתו.

בכך אנו שבים, מכיוון אחר, לסיומת של המאמר הקודם: **קיים קשר אורגני, נרחב והדוק ביותר, בין הממדים השונים, בין שזוש הזרוזעות ובין כעי־רת כוחותיהן. אם וכמידה שכוחות־היבשה אי־נם מצויידים ביאות, בנויים כראוי ופועלים נכון, נפגעת ואף עשויה להתבטל, יכולתו של חיל־האוויר לתפקד בממד האווירי.**

קשר זה קיים, כמובן, גם בכיוון המנוגד — ככל שעוצמתו ויכולתו של חיל־האוויר גדולים יותר, וככל שהוא מופעל באופן יעיל יותר, על־פי הכללים האסייניים ללוחמת־האוויר, כן תגבר וגם תוחש יכולתו להתערב בלוחמת־היבשה — וגם לחסוך מכוחות־היבשה ביצוע משי־מות והשגת יעדים בעומק שטח האוייב, שהם הכרח אי־סטרטגי ואפיניים לחיל־האוויר אלא שזה, מפני אי־מספיקותו, איננו מסוגל להם.

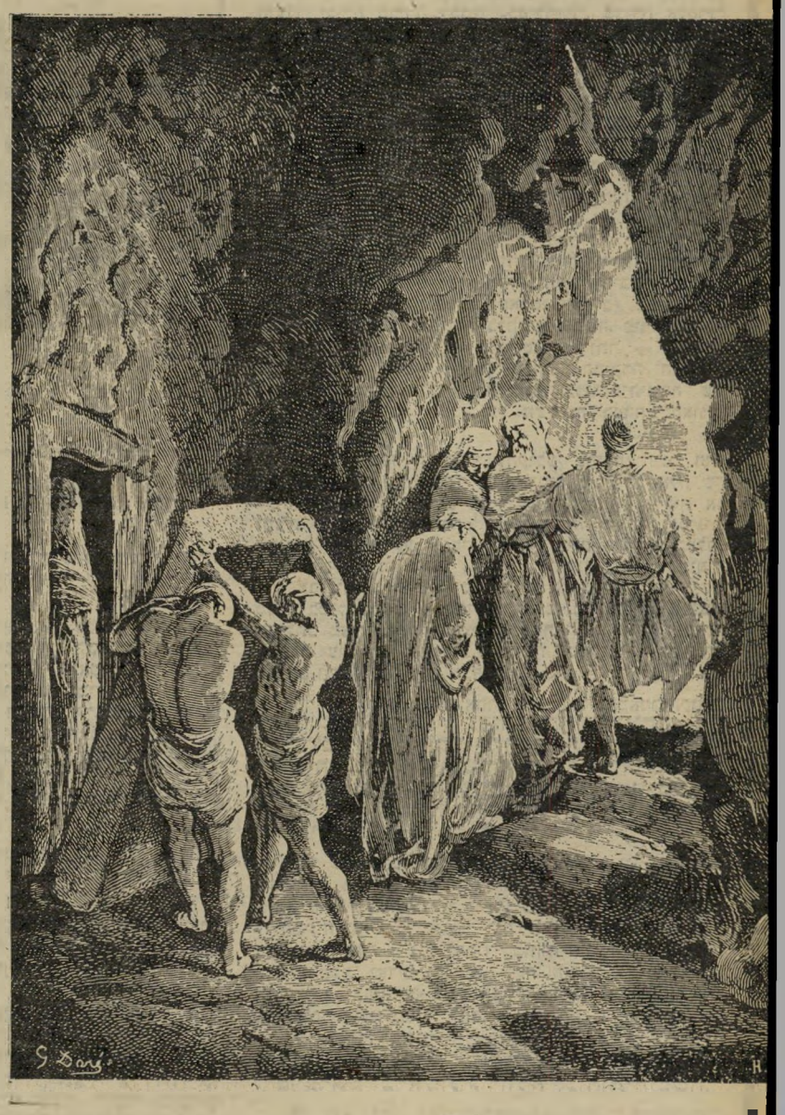
לכן, אם יקצצו במשימות חיל־האוויר, כי עוצמתו ויכתקציבו — אפשר מאד שיימצאו מזי־קים, בראש־וזראשונה, דווקא לכוחות־היבשה.

כדי שלא ימהרו ויקפצו למסקנות נמהרות בעניין הש־תתפות חיל־האוויר בלוחמת־היבשה — ובמילחמה בכלל — מוטב שיימנעו אותם בעלי־רפורמה משיפוט ביצועי חיל־האוויר לפי קריטריונים השאובים מלוחמת־היבשה. המאמר הבא יסייע להם בכך.

מיסגד המערה

חיתוך־עץ עתיק של מיסגד מערת־המכפלה. המיסגד הו־קם במיתחם שמקובל כי ניבנה על־ידי המלך הורדוס, וכי הוא המונומנט הנאה ביותר ששרד בארץ־ישראל מתקופת הבית השני. בתקופה הביזאנטית הוקמה במקום בסיליקה, שעם כיבוש הארץ בידי הערבים הפכה למיסגד. הצלבנים הפכו את המקום למיבצר. המיבנים האחרונים נוספו לבניין בתקופת הממלוכים במאה ה־13. בתקופת הצלבנים נחסמו כל הכניסות והמבואות.

מערת המכפלה

קבורת שרה אמנו במערת שדה־המכפלה, כפי שצויירה בידי גוסטאב דורה. מערות־הקברים של האבות נמצאות מתחת לקרקעית המיבנה של מיסגד המערה. המיבנים שבתוך המיסגד הם רק מצבות. הצלבנים היו האחרונים שהתירו ירידה אל תוך מערת־המכפלה עצמה.

ע ל קברי שלי יצחק שדה, אבי הפלמ"ח ומפקדו הראשון, נשא משה דיין, אז אלוף בצה"ל, את אחד ההספדים המוזרים ביותר.

„אהבנו אותך והערצנו אותך," אמר משה דיין, „כי היית אבי אבות ההפקרות." באותם ימים נשמעו הדברים כפרי שור־בבות צברית, שהיתה מילה נרדפת ומקלה להפקרות. רק במאוחר יותר הסתבר כי היה זה הנסיון הראשון של משה דיין לאי־דיאליזציה של ההפקרות ולהפיכתה לאי־דיאולוגיה.

מאז ועד היום שזורה הקאריי־רה של משה דיין במעשי הפקרות פרטיים, חברתיים ולאומיים לרוב. אולם ייתכן שמעשה ההפקרות האחרון שעשה דיין עוזה כחומ־רתו, בהשלכותיו ובתוצאות הי־עלולות לנבוע ממנו, מכל מה ש־עשה עד כה. חפעם התעלה משה דיין אפילו ע"ז עצמו.

קדמוניות הוא כתב־עת מדעי, רבעון המוקדש לעתיקות ארץ־ישראל וארצות־המקרא, המוצא לאור על־ידי החברה ל־חקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה. כתב־העת הארכיאולוגי המדעי אינו נמצא למכירה לציבור הרחב. הוא מופץ בחוג קטן של בעלי־מקצוע ומשוגעים לנושא. בעיקר ב־קרב מינויים. זהו הבטאון בו מפרסמים ארכיאולוגים וחוקרי ארץ־ישראל את עבו־דותיהם המדעיות. מדי פעם מפרסם קד־מוניות תגליות ומחקרים בעלי ערך מדעי בתחומם, הזוכים להדים נרחבים.

אולם הגליון האחרון של קדמוניות (חו־ברת 4 (36) תשל"ז) מכיל „סקופ" החורג מהגבולות הצרים והמדעיים של הארכיאו־לוגיה וחקירת ארץ־ישראל.

התפרסם בו מאמר שהוא בבחי־נת חומר־נפץ, מדיני, דתי ולאו־מי, העלול עוד להסעיר את העו־לם כולו ולעורר הדים בתגובת שרשרת בכל רחבי העולם התר־בותי.

כי אם ייתכן ואיש — מלבד אנשי המק־צוע — לא היה שם־לב למאמר שהתפרסם בקדמוניות ולחומר־הנפץ בעוצמה הגרעי־נית הטמון בו, הנה מסתבר, כי המאמר כבר הועתק בידי עיתונים פופולאריים בעלי תפוצה המונית*, גורם כבר עתה לתסי־סה — שהיא בשלב זה מתחת לפני ה־שטח — בקרב אנשי־דת מוסלמים ביהו־דה ובשומרון.

הפצצה במסווה הארכיאולוגי היא מאמר, „מדעי" כביכול של ח"כ משה דיין, הנושא את הכותרת „מערת המכ־פלה — המערה שמתחת למיסגד," שהת־פרסם בגיליון האחרון של קדמוניות.

פצצה בעוצמה גרעינית

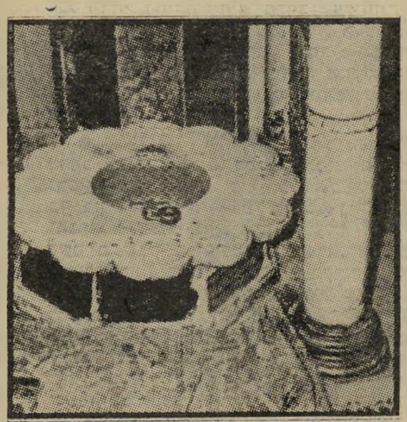
ה קורא הממוצע שיקרא את המאמר לא יהיה מודע, קרוב לוודאי, לעוצמה המפוצצת הגלומה בו. **הוא לא יבין מה יש בו שעשוי לא רק להסעיר רו־חות אלא אולי אף להצית מיל־חמת־דת חדשה בין יהודים למוס־למים.** כי המאמר עצמו הוא יבש, טכני, על טהרת האינפורמטיביות „המדעית".

אין בו אפילו הקדמה כדי לסבר את אוזנו של הקורא ולהאיר בפניו במה ה־מדובר. הוא כתוב כדו"ח של מחלקת־המדידות־הממשלתית. וזה נוסח המאמר:

„ברצפת הצד המזרחי של המיסגד* נראית אבן גדולה הסגורה בארבעה ווים. היא מכוסה במחצלת ומעליה מיבנה דמוי אפיריון, הנסמך על ארבעה עמודים, אך ללא כיפה. נאמר, שבעבר נהגו לרדת דרך פתח זה אל המערה שמתחת לריצפת ה־מיסגד.

„כעשרים מטר מן הפתח, בצידו המע־רבי של המיסגד, ליד „קבר אברהם", יש חור עגול בריצפה. לפתח זה שני חלקים. החלק העליון הוא חור בלוח־שיש, וקוטרו 28 ס"מ; חלקו התחתון חצוב בסלע וקוט־רו 60 ס"מ. עובי הסלע מטר אחד."

עד כאן זהו דיווח שאין בו כל תג־לית מייוחדת. כל מי שמבקר במיסגד מע־רת־המכפלה בחברון יכול להבחין בריצפת המיסגד בשני הפתחים האלה המובילים אל מערת המכפלה עצמה, שם קבורים, על פי המסורת, האבות אברהם, יצחק ויעקב, האמהות־נשותיהם וגם, על פי האגדה, שם מצוי קברו של „האדם הראשון". אחד הפתחים מכוסה באריחים המחוברים בווי־

המיכסה

מיכסה הפתח שבריצפת מיסגד־המערה, דרכו היה מקובל, במשך מאות בשנים, על יהודים ומוסלמים כאחד, לזרוק פתקים לתוך מערת־המכפלה. המיכסה סגור במנ־עולים, נפתח רק בעת שמנקים את המערה.

ברזל בצורה שאי אפשר להזיז אף אחד מהם בנפרד מבלי לשלוף את הווים מתו־כם. הפתח השני מכוסה במיכסה מתכת מחורר המוביל, על פי המסורת, הישר אל קבר האבות. דרך החריריים שבפתח זה נוהגים יהודים ומוסלמים לשלשל פתקים אל תוך המערה, בדומה לפתקים הננעצים בחריצי חומת הכותל־המערבי.

אל הפתקים, עליהם רשומות בקשות ומישאלות־לב, מצרפים לפעמים גם שט־רות כסף. המוסלמים נוהגים אף לשלשל אל תחתית המערה, דרך פתח זה, מנו־רות־שמן בוערות.

אחת לפרק זמן קבוע, משלשלים

---

* מעריב פירסם אותו בגיליון ערב שבת האחרון מבלי לפרש את המשמעות הסנ־סציונית של פירסום המאמר.

* הכוונה היא למיסגד מערת המכפלה, שהוא שמו של כל המבנה, כולל מצבות האבות והאמהות הבנויות בתוכו, הבנוי מעל למערה תת־קרקעית טבעית, שהיא מערת־המכפלה, מקום קבורת אבות האומה.

משה דיין גנב רכוש צה"ל כדי לפרסם מאמר „מדעי" בשמו, וחשף תוך כדי כך מעשה־הפקרות המזמין מילחמת־דת

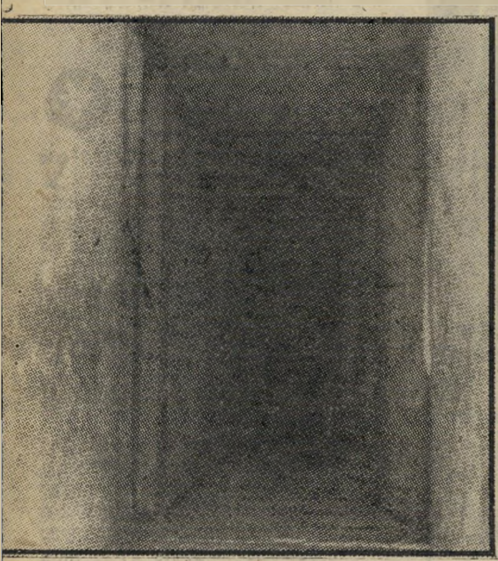
הפריצה למערת המכפלה

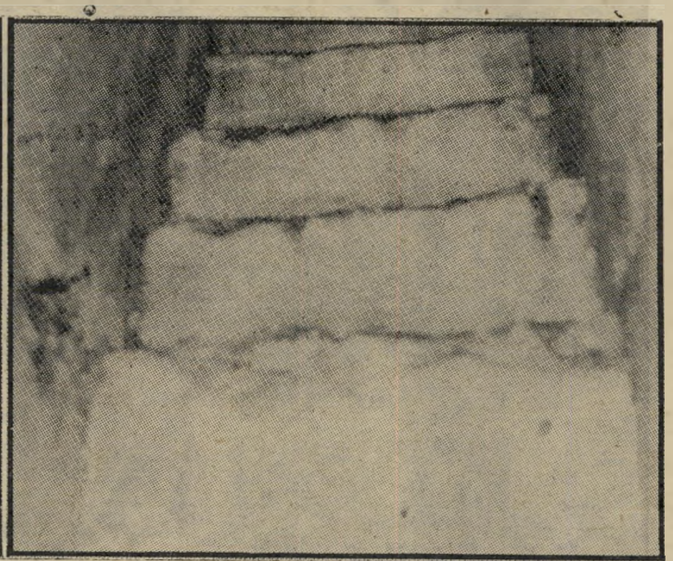

שותפים להפקרות משה דיין, בעת שכיהן כרמטכ"ל, ויגאל ידין, בסיור ארכיאולוגי משותף: באח־רונה הם שיתפו פעולה שוב בפירסום חסר־אחריות, שיש בו כדי לקומם את כל העולם המוסלמי נגד ישראל והיהדות. ידין הוא עורך החוברת **קדמוניות**, שבה פורסם המאמר.

דרך הפתח הצר ילד צנום ורזה כמייוחד, שממדי גופו מאפשרים לו לעבור דרך הפתח, לתוך המע־רה. הוא מנקה את החדר הנמצא בעומק של כשלושה מטר וחצי מ־תחת לפני הפתח, מעירמות הפתי־קים שהושלכו אליו, מהצטברות החלב והשמן ואוסף את שטרות הכסף.

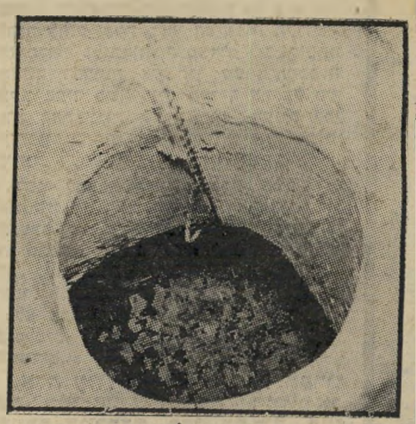
עד כאן אין במאמרו של משה דיין כל חדש. אולם מכאן ואילך עובר משה דיין

הצילומים המרשיעים

אלה הם שניים מתוך שלושת הצילומים של פנים מערת־המכפלה, שהתפרסמו יחד עם מאמרו של משה דיין על המערה שמתחת למיסגד, בחוברת האחרונה של **קדמוניות**, עיתון החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה. אלה הם הצילומים הראשונים — היחידים בעולם — של פנים המערה. דיין אינו מסביר כיצד צולמו, וכיצד חדרו הצלמים אל תוך מערת־המכפלה שכל הכניסות אליה חסומות זה כמה מאות שנים.

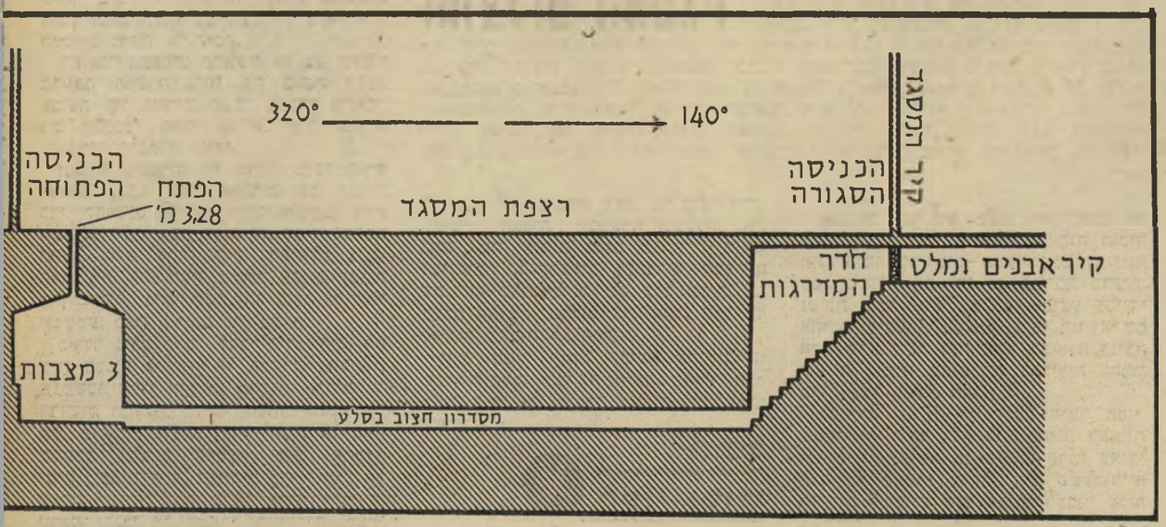
הפתח

שמתחת למיכסה הקבוע בריצפת המיסגד. דרכו נראים הפתקים שהושלכו אל ריצפת המערה. הפתח הוא צר ורק ילד קטן־מידות יכול להשתלשל דרכו בעזרת השרשרת, כדי לנקות את תחתית הפתח.

לתיאור סנסציוני, מיסתורי, ומעורר שאלות רבות. זהו תיאור מערת המכפלה עצמה, הנמצאת מתחת לפני מיסגד המערה, בעו־מק של יותר משלושה מטרים מתחת ל־ריצפתו.

מתאר דיין את החדר הנמצא מתחת לפני הפתח הצר שליד „קבר אברהם": „הפתח נמצא כ־50 ס"מ ממזרח למרכז תקרתו של החדר (התחתון). אורך הקיר המערבי של החדר ואורך קירו המזרחי 2.97 מ'; אורך שני הקירות האחרים 2.85 מ'; התיקרה מתומנת. גובה שיאה 4 מ'. הריצפה עשויה אריחי־אבן, שאורך צלעו־תיהם 45 ס"מ, עד לגובה של 1,36 מטר הקירות ישרים; אחר־כך הם מתחילים להתקמר. על שני הקירות הארוכים בנויה קשת, שעוביה 70 ס"מ. גובה שיאה של הקשת 3.30 מ'. ליד נקודת השיא קרוע הפתח הנ"ל שבתיקרה."

תיאור יכש זה הוא הפצצה ה־

מערת הקברים

זהו תרשים של מערת המכ־פלה, הנמצאת מתחת לריצפת מיסגד המערה שבחברון. הכניסה החסומה מימין מובילה לחדר־מדרגות שניבנה בתקופת הצלבנים, כדי להקל את הירידה למערה. משם מוביל מיסדרון חצוב בסלע אל המערה הטיבעית עצמה, שם נמצאים, על־פי המקובל, קברי־האבות. מעל למערת המצבות נמצא הפתח הצר, בגובה של 3,28 מטר, שדרכו נוהגים לשלשל פתקים אל הקבר. הפתח צר מדי למעבר אדם מבוגר.

(המשך מעמוד 23)

מרעישה. שכן, זהו הדו"ח המדויק הראשון בהיסטוריה שך החדר ה־מכונה „חדר המצבות' הנמצא מתחת לפתח הצר שבריצפת מיס־גד המערה.

בעבר כבר פורסמו בכתבים היסטוריים עתיקים תיאורים של חדר זה. אולם מא־מרו של משה דיין מכיל, לראשונה בהיס־טוריה, מדידות מדוייקות של החדר. המי־דות עצמן אינן כה מסעירות כמו העוב־דה המתבקשת מהן: שמי שמדד את ה־חדר לא עשה זאת תוך צפיה מלמעלה דרך חפתח הצר.

הוא עשה זאת מבפנים. במילים אח־רות: תיאור חדר המצבות שבתוך מערת המכפלה עצמה אינו משאיר עוד כל מקום לספק — מישהו חדר פנימה אל תוך מע־רת־המכפלה, ולא היה זה הילד המוסלמי המורד מעת לעת אל תוך החדר בשל־שלת כדי לנקותו.

ארבעה צילומים המלווים את מאמרו של משה דיין ב„קדמו־ניות", מאשרים את הגילוי הפנ־סציוני: מישהו פרץ אל תוך מע־רת המכפלה, בדק אותה וחקר או־תה ואף ערך בתוכה צילומים. צי־רומי פנים המערה המתפרסמים ב„קדמוניות" הם הצילומים הרא־שונים בעולם מסוג זה. הם מחווים למעשה מיסמכים נדירים. ייתכן שיש בהם חשיבות מדעית וארכי־אולוגית, אולם חשיבותם פורצת מעל ומעבר לזה.

הם עדות חותכת ובולטת כי במערת המכפלה בחברון נעשה דבר הנחשב בעי־ני כל מוסלמי כאחילול־קודש חסר תקדים, כהפרת אחד האיסורים החמורים ביותר של הדת המוסלמית וכפגיעה ברג־שות הדתיים של כל מוסלמי באשר הוא.

אגדות־רפאים, ניחושים וסיפורים

ע"מנת **להבין** את מלוא החומרה שבפירסום הפריצה אל תוך מערת־המכפלה, והצילומים שנעשו בתוכה, יש להעריך את חשיבות המערה כמקום קדוש, ולדעת את גילגוליה.

מערת־המכפלה היא מקום קדוש לא רק ליהודים, אלא גם לנוצרים ובעיקר למוס־למים. המערה עצמה, שאותה רכש אברהם על־פי המסורת מעפרון החיתי היתה, ככל הנראה, מערה טיבעית, מסוג המערות המצויות באיזור, שהפכה כוך־קבורה מש־פחתי. במרוצת השנים, בעזרת מלאכת חציבה מלאכותית היא הורחבה, ונוספו לה, ככל הנראה, חדרים ומיסדרונות.

מקובל להניח כי המיבנה שהוקם מעל למערת־המכפלה ניבנה שם על־ידי הור־דוס. בתקופה הביזאנטית שימש המיבנה כמקום־פולחן משותף ליהודים ולנוצרים. נראה שמיום שהוקם המיבנה מעל המערה, נסתמו כל הכניסות אליה. בקרב בני כל הדתות נפוצו אגדות וסיפורי־מיסתורין ל־רוב על מה שמסתתר מתחת לפני הבניין, בתוך המערה. נוסעים שעלו לרגל וביק־רו במיבנה שעל המערה במרוצת הדורות, סיפרו סיפורים לרוב על רוחות הנושבות מתוך המערה, הדוחפות ומפיתות את אלה המנסים לרדת אל תוכה.

התיאור המפורט הראשון על מה שמצוי במעבה המערה ניתן רק בשנת 1119. קבוצה של נזירים, אנשי מיסדר הקאנו־נים הצלבני, חדרו אז אל תוך המערה שפתחיה הוסתרו וכוסו.

האגדה מספרת, כי באחד מימי הקיץ החמים נכנס אחד הנזירים אל הבניין כדי להימלט מלהט קרני השמש. הוא השתרע על ריצפת הכנסייה, סמוך למצבת יצחק, וחש ברוח קרה הבוקעת מבין המרצפות. הוא הטיל מיספר אבנים קטנות דרך הסדק, כלפי מטה. הן נפלו אל חלל שנשמע כעין בריכה או מערה.

כאשר נודע הדבר לחבריו הנזירים, הם עשו הכנות לירידה אל המערה בתפילות שנמשכו ימים אחדים, בהכנת הכלים ה־דרושים ובהתגברות על הפחד שתקף אר־תם. מלאכת החציבה כדי להגיע אל פתח המערה נמשכה ארבעה ימים. ארבעה ימים נוספים עבדו הנזירים כדי להגיע אל מערה שניה שבה מצאו ארונות־קבורה, ומשם נכנסו אל המערה העיקרית, מצאו שלדים שאותם זיהו כשילדי אברהם ו־יצחק.

פריצת המערה בידי הנזירים הנוצרים היתה מאורע שעורר הדים עצומים בעו־לם המוסלמי של אותה תקופה. כאשר חז־רו המוסלמים וכבשו את הארץ כעבור כשיבעים שנה, הם סתמו שוב את כל פית־חי המערה ואסרו את הכניסה אל מיסגד המערה שמעליה לבני הדתות האחרות.

משך מאות בשנים אפף מעטה של מיס־תורין את המצוי בתוך מערת־המכפלה פנימה. בשנים 1861—1854 שירטט האד־ריכל ארמטה פיירוטי תוכנית של מיבנה הבניין שמעל המערה. ב־1919 מדד האב וינסאן הצרפתי את מידות הבניין, ופירסם אותן לראשונה ברבים, בצירוף צילומים ראשונים של פנים המיסגד. אולם שני חוקרים אלה של מערת המכפלה לא הצ־ליחו לחדור אל המערה שמתחת למיבנה. התיאורים שפירסמו על המערה היו מבו־ססים על ניחושים וסיפורים בלבד.

מאז ועד לפירסום מאמרו של משה דיין בקדמוניות, לא ידוע על כל ניסיון של לא־מוסלמי להיכנס אל תוך המערה. הקביעה של השילטון המוסלמי ב־מערת המכפלה במשך מאות בי־שנים, כי „כל מבקר שהעז ולהכנס אל המערה לא יצא ממנה חי," הוכחה במאמרו של משה דיין כבלתי־נכונה. מישהו חדר אל תוך המערה, מדד אותה, ערך בה צילו־מים ובכל־זאת יצא מתוכה חי.

היה זה סופרו של הימון הארץ לענ־יני ארכיאולוגיה, שקבע השבוע בעיק־בות פירסום מאמרו של דיין: „השמועות שנפוצו אחרי מילחמת ששת־הימים כאי־לו המוסלמים וכבשו את הארץ כעבור כשיבעים שנה, הם סתמו שוב את כל פית־חי המערה ואסרו את הכניסה אל מיסגד המערה שמעליה לבני הדתות האחרות.

משך מאות בשנים אפף מעטה של מיס־תורין את המצוי בתוך מערת־המכפלה פנימה. בשנים 1861—1854 שירטט האד־ריכל ארמטה פיירוטי תוכנית של מיבנה הבניין שמעל המערה. ב־1919 מדד האב וינסאן הצרפתי את מידות הבניין, ופירסם אותן לראשונה ברבים, בצירוף צילומים ראשונים של פנים המיסגד. אולם שני חוקרים אלה של מערת המכפלה לא הצ־ליחו לחדור אל המערה שמתחת למיבנה. התיאורים שפירסמו על המערה היו מבו־

העם

סיפור ישראלי

זהירות: אי תנופה לעסקן עובר־אורח!

סיפור ישראלי, מארס 1977:

ליד הסופר־מארקט של כפר־שמריהו עמד הרב שמואל הכהן־אבידור, רב המקום. הוא היה שקוע בהירהורים. ייתכן שחשב על סיפור החשוב, לקראת שבת, שיצא זה־עתה לאור. ספר זה, שבו מקובצות דרשותיו בטלוויזיה, מציג את הדת היהודית באור שאינו ידוע בישראל, כדת הומאניסטית, פתוחה לעולם, שוחרת־שלום וישנאת־עוולות.

לפתע ראה מרחוק את חברת־הכנסת שולמית אלוני, בת המקום, המנהיגה של מיפלגת ר"צ. אלוני עמלה קשה כדי לשמור בבחירות הקרובות את שרידי הישגה המפתיע בבחירות האחרונות.

„אתה איתי?" צעקה אלוני מרחוק.

הכהן־אבידור סבר שזוהי הלצה מן הסוג המקובל, והוא השיב בצורה היתולית. הוא הניף את ידו בתנועה מבודחת, וצעק: „אני תמיד איתך!"

למחרת היום הופיעה בעיתונים הודעה סנסציונית: הרב שמואל הכהן־אבידור הצטרף לתנועת ר"צ. אחרי התעלול של הצגת כמה בדואים כמהגירי מיפלגה זו, היה זה פעלול פירסומי שהבטיח כותרת נוספת.

לרב, שאינו חולם כלל להצטרף לתנועה זו, או לכל תנועה אחרת, לא נותר אלא להודיע לעיתונים שלא היו דברים מעולם.

מוסר־ההשכל: לא כדאי לנופף לשום אדם עד ל־18 במאי, 1977.

יחסים מרחביים

ציר רבין־קאדומי

ישראל השתדלה ליצור רוב קיצוני במועצה הלאומית הפלסטינית

יתכן כי תוצאות המועצה הלאומית הפלסטינית (הפרלמנט של אש"ף), שהתכנסה השבוע בקאהיר, תיקבענה על־ידי ממשלת ישראל דווקא.

הדבר נעשה על־ידי מעשה פשוט. על־פי החלטות צמרת אש"ף, היו כמאה איש מן הגדה המערבית ומן הרצועה צריכים להשתתף כצירים במועצה. רובם הכריע של אישים אלה שייכים לאגף המתון ביותר באש"ף. הם יודעים כי הפתרון היחידי שיביא לפינוי השטחים המוחזקים היומיומי שלהם עם ישראל. המגע הפכה אותם לריאליסטים.

אילו רצתה ממשלת ישראל במיתון עמדות אש"ף, היתה מעניקה לאנשים אלה את החופש שהיא מעניקה לכל אדם בגדה: לעבור את הגשרים ולהיפגש בעולם הערבי עם מי שהוא רוצה. אבל הממשלה נקטה בקו הפוך. היא הודיעה כי כל מי שישתתף במועצה הלאומית, לא יורשה לשוב לביתו.

התוצאה: מאה קולות מתונים יצאו מן המניין בקאהיר.

הזמנה הדדית. היתה זאת רק דוגמה אחת לשיתוף־הפעולה האוטומטי הקיים בין חזית־הסירוב הפלסטינית, בהנהגת ג'ורג' חבש, ובין ממשלת ישראל, בהנהגת יצחק רבין.

לשתיהן מטרה משותפת: למנוע בכל מחיר קבלת החלטות שיביאו למשא־ומתן ישראלי־פלסטיני ולהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. חזית־הסירוב מתנגדת לכך מפני שהיא רוצה להמשיך במלחמה נגד ישראל. ממשלת ישראל מתנגדת לכך מפני שהיא שוללת מדינה פלסטינית.

הנהגת אש"ף, המרוכזת סביב יאסר ערפאת, והמוכנה למשא־ומתן עם ישראל, עמדה השבוע בקאהיר מול התקפה קשה מצד חזית־הסירוב ומצד האופוזיציה הפנימית, בהנהגת פארוק אל־קאדומי. בפי קאדומי, איש־אמונה של ברית־המועצות, יש טענה מוחצת נגד סיעת־הרוב, הרוצה שארצות־הברית תתווך בין ישראל ואש"ף:

אין שום סימן לכך שעמדה מתונה יותר של אש"ף תביא לשינוי העמדה הישראלית האנטי־פלסטינית הקיצונית.

כתוצאה מכך הצהיר קדומי הצהרה לפיה לא יסתפק אש"ף במדינה עצמאית משלו בין ישראל לירדן. „לפני שובנו גיזום שני שלבים," אמר קדומי. „שלב ראשון — חזרה לקווי 1967. שלב שני — חזרה לקווי 1948. אני מקווה שגם רבין יודע זאת."

אם היה ספק בכך, בא יצחק רבין עצמו ונתן דווקא השבוע את התשובה החדפעמית. הוא הצהיר, בחזרו מוושינגטון, כי ישראל לא תנהל לעולם שום משא־ומתן עם אש"ף — גם אם אש"ף ישנה את אמנתו ומדיניותו.

כשם שהצהרותיו הקיצוניות של קאדומי נראות כאילו הוזמנו על־ידי ממשלת ישראל, נראתה הצהרה זו של רבין כאילו הוזמנה על־ידי קאדומי.

אסונות

איך מת ראשד חוסיין?

הוא לא היה שיכור. אם כן, איך נלכד בדירה הכועדת?

הפרטים הראשונים על מותו של ראשד חוסיין, המשורר הערבי מכפר מוסמוס שבדרך למגידו, טענו שנשרף בדירתו שעלתה באש, בניו־יורק. סיגריה בוערת הציתה את מיטתו, שבה ישן באותה שעה. לפני שהספיק להימלט. מן הדירה, נחנק בעשן (העולם הזה 2058).

ידידיו הרבים של ראשד, שזכרו כי התמכר לפני כמה שנים לאלכוהול, הניחו שהיה שיכור בעת המיקרה, ושנרדם עם סיגריה בוערת בידו.

לא בודד ועירוי. אולם בארבעים הימים שעברו מאז מותו של המשורר העדין, הגיעו ארצה מיכתבים מידידיו הניו־יורקים. הם הפריכו את הסברה הראשונה, ותוך כדי כך הציבו כמה סימני־שאלה מעל לנסיבות מותו.

ראשד, כך מסתבר, עשה מאמץ גדול כדי להשתחרר מן ההזדקקות לאלכוהול. הוא עבר קורס של גמילה בפלורידה, חזר

משורר חופשי
„אני רוצה שהמישפחה תדע..."

לאיתנו. קשריו עם העולם, שהתרופפו בתקופת דיכאונו, חודשו. הוא עבר לדירה חדשה, קיבל עבודה מיקצועית נוחה במישרד אש"ף ליד האו"ם, זכה שוב בכבוד. דיפלומטים ביקרו בביתו, אשה בעלת מעמד רם התאהבה בו, והתכוננה להינשא לו.

כתבה אותה אשה לידיד ישראלי: „אני רוצה שהמישפחה תדע שראשד לא מת בודד, ערירי ובלתי־נאהב. היו לו ידידים שאהבוהו, ושביקרוהו מדיי־יום."

על הגופה לא נמצאו שום סימני־חריכה. סיבת־המוות, כפי שנקבעה רישמית: חנק. כאשר יתכנסו בניי־מישפחתו וידידיו, בשבת הקרובה, לטכס־האזכרה המסורתי על קיברו, עדיין יישאר בעינו המיסתורין האופף את האסון.

הממשלה

סיומה בלש

המטה של פרס לא פורק — וממשיך להחפש ברבין כדי להפילו

התמונה שפורסמה בעיתונים העידה לכאורה על האידיליה, שחזרה לשרור בין ראש־הממשלה יצחק רבין לבין שר־הביטחון שמעון פרס. יצחק רבין ירד מהמטוס שהחזירו מביקורו הממלכתי בארצות־הברית ושמעון פרס המתין לו בין מקבלי הפנים. השניים לחצו ידיים, חייכו זה אל זה בלבביות מול המצלמות ומבטיחם המתענגים של שרי־הממשלה האחרים.

המציאות היתה שונה לחלוטין מכפי שהשתקפה בתמונה זו. שמעון פרס לא השלים עם תבוסתו בהתמודדות עם רבין בוועידת מפלגת העבודה. הוא גמר אומר לאלץ את רבין לפרוש מרצונו ממועמדותו לראשות־הממשלה, או להכריח אותו להתפטר מתפקיד זה אחרי הבחירות, על מנת שיוכל לרשת אותו. הוא הבין כי אם יכהן רבין ארבע שנים נוספות כראש־ממשלה נבחר, יקיץ הקץ על שאיפותיו לכהן בתפקיד זה.

המטה שהקים פרס כדי להילחם ברבין בוועידת המפלגה לא פורק. להיפך, הוא פועל עתה במישנה מרץ ובמלוא הקיטור כדי להכשיל את יצחק רבין בכל צעד שיעשה. כל סוכני יונייטד־פרס — תומכיו של שמעון פרס בעתונות הישראלית — גוייסו למערכה. בעוד שבעבר הם ניסו להסוות את מקורות המידע שלהם ואת כוונותיהם, נעשים עתה הדברים בגלוי, תוך הפרחת כזבים, עלילות ושטיפת־מוח יומיות. הסיפור שהופץ השבוע על חשבון הדולארים שמחזיקה לאה רבין בארצות־הברית, היה חלק ממערכה זו.

פקודה מאלון. המערכה נגד רבין החלה עוד ערב צאתו לביקור המיועד עם נשיא ארצות־הברית, ג'ימי קארטר. פרס גייס אז את התעשייה־האווירית הנתונה לשליטתו כדי לנסות לטרפד את פגישת רבין—קארטר עוד לפני שנערכה.

אחר־כך, במהלך מסעו של רבין בארצות־הברית, כבר פירסמו סוכני פרס בעיתונות הישראלית ידיעות ופרשנויות על הכישלון הצפוי והמתבקש של הביקור — אותו ייחסו כמובן לרבין. שמעון פרס עצמו החל להשמיע בסומבי דברים על הצורך בניתוק ובהרפיית התלות שיש לישראל בארצות־הברית.

הדברים הגיעו עד לידי כך שראש־הממשלה בפועל, בהיעדרו של רבין, סגן ראש־הממשלה יגאל אלון, נאלץ בישיבת הממשלה להורות „בפקודה" לכל השרים שלא להשמיע אף הצהרה המתייחסת לקשרי ישראל—ארה"ב עד לשובו של ראש־הממשלה.

במצב זה התגלגלו העניינים במהירות עד למצב של מחזה אבסורד. שוב אין כל נושא או עניין נבדקים לגופם על פי האינטרסים החיוניים של המדינה. הכל מוערך על פי קנה־המידה באיזו צורה הוא יכול לסייע לפרס או לרבין.

הדוגמא המוחשית ביותר לכך התמקדה בפרשה שולית: הצגת הבכורה של סרטו של מנחם גולן, מיבצע יונתן, בו מופיעים מיספר שרים, כמו שמעון פרס, גד יעקובי ויגאל אלון כשהם משחקים את עצמם על פי הוראות הבמאי.

בעת ביקורו בארצות־הברית חזה יצחק רבין בהקרנת הבכורה של הסרט בניו־יורק. במסיבה פרטית אחרי הסרט הוא התבטא כאילו הופעתו של פרס בסרט היא בחינת שערוריה. הוא לא התייחס לרמת משחקו של שמעון פרס, אלא לטקסט שהוא משמיע, על פיו נאלץ, כביכול, לקומם את צה"ל נגד הממשלה כדי שזו תקבל החלטה לבצע את מיבצע אנטבה.

דברים אלה של רבין זכו לפירסום נרחב. היו אלה סוכני יונייטד־פרס בארצות־הברית שדאגו להבליטם ולנפחם. תגובת אנשי פרס לא איחרה לבוא: הם חזרו על השקר כאילו נאנס פרס על ידי מפיקי הסרט להופיע בו, רק אחרי שנודע לו כי רבין ואלון כבר צולמו. הם השמיעו את הטענה המגוחכת כאילו רבין עצמו הסכים להצטלם בלשכתו בכנסת — טענה שתופרך לעיני כל מי שיצפה בסרט.

תוך כדי הוויכוח המגוחך בין תומכי פרס ורבין, נשתכחה לגמרי הבעיה המהותית היחידה הקשורה בסרט: שהוא מהווה סרט־תעמולה בעל אפקט עצום לכל מנהיגי מפלגת העבודה משני המחנות.

יציאה מהכלים. כתוצאה מחילופי ההאשמות יעסקו ודאי הצופים שיחזו בסרט מיבצע יונתן במלאכת־בילוש כדי לבדוק מי מהשרים משחק בסרט ומי מהם צולם ללא ידיעתו.

„עשיתי כבר הרבה הקרנות־בכורה בהוליווד, לונדון וערים גדולות אחרות בעולם, אך ביקורת כזו, התלהבות כזו, יציאה מהכלים — לא זכיתי לראות.

(המשך בעמוד 26)

רבין ופרס לוחצים ידיים בנמל־התעופה בן־גוריון
חיוכים בפנים — מכין בגב

בית הספר המרכזי לצלילה

(מועדון הצלילה „הים-תיכוני" בע"מ)

בחסות ההתאחדות לפעילות תת-מימית בישראל

קורסי צלילה

יום א' 20.3 עד יום ו' 25.3
יום א' 17.4 עד יום ו' 22.4
יום א' 24.4 עד יום ו' 29.4

הקורסים נערכים במרכז הצלילה החדש במפרץ נעמה
לבוגרי הקורס מוענקת תעודת צולל בינלאומית

טיולי צלילה

אנו נביא אותך לאתרי הצלילה היפים בעולם — מיצרי טיראן וראס מוחמד

מחיר מיוחד: **999** ל"י
המחיר כולל טיסה הלוך ושוב, לינה וכלכלה חלקית ושני ימי צלילה מלאים

פרטים:
בית אל-על
חדר 506
רח' בן-יהודה 32, תל-אביב
טלפון: 295129

כל אחד יכול לצלול

ג'ין גאבן

בסרטו האחרון

לא כל כומר צדיק...

L'ANNÉE SAINTE

עם ז'אן קלוד בריאלי, דניאל דריה

שעתיים של הנאה!! בכורה ארצית „פאר" ח"א 4.30, 7.15, 9.30

פרסום גולן

תן טרמפ לחייל

במדינה

(המשך מעמוד 25)

הג'ואיש כרוניקל יצא מגידרו אחרי ההקרנה הלונדונית, והקהל בניו-יורק כמעט חנק אותי." במילים נרגשות אלה תיאר מנחם גולן, במאי הסרט מיבצע יונתן, את קבלת-הפנים שבה זכה בתום הקרנת-הבכורה בקולנוע אסטור-פלאזה בברודוויי אשר נערכה במוצאי-השבת האחרון בחסות שגריר ישראל בארצות-הברית.

„הרעיון המקורי," מספר גולן, „היה לערוך את הבכורה בבית הלבן, אלא שהמתיחות ביחסי האמריקאים עם אידי אמין הביאה לביטול העניין. תחת זאת הוחלט לערוך ערב ניו-יורקי חגיגי לכבוד יצחק רבין. דיניץ ראה את הסרט בהקרנה סגורה, והחליט שהוא ראוי לעמוד במרכז הערב. המתיחות הביטחונית שבאה בעיקבות חטיפת בני-הערובה על-ידי טרוריסטים מוסלמיים גרמה לסגירת רחוב ה-44 בברודוויי, שם שוכן הקולנוע. אלף שוטרים הקיפו את האיזור בטבעת צפופה.

„רבין היה נרגש וחגיגי. אמעיט אם אומר שמחיאות-הכפיים של הקהל, שכלל אנשי או"ם, סנטורים, אנשי טלוויזיה וקולנוע מהחשובים בארצות-הברית, ארכו יותר מעשר דקות. הבמאי אוטו פרמינג'ר ניגש אלי, ואמר בהתרגשות שמשך עשר השנים האחרונות לא ראה סרט כל-כך מרגש. איש הטלוויזיה היהודי דור שרי אמר שהסרט גרם לו להיות גאה שהוא יהודי. חברת הענק פרמונט ביקשה ברבמקום לקבל את זכויות ההפצה של הסרט, ונשיאי הפדרציה הציונית הודיעו שכל הקרנות-הבכורה של הסרט באמריקה ייערכו תחת חסותם.

„בתום ההקרנה," ממשיך גולן, „החליט רבין, למרות שהיה עייף מגודש האירועים של אותו יום, לערוך מסיבת-קוקטייל בסוויטה שלו במלון ואלדורף אסטוריה. יצאנו לשם בשעה 11.30 בלילה, ובמשך שעה וחצי הרעיף רבין שבחים על הסרט. הביקורת היחידה שלו לגבי התוכן היתה שהסרט ממעיט את החשיבות של הכרעת הממשלה בעד המיבצע, ולעומת זאת מעמיד את צה"ל כגורם מרכזי במיבצע.

„לדעת רבין יעשה הסרט שירות מצויין לעם ישראל. משום כך הוא הורה מייד ליועציו להגיש לסרט כל עזרה הדרושה לצורך הפצתו בעולם. הוא לא התייחס כלל להופעתו של שר-הביטחון שימעון פרס בסרט. אגב, רבין הודה שאת שני הסרטים האחרים על המיבצע לא ראה, רק שמע אודותיהם.

„לדעתי," סיכם גולן, „היה מגוחך להעמיד שחקנים בתפקידי שרים בממשלת ישראל. רציתי לתת כוח דוקומנטרי לסרט. וזה הוכיח את עצמו. במשך השבועיים שהסרט מוקרן בדרום-אפריקה ובדנמרק, הוא כבר עבר את הכנסות הסרט של צ'ארלס ברונסון."

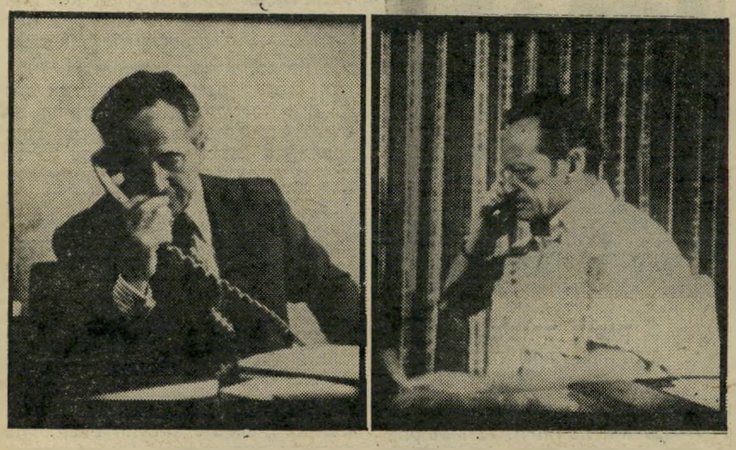
* ראש-הממשלה יצחק רבין, שאירח אותו במלון ואלדורף אסטוריה, אחרי שחזה בבכורת סירטו בניו-יורק.

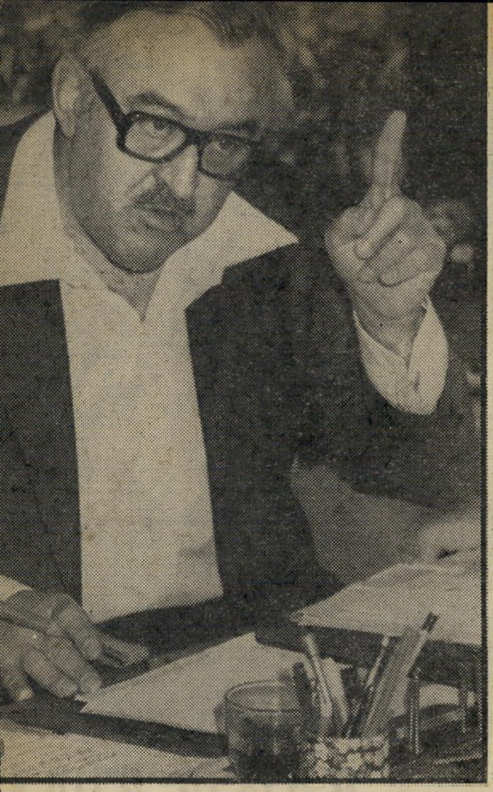
במאי גולן ויריד*
נרגש וחגיגי

שחקן פרס ב„מיבצע יונתן"
ללא התייחסות

שחקנים אדון ופרס כפירטו של גולן
כוח דוקומנטרי

מיליוני לירות מתגלגלות
להעשרת משחטות העופות
במקום שהציבור ייהנה מכך

ניצי הזהב של העופות הקפואים

הסוחר שמואל (מיקו) אביגדור (32), החל דרכו לפני 16 שנים כפועל בשוק הכרמל, והוא כיום בעליו של בית־שחיטה משגשג. „הממשלה מזרימה מיליונים למשחטות הקיבוצים," הוא מגלה.

„מ איפה הכסף הזה בא? ריבונו של עולם, באיזה מסוה זה נכנס? כולנו טלאי טלאי, ומכאן אנחנו הולכים שפופים ומכאן הירידה — זה כואב לי!"

בעל המשחטה, יהודה סלמה, הפסיק לרגע את שטף דיבורו, ואחר המשיך: „כואב לי שהכלכלה חולה, כואב לי שהפועל לא מרוויח, שהעם הולך שפוף ושהכלכלה שלנו תלויה בארצות־הברית כמו במיכל־חמצן."

מה גרם לסלמה האמיד, החולש על רשת מיסחר ושיווק של בשר־עוף בהיקף של מיליוני לירות, להקים קול־זעקה? האם היתה זו אותה הסיבה שגרמה לכל שלושת אלפי סוחרי העופות בארץ, לפתוח בשביתה בטענה על שמקפחים את מקור פרנסתם?

הווילה המפוארת בשכונת היוקרה החיפאית דניה שבמרומי הכרמל, שממנה חולש יהודה, יחד עם אחיו עזרא, על אימפריית־הבשר שלו, מעידה כאלף עדים שאין לו על מה להתלונן. גם יהודה עצמו מודה: „לא חסר לי. ברוך השם, אני לא מיסכן ולא זקוק לרחמים, העסקים הולכים יפה."

אך יהודה בריא־הגוף, בעל הקול העמוק והדיבור החותך של איש־עסקים ממולח, יצא בכל־זאת למאבק חריף נגד מועצת הלול, מאבק שאליו הצטרפו השבוע מרבית סוחרי ענף־העוף, אשר הכריזו על שביתת מיסחר.

„הסובסידיות הולכות לעשירים"

ה מועצה־לענף־הלול החלה פועלת בתחילת שנת 1964, כתאגיד, על־פי חוק שחוקק בכנסת, שעל ביצועו ממונים שרי החקלאות והמיסחר־והתעשייה. תפקידיה העיקריים של המועצה הם לתכנן את היקפו של גידול העופות בארץ, להסדיר את שיווקם בארץ ובחו"ל, לפעול להגברת הצריכה של תוצרת ענף הלול ולסייע במחקר השוקים. במועצה 50 חברים, בהם שמונה נציגי ממשלה, שני נציגי הסוכנות היהודית, 26 נציגי המגדלים, 10 נציגי המיסחר הסיטונאי, שני נציגי המיסחר הקימעונאי ושני נציגי הצרכנים. למועצה ועד־פועל בן 19 חברים (הייצוג דומה, אלא שכאן אין כלל ייצוג של הצרכנים).

בשנת 1974 חל מיפנה במדיניות המועצה. הוחלט על עידוד הייצור והשיווק של עוף קפוא לצרכנים. להחלטה זו היו כמה סיבות, והעיקרית בהן: לאפשר ניצול יעיל של עודפי עוף טרי הנוצרים בשוק בתקופות מסויימות, ולשפר את הרמה ההיגיינית של העוף המשווק. הדרך לביצוע היתה פשוטה: הממשלה תומכת, דרך המועצה, בתוצרת ענף הלול ונוקטת דרכים שונות כדי לדאוג לאספקה שוטפת של תוצרת לאולוסייה, במחירים סבירים.

התמיכה במחירי העופות החיים באה ממישרד החקלאות, ונקבעת כך שיהיה בה כדי להשלים את ההפרש בין המחירים הממוצעים שהשיג המגדל בשוק (שאינם נקבעים על־ידי הממשלה, אלא על־ידי היצע וביקוש), לבין מחיר־מינימום שהממשלה מבטיחה למגדלים, בארץ תם מיקרים שבהם מחיר השוק נמוך ממנו.

החל בשנת 1974 הלכה תמיכה זו והצטמצמה. מאידך החלה הממשלה, באמצעות מועצת הלול, לקלוט כמויות גדולות של עופות לצורך עיבודם והקפאתם. העוף הקפוא נמכר לצרכן במחיר שקבעה המועצה, והיה נמוך מהעלות הריאלית. זאת, על־מנת לעודד בציבור צריכת בשר עוף קפוא. כמו־כן נכנס העוף הקפוא לסל מיצרכי־המזון שמחיריהם נתונים לפיקוח, ומישרד־המיסחר־והתעשייה מסבסד את ההפרש שבין מחיר הייצור למחיר לצרכן.

לפי נתונים רישמיים, סיבסד המישרד בשנת־הכספים 1975 את העוף הקפוא ב־122.5 מיליון ל"י (לעומת 23.6 מיליון ל"י בשנה הקודמת). מישרד־החקלאות השלים את התמיכה באותה שנה ב־34 מיליון ל"י, כלומר, בסך־הכל קיבלה המועצה 156.5 מיליון ל"י כסובסידיה לבשר העוף הקפוא — שש ל"י לכל קילוגרם ששווק. למעשה שילמה המועצה יותר מ־50% ממחירו של מוצר זה לצרכן. לעומת זאת, ירדה באותה שנה התמיכה בעוף החי, והסתכמה ב־19.6 מיליון ל"י (לעומת 65.6 מיליון ל"י בשנה שקדמה לה).

אומר על כך יהודה סלמה: „אילו היה הכסף הולך ליצרנים, כלומר, לחקלאים, ליישובי־הספר המאבטחים את גבולות המדינה ועיקר פרנסתם מלולים ועופות — ניחא, מגיע להם. אלא שלפתע התחלתי להבין שכספי הסובסידיות ממלאים את כיסיהם של העשירים.

„קיבוצים עשירים גילו פתאום שזהו אמצעי טוב להשגת רווחים קלים, והקימו משחטות איזוריות, בהשקעה של מיליוני לירות. תוך שנתיים קמו 15 משחטות תעשייתיות, בחבלי־ארץ שונים, והפכו ספקים בילעדיים של בשר־עוף קפוא למועצת־הלול."

מחקר כלכלי שהזמין יהודה במישרד תל־אביבי גילה לו, כי הרווח השנתי הממוצע של משחטה תעשייתית נע בין 24 ל־30 מיליון לירות נטו.

מדיניות המועצה היא לקלוט את מלוא הכמות שמסוגלות לייצר אותן משחטות שעימן היא עובדת. המשחטה קונה את העוף החי, במחיר של 9.15 ל"י לקילוגרם, שוחטת, מורטת ומנקה אותו, מקפיאה ומאחסנת בבית־הקירור של המועצה.

עם הצגת הקבלה מבית־הקירור, משלמת המועצה למשחטה 19 ל"י לקילוגרם. אך לצרכן משווק העוף במחיר 10.5 ל"י הקילוגרם (כלומר, 8.5 ל"י ממחיר הקילוגרם משלמת המועצה). בעוד שמחיר קילוגרם עוף טרי (או, כפי שהוא נקרא בפי הסוחרים — עוף „חם"), נע בשוקים כיום בין 18—16 ל"י לקילוגרם. העוף הקפוא משווק בשקיות, ללא חלקי־פנים. את אלה מוכרות המשחטות לחוד, במחירים נאים. יתירה מזו, המשחטות משווקות למועצה עוף ספוג במים, המהווים 12% ממישקלו. בעוד שהתקן עומד על 4% מים בלבד.

להקפאה

יותר מחצי מיליארד ל"י מכספי משלם־המיסים שולמו למשחטות אזוריות, עבור ייצור עוף קפוא שממנו נהנית השיכבה האמידה. עסקות מתוחכמות איפשרו למשחטות להתעשר.

„הציבור משלם ביוקר!"

א ך בכך, כנראה לא היה די. משחטות החלו קונות מן המועצה עוף קפוא במחיר המסובסד לצרכן (10.5 ל"י), מפשירות אותו, מפרקות לחלקים ומוכרות אותו כחלקי עוף טרי (שניצל, כנפיים וכו') במחירים של 30 עד 40 הקילוגרם. יעקוב דורון, מנכ"ל מועצת־הלול, שנשאל אודות תופעה זו, הודה כי גם אליו הגיעו שמועות בנושא. „היתה תקופה שעשינו את זה, אחר־כך אסרנו," אמר.

גם לגבי תחשיב עלות הייצור המשולמת למשחטות, יש בפיו של סלמה השגות. „אני מסוגל לשווק למועצה עוף קפוא במחיר נמוך לפחות בשתי לירות מהמחיר שמקבלות המשחטות — ולהרוויח! התחשיב שלהם מנופח!" הוא מצהיר. סלמה אכן ביקש, וניסה, להיכלל בין אותם המאושרים שהמועצה קונה מהם. לשם כך השקיע מאות אלפי לירות בשיפוץ המשחטה שלו ובהתאמתה לדרישות התקן.

המיפעל זכה באישור השירותים הווטרינריים של מישרד־החקלאות, אחרי שנבדק בקפדנות על־ידי הווטרינר הראשי, ד"ר ראובן קטהיין. „הוא בדק אותי כמו שבודק מפקד את נישקו של הטירון במיסדר־המפקד, כי הוא ידע איזה ביקורת תבוא אחר־כך מצד המועצה," מספר יהודה.

למרות זאת, המועצה עדיין אינה נכונה לקנות ממנו תוצרת. „עיני לא צרה באיש," אומר יהודה בהדגשה, „אבל שתהיה תחרות הוגנת. אני לא חושש מתחרות מיסחרית, מי שאינו יעיל — ייפול. אבל הם מפחדים ממני. יושבת לה קבוצת־לחץ של נציגי ההתיישבות, וקובעת את המדיניות בצורה כזו שתזרים מיליונים לקופות

(המשך בעמוד 30)

המנכ"ל יעקוב דורון (63), כלכלן, חבר מושב עצה לענף הלול, שמדיניותה המעוותת גרמה ליחסי־מחירים אבסורדיים בין עוף טרי לעוף קפוא.

„גוססים, הא?!" ברכ

הכנ

מנפחי הבאלונים

חברי־הכנסת אהוד אול־מרט ויוסי שריד מח־זיקים בפיצוץ בלונים. במשך התחרות לא יכול השר חיים בר־לב לעמוד עוד במתח, מסר את הסיגר שלו ליועצו, בועז אפלבאום, שפוצץ את הבלון עבור יוסי. יוסי שריד היה מרוצה מהקבוצה שהגתה את רעיון המסיבה. צילם: **שלמה סתר** ■

עם כל הלב

צוחקים שר־המשפטים והדתות חיים צדוק (למעלה) ושר המים־חר־והתעשיה חיים בר־לב (למטה). בר־לב היה מהמשתתפים הפעילים ביותר במסיבה, חילק ציונים והלהיב את המתחרים.

גרופר אכל אותה

חר מהליכוד, התחזו ביניהם בהורדת־ידיים, כשרון גרופר ללא קושי, במשך שלושה סיבובים רצופים.

וגר זאב עם כבש

שר־הסעד לשעבר, איש גוש־אמונים זבולון המר וחבר־הכנסת מאיר פעיל, הסבו ליד שולחן אחד, ביטאו בכך את יחסי־החברות השוררים בין חברי־הכנסת, למרות דיעותיהם הקיצוניות המנוגדות. המר היה האיש הרציני ביותר במסיבה, כימעט שלא צחק. כשטוביה צפיר הציג פארודיה על הרב הראשי שלמה גורן ועל בעיית הממזרים, הרכין המר את ראשו כנעלב. פעיל, לעומת זאת, זכה בתואר „הח"כ האדיב ביותר".

ו־אה מה קרה, גרופר אכל אותה!"

צעקות־השימחה שבקעו מאולמו של החאן הירושלמי, לא היו מביישות גם את אוהדיה המושבעים של קבוצת מכבי תל־אביב. כשלוש־מאות איש ואשה, נבחרי העם ונספחיהם למיניהם יש־בו על דרגשים נמוכים ועל הריצפה, ועו־דדו את נציגיהם, שעסקו בהתמודדות דמוק־רטית על הבימה, בסיגנון „החזק — מנצח."

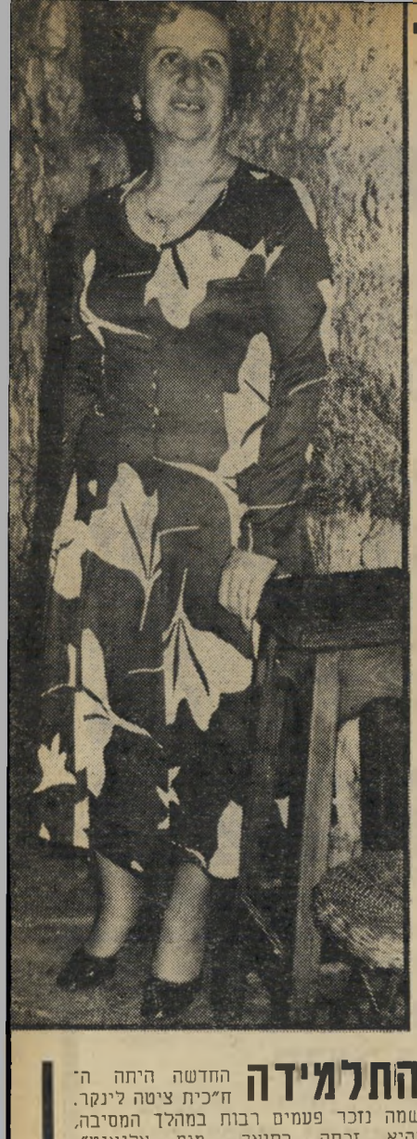
שני חברי־כנסת נכבדים ייצגו את ה־קואליציה ואת האופוזיציה בהתמודדות ה־אלגנטית נוסח גן־הילדים: ח"כ אליעזר רונן כנציג העבודה, וח"כ פסח גרופר כ־נציג הליכוד. הנבחרים ממש יצאו מכלי־הם. נציגי הליכוד, ובראשם ח"כ אברהם יפה, צווחו בקולי קולות „פסי, פסי!" ואי־לו נציגי העבודה, ובראשם שר־המיסחר־והתעשייה, החזירו מילחמה שערה ועודדו את נציגם על מישקל „לייזי לייזי". לייזי המהודר ניצח בנון־שאלאנטית, וחברי־הכנסת מטעם העבודה יצאו מכליהם מרוב התלהבות.

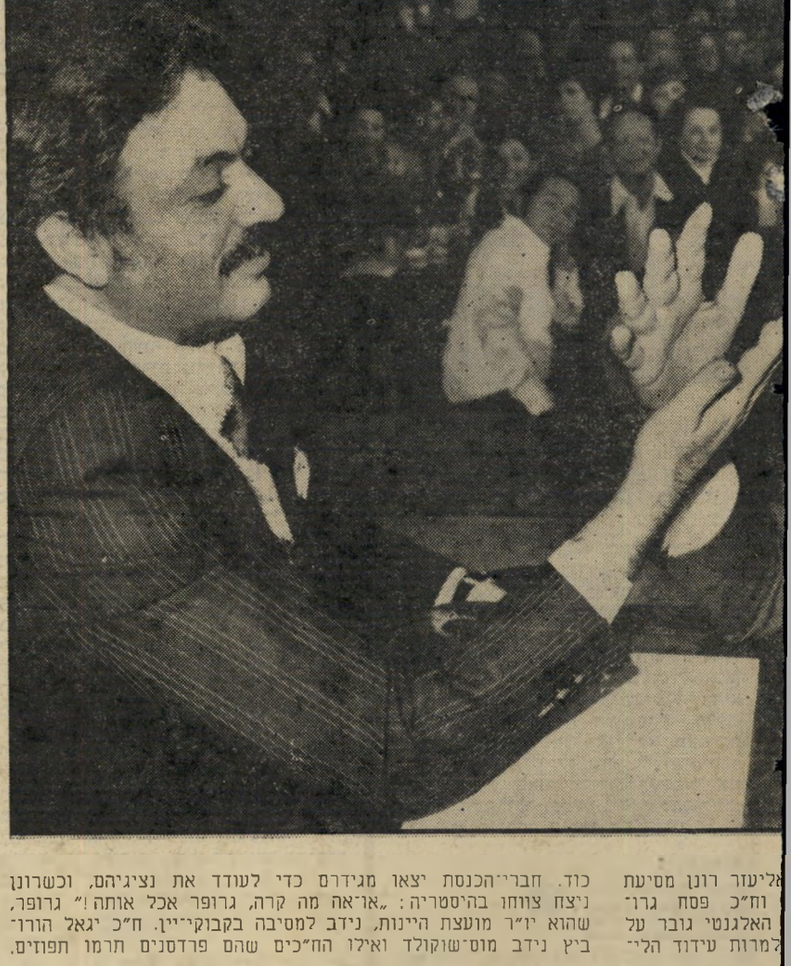
ח"כ יגאל הורוביץ מהליכוד דרש הח־לפת שחקן וטיים־אאוט. מתי דרובלס הח־ליף את גרופר, ז'אק אמיר החליף את רונן, ושוב ניצחה הקואליציה בקלי־קלות וב„או־אה מה קרה, דרובלס אכל אותה!"

לא, סצנה זו לא נלקחה מתוך קומדיה ישראלית חדשה אלא תיאטרון החמינא־דוס. היא התרחשה ביום השני האחרון, בעת שנבחרי העם התכנסו יחדיו, הפעם בייצוג מלא, כדי לחוג את מסיבת־הסיום של הכנסת השמינית. את הרעיון הגו מז־כירתו של יו"ר סיעת המערך ישראל קרג־מן, והיועצת הפיננסית של ועדת־הכספים, סמדר אלחנני הצעירה. הן גייסו לעזרתן את היועץ הפרלמנטרי של המפד"ל, אריה האן, והחליטו לעבוד על־פי השיטה שהוריש להם מוריהם ורבותיהם, ה.שנור', שלעולם אינה מכזיבה.

החכ"ים העליזים זה את זה במסיבת סיום הכנסת השמינית

ס את הגוסס

החלמידה החדשה היתה ח"כית ציטה לינקר. שמה נזכר פעמים רבות במהלך המסיבה, והיא זכתה בתואר „מיס אלגאנט".

צוחק הצוחק אחרון

ח"כ גדעון האוזנר וח"כ משה ניסים מתמוגגים מצחוק למראה תחרות הורדת הידיים המתנהלת על הבימה. חברי הכנסת הוכיחו, במסיבה שלהם, כי הפרלמנט הישראלי אינו מוסד מורם מעם, וכי חבריו יודעים לעיתים גם לשמוח ולחגוג.

השר השר שר־החוץ יגאל אלון, מפקד הפלמ"ח לשעבר, היה מארגני השירה. לידו יעל לבנטל, ממזכירות המערך.

הכנסת שולמית אבו־רביע, אני מבקש ממך שלא להיכנס לאולם־המליאה עם גמל."

היה זה רמז שקוף למסיבת העתונאים שקיימה ר"ץ, מיפלגתה של שולמית אלוני, יום קודם לכן, בה הודיעה שורה של שייכים בדואים על החלטתה להצטרף דוקא אל שולמית אלוני, „מפני שהיא מייצגת את האינטרסים של הבדואים יותר מכל מפלגה יהודית אחרת."

באותה הזדמנות סופר גם מדוע נדחתה האפשרות למזג את ר"ץ עם הפנתרים־השחורים. „האות של הפנתרים־השחורים בבחירות הקודמות היתה ז'," הסביר אחד הח"כים, „אם היו מתאחדים עם רשימת שולמית אלוני, היו אותיות הרשימה החדשה צריכות להיות „ז־ר־ץ!"

השרים אלון, צדוק וברלב לא יכלו עוד לשלוט בעצמם, התגלגלו מצחוק. החאן כולו יצא מגידרו. לגבי טוביה, היה זה, ללא ספק, יומו הגדול ביותר.

מי שהצליח גם הוא להצחיק את החבר'ה היה העיתונאי גדעון רייכר, מן האנשים האהודים ביותר במיזנון הח"כים. הוא חילק הערכות של בית־ספר לחברי־הכנסת. בין השאר אמר: „שימחה ארליך — היה בה להעתיק מהתלמיד מנחם בגין; יצחק רפאל — עולה לשנת־הלימודים הבאה, אך לא בבית־סיפרנו; גאולה כהן ומאיר פעיל — זקוקים לטיפול במיסגרת החינוך המיוחד; יוסי שריד — היה תלמיד טוב וממושמע, אבל בסוף שנת־הלימודים התחבר עם חברה רעה; יוסף קרמרמן — נעדר מהשיעורים, כנראה בגלל קשיים כספיים בבית; שימעון פרס — ניסה לארגן את התלמידים נגד המורה."

וזה עוד לא היה הכל. בין הנוכחים הועבר דף, ובו נתבקשו להשיב על שאלות שנוסחו בקפידה על־ידי ח"כ יוסי שריד. ואלה תוצאות המישאל:

- מיהו הח"כ הטוב ביותר — יחזקאל פלומין.
- הח"כ האלגנטי ביותר — אורה נמיר, משה שחל וזלמן שובל.
- הח"כ האדיב ביותר — מאיר פעיל ומנחם בגין.
- חסר חוש־ההומור: יצחק רבין נבחר פה־אחד.
- ח"כ רגשני ביותר: גאולה כהן.
- עם מי היית רוצה להיות על אי בודד: עם יגאל הורוביץ, בגלל הקרמבו.

כך מתה הכנסת השמינית — במיתת נשיקה עליזה. איש לא הצטער על כך. אפילו אותם הח"כים שידעו כי זוהי הפעם האחרונה שהם משתתפים במסיבת־סיום של כנסת כלשהי.

שרות ישי ■

אליעזר רונן מסיעת ... וח"כ פסח גרו... האלגנטי גובר על ... למרות עידוד הלי...

כוד. חברי־הכנסת יצאו מגידרם כדי לעודד את נציגיהם, וכשרונן ניצח צווחו בהיסטריה: „אראה מה קרה, גרופר אכל אותה!" גרופר, שהוא יו"ר מועצת היינות, נידב למסיבה בקבוקי־יין. ח"כ יגאל הורוביץ, שהוא בעל בית־חרושת למו... נידב מוסקוולד; ח"כ בן־ציון חלפון ... אבטבי, הפרדסנים, נידבו אשכוליות ותפוזים פסח גרופר, שהוא יו"ר מועצת היינות, גייס ... האדום־האדום.

... שריד התנדב לשמש יו"ר ועדת־התרבות ה... ת, ואירגן — יחד עם העיתונאים גידעון רייכר ... תבורי — את התוכנית האמנותית.

היתה גדושה. העיתונאי דני בלוך ערך חי... יגנין „מי אמר למי," ואהוד אולמרט גילה בקי... לתי־רגילה וענה על כל השאלות. אריה האן ... את מצבם הקשה של היועצים הפרלמנטריים, ... רשאים לקרוא קריאות־ביניים וסיפר כי פעם, ... לוי אשכול המנוח, לא יכול להתאפק ופלט ... כזו. אשכול פנה, ואמר: „חברי־הכנסת אורי ... אתה טועה." אבנרי לא הבין מה אשכול רוצה ... והחל מתווכח עם ראש־הממשלה, עד שגישש ... ועצו הפרלמנטרי, עורך־הדין אמנון זיכרוני, ... לו במה מדובר.

... כים יהודה בן־מאיר ומאירק'ה פעיל נתבקשו ... — כל אחד נאום של האחר. בן־מאיר התקשה ... את נאומו של פעיל בגגות גוש־אמונים, אך ... קרא ברגש רב את נאומו של בן־מאיר בעד ... ויות ביהודה ושומרון.

זה השר ברלב אשר הציל את המצב.

אבל מי שהציל את המצב באמת ובתמים היה השחקן טוביה צפיר. נרגש מאד עמד טוביה מול הנכבדים ואמר: „קצת קשה לי להביט בראי." טוביה פשוט „השכיב" את הנוכחים על הארץ כשהוא מחקה את ראש־הממשלה יצחק רבין — שנעדר עקב ישיבה שבה השתתף בתל־אביב — את שימעון פרס ואת אריק שרון. הוא הגדיל לעשות כשחיקה את מנחם בגין, באומרו: „חרר־

ח"כ שולמית אבו־רביע

שהה הציע לארגן תחרות נשיקות בין חברי־הכנסת לחברותיה. גאולה כהן, הפעילה כל־כך במליאה, סירבה בתוקף לשתף פעולה, כמוה ... הכנסת אורה נמיר. ואפילו שולמית אלוני, ... בדרך־כלל על כל עגלה, התנגדה להשתתף ... קי־חברה.

... ואם הבנות לא משחקות — משחקים הבנים. ... סי שריד ואהוד אולמרט השתעשעו להם בלפרי... נים. השר ברלב היה מתוח עד־כדי־כך שלא ... תר. הוא מסר את הסיגר שלו ליועצו, בועז ... ם, וזה פוצץ בו את בלונו של שריד. שוב היה

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־13.3.77 - 18.3.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	6.10
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	6.50
גזר	3.50
כרוב לבן	1.70
בצל יבש — משקי ערבה	3.55
תפו"אד מיבול חדש	3.60
תפו"אד ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	4.00
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	6.00
תפוחים זהוב גודל 6.5	6.60
תפוחים גרנד גודל 6	4.80
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.60
אגסים ספדונה גודל 5	6.00
אגסים ספדונה גודל 5.5	7.10
בננות	5.25
הדרים	
אשכוליות — בתפזורת וארוזות	2.50
תפוזים בתפזורת וארוזים	2.90
טמפל	3.50
לימונים	4.10

עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
כשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיון חי	16.11	+ 1.29 ל"י

ייתכנו שינויים במשך השבוע

ביצי הזהב

(המשך מעמוד 27)

קיבוציהם." את דבריו אלה של סלמה מאשר הדו"ח השנתי של מבקר־המדינה על מועצת הלול, אשר ראה אור לפני שלושה חודשים. המבקר מציין את היעד־רותם הבולטת של נציגי הממשלה והצר־כנים מישיבות הוועד־הפועל והמליאה של מועצת־הלול.

"המועצה היא גוף אינטרסנטי," מודה המנכ"ל, דורון. "לכן, הייצוג של נציגי הצרכנים הוא עלוב." אשר לקשיים ש־מערימה המועצה על דרכו של סלמה, טען דורון, כי הסיבה לכך היא אי־עמי־דה בדרישות המועצה, שהן קפדניות ודורשות השקעה של מיליונים רבים. "הסוחרים צריכים להשלים עם זה שיש התקדמות," הוא אומר. "זה כמו המילחמה שהיתה בין הקטר לדיליג'נס, לפני 150 שנה.

"בשנת 1976," אומר דורון, "שילמה ה־מועצה כ־300 מיליון ל"י סובסידיה לעוף הקפוא." אולם, לפי התחשיב שערך סלמה, מתקרב הסכום ל־800 מיליון ל"י. לדבריו, "המועצה מאחזת את עיני הציבור." כך או כך, ברור הוא שהציבור משלם ביוקר עבור מדיניות זו. ומי מרוויח?

אומר אביגדור ("מיקו") שמואל, מחשובי הסוחרים באיזור המרכז: "המועצה מסב־סדת שיכבה מצומצמת של עשירים. עקרות־הבית משכונות הדרום בתל־אביב קונות בשוק רק את העוף ה'חם'. מי קונה את העוף הקפוא? חברות גדולות כמו אל־על, בנקים ומיפעלים (עבור מיטבחי־העובדים), שיכולות לסבסד את הממשלה ברווחים שלהן. מלונות, אולמי־חתונות ומוסדות גדולים. קונה את העוף הקפוא השיכבה החזקה בציבור, ותיא גם זו שנהנית מה־סיבסוד."

מיקו (32) נחשב כ"סלמה" של איזור תל־אביב. "אני גדלתי בענף הזה," הוא מספר. "16 שנה בעופות. התחלתי בתור פועל בשוק־הכרמל, פרקתי לולים בלילות. אחר־כך הפכתי עצמאי, מוביל עופות לשוק. ב־1972 פתחתי חנות לבשר, וכעבור זמן לא רב היו לי כבר שלוש חנויות. אלא שראיתי שבשוק אין עתיד, בגלל תנאי־התברואה הירודים. שוק־הכרמל הוא טאבו מבחינה וטרינרית, לכן עזבתי."

כיום מחזיק מיקו במשחטה ביפו, מעסיק 80 פועלים ומספק בשר לעשרות מיפעלים. לדבריו, הוא מעוניין לפתח את עיסקו ולהופכו לבית־שחיטה מודרני — אלא שההשקעה הנדרשת היא עצומה. מקרר־להקפאה, אותו דורשת המועצה, עולה מיליון ל"י בקירוב. "אילו השקיעה המועצה רק חלק זעיר מהכספים שהיא מעבירה בעקיפין לכיסי הקיבוצים, בשיפור רמת ההיגיינה בשווקים, היתה התמונה שונה," טוען מיקו.

אך יהודה סלמה, מיקו וחבריהם, לא רק דיברו — הם גם נקטו צעדים להתריע על העוול. לפני כחצי־שנה נפגשו עם חברי ועדת־הכלכלה של הכנסת, בראשות ח"כ יגאל הורוביץ. לפי עדות שני הצדדים — היתה הבנה, והתרשמות מהעובדות. אך דבר לא השתנה.

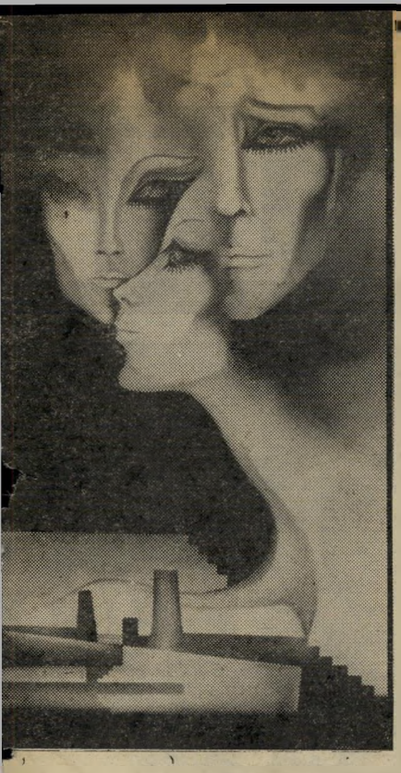
"להבדיל בין עוף לעוף?"

מעשה מסכים גם מנכ"ל מועצת־הלול ש"נוצר מצב אבסורדי של עיוות ביחסי־המחירים. גם המועצה מתרעמת על גודל הסובסידיה," הוא אומר, "אך המפתח לבעייה טמון בהסתדרות. מבלי שמישהו הרגיש נכנס העוף הקפוא לסל מיצרכי־המזון, עם 14 מוצרי־המזון שהפכו למעין פרה קדושה, וההסתדרות אינה נותנת לגעת בהם בלי הסדרים כוללים."

אשר לעובדה שהשיכבה הבהנית מהתמי־כה בעוף הקפוא היא השיכבה האמידה בקרב הצרכנים, אומר דורון שיש לשנות את הרגלי־הצריכה. העובדה שמישחק זה עולה כיום למשלם־המיסים מיליוני לירות, אינה בעלת חשיבות בעיניו, למרות שגם שר־החקלאות העיר, שלגביו לא משנה מחיר העוף הקפוא. "אשתי קנתה, ותמשיך לקנות את העוף הטרי ליום שישי, יהא מחירו אשר יהיה," אמר אוזן בישיבה עם הסוחרים.

"אם אתה מסבסד עוף, למה להבדיל בין עוף לעוף?" שואל מיקו. "הרי זה כאילו הודיעה היום הממשלה שהיא מסבסדת את הלחם הלבן, ומורידה את הסובסידיה מהלחם השחור. אני רוצה שאותה משחטה איזורית תצא לתחרות אתי מאותו קו־זינוק. אלא שאף משחטה לא נלחמת בנו בכוחה שלה, אלא בכוח כספים שנשאבים ממדינת יש־ראל."

עופר קוך ■

עיר רפאים

של פרצופים חסרי־זהות הקיפה את אורה תמיר במשך שמו־נה השנים שבהן חיתה בניו־יורק.

שריקת הקומקום מחזירה אותה ל־מציאות. היא בודקת מה קורה על הכיריים, מוסיפה מלח, בוזקת פילפל, וכש־הכל מתקדם לשביעות־רצונה, היא חוזרת אל כן־הציור.

כי כן־הציור של אורה תמיר ניצב דרך־קבע במרכזו של המיטבח המשוכלל. "כאן אני מציירת, בין בישול לבישול," היא אומרת. "בין האכלת המישפחה, הכלב, הדגים והתוכים. אולי אני לא מצטיינת כטבחית, אבל יש לי יותר שעות־מיטבח מלכל אישה שאני מכירה. לפעמים אני עובדת עד הבוקר וכמעט נופלת מהרגליים, אבל אני מוכרחה לגמור את הציור."

להגיד בלי לצעוק

יורי־השמן והרישומים המתבש־לים במיטבחה של אורה הם במיטב המסורת הסוריאליסטית. היא מספרת: "אני מושפעת בעיקר מעבודתם של סלוואדור דאלי ומגריט. הסיגנון הזה מאפשר לי להוציא החוצה דברים שאחרים צריכים להגיע אליהם תוך חיטוטים שמזכירים פסיכואנליזה."

המישפחה

שחזרה מאר־צות־הברית ב־לחצה של אורה. הבעל אלי, שלושת הבנים דויד, ארי ורמי, והכלב סם.

בין סיר־הבישול נופלת ההשראה על אורה תמיר

סוריאליזם במיטבח

במיטבח מציירת אורה בהפסקות שבין מילוי תפקידה כאם וכעקרת־בית. „אני מצליחה לשלב במיטבח הזה שני עולמות," היא מספרת, „את העולם של המישפחה וחיי היום־יום, ואת העולם הפנימי שלי, שבא לידי ביטוי בציורי הבעל עוזר לי ותומך בי לאורך כל הדרך. הוא מבין את החשיבות שיש לציור עבורי."

מכורה לסיפורי־אגדות ולסיינס־פיקשן היתה אורה תמיר עוד מילדותה. היום היא יוצרת עולמות כאלה על הבד במיכחולה.

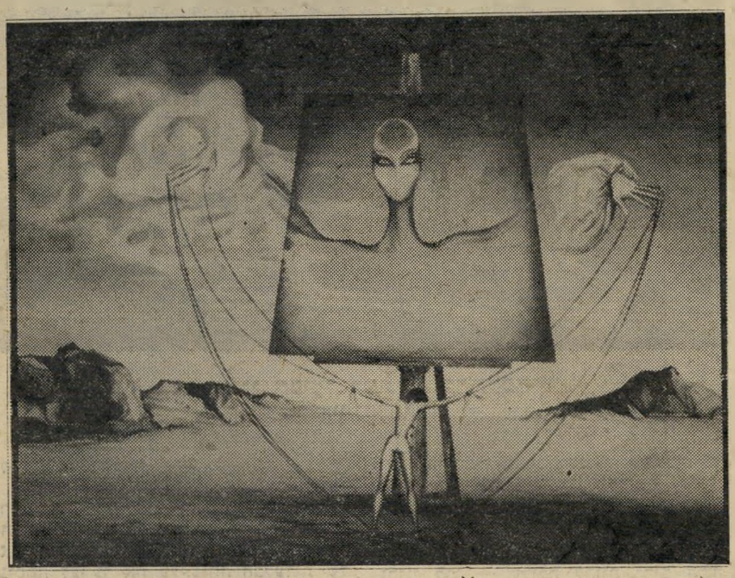
אורה המשיכה לצייר במיטבח, ואת יצירותיה הציגה בצינעה, בבתי מכרים. כשביקשה להתקבל לאגודת הציירים, ביקשו ממנה תעודות ופירוט השכלה פורמלית. והיא אומרת: „ויתרתי על כל העניין, בגלל הקריטריון המשונה הזה. לא דרשו ממני, משום־מה, עבודות על רמה. הם רצו לראות רק תעודות."

תערוכתה הראשונה של אורה בארץ תיפתח בשבוע הבא, בגלריה של יעל זאבי. „יעל ראתה את העבודות שלי כשהזרתי לארץ," מספרת אורה, „ולמעשה אימצה אותי מאז. זוהי גם ההזדמנות הראשונה שלי לזכות בהכרה ציבורית, שהיא חלק בלתי־נפרד מחייו של כל אמן."

עזרה פעילה מגיש גם הבעל. היהלומן הגמרץ, שהצליח להתבסס היטב בארץ מאז חזר מאמריקה, נתגלה כבעל ידי־זהב וחוש אסתטי מפותח. „הוא בונה עבורי את מיסגרות הציורים בטוב־טעם," אומרת אורה. „אני סומכת עליו בעיניים עצומות בנושא הזה. מה שעוזר לי במייוחד, בהבנה שלו סוג מסויים של שירה, אבל אני שולטת במיכחול יותר טוב מאשר במילים. התחלתי לחפש דרכים לברוח לעולם סגור משלי.

היא החלה בלימודי הציור בגיל 12, אצל לואי זדה. „הוא עשה לי טובה גדולה בזה שלא הפריע לי לצייר כמו שרציתי," היא נזכרת. „מאוחר יותר, בתקופת הצבא, למדתי בבית־הספר אבני, וזו היתה תקופה איומה. איש לא שם לב אלי, ולא קיבלתי שום חוות־דעת או התייחסות לעבודה שלי. סתם ישבתי והעתקתי מודלים.

„אחרי הצבא הייתי מוכרחה לצאת קצת מהמיסגרת. יצאתי לטיול לארצות־הברית, ושם קיבל אותי קרוב־מישפחה רחוק בשם אלי, שירד לשם כמה שנים קודם־לכן. זה לקח בדיוק שבועיים. יום אחד, כשערכנו קניות בסופרמרקט ענקי בניו־יורק, הוא הודיע לי שאנחנו מתחתנים. וכך היה."

„בכבלי היצירה"

הוא שמה של תמונה זו. „אני פשוט עבד ליצירה שלי, ממש כפי שהתמונה ממחישה," מתוודה אורה. „אין לי אומנם השכלה פורמלית בציור ובתיאוריות של אמנות, אבל בציור הסוריאליסטי אין בלופים. כאן נבחנים בשליטה במיכחול, וחייבים לדעת לעבוד."

הישיבה בארצות־הברית שלושה בנים: דויד (10), ארי (8) ורמי (6). „כשדויד הגיע לגיל בית־ספר, לא יכולתי יותר להחזיק שם מעמד," אומרת אורה.

היא לקחה את שלושת הבנים ובאה לארץ לביקור, שהפך ישיבת־קבע, „זה היה בדיוק לפני ארבע שנים. אלי הבין שההחלטה שלי סופית, חיסל את העסקים ומכר את הרכוש, והצטרף אלי. שנינו לא מצטערים על כך, עד היום."

אורה (33) מצביעה על תמונה של ילדה, המחזיקה בשני בלונים שבתוכם דיוקנאות של גבר ואשה. „כשההורים שלי רואים את התמונה הזו, הם מזדעזעים," היא אומרת. „הם מבינים אותה היטב, גם בלי שאסביר להם מה שמסתתר מאחוריה."

אורה היתה בת שלוש בילבד כאשר נפרדו הוריה. המשבר נתן את אותותיו הקשים בילדה, שהחלה מחפשת בתוך עצמה מה שגוזל ממנה. „יש דברים," היא מתוודה, „שאני רוצה להגיד בלי לצעוק, וזו הדרך שלי. בשבילי, הציורים הם בעצם

פני אמת

אחד הציורים הסוריאליסטים האופייניים לאורה: אישה והמסכה שלה.

המיסגרות של הבעל

אורה הצליחה לשכנע את אלי לחזור ואומנם, כעבור חודשים אחדים הגיע הזוג הטרי לישראל. „המישפחה לא קיבלה אותנו כל־כך יפה," היא מספרת, „ולמרות שאבי בעל אמצעים לא מעטים, סירבו לעזור לנו והערימו לנו קשיים בדרכנו. חטפנו ייאוש, וכשלא הצלחנו להסתדר כאן חזרנו לאמריקה, שם אלי הצליח יפה בענף היהלומים.

„באמריקה התחלתי לצייר ברצינות. תחילה בסיגנונות שונים, כמו אימפרסיוניזם וקוביזם, אבל לאט־לאט הגעתי לסיגנון הסוריאליסטי, שבו אני מסוגלת באמת לבטא כל רעיון וכל קטע־חלום שנשאר לי בזיכרון. השתתפתי, עם עוד ציירים צעירים, בתערוכות נודדות באיזור ניו־יורק, והייתי על סף ההצלחה, אבל לא היתה לי מנוחה שם."

לזוג, שהצליח להסתדר יפה בשכונת־יוקרה ניו־יורקית, נולדו במשך

ספורט

כדורסל

מה מריץ את הפועל ר"ג

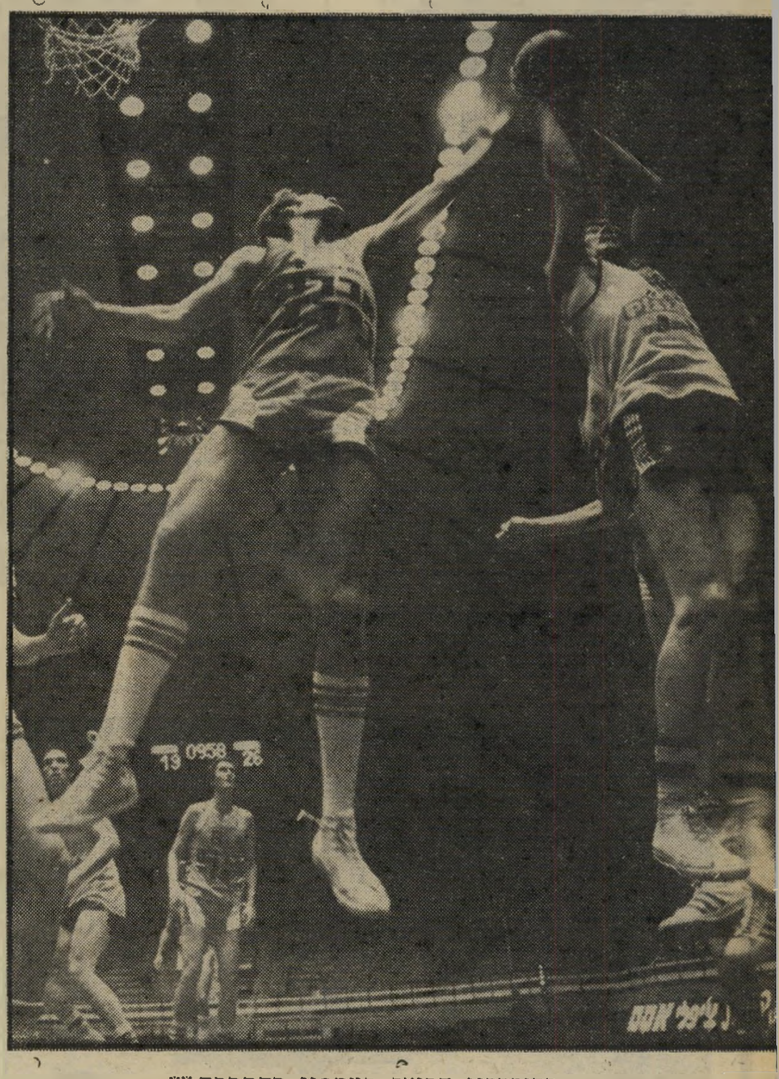
דקות ספורות אחרי ניצחונה המזהיר של מכבי תל־אביב על מאס פיקס מאלין 93:109, ביום החמישי האחרון, ניראה מאמנה רלף קליין, מודאג.

בצאתו מחדר־ההלבשה, לא הסתיר את חששו מפני היריב הבא של קבוצתו, ל־תדהמת הנוכחים גילה קליין, כי הוא חושש מן המישחק נגד הפועל רמת־גן, ביום הראשון הקרוב, יותר מן המישחק נגד ריאל מדריד.

לרלף קליין היו סיבות טובות לחשוש. אחרי שבע שנים שבהן לא היתה לה מתחרה על כתר האליפות, עומדת ההג־מוניה של מכבי בסכנה. הפסד להפועל רמת־גן פרושו איבוד כתר אליפות המ־דינה, ואי־השתתפות בגביע אירופה לאלו־

כדורסלני מכבי ת"א גריפין, כיטרייט ושוורץ*
יותר חשוב מהגביע

כדורסלני הפועל רמת־גן בהתקפה**
הניצחון יהיה שלנו

פות בשנה הבאה.

אין זו הפעם הראשונה שקבוצת הפועל רמת־גן גורמת כאבי־ראש רציניים למכבי תל־אביב. בשנים האחרונות היא עשתה את עבודתה של הפועל תל־אביב, שבעבר ניסתה לערער את עליונותה הבלעדית של מכבי תל־אביב בכדורסל הישראלי. בתוך ארבע־חמש שנים הפכה הפועל רמת־גן מקבוצה אלמונית, לקבוצה המהווה כיום גורם חשוב במאבקי־התמרת של הכדורסל הישראלי. בכל שנה צירפה הקבוצה לשו־רותיה כדורסלן אחד או שניים, בעלי שיעור־קומה.

מסע־הרכישות של הקבוצה נפתח בצי־רופו של האמריקאי סטיב קפלן, שבעיק־בותיו בא הקיבוצניק־לשעבר חנן קרן.

החמישייה הפיתחת. העונה חיזקה הקבוצה את עצמה בשלושה כדורסלנים — שהבולטים מביניהם הם שני אמריקאים — רוי רול וסטיב שלאכטר — אשר הו־סיפו לה גובה ומהירות. השלישי הוא רוני לנג, כדורסלן נבחרת־הנוער לשעבר, ש־הגיע להפועל רמת־גן מקבוצת הפועל פתח־תיקווה שעמדה על סף פירוק.

החמישייה הפותחת של הקבוצה — סטיב קפלן, חנן קרן, רוי וול, סטיב שלאכטר ורוני לנג — עלולה להוות יריב קשה, למכבי תל־אביב, לא פחות מכדורסלני מובילג'רג' וארזה. יום מוצלח של שני הקלעים המעולים, קרן וקפלן, עלול להו־ציא את מכבי תל־אביב משיווי־משקלה. שני האמריקאים של רמת־גן נחשבים כ־רכש מצויין. הרכז, וול, הוא כדורסלן פי־קח, ערמומי ובעל יד יוצאת־מן־הכלל. עמיתו, הענק שלאכטר (2.05) הוסיף לק־בוצה גובה וכוח ניכרים מתחת לשני ה־סלים. רוני לנג, הנחשב כ„סוס השחור", משלים חמישייה תכליתית ודינמית.

* בהפסקת המישחק נגד מאס־מאלין.
** במישחק הליגה נגד מכבי רמת־גן השבוע.

המפליא הוא, שיש לקבוצה בעיות. ב־שלושה החודשים האחרונים לא קיבלו ה־כדורסלנים את משכורותיהם מהאגודה, ש־חובותיה מגיעים כיום ל־80 אלף לירות.

חנן קרן, הקלע המצטיין של הקבוצה, הציג לה בתחילת השבוע אולטימטום. „אם לא אקבל את הכסף המגיע לי (קרוב ל־20 אלף לירות) עד שבע בערב ביום ראשון," איים, „לא אעלה לשחק נגד מכבי."

הכסף יירבן. בינתיים הגיש קרן תביעה לבית־הדין לעבודה, עקב הלנת שכרו. הואיל שעניינו יתברר רק ב־29 בחודש זה, הוא רואה את המישחק מול מכבי תל־אביב כמועד מתאים לבוא אל האגודה בדרישה שתשלם את המגיע לו.

„אני משוכנע," אומר חנן קרן, „שאם נפסיד למכבי תל־אביב, אף אחד לא יס־תכל עלינו ואת כספי לא אקבל. אנחנו, השחקנים, מבקשים בסך־הכל את המגיע לנו. אם לא נבקש עכשיו, נוכל לשכוח מהכסף. אבל האגודה תתן לנו את המש־כורות שלנו לפני המישחק נגד מכבי, אני בטוח שהכסף ותשומת־הלב מצד מו־עצת פועלי רמת־גן, ידרבנו אותנו לנצח את מכבי. הזילזול הזה מצד המועצה עלול רק לפגוע במוראל של השחקנים."

גם רוי רול וסטיב שלאכטר מאיימים שלא להתייצב למישחק, אם לא יקבלו עד אז את כרטיסי־הטיסה המובטחים לארה"ב.

אולם, הפועל רמת־גן בטוחה בניצחונה על מכבי תל־אביב. אומר חנן קרן: „אף אחד לא מפחד לשחק נגד מכבי תל־אביב. בדיוק להיפך. כולם מחכים למישחק. לנו, להפועל רמת־גן, אין מה להפסיד. רק ל־מכבי יש מה להפסיד. היא זו שצריכה לחשוש מאיתנו, ומהפסד כתר האליפות."

הבטחות, הבטחות. לקראת המישחק המכריע נגד מכבי תל־אביב הגבירה הפו־על רמת־גן את אימוניה. עד לפני שבועות אחדים נאלצה הקבוצה להתאמן באולם־הכדורסל של בית־הספר אורט ברמת־גן. הסיבה: לקבוצה לא היה סך 500 לירות לשכירת אולם־הספורט בירושלים לערב־אימונים יחיד.

„כשאנחנו נמצאים בבוץ כספי," אומר מאמן הקבוצה, אריה מדיניאק, „אף אחד לא בא לעזור לנו. כשכולם רואים ש־אנחנו בחדשות ומאיימים על עליונותה של מכבי תל־אביב, כולם מבטיחים לנו כס־פים. יצחק אופק, למשל, מזכ"ל הפועל, הבטיח לתת לנו כל סכום שנצטרך לפני המישחק — כמו, למשל, כסף עבור מחנה־אימונים סגור לקראת המישחק. אבל אנחנו לא מחפשים את מחנות־האימון. כדי לש־מור על השקט הנפשי שלנו, אנחנו לא מתכוננים למישחק בצורה מיוחדת."

במישחקיה הביתיים של הפועל רמת־גן, באים לחזות בהופעותיה רק מאות אחדות של צופים. למישחק נגד מכבי תל־אביב יבואו אלפי אוהדים. מניין תגייס הפועל רמת־גן אוהדים רבים כל־כך?

אומר בני שופר (23), מנהל הקבוצה: „כל המשוגעים של הפועל רמת־גן בכ־דורגל יבואו לראות את המישחק שלנו נגד מכבי."

כדורים ממכבי. „זה יהיה כל־כך מגוחך, אם אנחנו נזכה בתואר האליפות," אומר אחד מכדורסלני הקבוצה. „כי אני שואל את עצמי: מאיפה יקחו כסף כדי לממן את הנסיעות שלנו לחו"ל בשנה הבאה? הרי אני זוכר שרק לפני כחודש וחצי נאלצנו לבקש כדורים ממכבי תל־אביב, כדי להתאמן. אפילו כדורי־סל לא היו לנו!"

במדינה

עיריות

תככים בחצר של אבוחצירה

ראש־עירייית רמלה המפדל"ז מסרב לפנות את כיסאו, בניגוד להסכם — מדוע תומך בו איש הליכוד מן האופוזיציה?

„לא יעזור לו שום דבר. ברגע שנוכל להפיל אותו מכיסאו — נעשה זאת. הגיע הזמן לעשות סדר ברמלה," טוען יצחק יצחקי, מנהיג סיעת המערך בעיריית רמלה.

לכאורה, יכולה האופוזיציה ברמלה ל־הדיח את ראש־העיר, איש המפד"ל, מ־תפקידו בכל רגע. אך דווקא אופוזיציונר אחד מצליח, בעיקביות, לשמור על מעמדו של חבר־הכנסת אהרון אבוחצירה כראש־העיר, הנתון בסכנה בשל הטענות ביחס לתיפקודו ולהגינותו הציבורית.

כיסא המריבה. המשבר הקואליציוני, שפרץ לפני שבועות אחדים, שינה את יחסי־הכוחות בעיריית רמלה מן הקצה אל הקצה. הקואליציה, שכללה ארבעה מנציגי המפד"ל, שלושה נציגי הליכוד ושלושה חברי רשימות מקומיות, התפרקה על רקע של אי־קיום הסכם קואליציוני.

אנשי הליכוד טוענים, כי בהסכם הקוא־ליציוני סוכם שראשות העיר בקדנציה הנוכחית תתחלק שווה־בשווה בין אהרון אבוחצירה, לבין עורך־הדין אדמונד לוי מן הליכוד. אלא שראש העיר סירב לוותר על כיסאו בהגיע העת. עקב זאת פרשו אנשי הליכוד מן הקואליציה, והצטרפו לחמישה חברי המערך באופוזיציה, שכוללת כרגע שמונה חברים, לעומת שיבעה של שרידי הקואליציה של אבוחצירה.

להערכת אנשי האופוזיציה, מסרב אבו־חצירה לוותר על כיסאו מסיבה שאינה קשורה כלל לענייני העיר רמלה. לפי הסבר זה מבקש אהרון אבוחצירה להגיע לבחי־רות הפנימיות במפד"ל כראש עיריית רמלה, מעמד שיקנה לו משקל בתחרות העזה על המיקום ברשימת המפד"ל לכנסת. מעמדו של אבוחצירה ברשימה זו אינו בטוח כלל. הוא עזב באחרונה את סיעת הליכוד־ותמורה של יצחק רפאל, כדי לנסות להשיג מקום ריאלי ברשימת המפד"ל ל־כנסת, ובכך החליש עוד יותר את מעמדו של רפאל, האיש שקידם וטיפח אותו.

אבוחצירה עצמו טוען, כי ההסכם הקוא־ליציוני אינו מפרט סעיף מפורש שבו הוא מתחייב לוותר על כיסאו, וכי אנשי הליכוד מפרשים את ההסכם כפי שנוח להם. הוא מבטל את הסענה כאילו כיסאו חשוב לו רק עד הבחירות הפנימיות במפד"ל.

נזיפה למורה. האופוזיציונר הבעייתי הוא יאיר רוקח, איש הליכוד, המגלה נאמנות מוזרה לאבוחצירה למרות הימנו־תו, באופן רישמי, עם האופוזיציה. הוא האיש המטה את כף־המאזניים לטובת ראש העיר, ולטענות חבריו בליכוד הוא אינו מתפקד כלל כאופוזיציונר.

לדיבריהם, הבטיח אבוחצירה ליאיר רוקח את ראשות העיר מייד אחרי הבחירות הפנימיות במפד"ל, אם יזכה בהן כמובן, ובכך קנה לו את הנאמנות המשונה. ראש־העיר מכחיש סברה זו בתוקף. „לא הבטחתי לרוקח שום דבר, זה לא נכון!" הוא טוען.

הלקח שנלמד בהפיכה הכלנתריסטית בבת־ים, הגיע את אנשי הליכוד לפעול בחריפות. האופוזיציונר המרדן נקרא אל חבר־הכנסת יצחק שמיר מן הליכוד, לשי־חת־בירור. שמיר נזף ברוקח, ודרש ממנו שיצביע יחד עם חבריו לסיעה, במאבק על ראשות העיר רמלה. ליאיר רוקח הובהר, שאם לא יתקן את דרכיו יסולק ממיפלגת החרות.

המיבחן ייערך, ככל הנראה, בשבוע הבא, כאשר נציגי הליכוד בעיריית רמלה ינסו לכנס ישיבה של מועצת־העירייה, כשעל סדר־היום תהיה הצעה להדיח את ראש־העיר, ח"כ אהרון אבוחצירה. לצורך המאבק הפנימי אף החלו נשאלות בעיריית רמלה מיספר שאלות בלתי־נעימות, הנוגעות לראש־העיר.

תשובה מעורפלת. אנשי האופוזיציה

(המשך בעמוד 34)

צי הספינאים

א נשים מעטים זוכים לכך ששמו־תיהם יהפכו מושגים בינלאומיים. איש כזה היה וידקון קווינזלינג, עסקן נור־ווגי ימני, ששמו ניתן עתה לכל פוליטי־קאי המשרת את האוייב. כזה היה ג'ו מק־קארתי, הסנאטור האמריקאי שרכב על גלי ההיסטריה האנטי־קומוניסטית.

כזה היה גם פיאר פוז'אד.

איש לא הכיר שם זה לפני שהאיש הד־הים את העולם, בשנות ה־50'.

כמה תגוונים צרפתיים, בייחוד בערי־השדה, סברו אז שהם מקופחים. הם חששו מפני תרבות הסופר־מארקטים, שחדרה מ־ארצות־הברית ליבשת אירופה. הם סברו כי הסוציאליסטים מבקשים להטיל עליהם מיסים כבדים מדי. הם רשנו. הם התמרמרו.

בדעתו של פיאר פוז'אד עלה רעיון: אולי ניתן לנצל התמרמרות זו כדי לרכב עליה לפרלמנט? אחרי ככלות הכל, יש הרבה חנוונים בצרפת.

חשב ועשה. פוז'אד הקים רשימה, דיבר על עול המיסים, פנה אל פחדיהם הכמו־סים של החנוונים, הבטיח להחזיר את צר־פת אל דרך הישר.

התוצאה היתה מדהימה. הבור־גנות הצרפתית הזעירה, שיכבה גדולה וחזקה, נחרה בחמונה אל חקלפי והצביעה בעד פוז'אד. למחרת הבחירות נסתבר לפתע כי פוז'אד הכניס לפרלמנט סיעת־עגק, הפך אחד הגורמים המר־כזיים בזירה המדינית.

ההמשך היה עגום. לסיעה זו לא היה מה לומר. חוץ מעניין המיסים של החנוו־נים, לא איחד אותה דבר. היא הפכה קא־ריקטורה מגוחכת של מיפלגה פוליטית. התפלגה והתרסקה. חלקים ממנה נדחפו אל הימין הקיצוני. קשה לדעת מה היה עלול לעלות בסופה, ולאילו ביזיונות הי־תה גורמת, לולא הופיע על הבמה הגנרל שארל דה־גול והכניס לכיסו את כל הר־סיסים והפירורים שהיו פזורים בה.

מאז הפכה המילה „פוז'אדיזם" מושג בינלאומי.

בועת־הסבון

ק רוב לוודאי שרב־אלוף (מיל.) ייג־אל ידין לא יצליח להכניס את שמו למילון הבינלאומי. אך עליית תנועתו, ב־חודשים האחרונים, מזכירה לא־במעט את דרכו של אותו פוז'אד.

אין טעם לנחש מה יקרה לרשימת ד"ש ביום הבחירות. נותרו עדיין חודשיים עד אז, והדרך ארוכה. הרבה יכול להתרחש בתישעה שבועות אלה. אך גם הצלחת ה־רשימה עד כה, והתהודה המפתיעה שהיא הצליחה לעורר בציבור, אומרות דרשני.

פוז'אד לא פעל בחלל ריק, ולא זכה מן ההפקר. ואולי נכון לומר את ההיפך: הוא הצליח דפעול מ פ נ י שהיה קיים חלל ריק, והוא ניצל את ההפקר.

אילו עשה מה שעשה שנה לפני־כן, או שנה אחרי־כן, לא היה שמו נודע מעולם. אולם, במיקרה, הוא נשא את דיגלו ברגע מיוחד. הרפובליקה הצרפתית הרביעית גססה. השיטה הישנה פירפרה. מיבצע־סואץ הנחיל לצרפת חרפה צבאית ומדי־נית. מילחמת־השיחרור האלג'רית מוט־טה את אושיות השילטון. עדיין לא הגיעה שעתו של מכונן הרפובליקה החמישית, דה־גול, שהחזיר לצרפת את ביטחונה ה־עצמי. היה קיים מצב־ביניים, מין מצב של בין־השמשות. היתה כמיהה למשהו חדש. שררה התחושה שהמישטר הקיים שוב אינו מתפקד. בחלל ריחפו פחדים, תיקווה, מיקסמי־שווא.

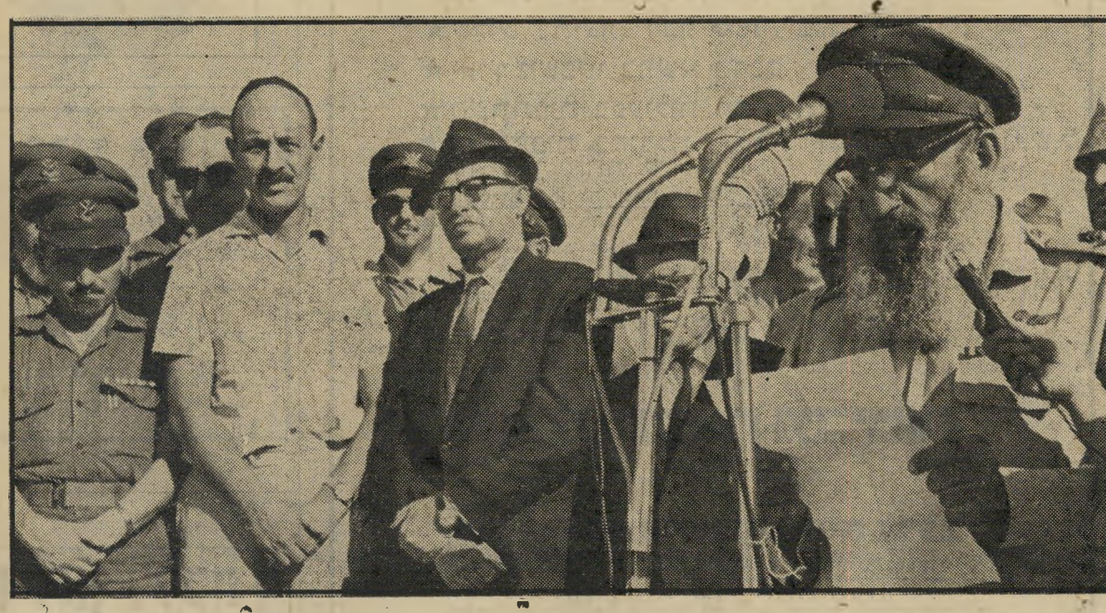
כל זה היה מקופל בעלייתו המסחררת של פוז'אד, ובנפילתו המסחררת לא־פחות. הפרשה כולה דמתה לבועת־סבון.

עלייתה של ד"ש היא פרי מצב דומה, אך חמור פי־כמה־וכמה.

מזה 44 שנים שולטת ביישוב ובמדינה תנועה פוליטית אחת: תנועת־העבודה ה־סוציאל־דמוקראטית שנקראה פעם מפא"י, וששינתה את שמה למיפלגת־העבודה. הי־תה זו תנועה היסטורית, בעלת שורשים עמוקים בקרקע הארץ מאז ימי העלייה השנייה, בראשית המאה. היא הנהיגה את התהליך שהביא להקמת המדינה, ניצחה על מלאכת־ההקמה עצמה והטביעה את חותמה על שנותיה הראשונות.

מפא"י היתה מיפלגה גדולה, חזקה ו־סמכותית. היא סיפקה ליישוב ולמדינה מנהיגות רבת־עוצמה, בדמותם של דויד בן־גוריון וחבריו, ומערכת של מושגים וערכים. רבים שנאוה, והציבור מעולם לא העניק לה רוב מוחלט. אך איש לא פיקפק בעצם יכולתה להנהיג.

מפא"י היסטורית זו שרוייה בתהליך של התפוררות. איש אינו יכול לקבוע ב־וודאות מה גורם למיפלגה גדולה לאבד את כושר־השילטון, את האחדות הבסיסית, את הלהט הרעיוני, את הביטחון־העצמי. ייתכן שזוהי תופעה קולקטיבית, הדומה לתהליך הזדקנותו של אדם. ייתכן שמיפ־לגה, שנולדה במציאות מסויימת ושמצאה פיתרונות לאתגריה, שוב אינה מסוגלת להשתנות בהתמדה, להסתגל למציאות חד־שה, למצוא תשובות לאתגרים חדשים.

ד"שאי ידין (עם חרב גורן, מנחם בגין וחרב נבון בחזוייה)
„זקן" חדש, סינתטי, בעל מיקטרת סולידית ועבר סמכותי

„יד ברזל"

כ אי כך, מיפלגת־העבודה מתפו־ררת באיטיות ובהתמדה.

מתי התחיל תהליך זה? אולם עם פרי־שתו של בן־גוריון. אולי עוד לפני־כן, כאשר בן־גוריון עצמו התרחק מן המצי־אות, והקיף את עצמו בנערי־חצר בעלי איכות נחותה.

על כל פנים, אין זה תהליך פיתאומי, דרמאתי. זהו תהליך מתמשך, איטי מאד. אחרי בן־גוריון בא אשכול, אחרי אש־כול — גולדה, אחרי גולדה — רבין. אש־כול פעל בכוח התאוצה של קודמו. גולדה סיפקה למדינה מנהיגות הפגנתית, שנראתה חזקה מבחוץ אך היתה חלולה מבפנים. סרטן הריקבון וההסתאבות פשט בגוף המיפלגה בימיה. רבין, היורש, קיבל ל־ידיו מיפלגה שסועה, עייפה, בלתי־מתפ־קדת. העבודה המיפלגתית לא עניינה או־תו. הוא לא היה מסוגל לספק לה מנ־היגות. יריבו העיקרי, עסקן מיפלגתי מ־דרגה שנייה, מתאים לתפקיד פחות ממנו.

התהליך אינו קשור באישיות זו או אחרת. ליהיפך: עצם עלייתם של ד"ש־מנהיגים לצמרת הוא סימ־פטום של המצב המחמיר והולך.

התפרקותו של מישטר, שסיפק מנהי־גות במשך שני דורות, היא בהכרח תה־ליך מכאיב, מדכא, מפחיד. יש לו אלף ואחד סימנים.

באין מנהיגות, נוצר חלל ריק. אין סמכות המסוגלת לגבש פיתרונות חדשים לבעיות חדשות, ולשכנע את הציבור לאמץ לעצמו פיתרונות אלה. אין מי שיספק להמוני הציבור מוטיבציה רעיונית וריג־שית למאמץ־יתר, לנכונות להקריב קורב־נות, לוויתור על חומרנות עקרה.

בהדרגה פושטת התחושה כי „העסק מתפרק".

הראשונים החשים בכך הם דווקא בני שיכבת־העילית, הקרובים לצמרת. הדבר מפחיד אותם עד לשד עצמותיהם. כי להם יש מה להפסיד. הם גדלו ושמנו במישטר הזה, הם הגיעו בו למעמד ולנכסים, ו־כאשר המישטר מתחיל להתפרק — הם מחפשים לו תחליף, שאינו תחליף כלל, אלא אותו המישטר עצמו במהדורה סמכו־תית יותר, נוקשה יותר. הם מדברים על הצורך „לעשות סדר", „לשים קץ להפ־קרות", „להשתלט על האנארכיה", להפ־עיל „יד ברזל".

שינוי, שינוי ואין שינוי

ה תנועה הדמוקראטית לשינוי מ־בטאת מצב־רוח כזה בצורה מושלמת. **היא דורשת שינוי, בתנאי ששום דבר לא ישתנה.**

אין היא מציעה פיתרונות חדשים ונר־עזים, השונים מן הפיתרונות של המיש־טר הישן. בכל השטחים, היא מציעה ב־דיוק אותו הדבר המתגלם במישטר הישן. המצע שלה לענייני חוץ וביטחון, מילחמה ושלום, ערבים ושטחים, אינו אלא העתק קלוש של מצע המערך, שהוא כל־כולו מלאכת־טלאים של גוף עייף ושבור, אשר חבריו אינם יכולים להסכים ביניהם על שום דבר שהוא. הוא הדין לגבי המצע על ענייני דת ומדינה. הוא הדין לגבי ענ־יינים סוציאליים — אלא שכאן דורשת ד"ש יד חזקה, בוררות־חובה, הפעלת ה־מישטרה ובתי־המישפט ובתי־הסוהר נגד „מפירי מישמעת" — רעיונות המנסרים גם בחלל המישטר הקיים, מבלי שיהיה לו הכוח ליישמם.

אין ד"ש מציעה דרך חדשה כדי להפיח בעובדים חשק לעבוד. אין היא מציעה אידיאל חדש, שייטע בהם את הנכונות להקריב קורבנות במיסגרת אמנה חברתית חדשה וצודקת. אין היא מציעה לשתף אותם בבעלות, בהכרעות. היא מציעה רק דרך נוקשה יותר לשבירת שביתות.

ד"ש מבטאת את התחושה ה־סתומה הכללית שהמימסד אינו מתפקד, שחסרה מנהיגות. היא מבטאת את הכמיהה למנהיגות חזקה. למעשה, אין היא מחפשת מנהיגות חדשה — אלא מתגעגעת אל המנהיגות שחיתה פעם, מנהי־גותו של בן־גוריון. ידין עצמו מגלם כמיהה זו יותר מכל אדם אחר.

האנשים הטובים, התמימים, בעלי הר־צון הטוב, שהצטרפו לד"ש (ולפני־כן ל־תנועת שינוי) בלי חשבונות, שאינם מחפ־שים קאריירה, באו אליה ביגלל הכמיהה הזאת. הם אומרים: זה לא יכול להימשך ככה. הם רוצים שיחזרו הימים הטובים, כשחיתה קיימת מנהיגות סמכותית.

הם יודעים שנוצר חלל ריק —

פוליטי, רעיוני, ערכי — והם רו־צים במשהו שימלא את החלל.

אולם זוהי כמיהה שלילית בעיקרה. אין היא בונה כוח פוליטי חדש באמת, בעל ערכים חדשים ורעיונות חדשים, פיתרונות חדשים וגישה חדשה. להיפך: התהליך ה־יכול להצמיח הנהגה כזאת, התהליך של בניית תנועה פוליטית חדשה המבקשת להפוך סידרי־חיים קיימים, זר לד"ש ו־מטיל מורא על חבריה.

הם רוצים לחזור אל מה שהיה, אל ימי „הזקן". וכאשר אין זקן בנמצא, הם מוכנים לייצר זקן חדש, סינתטי. איש מכובד, בעל זכויות בעבר, בעל מיקטרת סולידית, אדם שנשא פעם בתפקיד סמ־כותי: גנרל.

מבחינה זו יש הרבה מן האמת בהשוואת ידין לפדד־מרשאל הנר־מני הזקן פאול פון־הינדנבורג, ש־ניצח על פירוק הדמוקרטיה הגר־מנית, ולגנרל מוחמד נגיב המצרי.

החנים והצבועים

א ולם התרופפות מיפלגת־העבודה יצרה לא רק חלל ריק מבחינה פולי־טית ורעיונית. היא יצרה גם חלל אישי. **כאשר מימסד קיים מתפרק, עשויות להתפנות עשרות, מאות, אלפי עמדות-מפתח פוליטיות וכל־כלכליות. וכשם שפגר מושך אליו מכל עבר צבועים ותגים ונשרים**

(המשך בעמוד 36)

במדינה

(המשך מעמוד 33)

טוענים, כי העירייה אינה מתפקדת כהלכה וכי ברמלה שוררת אנרכיה, בעיקר בתחום הבינוי ורישיונות־העסקים. הם תולים את האשמה בראש־העיר, העסוק מדי בכנסת ובמאבקיו הפנימיים במיפלגתו, ומזניח את ענייני העיר.

העירייה היקצתה לאבוחצירה רכב לשימושו וכן נהג, וכעת מועלות טענות כאילו אין הוא מקיים את החלטות מועצת העיר לגבי מכונית הווקו באופן התואם את מידת ההגינות המתחייבת ממעמדו.

שאילתה של ראש סיעת הליכוד בכנסת, עורך־הדין אדמונד לוי, שהועלתה נגד אבוחצירה, מעידה על מהות הטענות. „לפי מיטב ידיעתי," נאמר בה, „אתה מקבל כחבר־כנסת, תשלום עבור נסיעות. מאחר שאתה משתמש במכונית העירייה לצורך נסיעותיך בתפקידך כראש עירייה וכחבר־כנסת, והעירייה ממנת הנצאות אלו בצירוף תשלום לנהג, האם הפקדת את התשלומים המשולמים על־ידי הכנסת לקופת העירייה? כמו־כן, אבקשך להודיעני מעל במת המו־עצה, אם אתה מקיים את החלטת מועצת־העיר בדבר תשלום סך של 100 ל"י כהש־תתפות בנסיעותיך הפרטיות במכונית ה־עירייה."

חייב או לא? תשובתו של אבוחצירה לשאילתה זו היתה מעורפלת למדי: „מש־כורתו של חבר־כנסת היא משכורת לחבר־כנסת," טען. „רכב הצמוד לראש העירייה ברמלה אינו צמוד לחבר־הכנסת. כל ההוצ־אות הקשורות בנסיעותי במכונית העירייה על עיריית רמלה. לגבי 100 הל"י, חזקה על מועצת העירייה שהחליטה שכל החלטה שלה תתבצע. עיריית רמלה ודאי מחייבת את ראש העירייה, בגיזברות, בסך 100 ל"י. עיריית רמלה חייבת לראש־העירייה זה כמה אלפי לירות. כאשר ראש העירייה יפרוש מתפקידו, יתחשבנו איתו וחזקה על גיזבר העירייה ועל ראש העירייה שיפגה את מקומו, שלא יישאר חייב אגורה אחת לעיריית רמלה. אין הבחנה בין נסיעות לכנסת או ענייני העירייה, וכאשר אני בכנסת, אני גם מבצע — אם יש צורך, ברוב המיקרים — את עבודתי כראש העי־ריה. לשאילתה זו לא אוסיף כל תוספת לתשובתי."

גיזבר העירייה סירב לומר אם אכן מחזיר ראש־העיר את סכום הכסף השנוי במחלוקת. אבוחצירה עצמו הדגיש: „אני לא מקבל שכר מעיריית רמלה, ויש לזכותי כמה אלפי לירות שהעירייה חייבת לי מקדנציה קודמת, ומזה מקוזזים לי את הכסף. כחבר־כנסת אני מקבל משכורת מלאה, עם כל התוספות."

דרכי אדם

המלך של חוף שרתון

חוף „שרתון" בתל־אביב
הפך כבר למושג — שבראשו
עומד מלך בלתי־מעורער

„זאת שווה מיליון לירות, תאמין לי. בחיי! איזה יופי!" בחוף שרתון בתל־אביב יש מי שדואג לחתיכות ולחתיכים של בוקר לא־חורף, לא־אביב. שמש, הכיסאות מפר־זרים, ובקיוסק של שימחה סלומון שימחה וששון. שימחה חזר. היה בבית־חולים. „גיתוח קטן," הוא אומר, „חזרתי. דאגתי לכולם. איפה היית, מותק? חודשיים לא ראיתי אותך, עיניים שלי!

„אני אוהב את כולם, אלה הבנים והבנות שלי. תאמינו לי, רק בגללי הם באים. אני נותן להם כבוד. תראה איך כולם באים להגיד שלום לשימחה."

שימחה, אב לשיבעה, מתבונן בחתיכות. האבא של חוף שרתון. הוא עלה מעיראק ב־1951, ושנים רבות היטלטל ממקום ל־מקום, עד שמצא את השלווה. מעפולה לרמת־השרון, לשטח הגדול ביפו, לשכונת הרכבת, דרך דוכן־ירקות, סחר בגרוטאות, סבלות בנמל ואיסוף־זבל בעירייה. „הכל עבר," הוא אומר, „עכשיו אני כאן. כבר 15 שנה. זה המקום שלי. כולם יודעים, ובאים בגללי. בשבילי.

„סבלתי הרבה. תשע נפשות, אני ואשתי ושיבעה ילדים בחדר וחצי, בלי ריצפה. בגשם הבית היה מלא מים. שלרשה ילדים במיטה אחת. עכברים. באתי לכאן, הכל היה אבנים, ביוב גדול עבר פה. ראיתי, ואמרתי זה המקום. הבנים עזרו לי. ניקינו, סתמנו את הביוב, סילקנו האבנים, תראה

(המשך בעמוד 44)

בעל רכב! הידעת כי מרבית הפגיעות בכלי הרכב מחייבות גם את בעליהן בתשלום הנזק?

כ.ש.ל. מועדון לשרותי רכב היחיד מסוגו בישראל בא לפתור אותך מדאגה זו.

כ.ש.ל. יתקן עבורך ללא תשלום נוסף כל נזק חיצוני שיגרם למכוניתך (בגבול השתתפותך העצמית בפוליסת הביטוח) ברשת של 12 מוסכים מורשים באזור המרכז (לא כולל חלפים).

שירותים נוספים מהם נהנים חברי המועדון ללא תשלום:

★בדיקת הכנה לטסט, במכוני הדרום.
★שלוש רחיצות רכב לשנה ב„רחץ וסע".
★יעוץ משפטי בנושא הרכב.
★השתתפות בפעילות חברתית עניפה.
★השתתפות בהגרלת „נהג זהיר של מועדון מ.ש.ל. שתיערך אחת לשנה.

במסגרת ההגרלה יוגרלו הפרסים הבאים:
* שלוש מכוניות „סובארו" חדשות (לא כולל מסים).
* חמישה טיולים מאורגנים בני 3 שבועות לאירופה, כולל טיסה הלוך ושוב, אירוח מלא ומסים.
* עשרים סופי־שבוע משפחתיים במועדון הים־התיכון.
* מאה מינויים שנתיים ב־מ.ש.ל.

ההגרלה הראשונה תיערך ב־25.12.77 ב„היכל התרבות", בפיקוח רואה החשבון, עו"ד החברה וחברי המועדון המעוניינים בכך.

מ.ש.ל בטוח מביטוח

חשך מועדון שרותים לרכב
תל אביב שד' ארם 14 טל. 442783.456966 ת.ד. 22526.

דמי חבר לשנה, 280 ל"י (כולל מ.ע.מ)

חייג 03-456966 ונציג המועדון יגיע לביתך.

LE TEERA

חסוך כסף!
ספרים יד שניה!

אנו מוכרים, קונים ומחליפים ספרי לימוד, ספרי קריאה וספרי אמנות בכל השפות.

„לוטוס"

תל־אביב, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

יש לאן ללכת!

היא חדשה לגמרי
היא קטנה
והיא חמודה:

היא - חנות ספרים משומשים

איפה היא?

ברחוב בן־יהודה 28,
תל־אביב

קל להגיע אליה,
נעים להיות בה,
וכדאי לקנות אצלה

גבי - ספרים משומשים וספרים נויחדים

אנחנו קונים,
מוכרים
ומחליפים ספרים

איך איידיוטיזם דוהר

חבר־הכנסת ישראל קרגמן, יו"ר ועדת־הכספים טען בלילי־חשבת האחרון ברדיו כי הכנסת השמינית היתה גרועה מכל קודמותיה.

אפשר לערער על מומחיותו של קרגמן בענייני כספים. אך אי־אפשר לערער על מומחיותו בענייני הכנסת. הוא ממלא בה תפקיד מרכזי. הוא נמצא בה מזה 20 שנים רצופות, והוא עצמו עובד בה קשה.

חלטורה וקאריקטורה

מה חסר בכנסת השמינית, שהיה ב־כנסת השביעית והשישית?

התשובה מתבקשת מאליה: חסרה בה סיעתנו.

מילבד השינוי האחד הזה, ומילבד הח"כים החדשים שנוספו בה, דומה ה־כנסת השמינית לקודמותיה.

יומיים אחרי ראיונו של קרגמן, חיווה כתב „הארץ", עוזי בנזימן, את דעתו על הכנסת השמינית. בנזימן לא היה כתב פרלמנטרי בימי הכנסות הקודמות, ועל־כן אין לו בסיס להשוואה. אבל הוא תיאר את הכנסת היוצאת בצורה קו־דרת. הח"כים מתייחסים אל תפקידם כאל חלטורה. הכנסת כולה אינה רצי־נית, הרמה כולה עלובה.

תיאור זה משלים את דיברי קרגמן.

כאשר באה סיעתנו אל הכנסת ב־1965, היא חוללה בה מהפכה שזכתה בהכרה כללית, מפי ידידים ויריבים. קבענו נורמות חדשות של עבודה פר־למנטרית, הן מבחינת היעילות, הן מב־חינת המסירות, הן מבחינת הדבקות במשימה.

ב־1969 העניק הציבור הכרת־מה למא־מץ זה. סיעתנו זכתה בשני מנדטים. במשך כהונת הכנסת השביעית לא נל־אתה פעולתנו. להיפך, הגברנו אותה. הו־ספנו להשתתף בכל דיון, להתמסר לכל עניין, לחפש פיתרון חדש לכל בעייה שעלתה, להפגין נוכחות בכל ישיבה.

בתום 1973 נתבע הבוחר לחוות את דעתו על כך. ברגע של בילבול, אחרי הלם יום־הכיפורים, מבלי לדעת מה בדיוק הוא עושה, הוציא הבוחר את סיעתנו מן הכנסת.

לכל חברי־הכנסת, שנבחרו באותו יום, היה לקח ברור. לא כדאי לעבוד ב־כנסת. המאמץ אינו משתלם. מי שהת־מסר לתפקידו ברצינות ובאחריות, נע־נש. הרמה והאיכות של הסיעה בכנסת אי־נן מעניינות איש.

התוצאה מתגלה בדיבריהם של קרגמן ובנזימן. כנסת עלובה. חלטורה. קאריי־קטורה.

ד"ש לקירקס

מה תהיה דמות הכנסת הבאה?

יש אומרים כי טיבה מתגלה כבר ב־מערכת־הבחירות, כי מערכת־הבחירות היא בבחינת הריון. הרשימות המשתת־פות בה דומות לעוברים, ההופכים — אחרי הלידה, בקלפי — לגופים פר־למנטריים.

אם כן, התחזית עגומה.

איני חושב שהיתה אי־פעם מערכת־בחירות אידיוטית כמו זו הנוכחית. ה־אידיוטיזם חוגג את ניצחונו יום־יום — לא בהיחבא, אלא בפרהסיה ובגאווה.

די לעבור על מדורי־הבחירות בעיתו־נים, ברדיו ובטלוויזיה, ביום כלשהו, כשווה יחפש הבוחר התייחסות רצינית לבעייה לאומית כלשהי, בענייני פנים או חוץ, שלום או כלכלה. כל המדורים מלאים בידיעות של מה־בכך, בתעלו־לי־פירסומת, בגימיקים, בהמצאות של פירסומאים בעלי מוח רדוד.

בראש עומדת, כמובן, תנועת ד"ש — תנועה שהכניסה לחיים המדיניים אווי־רה של קירקס פרמנטי. חבריה ואוהדיה עוקבים בנשימה עצורה אחר הבחירות הפנימיות בה. מי יזכה? מי ייכשל?

הנה הלוליין המדופלם, שמואל תמיר. בתימרון עוצר־נשימה בגובה רב, ללא רשת־ביטחון, נטש חבל אחד, ועתה הוא מעופף לקראת החבל השני. האם יצליח לתפוס את החבל, או שמא ייפול וישׁ־בור את עצמותיו? דממה דרמאתית. קול־תופים עמום. אההההה!

הצרה היא שאפילו כמיספר של קיר־קס, שמואל תמיר הוא עתיק. הוא כבר מבצע תעלולים אלה מזה 25 שנים. זהו אחד המיספרים הישנים ביותר בקירקס הפוליטי הישראלי. מה לכל זה ולשי־נוי, לחידוש, להחלפת המימסד?

תנועת ד"ש יצרה נורמה חדשה בחיים הציבוריים: לא חשוב מהן השקפותיו של המועמד לכנסת, לא חשוב מה הוא מתכוון (או מסוגל) לעשות בכנסת, לא חשוב מה יחסו לבעיות־החיים של המדי־נה. חשוב רק איך הוא הגיע למקומו ברשימת־המועמדים — לפי השיטה ה־אירית (של ד"ש), השיטה ההוטנטוטית או השיטה הישראלית. ה„א י ך" בא במקום ה„מ ה".

ואכן, מי שעובר על החוברת המאלפת, שפורסמה על־ידי ד"ש עצמה, ובה כרזת־של־תעמולה־עצמית ותמונה של כל אחד מן המועמדים שהתייצבו לבחירות הפני־מיות, לשווא יחפש בה השקפה פוליטית כלשהי. החוברת דומה יותר למדור של מודעות שידוכים. אף אחד מן המועמדים, שביקש את קולות חבריו לתנועה, לא טרח לציין ב ע ד מ ה הוא, או נ ג ד מ ה.

כך הפכו הבחירות הפנימיות של ד"ש לתעלול־פירסומת ותו־לא. אין כאן תת־מודדות של דיעות, שבה קובעת תנועה פוליטית חדשה את דרכה. אין כאן עי־מות חיובי בין ניצים ויונים, בין אנשי קידמה וריאקציה, בין דתיים וחילוניים. אין כאן אלא תחרות־יופי בין חיים יענ־קלביץ, נשוי ואב לארבעה, מנכ"ל־חברה המאמין בחברה מתוקנת, ובין יעקוב חיימוביץ, נשוי + 2, עורך־דין הדוגל, לעומתו, בתיקון החברה.

וסיעה כזאת, שתיבחר כ ך, מתיימרת „להרכיב את הממשלה הבאה", או לפ־חות להכריע בין קואליציה של המערך ובין קואליציה של הליכוד!

האמלט וקברן א'

אולם ד"ש אינה שונה מאחרות. ייתכן שהיא עיצבה את האופנה, אך אין היא היחידה המתלבשת על־פיה.

בל"ע יש סנסציות. פלוני גורש מן הרשימה. אלמוני נבחר במפתיע. האחד התפטר מן הרשימה, אך לא מן הרצון להיות בממשלה. השני זכה בראשות הרשימה, ורוצה להיות שר. מילחמת־איתנים. בוקה, מבוקה ומבולקה.

מה אומר כל זה לגבי דרכה של ל"ע — מיפלגת־מימסד זקנה ומושחתת?

ייתכן שזה אומר שהסיעה שלה ב־כנסת הבאה תהיה לא רק קטנה יותר, אלא גם גרועה יותר. אבל אין זה אומר דבר על דרכה, על גישתה לבעיות, על שינויים אפשריים בדרכה.

והליכוד? הוא מחקה בהצלחה עצו־מה מודעות גרועות של חברות־ביטוח. הוא מבזבז מיליונים, כדי שלא להגיד שום דבר. וחוץ מזה הקים הליכוד מטה, כדי להכין מראש את העברת השיל־טון מן הממרך אליו.

גנרל מיקצועי כמו עזר וייצמן בוודאי היה צריך להכיר את אחד האימרות הגדולות של ההיסטוריה הצבאית העי־ברית: „אל יתהלל חוגר כמפתח."

לא רק הימין עוסק בתרגילי־סרק. גם השמאל מצטיין בהם. כאן, חסיסמה היא אימרה עיברית ידועה אחרת: „אותה הגברת — בשינוי האדרת."

רק"ח השמרנית, העתיקה, שלא הש־תנתה מימי סטאלין, שלא שינתה את מנהיגותה מזה 30 שנה, עלתה הפעם על הגל החדש. אין היא מפגרת אחר האופנה של ד"ש, והקימה את חד"ש. איך? משנים עמדות? מחפשים דרכים חדשות? מסיקים לקחים משגיאות ה־עבר? לומדים מניסיונם של קומוניסטים באיטליה ובצרפת? חלילה! עוסקים ב־תעלולי־פירסומת.

אריק שרון מטייל בשוקים, חוגג ניצ־חונות אפריקאיים, לוחץ ידיים, מנשק תינוקות. הוא פופולרי כמו השרון השני ההולך לבחירות, מיודענו סמי פלאטו. לפלאטו יש, לפחות, תוכנית מוגדרת. הוא דוגל במדיניות ברורה ומגובשת — המדיניות של אי־הסגרת פלאטו לצרפת. אבל מה רוצה אריק שרון? מהי גי־שתו לענייני־יסוד של המדינה? מה הוא משמיע, מילבד נבואות־חורבן?

על המערך אין טעם לדבר. רחמנות. המערך אינו אומר שום דבר משמעותי, אך לפחות יש לו תירוץ. אין הוא מסו־גל להגיד שום דבר, מפני שאין מנהיגיו מסוגלים להסכים ביניהם על משהו. על מה יסכימו פרס ורבין, כשאינם מסו־גלים כלל לדבר זה עם זה? על מה יס־כימו יצחק בן־אהרון ומשה דיין?

אבל המערך יוצר תעלולים דרמאתיים, כימעט בעל־כורחו. ועידה דרמתית, שדמ־תה להצגה טובה של מחזה שקספירי, עם דמויות דרמאתיות נהדרות — האמ־לט־רבין, קאסיוס־פרס, מאקבת־גנדלה, וגם הג'וקר הבלתי־נמנע, קברן א' ב־דמותו של ברוך אזניה. אילתור פנטס־טי, בימוי־עצמי מצויין, שחקני־אופי מעו־לים. אך מה זה אומר לגבי המדיניות של ממשלת־המערך הבאה? האם תוביל למילחמה או לשלום? האם תעניק ל־בוחרים תוספת־יוקר, או קברים בבית־עלמין צבאי?

„חוג פתוח" אופייני של רשימת העולם הזה, שנערך השבוע ב„חצר הירושלמית". קהל של כשמונים איש הצטופף במקום, הציג שאלות לאורי אבנרי, היושב על אדן החלון. מימין: מרכז המטה הירושלמי של התנועה, הסטודנט־לרפואה אליאב צרפתי.

בחצר הירושלמית

תעלולים ופעלולים

כבר אמרתי, במדור אחר, כי חלק גדול מן האחריות רובץ על כלי־התיק־שורת. הם מספקים לכל הרשימות תמ־ריץ עצום לאידיוטיזם דוהר.

המכשיר מס' 1 — הטלוויזיה — מוכן להקדיש דקות יקרות־ממפז לתעלולי־פיר־סומת, אך אף לא דקה אחת להתייח־סות רצינית לבעייה רצינית. אי־אפשר להביע בו דיעות, לברר בו עמדות. הבעת דיעות היא „תעמולת בחירות", רחמנא־ליצלן, וזו הרי אסורה בתכלית האיסור.

יש ידיעות למכביר על הבחירות: פלו־ני מצטרף לרשימה. אלמוני פורש. מש־בר. מהומה. יש ועידה. המרכז התכנס.

על כל זה יכולה הטלוויזיה למסור בצלילים דרמאתיים, בנשימה עצורה. אך מה לה ולמאבקי דיעות והשקפות? מה לה, למשל, ולוויכוח הפעוט על הדרך למניעת המילחמה הבאה, שבה ייהרגו אלפי מאזינים? מה לה ולהצגת הדרכים האלטרנטיביות של הרשימות, החדשות והישנות?

בקיצור, מה לכל זה ולוויכוח רציונלי בין רשימות, המבקשות את אמון חבו־חר על סמך הפיתרונות שהן מציעות ל־בעיות המדינה?

בזכות הטלוויזיה ניתן לומר רק דבר אחד: העיתונות היומית אינה נבדלת ממנה בשטח זה. גם היא מעניקה פרס יומי לאידיוטיזם, ועונש יומי למי שמנסה להציג עמדות רציניות.

אך אותם עיתונים יפרסמו בעוד חוד־שיים וחצי מאמרים ארוכים ומלומדים על ההרכב האומללל של הכנסת הבאה, ובמשך ארבע השנים הבאות הם יקטרו, בהתחסדות ובעליונות, על חברי־הכנסת, המתייחסים לעבודתם כאל חלטורה.

נורמות אחרות

בנוף זה מהווה רשימתנו חריג. איננו עוסקים בתעלולים. אין לנו עניין בכך.

הסברתנו העיקרית מתנהלת בחוגים קטנים, בני 50 עד 100 איש. אין נאומים. אין הרצאות. אנו מניחים על השולחן את המצע שלנו, הכולל 204 הצעות מעשיות לפיתרון בעיות המדינה, ומבקשים את הנוכחים להתייחס אליו, לשאול שאלות, להעיר הערות. אנחנו מתווכחים, משתד־לים לפרט את התשובות, לסלק את ה־ספקות. זהו תהליך חינוכי. הדמוקרטיה בפעולה.

כבר השתתפתי בעשרות חוגים כאלה. אני מוכרח לומר שאני נהנה מהם. אני רואה לפני אזרחיות ואזרחים רציניים, המבקשים לקבל תשובות רציונליות ל־שאלות רציונליות.

מסתבר שיש אזרחים כאלה בארץ. ייתכן מאד שהם אפילו הרוב. אך מי פונה אליהם בשפת החיגיון?

מערכת־הבחירות של רשימתנו היא אי של שפיות־דעת בים הטימטומיזציה ה־אדיר של המערכה. לא קל לאי כזה להתקיים, מול גלי האידיוטיזם המכוון, המטופח בעזרת עשרות מיליוני לירות, הנשפך מכלי־התיקשורת והמופיע ביום־רה של עליונות והצלחה.

אבל אני מאמין בארץ־ישראל שפוייה. בה תלוי אם הכנסת הבאה תהיה כולה דומה למערכת־בחירות זו, או שנחזיר לכנסת סיעה שתקבע בה נורמות אחרות.

אורי אבנרי

בוא לפגוש את אורי אבנרי

בוא לדבר על כוס קפה!
אורי אבנרי יקיים חוגים פתוחים:

● בתל־אביב

בשבת הקרובה, ה־19 במארס, בשעה 11.00 עד 13.00 בקפה־גלריה „סוף השבוע", שד' רוטשילד 140 (ליד „היכל התרבות").

הוא ישיב לשאלות על הכוונות, הרעיונות והתוכניות של סיעתנו בכנסת הבאה.

אם אתה מעוניין להציג את ה־שאלות המטרידות אותך, לברר, להקשיב — אתה מוזמן.

הציבור מוזמן לחוגי־הבית הבאים:

● ירושלים

ביום ד', 16 במארס, בשעה 20.00, חוג לתלמידי שמיניות, אצל מיכאל הרץ, רח' עזה 21, רחביה, עם **אורי אבנרי.**

● תל־אביב

ביום ה', 17 במארס, בשעה 20.30, ב„מקלט", רח' הרב קוק 8, כרם התימנים, עם **אריאב צרפתי.**

● רחובות

ביום ב', 21 במארס, בשעה 20.30, בפאקולטה לחקלאות, עם **אורי אבנרי.**

● תל־אביב

ביום ד', 23 במארס, בשעה 13.00 באוניברסיטת תל־אביב, אולם ברי־שירה, אסיפה עם **אורי אבנרי.**

רשימת הרכזים של המטות המקומיים

המטה הארצי: רח' גורדון 3, תל־אביב, ת.ד. 136, טלפון 243386

● תל־אביב (צפון)

יהונתן תאזיני, רח' שרת 16, טל. 260492.

● תל־אביב (דרום)

אריה אורנן, הגיבור האלמוני 13/3, יד־אליהו, טל. 613866 (בעבודה).

● גבעתיים

אהרן דיסטלפלד, רח' רמז 18, טל. 258904.

● רמת־גן

יצחק ישנו, גולומב 8, טל. 764861.

● בני־ברק

שרה יוסף, רח' בורוכוב 15, טל. 788997.

● קרית־אונו

יעקב לוי, רח' מונטיפיורי 21, טל. 717213.

● פתח־תקוה

אבי אורן, רח' רוטשילד 115, טל. 907887 (בית), 912494 (עבודה).

● חדרה, פרדס־חנה

נתן רודין, רח' נווה אשר, פרדס־חנה, טל. 063-78103.

● הרצליה־רמת־השרון

נילי דיסקין, רח' מוריה 38, טל. 484695.

אפריים ויינהבר, רח' האורן 7, טל. 484714.

● עכו

אלי פירואן, מעון עתידות, טל. 910079.

● בת־ים

אבנר לוי, בר־אילן 47, טל. 887283.

גיורא מורג'ן, רח' ארלוזורוב 1, טל. 882385.

● חולון

מנחם מינוביץ', רח' גאולים 48, טל. 923949.

● ראשון־לציון

רפאל דגן, רח' אשר לוין 5, טל. 946907.

● רחובות

אמנון שלוין, רח' הנשיא הראשון 11, טל. 954780.

● ירושלים

תמי צרפתי, רח' כרמון 16, טל. 522719.

● חיפה

איתן הולנד, רח' מוריה 33, טל. 87139.

● טבעון

בנימין תמיר, רח' אמנון ותמר 8, טל. 931194.

● קרית־חיים

בלה שרון, רח' הראשונים 12, טל. 740041.

אנו זקוקים לך!

מיבצע־הבחירות בעיצומו, הזמן קצר, המלאכה מרובה מאד, והיא נישאת כולה על כתפיהם של מתנדבים.

אנו זקוקים לך! אתה יכול לעזור לנו!

● אתה יכול להתנדב לפעילות!

אנחנו זקוקים למתנדבים כאוויר לנשימה. בראש וראשונה — במשרד המטה הארצי בתל־אביב. אבל גם בכל רחבי הארץ. יש לבצע אלף ואחת משימות. כולנו עסוקים עד מעל לראש. אם אתה יכול לחקדיש למיבצע זה כמה שעות בשבוע — אנא פנה אל המטה!

הדבר חיוני ממש. איננו מקבלים סיוע מידי מיליונרים אלמוניים, המאפשרים לנו לשכור עשרות פעילים בשכר. עזור לנו להוכיח כי קבוצת אזרחים יכולים להרים מיבצע כזה!

(המשך מעמוד 33)

ובזים השוחרים לטרף, כך מושכת התפרקותו של מימסד את רודפי הקאריירה שנותרו מחוץ למעגל החזקת־השלד של המישטר הקיים.

מבחינה זו, יש עניין מייוחד במיגוון האנשים שהצטרפו אל צמרת ד"ש מתוך מניעים אישיים. אפשר לחלקם לכמה מתנות.

מחנה אחד מורכב מפליטי תקופת בן־גוריון, שהסתופפו תחת כנפי „חזקן" וגשארו מייותמים.

בין אלה בולטים אנשים כמו ידין עצמו, איסר הראל (שפרש ביגלל הצטרפות שנוא־נפשו, שמואל תמיר), ורבים אחרים.

שייכים למחנה זה אנשי־הסמכות של המישטר הישן — שהפכו באורח־פלא דורשי־שינוי והופכי־עולם. אין זה מיקרה שכל ראשי המוסד־לביון, ששרדו בחייק, נמצאים במחנה ידין: איסר הראל (ש־פרש, כאמור), האלוף (מיל.) מאיר עמית והאלוף (מיל.) צבי זמיר. תחילה דובר גם על האלוף (מיל.) אהרון יריב, ראש אמ"ן לשעבר. יחד עימם בא מיגוון רחב של אלופים משוחררים, החל בדן טול־קובסקי וכלה במאיר זורע, ודובר בהתחלה גם על חיים לסקוב. באו מפקדי־מישטרה בכירים — המפכ"ל־לשעבר פינחס קופל, מפקד־המחוז־לשעבר דויד עופר, ועוד.

ניתן לשייך למחנה זה את הפרוטקציו־נרים של המישטר הישן. גם אותם מסמל באופן מושלם מאיר עמית, שהוצנח על־ידי פינחס ספיר ואשר ידלין היישר מ־תפקידו בראש קהילייית־המודיעין לראשות הקונצרן הגדול ביותר במדינה, כור, מבלי שעבד אף יום אחד בחייו במיפעל כל־כלי, ומבלי שעלה מתוך השורות. היתה זו דוגמה קלאסית לשיטת שיבוצם של עס־קני־מיפלגות בעמדות־מפתח כלכליות, לפי שיטת ספיר־ידלין.

לכאורה — פאראדוכס מושלם: הפרו־טקציונרים בועטים במישטר שגידל וטיפח אותם. אך אין זה מוזר כלל. כי אנשים אלה התייאשו מן היכולת של המישטר הגוסס לשמור על הפריוילגיות שלהם, והם מחפשים מישטר־תחליף, שיעשה אר־תה המלאכה.

המחנה השני שהצטרף לצמרת ד"ש מורכב מאנשים סימפאטיים פחות — הפיראטים.

אלה הם השוחרים־לטרף. אותם שהפ־סידו במירוץ בתוך המישטר הקיים, ועכ־שיו נדמה להם שהגיעה שעתם, והם יגיעו לעמדות־מפתח בקפנדריה. דפוקי כל המיפלגות, מפסידי כל מאבקי־כוח הפנים־מיפלגתיים, נוהרים אל דגל זה.

הם התקבצו מימין ומשמאל, אנשים ש־היו באגף הקיצוני של הימין, כמו שמו־אל תמיר, אנשים שבאו מלב־ליבה של ארץ־ישראל העובדת, „פנתרים ציוניים", פליטי הפנתרים השחורים והמהפכנים של סביון וכפר־שמריהו. מאחדת אותם תשו־קה משותפת: לנצל את החלל הריק, כדי להגיע אל הפיסגה.

דומה הדבר לסרט־פיראטים. פשטה ה־שמועה ששיירה של ספינות עמוסות־זהב עומדת להפליג מאמריקה הדרומית לספרד. שום ספינת־פיראטים בודדה אין בכוחה להתמודד עם שיירה כזאת. לשם כך מת־קבץ צי גדול של ספינות־שודדים מכל עבר, כדי לחמוס במשותף את השיירה.

התשוקה לזהב מאחדת את הכל.

ומחנה שלישי, חשוב פחות. שייכים אליו התימהונים המצטרפים לכל גוף חדש, כשבפיהם בשורות־גאולה שונות ומשר־נות. הם מנסים, נתקלים בקיר אטום, ו־כעבור זמן הם נפלטים — וממתינים לגוף החדש הבא. אחדים מהם כבר עברו עשר תנועות חדשות כאלה, והם יצטרפו גם לעשר התנועות הבאות.

מיקסס־שווא

כ"ז זה יכול היה להיות קוריוז. אפ־שר לחשוב שאין בכך כל רע. בסך־הכל מתנפחת בועת־סבון, וכעבור זמן — יום אחרי הבחירות, או שנה לאחר־מכן — היא תתפוצץ, כמו הבועה של פוז'אד.

במיקרה הטוב ביותר תלך התנועה ב־דרך רפ"י, שהיי לה כמה מן הסממנים האלה. היא תוכה בבחירות במה שתזכה, תיכנס לקואליציה עם מיפלגת־העבודה. במקום מאיר עמית, שר־המיסחר־והתע־שייה מטעם המערך, יכהן מאיר עמית, שר־המיסחר־והתעשייה מטעם ד"ש. כעבור זמן, ייפתח משא־ומתן לכניסת ד"ש ל־מערך, כחטיבה שלישית, ובסופו של דבר תיכנס למיפלגת־העבודה עצמה. הפרשה כולה תישאר בבחינת אינטרמצו, קוריוז, תופעה חולפת שהיכתה כמה גלים ותיעלם.

אולם יש בכך סכנה ונזק.

הסכנה היא שהתנועה הזאת תגרום, בלי־משים, לתהפוכות הרת־סכנות, ש־סופה מי ישורנו. למשל: אם ד"ש תקים קואליציה עם הליכוד והדתיים, על־פי מיצוות אילי־הכספים המממנים אותה ו־ששליחיהם תשובים מאד בצמרת התנועה, אף שרובם מצניעים את עצמם ולא הציגו את מועמדותם בבחירות הפנימיות.

ד"שאי עמית
וגם אנשי ש"ב, קצ'ני־מישטרה ואלופים משוחררים

נאמר כבר בסידרה זו: סכנה זו היא ריאלית, והיא עלולה להמיט אסון על המ־דינה, מפני שכיוון זה מוביל להתפוצצות כפולה — התפוצצות מילחמתית בין יש־ראל והעולם הערבי, והתפוצצות חברתית בתוך ישראל עצמה.

זוהי סכנה. אך הנזק הכרוך בי־תנועה חורג גם מסכנה זו.

כי הצורך בשינוי הוא אמיתי. הכמיהה לשינוי היא נכס גדול. בכוחה להוליד את תנועת־ההתחדשות הגדולה, המטהרת, ה־דרושה כדי להפיח רוח חדשה במדינה.

תנועת ד"ש יוצרת קצר. היא מספקת אפיק כוזב למאווי־השינוי — אפיק שלא יוביל לשינוי, אלא אך לביסוס המימסד הקיים, העייף, הכושל, חסר־הפיתרונות, במהדורה חדשה.

ככך היא תעכב את השינוי ה־אמיתי בכמה שנים — שנים העלו־ות לחיות גורליות.

היא מגטרלת את האנרגיה שיכלה לה־ביא לשינוי מוקדם, תביא לחוסר־יזזה.

כאשר יחלוף גל זה, ייתכן שהתפתחו־יות קטאסטרופליות במישור הפנימי ו/או החיצוני יהפכו את השינוי בלתי־אפשרי. והאכזבה שתשאיר תנועה זו אחריה, כא־שר תתפרק, עלולה לרפות את הידיים ול־סכל תנועת־שינוי אמיתית לזמן רב מאד.

מכך הסכנות הטמונות בד"ש, ייתכן שזו החמורה ביותר.

(הכתבה הבאה בסידרה זו: מי הוא ייגאל ידין?)

הוקמה חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון

חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון יהודית־ערבית, לבחירות לכנסת ה־9, הוקמה ביום ב', 7.3.77, ובה שותפים המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח), ארגון הפנתרים השחורים, ראשי מועצות מקומיות ערביות, ארגונים ואישי ציבור יהודים וערבים.

סימנה בבחירות יהיה ו'

החזית הוקמה מתוך אחריות היסטורית לגורל עמינו, **מתוך הכרת הצורך העליון בליכוד כל כוחות השלום, הדמוקרטיה והקידמה החברתית בישראל.**

החזית תפעל למען 6 עקרונות־יסוד משותפים:

1. **שלום צודק ויציב** בין מדינת ישראל והמדינות הערביות, שיתבסס על כיבוד זכויות כל העמים והמדינות באזורנו, לרבות ישראל והעם הערבי הפלשתינאי.
ישראל צריכה לסגת מכל השטחים שכבשה במלחמת 1967. קווי ה־4 ביוני 1967 יהיו גבולות השלום המוכרים והבטוחים בין מדינת ישראל והמדינות הערביות.
יש להכיר בזכותו של העם הערבי הפלשתינאי להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל הריבונית.
יש לכנס ללא דיחוי את ועידת השלום בז'נבה, בהשתתפות כל הצדדים המעורבים בסיכסוך, כולל אש"ף, כנציגותו המוסמכת והמוכרת של העם הערבי הפלשתינאי.

2. **הגנת הזכויות והאינטרסים של העובדים** בייצור ובשירותים, בעיר ובכפר; הגנת האינטרסים של **תושבי שכונות העוני.**

3. **ביטול מדיניות האפלייה והדיכוי הלאומי לגבי האוכלוסיה הערבית בישראל** בכל התחומים. ביטול כל החוקים והצעדים המפלים לרעה את האוכלוסיה הערבית. הכרה באוכלוסיה הערבית בישראל כמיעוט לאומי והבטחת שוויון־זכויות אזרחי ולאומי הלכה למעשה.

4. **ביטול האפלייה העדתית בכל התחומים.** הקדשת משאבים ואמצעים מיוחדים כדי להביא לשוויון בני עדות המזרח בכל תחומי החיים הכלכליים, החברתיים, התרבותיים והפוליטיים.

5. **הגנת החירויות הדימוקרטיות והרחבתן** נגד סכנת השתלטות כוחות הימין והפאשיזם.

6. **הבטחת שוויון־זכויות האשה בכל התחומים.** ביטול כל החוקים המפלים לרעה את האשה וחקיקת חוקים המבטיחים שוויון־זכויות לאשה. מניעת כל כפייה דתית והבטחת חופש המצפון.

החזית תהיה פתוחה להצטרפות גופים, חוגים ואישים נוספים, על בסיס המצע המוסכם של החזית.
הקמת החזית היא מאורע חדש ורב־חשיבות.
הננו קוראים לכל כוחות השלום, הדמוקרטיה והקידמה בישראל, יהודים וערבים, להצטרף לחזית ולתת־יד להצלחתה בבחירות לכנסת ה־9.

חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון - חד"ש

תל־אביב, ת.ד. 26205

גזור ושלח — גזור ושלח — גזור ושלח

אל מטה הבחירות:
חד"ש — חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון
כתובת זמנית: ת"ד 26205, תל־אביב

אני מעוניין בחומר הסברה ☐
אני מעוניין בקשר ☐
אני מעוניין במרצה ☐

אני מוכן לתרום כספים ☐
אני מוכן לפעול למען החזית ☐

השם והמשפחה _____ הכתובת _____

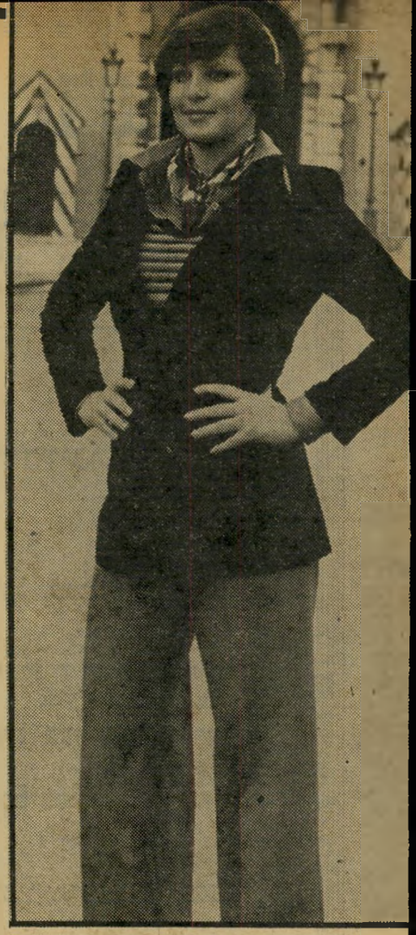
עצרות־עם

תל־אביב, קולנוע „מוגרבי" — יום ו', 18.3.77, ב־8 בערב
נצרת, בית־הידידות — יום שבת, 19.3.77, ב־4 אחה"צ
בהשתתפות חברי כנסת, ראשי מועצות מקומיות, נציגי ארגונים ואישי ציבור

שתיים מתוך חבורת הנערות שסבבו את מלך המאפיה

היהודית שנפטר לפני שבוע, מספרות על קשריהן עימו

היינו ידידותיין של דוק סטאשר

בילי גורביץ, צעירה אדמונית ותמירה, הלומדת באוניברסיטת תל־אביב בפאקולטה למישפטים, הכירה את סטאשר לפני כשנה. בתמונה היא נראית בעת ביקורה באיטליה, לפני חודשים אחדים. בין השאר ביקרה במונטה־קארלו, שם קיוותה לפגוש את ג'ון ידידה, אולם הפגישה לא יצאה אל הפועל.

ת ריסר שנים חי מי שהיה ראש המאפיה היהודית בארצות־הברית, בישראל. ג'ון („דוק") סטאשר, שנפטר לפני כשבועיים מהתקף־לב בבית־מלון במינכן תוך כדי הובלה לקבורה בחשאי בבית־הקברות בחולון, ביום הראשון שעבר, תחת השם יוסף סטוז'ר, היה דמות מיסתורית מאד.

עובדת היותו שונא־פירסומת ונוהגו להתחמק מכל שיחה או פגישה עם עיתונאים הטילה מסך של איפול על חייו בארץ. האיש, שנתפרסם בשנות השלושים והארבעים כגנגסטר יהודי מטיל־אימה שידו בכל, הגיע לישראל אחרי שהואשם בבית־מישפט פדראלי בארצות־הברית בעלמת הכנסות, וגורש משם. עצם שהייתו בארץ והעובדה שזכה בדרכון ישראלי עוררו בשעתו סערה ציבורית, שגרמה לאיש להסתגר עוד יותר ולהתרחק ככל האפשר מכותרות העיתונים.

מותו הפיתאומי וקבורתו החשאית העלו את ג'ון סטאשר לכותרות מחדש. תולדות חייו הסוערים, קשריו עם אנשי־מאפיה ועסקיו המפולפלים זכו בפירוט רב בעיתוני העולם. אך האיש עצמו, כפי שחי בשנותיו האחרונות בישראל, היה עדיין נעלם גדול.

בסוף השבוע שעבר, שלושה ימים אחרי הלוויתו של סטאשר, התקשרו אל מערכת העולם הזה שתי צעירות תל־אביביות, אשר לטענתן היו חברותיו הצמודות של ג'ון בשנתיים האחרונות לחייו. „אנחנו מבקשות להאיר את הצד האחר, האנושי, של ג'ון סטאשר," הסבירו. „זה מגיע לו!"

בדירתה התל־אביבית הנאה של אחת מהן נפגש איתן השבוע כתב העולם הזה. הלן קול (22), שחורת־שיער ומטופחת, ילידת עיר בצפון הארץ, הגיעה לתל־אביב אחרי שיחרורה מצה"ל. היכרותה המיקרית עם ג'ון לפני שנתיים הביאה, ללא ספק, לשינוי קיצוני באורח חייה. כיום היא עובדת כמזכירה בחברה תל־אביבית גדולה ומתגוררת בדירה נאה, שכורה, בצפון תל־אביב.

בילי גורביץ (22), ילידת הארץ, אדמונית ותמירה, הכירה את ג'ון סטאשר באמצעות הלן, ידידתה הטובה. בילי, שהיא היום סטודנטית שנה ראשונה בפאקולטה למישפטים באוניברסיטת תל־אביב, עוסקת גם בפעילות פוליטית. הכירה את הגנגסטר היהודי בריא־הגוף, בעת שירותה במישטרת ישראל, במיסגרת שירותה בצה"ל. הסמלת במדים משכה את תשומת־ליבו של ג'ון, שנפגש איתה פעמים רבות בשנה האחרונה.

בגילוי־לב גמור סיפרו השתיים על „ג'ון סטאשר, כפי שאנחנו הכרנו אותו."

סיפורה של הלן קול:

„בית־הקפה הקטן שאליו נכנסתי באחד הערבים, לפני יותר משנתיים, היה מלא מפה־לפה. נעצרתי ליד אחד השולחנות, ושוחחתי עם מכרה. את תשומת ליבי משך גבר בחליפה כהה, עגוב עניבה, שעישן סיגרים עבים בשרשרת. הוא ישב ליד השולחן והתבדח.

אחרי דקות אחדות הוא קם. להפתעתי ניגש אלי, חייך חיוך רחב והניח לידי 200 לירות. „זה בשבילך, מותק," אמר לי. לא רציתי לקחת את הכסף, אבל המכרה שלי, שעמדה לידי, ניענעה בראשה לסימן שזה בסדר. „האיש הזה הוא ג'ון סטאשר," לחשה. „הוא לא רגיל שמשיבים את פניו ריקם. חוץ מזה, לא חסר לו כסף."

האיש התיישב לידי, והתחיל לשוחח איתי באנגלית. אחר־כך הזמין אותי לארוחת־ערב במיסעדה מפוארת בצפון תל־אביב. כך הכרתי את ג'ון. מאז התראינו בממוצע פעמיים בשבוע.

השיחות הראשונות ביננו היו פשוטות. אני ניסיתי לתהות על קנקנו של הגבר הקשיש, שפיזר כספים רבים. היא ניסתה לתהות על קנקנו של איש־המיסתורין הקשיש, שסיפורי־אגדות הילכו על אודות חייו בעבר, בארה"ב אולם האיש היה סגור ואי־אפשר היה לדובב אותו.

מסע־תענוגות בילי, כפי שצולמה בעת ביקורה באיטליה בקיץ אשתקד. את ג'ון סטאשר הכירה באמצעות חברתה־לדירה, הלן, ונפגשה עימו פעמים רבות.

השוטרת בילי גורביץ (22), סטודנטית למישפטים באוניברסיטת תל־אביב, עשתה את שירותה הצבאי במישטרת ישראל. היא שימשה כמדריכה באקדח, ובאותה תקופה הכירה את ג'ון. „היה מעניין להכיר אדם שהאקדח היה נשקו הצמוד בימים־עברו," אמרה. „אבל אני היכרתי ג'ון אחר, ג'ון של אחרי הסערות."

דוק ג'ו סטאשר, שהיה ידוע בכינויו „דוק", נפטר לפני כשבועיים בבית־מלון במינכן בגרמניה, בזרועותיה של צעירה ישראלית, כפי שדיווחו סוכנויות־הידיעות. סטאשר (72), עמד בראש ה„קוזה נוסטרה היהודית" בארצות־הברית, שעסקה בהברחת־משקאות ובהימורים.

חיוכים ביד רחבה, והוא ניסה לתחות על קנקני. ידידים התחילו לגלות לי חלק מעלילותיו בעבר. לא איכפת היה לי שהוא היה גנגסטר וראש המאפיה היהודית. אולי היה בזה אפילו איזה קסם קטן, שמשך אותי להתקרב אל האיש עוד יותר. לא רק בגלל כספו.

„קושיות שואלים בפסח!"

כשניסיתי בשאלות ישירות ועקיפות, לחקור את ג'ו על עברו, הוא התחמק מתשובות. „קושיות שואלים בפסח, ילדה," אמר לי, „ועכשיו לא פסח." מה שהצחיק אותי היה שבפסח הוא היה תמיד נעלם מן הארץ. כנראה שהבטיח ליותר מדי אמנשים לענות על שאלות בפסח.

אבל בסך־הכל, כל מה שידעתי על עברו היה מידידי, וממה שביררתי. לי הוא לא ניראה בכלל גנגסטר אמיתי, ועוד מבריח־משקאות! המשקה היחידי שהוא שתה היה חלב. במשקאות חריפים הוא כמעט שלא נגע.

עשיתי חיים משוגעים עם ג'ו. הוא נהג לקום בתשע או בעשר בבוקר. בחדרו הפרטי היה שולחן, שעליו היה מקבל מדי בוקר מסז' נמרץ מידי מסז'יסט מייוחד. היו לו גם עוזרת מייוחדת, צמודה אליו, וכמובן נהג פרטי.

ארוחת־בוקר הוא לא אכל אף פעם, ואת שעות הבוקר המאוחרות בילה בריכת־השחייה של המלון. הוא קרא את הג'רוסלם פוסט, והתחיל את היום בכמה בדיחות חזקות. את ארוחת־הצהריים נהג לסעוד בשעה שתים־עשרה, והיא כללה רק מאכלים קלים כמו חלב וגבינות. את תיאבונו היה שומר לערבים. הוא אהב לאכול, ובכל יום אכלנו במיסעדה אחרת. תמיד היה נוהג להזמין עוד כמה מידידיו, או ידידות שלי, לאותן ארוחות.

ג'ו היה תמיד במרכז. הוא התבדח בקול, בעגה האמריקאית העסיסית שלו. הוא היה הפוסק לאן ללכת. אי־אפשר היה לערער על מילה שלו. היה ברור, ולאו־דווקא מתוך כורח, שיש לעשות מה שג'ו קובע. זה היה, כנראה, גם אחד מסודות הצלחתו בעבר. אבל גם את החשבונות תמיד שילם הוא, והם היו גבוהים מאד.

„שני מאפיונרים בירושלים"

אחרי היכרות של כמה חודשים גילנו ביניינו את השיחה הרציונית הראשונה. „אני מרגישה כמו בת שלך," אמרתי לו, והופתעתי כשקיבלתי אותה התשובה: „גם אני מרגיש כמו אביך."

מצאתי דירה בצפון תל־אביב. ג'ו עזר לי בשכר־הדירה כי היה צריך לשלם שנה מראש. הוא העתיר עלי מתנות, והמשכנו להיפגש פעמיים־שלוש בשבוע, לקפה ועוגה.

כשהגיע לארץ הזמר האמריקאי פרנק סינאטרה, נסעתי עם ג'ו ועם חברתי לראות את ההופעה שלו בבניני האומה בירושלים. אחרי ההופעה סעדנו עם פרנק בבית־המלון שבו התגורר. הם נירא ידידים טובים, וג'ו אמר לפרנק שהוא אוהב אותו. צחקתי לעצמי: „שני מאפיונרים יושבים לידי!" הפגישה הזאת היתה דוגמה הטובה ביותר להראות את הציפיות של ג'ו ממני ומהבחורות האחרות שאיתן חי בשנים האחרונות. הוא רצה רק בת־לווייה יפה וחטובה.

על בני־מישפחתי דיבר הרבה. הוא התגאה מאד בבנו, סטפן, ובהצלחתו בלימודים בארצות־הברית. על ג'וליאן, שלמדה באיטליה, אמר שהיא קצת שמנה ושזה חורה לו. על אשתו, שנפטרה לפני כמה שנים ממחלה אנושה, כמעט שלא דיבר.

בסך־הכל הוא חי כמו פנסיונר עשיר. מעולם לא יצא לבדו. נסע במוניות. שעות אחר־הצהריים עברו עליו בבית־הקפה לב אביב, ברחוב דיזנגוף, ליד רוק. הוא אהב לשחק קלפים, והעדיף שחקנים שלא הכיר. „את אלה אני יכול לסדר, היה אומר. בארץ, אני חושבת, הוא היה מאושר. „כאן המקום לחיות," הסביר לי לא פעם. „זהו מקום פנטסטי." אבל בכל־זאת הירבה בנסיעות לאירופה. בתקופת היכרותנו הוא נסע עשרות פעמים לחו"ל, כדי לטייל ולבקר אצל ילדיו.

„האהובה חמת המזג מספרד"

אחר יותר, לפני כשנה, רכש לעצמו דירה בתל־אביב, דירה של אדם זקן. התרגשתי מאד כשקראתי בעיתונים על פטירתו. זה שהוא מת בזרועות נערה בת 18 זו שטות, לדעתי. הוא היה פשוט אדם זקן, ואת זה צריכים להבין.

אני לא מבינה גם למה קברו אותו בישראל, ותחת שם מצחיק כמו יוסף סטז'ר. כאילו שפעם בחיים קראו לו סטז'ר או שטוכר. ג'ו היה ונשאר ג'ו, ומי שמנסה להסתיר משהו מחייו בארץ, סימן שלו בעצמו יש משהו להסתיר.

בפעם האחרונה שראיתי אותו, הוא נירא כרגיל. כשנודע לי שהוא נפטר, הרגשתי רע. היה לי קשה להאמין. לא חבל עליו!"

סיפורה של ביתי גורביץ:

„הכירי את ג'ו," אמרה לי הלן יום אחד. היה זה אחר־צהריים שטוף־שמש, לפני שנה ומשהו. מולי, מאחרי השולחן בבית־הקפה בדיזנגוף, ישב איש זקן, כבן 70, מעשן סיגר, והתבטל בשמש.

„ג'ו איזה?" שאלתי. „המאפיונר הידוע," לחשה לי הלן, „ג'ו סטאשר. לא שמעת עליו?" כך הכרתי את ג'ו הזקן והטוב. הוא ומאפיה? מי היה מאמין? באותה תקופה הייתי שוטרת, מדריכה באקדח במישטרת ישראל, ופתאום עומד מולי אדם שהאקדח היה נישקו הצמוד כבר לפני שנים רבות.

ישבנו בבית־הקפה. ג'ו הביט לי בעיניים ואמר שאני דומה לשחקנית־הקולנוע ג'ין הארלו. „היא היתה ידידה טובה שלי," סיפר. „אשה מקסימה. גם את אשה מקסימה?"

ראיתי אותו פעמים רבות, בבתי־קפה ובהזדמנויות רבות. הוא הזמין אותי לארוחות־ערב ושוחחנו הרבה. האיש הזה, וביחוד עברו, עניינו אותי מאד. מעט הפרטים שהצלחתי להוציא ממנו היו על העושר הגדול, שלדבריו שקע בו עד צוואר בעת שחי בארצות־הברית. הוא סיפר לי שהוא אוהב להמר יותר מכל. הוא דיבר בגעגועים על בתי־ההימורים בלאס־וגאס. במייוחד אהב את מונטה־קארלו.

בקיץ האחרון נסעתי לאירופה. על־פי המלצתו ביקרתי בקאזינו במונטה־קארלו, ואז הבנתי למה האיש הזה כל־כך נמשך להימורים. בארץ הוא הסתפק במישחקי־קלפים, אבל נראה היה שההימורים אצלו בדם, וזה חסר לו מאד. אני חושבת שרק משום כך הירבה כל־כך לנסוע לחו"ל. לאירופה הוא נסע הרבה וסיפר תמיד על טיוליו.

מדינה שאליה לא העז להיכנס היתה ספרד. „היתה לי חברה ספרדיה," סיפר לי ערב אחד, אחרי ארוחת־ערב בת ארבע מנות. „במקרה היא היתה גם נשואה. בעלה גילה את הרומן, ומאז אני מפחד להיכנס לספרד. הוא יחכה לי בנמל־התעופה וייהרוג אותי. עם הקינאה של הספרדים, חמי־המזג, אפילו אני איני יכול להתמודד."

אני חושבת שאת הארץ הוא אהב בגלל הבחורות היפות. „יש לכן פה מלאכות מהלכות על המידרכות," אמר לי לא פעם. מאחר שעבדתי במישטרה, ועניין אותי מאוד עברו של ג'ו, ניגשתי לאחד מקציניי במישטרת תל־אביב, ושאלתי על אודותיו. „דוק?" הוא שאל בפליאה, „את נפגשת עם סטאשר? הוא בכלל מעז לשבת לבד בבתי־קפה? או ללכת ללא שומרי־ראש צמודים?"

כן, אנשים התפלאו שג'ו סטאשר הגדול, שבכלל לא ידעתי שמכנים אותו גם „דוק," מסתובב בתל־אביב כמו כל אדם אחר. לכל היותר עם הנהג שלו או עם נערה יפה. אבל כאלה היו חייו בשנים האחרונות.

„ג'ו של אחרי הסערות"

כשבתי איתו שעות ארוכות, ונייסיתי לדלות מידע כלשהו עליו. הוא סיקרן אותי מאד, אבל את האיש היה קשה לדובב. הוא לא פתח את סגור־ליבו לפני אף אחד. לכל דבר היתה לו בדיחה, הברקה או צחוק פרוע. אני לא חושבת שהצלחתי לגלות את הסוד של מלך המאפיה היהודית בניו־יורק. היה לו כבוד־עצמי אדיר והוא חי בעושר רב. אולי זה הסוד?

הוא סיפר לי על תרומותיו הרבות „לארץ שלי," כפי שאמר. אני יודעת שהוא תרם סכומי־עתק לצה"ל, לכל מיני אירגוני־צדקה ולאנשים יחידים שפגו אליו עם צרותיהם.

לפני נסיעתו לגרמניה פגשתי בו. הוא ניראה לי קצת מתוח ומוטרד, ואמר שיפסיק לבוא לבית־הקפה. היה ממש מהמם לשמוע על מותו מהתקף־לב. לא הלכנו להלווייה, כי לא ידענו בכלל שהוא נפטר. אבל עוד נעלה לקיברו, כמו בוודאי כל האחרים שהיו קרובים אליו בשנים האחרונות. נעמוד על הקבר של יוסף סטז'ר, ובשבילנו הוא יהיה תמיד איש זקן. זה שהוא היה ראש מאפיה, גנגסטר וגוכל — זה טוב בשביל ההיסטוריה, ואולי גם נכון.

אבל אני הכרתי את ג'ו האחר, ג'ו של אחרי הסערות, ג'ו שבא למות בארץ־ישראל ומת במינכן. אני אזכור אותו מחייך את חיוכו הרחב ופולט עשן סיגר. כי כזה הוא היה בשבילנו.

מאיר דורון ■

הלן קול (22), היתה ידידתו של ג'ו סטאשר בשנתיים האחרונות, מאז שיחרורה מצה"ל. עובדת כיום כמזכירה בחברה גדולה. אחרי שנודע לה על מותו של ג'ו החליטה לנסות להציג את צידו השני של מי שהיה מלך המאפיה היהודית בניו־יורק. „אני הכרתי את ג'ו הזקן והחביב, אדם שהיה רחוק מלהיראות גנגסטר," סיפרה.

יהודה איש

צחוק בצד צוחקים הבמאי בועז דוידזון ואשתו ברוריה, וחברם שיסל, שהיו מהעליזים באורחי החגיגה המשפחתית שערך השחקן יהודה ברקן לכל אנשי קהילת השחקנים והקולנוע. בחגיגה שוחזרה גם חתונתו של יהודה ברקן, בסרט "מיוחד אשר הכין הבמאי יגאל שילון.

מי שמביר את שחקן־הקולנוע ה־פופולארי יהודה ברקן לא רק מעל מסך הקולנוע או במת השעשועים, יודע כי יהודה הוא שחקן בדם. הוא משחק לא רק כשנותנים לו טקסט ביד ומשלמים לו. הוא אוהב לשחק גם בחיים ואין דבר אהוב עליו יותר מאשר למתוח חברים, או "לקרוע" אותם, בלשונו.

יש אנשים שעד היום אינם יודעים כי נפלו בעצם קורבן לקריעות של ברקן. משום כך, כאשר הזמין ברקן בשבוע ש־עבר את כל מכריו, ידידיו ומעריצותיו למסיבה משפחתית בעומאר כייאם ביפו, סברו רבים מהם כי זאת הולכת להיות קריעה נוספת. מה פתאום שיהודל'ה יע־רוך סתם מסיבה לחברים?!

אבל הוא היה חייב להם את זה. כאשר נשא לאשה לפני שנה את שכנתו לבניין, נילי מור, היתה זו חתונה בחוג משפחה מצומצם, שנערכה בשיטת הצ'יק־צ'אק־התחתנו. לברקן לא רק שלא היה ירח־דבש, אלא שבקושי היה לו ליל־דבש. שכן בשעה חמש בבוקר למחרת החתונה הוא היה צריך כבר להתייצב על במת הצילומים של סרט חדש שצילם.

כשנולד לו לפני חודש בנו בכורו, חזר הסיפור על עצמו. את ברית־המילה היה עליו לערוך בחוג המשפחה, בשיטת ה־צ'יק־צ'אק־חתכו וכמה שעות אחר־כך כבר

הצללית צללית אלמונית ב־עדון עומאר־כייאם, שם חגגה השבוע הבוהמה הישראלית את לידת דור־ההמשך.

יהודה המנשק

ביום חגיגת הולדת בנו רועי, שהיה גם יום־השנה לנישואיו, הירבה השחקן יהודה ברקן לנשק את אור־חיו. בתמונה למעלה הוא נראה נושק לאשתו נילי, ואילו בתמונה משמאל מנשק ברקן את השחקן גבי עמרני, שהופיע לצידו בסרט **לופו בניו־יורק. צילם: פטר פן** ■

טס לארצות־הברית כדי להשתתף שם ב־בכורת סרטו. אז כדי שלא יגידו עליו שהוא שותה רק בשמחות של אחרים, החליט ברקן להחזיר לידידיו את הכל במכה אחת. וכך, ניתנה ההזדמנות לכל חבריו מנוער של יהודה ברקן מנתניה להתערב בין אנשי הבוהמה ועולם ה־בידור הישראלי, בחגיגה משותפת של מלאות חודש לבנו ושנה לנשואיו עם נילי.

היה שם כיבוד כיד־המלך, והיה יואל שר ששר וגילגל את כולם מצחוק בהופעה משותפת עם יהודה; והיה גם מוטי גל־עדי, החקיין הישראלי המצחיק עכשיו את יהודי אמריקה, שהגיע במיוחד למאו־רע. אבל את הקריעה הגדולה של הערב שמר יהודה רק לסוף.

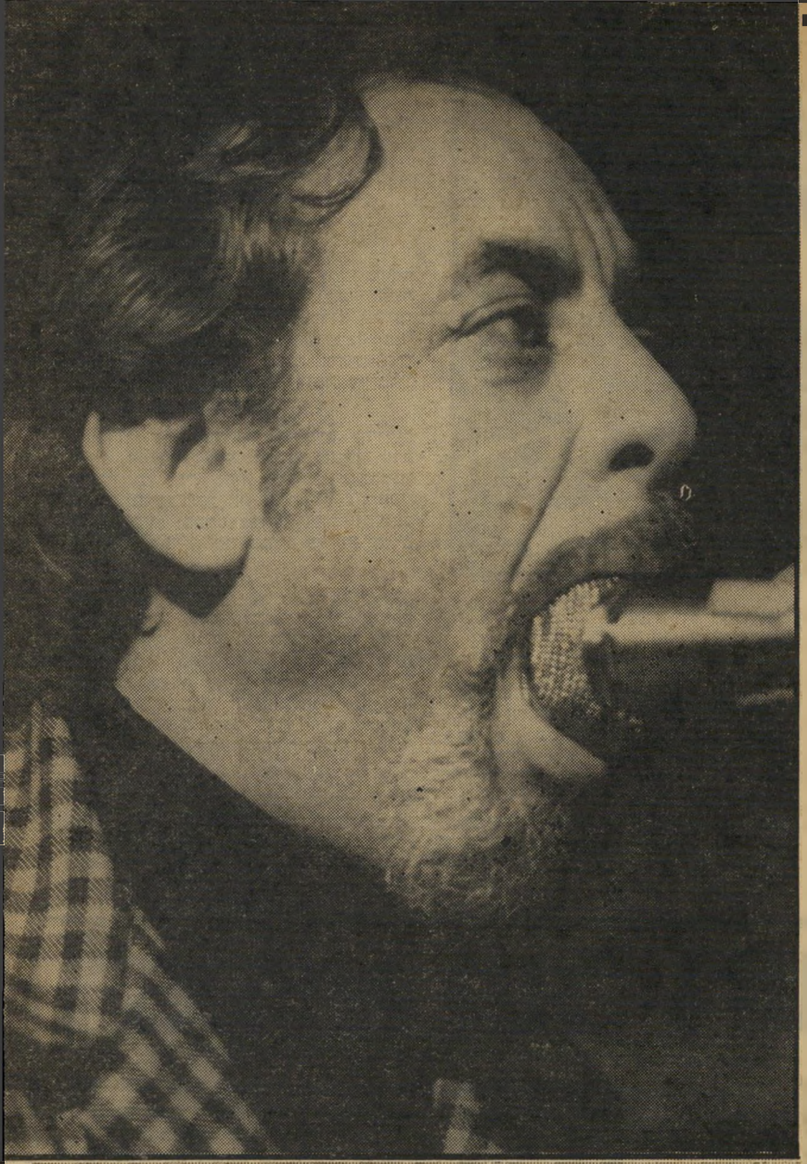
היה זה סרט קולנוע, שנמשך כשעה, שהוקרן בתוך אולם המועדון לעיני מאות האורחים שנדחקו לחזות בו. הסרט, ב־ביומו של יגאל שילון, היה פארודיה על חתונה ישראלית טיפוסית, שיכול היה לזכות בהצלחה מסחררת לוא הוצג כסרט מסחרי בבתי־הקולנוע. וכוכבו של הסרט היה לא אחר מאשר חתן השמחה בכבודו

הקפליזקים איש־הטלוויזיה עודד קפליוק ורעייתו, ייצגו במסיבה של ברקן את הטלוויזיה הישראלית. בתמונה משמאל נראה אל־פרדו גרשוני, אחת הדמויות הססגוניות מאחרי־הקלעים של הקולנוע הישראלי, בחברת אשתו. אלפרדו הוא בונה־תיפאורות, שבנה בין השאר, גם התיפאורות ל**מיבצע יונתן**.

קריעות

ובעצמו — יהודה ברקן, שאת חתונתו צילם שילון. ומי שלא היה בחתונה יכול היה לחיות עם יהודה מחדש את חוויות „היום המאושר ביותר בחיי.“

„עכשיו אני מבין סוף סוף למה הוא לא הזמין שחקנים לחתונה שלו,“ העיר אחד השחקנים, „הוא פשוט לא רצה שהם יגנבו לו את ההצגה בסרט.“

בולע המיקרופונים

הוא הזמר־פסנתרן יואל שר, שערך במועדונו, **עומאר־כייאם** ביפו, את המסיבה המישפחתית לכבודם של יהודה ונילי ברקן לרגל הולדת בנם־בכורם. במשך שעה ארוכה ניהל שר עם ברקן דו־קרב מיקרופונים, מלווה עקיצות הדדיות, בדיחות ומתיחות.

ז'אק כהן, מפיץ עיתונים בירושלים, שהפך באחרונה אחד השחקנים המבוקשים ביותר בקולנוע הישראלי, מאכיל את אשתו, הפאראפסיכולוגית.

תיקווה מור, השחקנית וקריינית הטלוויזיה, הופיעה למסיבה בתיספורת נערית חדשה, קצוצה לגמרי. לידה נראה בעלה, עורך־הדין שאול בן־חיים.

טוביה צפיר החקיין, אינו שוכח את הבעותיו הקומיות גם כשהוא זולל. הוא נראה בתמונה משביע את רעבונו.

קולנוע

ישראל

מאחרי־הקלעים של

„מיבצע יונתן"

אנשי־ההפקה של מיבצע יונתן, גירסה מיספר שלוש של פרשת אנטבה, שעשה המפיק־במאי מנחם גולן, מספרים כי ב־הקרנה סגורה של הסרט, שנערכה במ־יוחד עבור הרמטכ"ל, אנשי צה"ל וחב־ריו של יוני ז"ל, התלהב מוטה עד־כדי־כך שאמר: „מגיע לכם צל"ש."

חבריו של יוני היו נרגשים וחיילות הזילו דמעות, אולי משום שגולן טרח לראיין כל מי שהיה ליד יוני ברגעיו האחרונים, ובעיקר את זה שנטל את הפי־קוד מאחריו, ובסרט נקרא שוקי, ומעוצב על־ידי אסי דיין. יוני מגולם על־ידי יהורם גאון.

דו־השיח שהתנהל בהרקולס בדרך, כך טוענים אנשי ההפקה, הועתק מילה־במילה מן המציאות. חברו של יוני שואל, כש־הם יושבים בתוך המרצדס: „מה אתה קורא"? תשובתו של יוני: „אליסטר מק־לין." שוקי: „תאר לך איזה בסט־סלר הוא היה כותב על המיבצע שלנו!" יוני: „בש־ביל אליסטר מקלין זה היה רק כסף קטן..."

ועוד דו־שיח המעיד על אופיו של יוני. שוקי חשב בקול: „אם נצליח, תהיה שמחה גדולה בבית, ואחר־כך יתחילו מיל־חמות היהודים." יוני: „אומרים שלהצ־לחה שותפים רבים, הכישלון יתום." שו־קי: „מה?" יוני: „לא אני אמרתי זאת, אדם מאד חכם אמר זאת, ג'ון קנדי."

כמה אילתורים „מישפחתיים" נשארו על הבד (היו גם דברים שנחתכו, כמו הו־פעתו של ישראל ישעיהו, או שמואל עצ־מון ששיחק את „בורקה"). צבי מועלם, מי שמגיש תה וקפה על הסט, נתגלה כ־בעל דמיון מפליא ליאסר עראפאת. מנ־היג המחבלים. מאחר שמעולם לא שיחק על הבד, הסריט אותו גולן בשיטת פלי־ני. הוא לא אמר אף מילה, ואילו הקול בושל על דמותו באולפן. העוזרת שנראית ליד עראפאת היא עוזרת־המאפר, תמי לוי. ועוד: בתפקיד בתם של שושיק שני ויוסי פרבר מופיעה, בפוטוגניות מפתיעה בתו הקטנה של גולן, יעל, ואילו בתפקיד אחיה מופיע הנער ג'רמי קפלן, שאינו אלא בנו של איירווינג קפלן, במאי ושחקן בטל־וויזיה הלימודית.

ולסיום: אחד הטייסים של ההרקולס הוא קן גלובוס, קרוב־מישפחה של גולן

תמי לוי וצבי מועלם ב„מיבצע יונתן"
שתי תגליות

שבעבר השתתף בקשר הפסחא, כתב די־אלוגים לאקדח האלוהים, וגם הפעם היה אחראי על עיצוב הדיאלוגים.

סינמטקים

חדשני, מעניין וגרמני

בשלושת הסינמטקים, בתל־אביב, ירו־שלים וחיפה, החל אירוע מעניין: בשלוש־תם גם־יחד מציגים מחזור סרטים, המייצג את הקולנוע הגרמני הצעיר, הנחשב היום כאחד החדשנים והמעניינים בעולם, גם אם אין שימעו מגיע — מסיבות שונות — לישראל.

ג'יקי ה־30 וה־40. מה שנהוג היום לכנות „קולנוע גרמני צעיר" אינו אסכולה מגובשת. היא מרכזת בתוכה רומנטיקאים ומשוררים, מהפכנים וחולי־נוסטאלגיה, חד־שנים ושמרנים־להכעיס. מחזור־הסרטים, המאורגן בשיתוף־פעולה עם בית־התר־בות שליד השגרירות הגרמנית בארץ, משקף באורח משביע־רצון בהחלט את הכיוונים השונים שבהם בחרו לצעוד היוצרים הצעירים בגרמניה. אגב, הגיל הוא באמת התכונה המאחדת כמעט את כולם — הוא נע בין 30 ל־40.

שלושה היוצרים הבולטים ביותר באח־רונה בנוף הגרמני הם ורנר הרצוג, ורנר רייינר פאסבינדר ווים ונדרס.

פאסבינדר המרתק. המפורסם מבין השלושה, בארץ, הוא ורנר רייינר פאס־בינדר, אולי משום שבחור צעיר זה, שהגיע לקולנוע דרך במת התיאטרון, וש־הפך לאגדה מבחינת קצב־העבודה והפריון הגבוה שלו (פעם הפיק בסכום של פרס לסרט אחד, שלושה סרטים ארוכים) ושעלה לכותרות שוב ושוב בשל הכרזותיו האנטי־מימסדיות ובשל החשד, שהתעורר ב־

האמא של השדים והרוחות

עיר גבוב — 1934
בימים ההם —

האומנת — 1965
— ובזמן הזה

בהוליווד נהגו לכנותה „אם השדים ו־הרוחות", בשל פליטות־הפה החריפות ש־שירבבה בכל מישפט שיצא מפיה. למ־רות שלא היתה מעולם בעלת יופי קלאסי, וגיזרתה לא סיכנה את ג'ין הארלו ואת מאי ווסט, היא היתה אחת המלכות האמי־תיות של עיר־הסרטים. שמונה פעמים היתה מועמדת לפרס האוסקר ופעמיים זכתה בו. היתה השחקנית היחידה שנב־חרה אי־פעם כנשיאת האקדמיה לאמנויות הקולנוע, המוסד המעניק את פרסי ה־אוסקר.

בתחילת השבוע שעבר הוענק לה עיטור־הכבוד העליון כיום בקולנוע האמריקאי. המכון לקולנוע העניק לה את הפרס ה־שנתי על כלל הישגי הקאריירה שלה. בתמימות־דעים הוחלט, כי הפרס אכן הגיע לבט דייוויס.

שחקנית־התיאטרון הקטנה (בת ה־23), שהגיעה להוליווד שנים מעטות לאחר ש־הקולנוע החל מדבר — משום שהפרנסה על במות ניו־יורק נמצאה אך בדוחק, ומ־שום שבהוליווד חיפשו מחזור חדש של פרצופים שמסוגלים גם להוציא קול סביר מגרונם ולא רק להתעוות לפי הוראות — עשתה מאז דרך ארוכה. אומנם סרטיה ה־ראשונים היו פחות ממוצלחים, והיו אף שרמזו לה כי מוטב שתארגן את מיזוודו־תיה ותעלה על הרכבת הקרובה היוצאת את העיר, אך אז ניתן לה תפקיד בסרט בשם האיש ששיחק את אלוהים. מאז לא נעצרה עוד.

בתוך 17 שנים היתה לכוכבת הגדולה ביותר של אולפני וורנר, כוכבת יוצאת־דופן, כפי שהיא דואגת להזכיר בכל הז־דמנות: „לא הייתי מעולם, אני מדגישה, מעולם, כוכבת כמו ג'ין קרופורד (שהת־בלטה תחילה בזכות רגליה וחמוקיה), אם כבר, הייתי שייכת לבני־דמותה של קאת־רין הפברן, אלה שהגיעו מן התיאטרון משום שידעו לשחק."

זה הגיע להפברן! הגברת הפברן, יחד עם מארלון בראנדו ואנה מניאני, נמנים עד עתה עם השחקנים החביבים עליה ביותר. ומאחר שאין היא מתביישת לומר את אשר על דעתה, היא הכריזה ב־1935, כאשר הוענק לה האוסקר לראשונה, כי הפרס מגיע בעצם לקאתרין הפברן (על אלים אדמם), ושהוא ניתן לה רק כדי לפצותה על קיפוח בשנה הקודמת (אז הופיעה לצד לסלי הווארד בכבלי אנוש). אם מסירותה ורצינותה כשחקנית לא הוטלו מעולם בספק, הרי יחסיה העיסקיים עם חברת וורנר הפכו עד מהרה לאגדה. ג'ק וורנר, שחש כמי שהציל את הצעירה מאלמוניותה, החליט שעליה לעבוד עבורו תמורת כל שכר שייראה בעיניו. בט דיי־וויס, לעומת זאת, מתוך ידיעה שהיא אחת המפרנסות העיקריות של האולפן, ניהלה עימו מילחמות מתמידות וקולניות.

היא רצתה שסרטיה יצולמו בצבע, כש־וורנר התיק רק שניים כאלה בשנה („את שלי הוא לא הפיק בצבע, משום שהם גרפו הון גם בשחור־לבן, אז למה לבזבז כסף?"). כשהם הופקו בצבע, היא הת־ווכחה עם אשתו של ממציא ה„טכניקולור", שנהגה לפקח על הצילומים, ואשר ניסתה להורות לה מה כדאי לה ללבוש ומתי. היא דרשה פארטנרים מפורסמים מחוץ לאולפני וורנר (שיכלו לספק לה באותה עת רק את ארול פלין ואחאמפרי בוגארט), ונתקלה בדרך־כלל בקיר אטום: „אם כו־כב אחד הספיק להם כדי להביא את הקהל לאולם, הם לא ראו שום סיבה להוציא כסף על כוכב נוסף."

פקרלט אוהרה? ממרטוט! לשיא מיוחד־במינו הגיע הסכסוך עם אולפני וורנר ביום בהיר אחד, כשסירבה סופית למלא את תנאי החוזה שלה, ארזה את מיזוודותיה ונסעה ללונדון. לשווא ניסה ג'ק וורנר לפתותה בהצעה להופיע בסרט בשם חלף עם הרוח, לפי ספר שעדיין לא פורסם. „זה בטח עוד אחד מהסמרטוטים שאתה רוצה לכפות עלי," השיבה בזעם והסתלקה. אחרי מאבקים מישפטיים של שנה, שבהם הפסידה בסופו של דבר, שבה לאמריקה, והפעם היא היתה זו שביקשה להופיע בחלף עם הרוח. אלא שוורנר היה מוכן להרשות למפיק דויד סלזניק להש־תמש בה, בתנאי שיקח באותה הזדמנות גם את ארול פלין. „לזה לא הסכמתי אני," נזכרת השחקנית. „לא משום שהיה לי משהו נגד ארול, הוא היה בחור מקסים וזו היתה מעלתו העיקרית, אבל הוא היה עצלן מאין־כמותו. איני מאמינה שהוא נקף אצבע כדי להתכונן לסרט כלשהו, ודמותו של רט באטלר לא ישבה עליו כלל."

במשך שנים גילמה את האשה בעלת־הרצון, החזקה והנוקשה, בין אם היתה אליזבת מלכת אנגליה (שאותה גילמה פע־מיים) או הכוכבת הנמרצת בהכל אודות חווה (תסריט שנכתב מסביב לדמותה במציאות) יפהפיה דרומית קאפריסית ב־אירוב (סרט שעבורו זכתה באוסקר השני, ואשר פיצה אותה על אובדן התפקיד ה־דומה בחלף עם הרוח), או יורשת עשירה וקאפריסית הסובלת מגידול במוח בניצחון האפל (הסרט החביב עליה ביותר, שבו הופיעה לצד האמפרי בוגארט).

היום היא מתקשה להסתדר עם הקול־נוע המודרני. „אולי משום שהבעיות וה־נושאים היום הם חריפים ובוערים הרבה יותר מאשר בזמני," היא אומרת. מזה כ־20 שנה אינה עובדת בקביעות. אומנם, כוכבה דרך שוב בכמה סירטי־אימים, כמו מה קרה לבייבי ג'יין, אולם כדבריה, „אין לי עוד החשק לעבוד, כבימים עברו." אבל כשהיא עובדת, נאלצים הצעירים לעמוד בצד, נבוכים. כשהסתיימו צילומי סירטה האחרון (עוד סרט־אימים) בשם זבחים חרוכים, בא המון של עיתונאים לראותה בסצנת־המוות. היא שלחה אותם לראיין את קארן בלק ואת אוליבר ריד, שהופיעו לצי־דה, אבל הם לא משו מן המקום. בעיקר כשסיפרה להם מה היא חושבת על הסרט:

„אז ככה: חוסר־המיקצועיות כאן ממש מדהים! בתו של הבמאי התאבדה, העבו־דה הופסקה לשבוע. הצלם פוטר אחרי ה־ימים הראשונים, משום שאי־אפשר היה לראות שום דבר על המסך; הפסיקו את הצילומים לשבועיים. קארן בלק נזכרה לי־הודיע שהיא בחודש השישי להריונה, ו־צריך היה להכין את תילבושותיה מחדש. היא משנה את האיפור באמצע סצנה, אז צריך לצלם את הכל מהתחלה. היא ישנה כל היום, לא איכפת לה כלל כיצד נראה החומר המצולם, ואי־אפשר להבין מילה אחת שהיא אומרת.

ועל אוליבר ריד: „הוא חוזר למלון בחמש בבוקר, שתוי, ומגיע לבימת ה־צילומים בשש, עם ראש נפוח. מרוב שתייה, התגלגל מצלע להר, עם חמת־חה־לילים שבה צריך היה לתקוע. הוא לן בחדר מולי במלון, וביקשתי שיתקינו לי שישה מנעולים נוספים. כל חיי לא שתי־תי טיפה במשך הצילומים, ולא אעשה זאת אף פעם."

ולהבדיל מן הכוכבים החדשים: „במשך שבועות הכנתי את סצנת־המוות בסרט, וכולם הסתכלו עלי כעל משוגעת. וכש־גמרתי את הצילומים, ובקושי עמדתי על הרגליים, הסתבר שהמאפר שהיה צריך להסיר ממני את מסיכת המוות, הלך לשחק קריקט. אין מה לעשות, נראה שעידן ה־מיקצוענים מסוגי חלף ללא שוב."

פסטיבל הסרטים האחרון בקאן, כי הוא חוטא באנטישמיות. אין טעם לשוב לוויכוח הישן אם האיש אנטישמי או לאו. המחזה שהוא כתב ושהפך לסרט (לא בבימויו), בשם צל המלאכים, מצטיין בעיקר בחוסר־בשלות ולאור־דווקא באנטישמיות. מה שכדאי לציין לגביו הוא נטייתו הבולטת לבחור במלו־דראמה כדי לבטא את רעיונותיו החב־רתיים. שלוש ממלודראמות אלה, אשר יוצגו בשבוע הבא, מייצגות היטב לא רק את השקפותיו החברתיות של האיש, אלא גם את השקפותיו האסתטיות, הכול־לות בין השאר מיבנה מדוקדק ומפורט ביותר של כל צילום וצילום, הובלת כל סצנה אל שיא מלודראמתי הגובל בגיחוך, והדגשת האמצעים הטכניים עד כדי כך שנדמה, לפעמים, כי הצופה חוזה בפא־רודיה של הנושא המוצג לפניו.

אשר לעמדות החברתיות, אפשר יהיה לראות באפי ברייסט ביקורת חברתית על צביעות של מוסכמות ומושגי הגינות וחטא; בדימעותיה המרות של פטרה פון־קאנט את הצביעות שבמלחמה לשיחרור האשה (הסרט מציג נשים המת־ייחסות לנשים אחרות בשרירות ובשתל־טנות שלא היו מביישות שום שוביניסט גברי), ובפחד אוכל־הנשמה את הוקעת הצביעות של הדמוקרטיה הגרמנית, המת־יימרת כאילו להתייחס לכל היושבים בארצה כאל שווים, אבל מפלה בין מהג־רים לגרמנים, ובין צעירים לזקנים.

ונדרס המוזר. וים ונדרס, הצעיר מבין השלושה, ואולי גם המוזר ביותר בהם, קרוב יותר ברוחו, מכמה בחינות לפחות, לאנשי הגל־החדש בצרפת. בסרטיו הוא מרבה לצטט סרטים של אחרים; הוא מרבה לדבר על קולנוע ולהראות סצנות המתרחשות באולמות־קולנוע; משתמש בקצב איטי עוד יותר משני האחרים; המצלמה בסרטיו שרויה בתנועה מתמדת; כל סרט בפני עצמו עוקב אחר נדודיו של גיבור, וכל פס־קול שלו עמוס־לעייפה בהמולה המטרידה המתמדת של החיים המודרניים.

פחדו של השוער מפני הפנדל ואל"ס בערים מספרים שניהם על חוסר־קומוני־קציה, על בדידות קיצונית בתוך העולם המודרני. השוער, הניצב תמיד בודד במישחק כדורגל, והחושש כל העת לרגע הגורלי שבו ייבעט הכדור לשער והוא לא יעמוד במיבחן, הוא דמות אופיינית לוונדרס ולסרטיו.

יש עוד להזכיר את הסאטירה החברתית המשעשעת לינה בראקה על ישיש וישישה הנוקמים את נקמתם בבנקים שהכניסו אותם לבית־אבות, את סרטי המחאה החב־רתית של האוף ורונצה, ואת סירטו המוזר והקשה־מאד־לעיכול של האנס יורגן סיברברג, לודוויג השני. הסרט, המוקדש למלך בווארייה שריתק גם את ויסקונטי, משלב קיטש (אופייני לתקופתו של לוד־וויג), עם סיגנון קולנועי מתקדם ועם שימוש נרחב בהיסטוריה הדורש הכנת שעורי־בית מן הצופים, אבל יוצר בסופו של דבר תמונה מעמיקה ורציונית הרבה יותר של הדמות המרכזית, אחת הטרת־קות של אירופה במאה הקודמת: פטרון של אמנים, הומוסכסואל, נרקומן, מושחת וצדיק בעת־ובעונה־אחת.

במאי פסבינדר
הבעייתי שבכולם

רוני בלייקלי — זמרת בהתמוטטות־עצבים

אמריקה, לאן?

נשוויל (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — נשוויל הוא סרט על אורחות־החיים, החלומות, האכ־זבות, התיסכולים והאלימות הנוסתרת בחברה האמריקאית. אלה מתבטאים בסיפורן של 24 דמויות שונות, החיות זו בצד זו בעיר נשוויל, עיר של אולפני־הקלטה המתמחים בבלדות בנוסח עממי (הנחשבות כמוסיקה הלאומית ה־אמיתית של אמריקה).

הבמאי רוברט אלטמן, שנודע כמי שמעדיף צרור עלילות־משנה ציבעוניות על עלילה ראשית שיגרתית, מנשים כאן את חלומו: הסרט הזה מורכב רק מעלילות־משנה נפגשות ונפרדות, המרכיבות יחדיו פסיפס עשיר הנוגע כימעט לכל היבט של החיים האמריקאיים. כל פרט בסרט תורם את חלקו בהעמקת השלכותיו, החל מן הדיאלוגים הנקלטים כאילו באקראי במיסבאה או באולפן־הקלטה, ועד לפיזמונים המושמעים על בימות העיר; מסצינת ייאוש מרטיטה של כוכבת בודדה המאושפזת בבית־חולים, בחדר שופע פרחים, ועד לפקק־תנועה אדיר ממדים, מבחינה חזותית וקולית גם־יחד.

אלטמן עוקב אחר גיבוריו בחיבה מהולה בהומור, בין אם זו בארמנית עלובה המוכנה לעשות הכל כדי להיות זמרת, או פוליטיקאי חלקלק המחפש תמיכה זוהרת ל־נשיאות, זמרת־נשמה שילדיה חרשים־אלמים, או עקרת־בית המתעקשת להצליח בכל מחיר; הוא משיג מכל שחקניו משחק אותנטי עד־כדי־כך, כאילו צילם אותם ללא ידיעתם.

הסרט דורש מידה מסויימת של מאמץ למחשבה מצד הצופים, מאחר שאינו מגיש להם מזון ללעוס. אך כדאי גם לזכור שמי שמפסיק ללעוס, סופו שיניו נושרות, ומי ש־מפסיק לחשוב...

ז'אן גאבן — הצרפתי שבכל הצרפתי

אנדרטה לגאבן

לא כל כומר צדיק (פאר, תל־אביב, צרפת) — סרט אחרון זה של ז'אן גאבן ודאי אינו הטוב ביותר שעשה, אולם יש בו משום פרידה מכובדת ונעימה ממי שחיה, ללא ספק, אחד השחקנים הגדולים ביותר של הקולנוע הצרפתי ואולי אף של הקולנוע בכלל.

דמותו הגדולה מן החיים, שופעת הביטחון־העצמי, אישיותו החזקה והנוכחות המודגשת שלו לפני המצלמה חצילו סרטים רבים מבינוניותם, וכאן ניתנה לו ההזדמנות להפגין את מעלותיו. הוא מגלם פושע ותיק, המשתכנע לברוח מן הכלא יחד עם שותף צעיר ממנו. בתחפושת של בישוף ועוזרו, יוצאים השניים במטוס לאיטליה, כדי לחחזיר לעצמם שלל של שוד גדול שביצע לפני שנים והסתיר בפרבר של רומא.

בדרך נחתף המטוס על־ידי כמה הרפתקנים, הדורשים עבורו כופר גבוה (אין כאן כל עניין של פוליטיקה), ולגאבן יש בוודאי מה לומר בנסיבות שכאלה, מה־גם שאחת ה־נוסעות במטוס היא ידידתו משכבר הימים (ושותפתו ב־סרטים בעבר הרחוק), דניאל דארייה. סופו של הסרט או־פייני לסיכטי־הפשע הצרפתיים של גאבן, כשאינו ניצב לצד החוק: סופו של הצדק לנצח, אבל גם גאבן אינו מובס.

ז'אן ז'ירו, הבמאי, וז'אק וילפריד, התסריטאי, המשר־תים בדרך־כלל את לואי דה־פינס, מפזרים לאורך הסרט צרורות של בדיחות, לא מעט מסביב לתחפושת של „האב הקדוש" ו„נושא־כליו" (ז'אן־קלוד בריאלי). וכרגיל בסירטי גאבן, בא מיספר מסויים של סצינות כדי להביע את הערכת ידידיו ואוייביו גם יחד ליכולתו של האיש. למרות השיער הלבן, והמותניים העבות מצדיק גאבן הערכה זו.

ג'יל אירלנד וצ'ארלס ברונסון — בעל ואשה

ברונסון המאהב

בין 12 ל־3 (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — ברונסון בלי אלימות, זוהי חריגה משיגרה אצל שחקן שהפך צפוי מדי. ברונסון בבימוי ולפי תסריט של פרנק (דבר אלי בוורדים) גילרוי, אפילו מבטיח רצון כן לנסות משהו אחר.

העלילה מתרחשת במערב־הפרוע. שודד ניתק מחבריו העומדים לבצע שוד, וממתין להם בביתה של אלמנה צעירה. בשלוש שעות (השעות שבשם הסרט) הוא מוצא את דרכו אל ליבה, ולא רק אל לבה. כשמגיעה הבשורה ששותפיו חוסלו, הוא בורח. האלמנה, מוכת־חלם מעוצמת החווייה הרגשית שעברה, כותבת ספר שהופך ללהיט, „סיפור אהבה" של התקופה, ההופך אותה לגיבורה רומנטית לאומית.

תחילת הספר מגיעה אל השודד הנמלט. הוא מזדרז אל בית האלמנה, כדי להעניק לה חווייה נוספת, אלא שזו דוחה אותו מכל־וכל: כיצד זה הוא, סתם תחיכת בשר־ודם, מעז להשוות עצמו אל מאהבה האלוהי, שהפך בתת־הכרתה לאגדה כבר מזמן?!

סיפור סאטירי קטן זה, המלגלג על הרומנטיקה ה־מעוותת של פוריטנית מן המאה שעברה, שאינה יכולה לחיות בשלום עם עצמה כל עוד אינה מסווה את תחושותיה הפיסיות באיצטלה שמיימית, והמעדיפה את האגדה ה־תלושה על המציאות הגשמית, נותן הזדמנות גם לברונסון

במדינה

(המשך מעמוד 35)

איזה יופי, איזה אנשים עכשיו! כולם פרופסורים! איזה כבוד."

„היו לי 30 כיסאות וקיוסק קטן. שמונה שנים היה קשה מאד, אף אחד לא בא. הילדים שלי הביאו מגרפות מהבית, החלטנו לעשות חוף יפה. לאט־לאט התחילו לבוא." ומוסיף הבן: „אנשים אוהבים את אבא. הוא מתנהג עם כולם יפה. יש קליינטים שבאים כבר 15 שנה, מהיום שפתח. זוכרים אותו, זוכרים את היחס."

רק לא לריב. אך גם בעיות לא חסרות לו, לשימחה. לעיתים, בלילות חמים, מופי־

קיוסקאי סדומין
„זה החיים שלי!"

עות חבורות צעירים לקומזיץ על חוף־הים. שוברים כיסאות, סורצים את הקיוסק, גוט־לים משקאות. כשהמצילים שובתים, באים מעטים. אמהות חרשות לילדיהן. „אבל לא איכפת לי," הוא אומר. „חשוב לי שאנשים ירצו לבוא. זו הפרנסה שלי. לפעמים אני אפילו לא לוקח כסף. הסיסמה: לא לריב. יש לו, אין לו, לא חשוב, העיקר שיבוא, העיקר שנראה את כולם כל יום. זה החיים שלי!"

שימחה ידע ימים קשים, שבהם שרתון היה עדיין רק שם של מלון, ולא מושג על מפת תל־אביב. נשך שפתיים, והמשיך. מכר בקבוק, ועוד אחד, לאט־לאט. היתה תקופה שהיה מתחנן שיבואו, שיקנו. דוחק באנשים לבוא ולשבת.

„פעם היתה תקופה אלימה," הוא נזכר. „היו באים פיהחחים, בחורה לא יכלה לעבור. הבנים שלי, ניקו' את החוף, עבדו עם דיפלומטיה. לא לריב, אמרתי להם, לא מכות, רק דיבורים, הסברים. היינו מזמינים אותם לכוס־קפה, נרגעו והלכו. היום תראה, זהב!"

הקיוסק והים הם כל חייו של שימחה. לעיתים הוא עוזב את הקיוסק ויוצא אל מחוץ לעיר, ובנין מעידים כי בהיעדרו הוא דואג תמיד להתקשר ולשאול מה שלום כולם, ולהזכיר: „תנו כבוד, אלה קליינטים."

כנסת

פרס העובד המצטיין

לראשונה בתולדותיו יינתן פרס הכתב הפרלמנטרי המצטיין יכתב יחיד: אלימלך רם

אחת לשנה משתררת בחדר־העיתונות ש־בבניין הכנסת בירושלים התרגשות גדולה. הכתבים הפרלמנטריים, יושבי חדר זה ומיזנון הח"כים מוזמנים להגיש עבודה משלהם על־מנת לנסות לזכות בפרס על שם שמואל סיסלוצקי, מי שהיה לפני יותר מעשר שנים הכתב הפרלמנטרי של ידיעות אחרונות, ואשר מישפחתו הקימה קרן לזיכרו. פירות הקרן, בסך חמשת אלפים לירות, מוענקים מדי שנה לכתב מצטיין, שעבודתו נמצאת ראוייה לפרס.

אולם הפרס הכספי, ככל שיהיה חשוב כשלעצמו, הפך בשנים האחרונות מישני בילבד. הפרס האמיתי, היוקרתי, הוא מגי־לת־קלף המוענקת לכתב הנבחר, והמעי־דה כי מבין שמונה־עשר הכתבים הפר־למנטריים היושבים בכנסת הוא־הוא שהצ־טיין ביותר באותה שנה.

בשנים שעברו זכו בפרס בכל פעם

איפה מפ"ם?

יחד עם: רבין ופרס גלילי וגולדה שריד ודיין.

מפ"ם גמרה להתלבט!

מפ"מניק!
בוא להפריח שממות הפוליטיקה הישראלית.
התייצב למלאכה הקשה של בניית השמאל הציוני.

אם לדעתך מוקד היא הדרך — התקשר אלינו.

☐ אני מעונין להתפקד למוקד ☐ אני מוכן לתרום למוקד סך _____

☐ אני מעונין בחומר הסברה על מוקד ☐ אני מוכן לסייע למוקד במערכת הבחירות

שם _____ כתובת _____ טל. _____

ועידת מוקד

להחלטה על רשימת שלום ושוויון ולקביעת נציגי מוקד לכנסת ולהסתדרות, בימים שישי־שבת — 18-19 במרס.

הפתיחה: קולנוע „מקסים", תל-אביב, 19.00.

מוקד
לשלום ולתמורה סוציאליסטית

רח' טרומפלדור 24
תל-אביב

טלפון: 290978
ת.ד. 46112

למכירה
גור מהגזע החדש
של כלבי השמירה
הנאמנים למשפחה
אלקהונד נורבגי
טל. 03-485306

קוראי **העולם הזה** המעוניינים לרכוש את
השבועון בערבי שלישי, נקודת מכירה נוספת
באיזור הבילויים והמסעדות של תל-אביב
קפה „מחוק מחוק"
רח' יורדי הסירה 5, ת"א.

צמדים של כתבים פרלמנטריים. בפעם הראשונה זכו בו יונה כהן, כתב הצופה, ומתי גולן, שהיה אז הכתב הפרלמנטרי של הארץ וכיום הוא כתבו המדיני של עיתונו. בפעם השנייה זכו בו יהושע ביצור, כתב מעריב, ויצחק שור מעל המישמר.

יחיד בכמקום צמד. השנה הגישו את עבודותיהם לוועדת הפרס שישה כתבים, שהבעות־פניהם של חמישה מהם, ביום שבו נודעה זהותו של האיש שזכה, העידה כאלף עדים על אכזבתם הקשה. השנה בניגוד לקודמותיה, לא זכה בפרס צמד, אלא יחיד — הכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, אלימלך רם.

רם הגיש לוועדה ארבע כתבות משלו. האחת תיארה ישיבת כנסת סוערת לפני ביקורו של מזכיר־המדינה האמריקאי לשעבר, הנרי קיסינג'ר; השנייה תיארה עברה משותפת של צימדי שרים מסיעות שונות (כגון אהוד אולמרט ויוסי שריד), שלישית דנה בפעולתה של ועדת־הפנים למיגור הפרוטקשן, ואילו הרביעית היתה בנושא היעדר החוקה.

הוועדה, שהיו חברים בה נציג המישפחה אברהם בן־יעקוב, העיתונאים מתי גולן ויצחק שור, וישב בה ראש כנציג הכנסת ח"כ ש.ז. אברמוב, החליטה פה־אחד להעניק את הפרס לרם בזכות ארבע עבודותיו, ובמיוחד בזכות הרביעית בהן, שהיתה תחקיר לעומק על היעדר החוקה במדינת ישראל.

בכתבתו זו הביא אלימלך רם דיעות מגוונות בנושא, כשהוא מביא מדבריו של דויד בן־גוריון שנאמרו בימיה הראשונים של המדינה, מדבריהם של חברי

כתב־כנסת רם
על היעדר החוקה

ועדת־החוקה עצמה וכן דיעות מומחים כגון דיקן הפאקולטה למישפטים של האוניברסיטה העברית, הפרופסור יצחק זמיר.

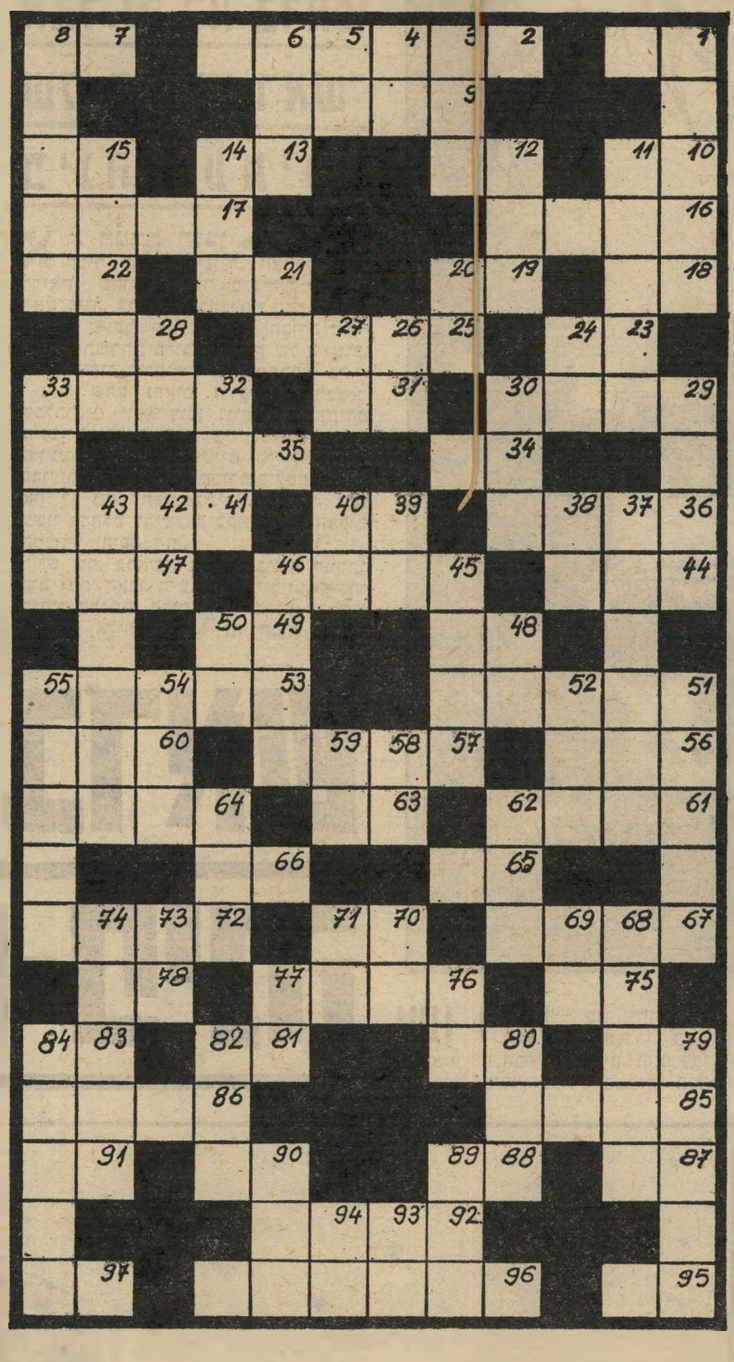
זוהי הדמוקרטיה. אלימלך רם עצמו לא התרגש ביותר עם היוודע לו דבר זכייתו. הבשורה נמסרה לו באורח בלתי־רישמי, על־ידי אחד הכתבים הפרלמנטריים עמיתיו, שהידיעה גונבה לאוזניו. רק למחרת היום טילפנו מאגודת העיתונאים לביתו, ומסרו לו את הדבר באורח רישמי.

טכס קבלת הפרס יתקיים ביום הרביעי הבא, בבית אגרון בירושלים. בטכס עתידה הוועדה לציין לשבח גם את עבודתו של הכתב הפרלמנטרי של המחלקה הערבית של הטלוויזיה, אלי לניאדו, על כתבה שנושאה היה הפקעת קרקעותיהם של הבדווים.

הגיב על קבלת הפרס אלימלך רם: „כלי־התיקשורת המותקף ביותר בכנסת הוא הטלוויזיה, המראה ספסלים ריקים וסנסציות. העובדה שחבר־כנסת רציני כמו אברמוב החליט להעניק פרס לכתב־הטלוויזיה — זה, כשלעצמו, מעורר בי מחשבות שאולי אני לא בסדר. אבל בכל הרצינות, למרות הטענות שיש לח"כים נגד הטלוויזיה, מדינת ישראל היא אחת המדינות הבודדות בעולם שבהן מליאת בית־הנבחרים פתוחה בפני הטלוויזיה. ואם זו לא דמוקרטיה — אז מה כן?"

את מגילת־הקלף שיקבל ביום רביעי מתכוון אלימלך רם למסגר, ולתלות בחדר־עבודתו. ואילו בכסף הוא מתכוון לעשות שימוש מועיל: לנסוע עם אשתו לבלות סוף־שבוע בים־המלח.

תשבץ העולם הזה 2063

מאוזן:

1. מחוספס; 2. חריצות; 7. בן־אדם; 9. מושב בשרון; 10. זכר בבקר; 12. כיסא־כבוד; 13. נוכרי; 15. מילת־תחנונים; 16. שיש לאל־ידו; 17. חבל בארץ; 18. קינה; 19. בר־בטן; 21. כלי־קיבול; 22. מסולם־הצלילים; 23. כפר־סבא (ר"ת); 25. מכלי־המיטבח; 28. גוף; 29. צח ובר; 31. תרופה; 32. קיבוץ בעמק; 34. פתי; 35. נגמר; 36. קת; 39. עליז; 41. איך?; 44. זכר בצאן; 45. קטן במידותיו; 47. מכופף־המזלגות הישראלי (ש"מ); 48. מרגיש; 49. אדמה המצויה בנגב; 51. קרה; 53. עכבר־שדה קטן; 56. נהר ברוסיה; 57. עיגול זוהר האופף גוף; 60. אלוף לשעבר בצה"ל (ש"מ); 61. עצמיות, ציבור; 63. אותו אכלו אבותינו במידבר; 64. שללו אפשרות; 65. מן המצעים; 66. זז ממקומו; 67. מתרחש לעיתים קרובות מאד; 70. ישיש; 72. פועל־מיכרה; 75. שמא; 76. קיבוץ בגליל; 78. מאותיות הא"ב האנגלי; 79. מילת־שאלה לזיהוי; 80. אומר; 81. מילת־בקשה; 83. פרוסה; 85. בירת פולין; 86. חכם ופיקח; 87. מסולם הצלילים; 88. עלוב־נפש; 90. יבשה מוקפת ים; 91. מילת־זירוז; 92. המלך שלי; 95. גיבעה קטנה; 96. עיר־הבירה הנפגעה קשות ברעש האחרון; 97. עבורה.

מאונך:

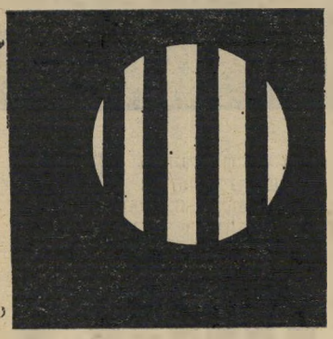
1. מן הלבנים; 3. בחילה; 4. עליז ושמח; 5. מאור קטן; 6. זה הוא (תפוך); 8. נגטיביות; 11. המדוזה היא כזו; 12. חיית־בית; 14. מן הגפיים; 15. ניצול זמן פנוי להנאה; 20. נמל־תעופה (ר"ת); 21. מכשיר־עינויים; 24. מטבע צרפתי; 26. ראש, בערבית; 27. יום בלי התחלה; 28. מתגורר; 29. מפריטי לבוש־הקודש; 30. רעד; 32. דג־נהרות; 33. מין קוץ; 37. עיר בדרום; 38. קיים, הווייה; 39. נוזל החיים; 40. פקודה מפורשת; 42. שלושה־עשר, בגימטריא; 43. בן־זוגו של זרח; 45. סיפון; 46. קיבוץ בהרי־אפרים; 48. נועם, רוך; 50. תואר־כבוד באנגליה; 51. חושך־מצריים; 52. הלכו אחרי; 54. עובד בבית־מרקחת; 55. הבטחה ממשית; 58. מיקווה־מים ענקי; 59. מבלה את הלילה; 62. לאלתר; 64. תקופה; 68. מינות; 69. קידומת הולנדית; 70. זועף; 71. בתוכו; 73. מונח בתורת־החשמל; 74. כינוי לאלוהות; 76. לוח־מתכת דק; 77. קיבוץ בגליל העליון; 79. מסורה; 80. מאבני החושן; 82. אגו; 84. סוכך קטן; 89. דומה ל־; 90. גבר; 93. חומר שקוף המשמש לצביעה; 94. אחו.

קשקשת 2063

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2061

- אולסי פרי מחייך, אחרי הניצחון. **דניאלה ויזר,** רח' הרב קוק 12, חולון
- ידלין לצור: „איזה פנורמה!" **דני גספר,** שד' וייצמן 45, נתניה
- הנוף הנשקף מחלונו של ידלין. **חיים אברון,** רח' ההסתדרות 152, חולון
- „סוהר!" **יוסי ורטר,** שד' בן־ציון 16, תל־אביב
- „כבר שעה אני מציץ בחור־המנעול, ואחותך עוד לא הורידה את הפיג'מה!" **דדי תבלין,** רח' גזר 6, תל־אביב

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי תציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„לומם", ת"א, רח' אלנבי 101

(מול בית־הכנסת הגדול)

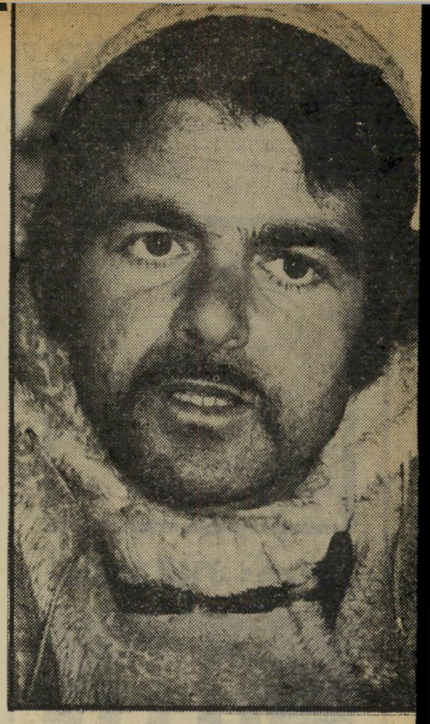

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

האגדות מספרות על אורגיות וסמים, אבל זה לא בראש של תושבי ראש־פינה העתיקה

את **המוות הלבן** מצאו השוטרים קבור בוואדי ג'עונה. חצי קילוגרם הרואין, שהוטמנו ליד בית־העלמין של ראש־פינה. כחשודים בהברחת הסם נעצרו, בשבוע שעבר, שניים מבני החבורה המוזרה המתגוררת ברובע העתיק של היישוב. ושוב הופנו הזרקורים אל המתרחש בו.

נכון שהם נראים זרוקים, מתלבשים במלבושים יוצאי־דופן ונושאי שיחותיהם אינם מקובלים. אבל מי שמחפש אצלם אורגיות וחיי־מין חופשיים, הילולות־סמים סרועות ונביאי־דת מטורפים־למחצה — אין לו מה לחפש ביניהם. מאידך, הוא עשוי בהחלט להישבות בקיסמו של המקום המבודד והיפה הזה.

יש שם, בראש־פינה, על נופיה המרתקים ובתי־האבן הישנים והציוריים, משהו הגורם לאנשים רבים לומר, ברגע הראשון להגיעם אליה: „זהו! זה הבית שעליו

אהבה הרמונית, שיתוף ויצירתיות הם המאפיינים שדויד אישלום, ראש המועצה המקומית, רואה בחבורה היושבת במלון בראש־פינה.

להיות בראש בראש־פינה

ישן ויישן עוד יותר מתגלים בסימטות ראש־פינה. רק שתי ישישות עריריות התגוררו בשכונה כשהגיעו אליה ראשוני המתנחלים והחלו משפצים את הבתים הישנים. היום כבר יש קשיים לאנשי המקום החדשים בהשגת אישור למגורים ושיפוץ הבתים בשכונה העתיקה של ראש־פינה. **צילם: שלמה פתר**

חלמתי כל חיי." כך קרה לגילי, ליוסי, לרייצ'ל, לדויד ולרבים אחרים. כולם הגיעו במיקרה, נפלו שבי והחליטו להצטרף למושבה המכונה „מושבת ההיפים", השוכנת בבתים העזובים של ראש־פינה העתיקה.

סופשבוע ניצחי

רייצ'ל („שם־המישפחה לא חשוב") הסכימה לארח את צוות העיתון בחצרון, והגישה תה מצויין חלוט מעשבים מקומיים.

„במקום הזה לא קורה שום דבר שהוא לא בסדר. את השם הרע הוציאו למקום דווקא כלי־התיקשורת. יש לנו ניסיון מר עם עיתונאים. הם באים לכאן, משחקים כאילו הם בראש אחד יחד איתנו, ואחר־כך חוזרים למישרד וממציאים כל מיני סיפורים ושקרים שמצוצים מהאצבע על מה שקורה כאן במושבה."

רייצ'ל, עובדת־סוציאלית לשעבר, הגיעה למקום לפני שבע שנים. הוריה עלו מארצות־הברית בגיל מבוגר, ובאחד מביקוריה בארץ הזמין אותה מישהו לבלות סוף־שבוע בראש־פינה. כבר באותו סוף שבוע השתקעה בבית בעלה, בית שנשכר מידי המועצה המקומית ושבו היא מתגוררת עד היום, עם בתה הילה בת השש. לפרנסתה עובדת רייצ'ל כדוגמנית לציירים.

בקבוצת הבתים המהווה את ראש־פינה העתיקה מתגוררים דרך־קבע כ־12 נשים וגברים, ובבניין בן ארבע קומות המכונה „המלון" מתגוררים עוד כ־20 נוודים־למחצה.

אורח־החיים של מתנחלי ראש־פינה נראה לבני המושבה תמוה. הם לא ניראו להוטים לעבודה קשה, צרכיהם מועטים, דיבריהם נשמעו מתפלספים מדי, ולפי

המלון שבו מתגוררת חבורת הנוודים. לפי שעה הם אינם משלמים עבור השהייה או מיסים, אך אינם מקבלים מהמועצה שירותי מים או חשמל. לדעתם, בעיית המלון צריכה להיפתר בין המועצה המקומית ומינהל־מקרקעי־ישראל. הם מתכוונים להפוך לגרעין, ולשתף פעולה עם המוסדות. התושבים ב־מושבה מתרעמים על הדימוי השלילי שהודבק להם ללא הצדקה.

לבושם אפשר היה לשייכם מייד לקבוצות של היפים או ביטניקים.

מין, סמים ודת

רשוני המתיישבים בשכונה העתיקה הגיעו למקום לפני יותר מעשר שנים. הם גילו מקום נטוש, ושיפצו את בתיהם החדשים במו ידיהם.

התושבים הנוכחיים, שחלקם הגדול גורס אמונות ותורות כמו אסטרולוגיה, זן־בודיזם, קבלה, יהדות ואלוהיות על סוגיה־השונים, מתרעמים על הדימוי שנוצר למושבה שלהם. כאנשים מבוגרים המתייחסים לעצמם ברצינות רבה, אין הם רואים באמונותיהם דבר שיש בו כדי להצביע על היותם מוזרים או משונים.

הפירסום האחרון של המקום היה החמור מכולם. בשבוע שעבר נעצרו שניים מתושבי השכונה כחשודים בהברחת הרואין. הסם, במשקל חצי־קילוגרם, נתגלה בוואדי ג'עונה, נחל יפה שבו מעיינות־מים מהם שותים תושבי המושבה. הסם, שנמצא בוואדי שבו ניבנו הבקתות הראשונות שהיוו את גרעין המושבה, מאיים להביא עליה את הקץ.

למרות שה נזהרים מלהביע דעה איש על רעהו, או לשפוט איש את מעשי חברו, מסתייגים דיירי השכונה מן הסם הקשה ומן הסוחרים בו. אולם בשיחות פרטיות אין הם מתכחשים לעובדה שרבים מהם התנסו בשימוש בחשיש ובמריחואנה, „אבל בשום אופן לא יותר מאשר במקומות אחרים בארץ ולא בצורה מופגנת,“ הם טוענים בלהט. „מה שאנשים עושים בבתיהם בצינעה הוא עיסקם הפרטי, כל זמן שאינם גורמים נזק.“ הם חוששים מאד שהגילוי האחרון יגרור אחריו הטרדות מצד המישטרה, ויהווה עילה לניסיון לסלקם מראש־פינה.

„מה שמרגיז אותי במיוחד, זה שהמקום קיבל שם של מין קטמנדו לחפשי־חוויות למיניהם. באים הנה כל מיני מציצים מיקצועיים ושוחרי־הרפתקות,“ זועם יוסי גלאון.

יוסי בן ה־24 הוא מוותיקי המושבה. זה שבע שנים הוא יושב בה, ומתפרנס מבניית אחים לחימום דירות. הוא משחדל לצייר תמונה נכונה של המקום, ולנתץ מיתוסים שדבקו לקהילה של ראש־פינה, מודיע לציבור יוסי גלאון. „אין כאן תופעות של אורגיות והוללות מינית. לעומת זאת, יש כאן ריכוז של אנשים שבודקים ולומדים את דרך החיים האמיתית של חייהם.“

„אנשים באו לגור כאן מכל מיני סיבות,“ הוא אומר, „והם בדיוק אותם אנשים עם בעיות דומות לאלה של כל אחד אחר. רוב האנשים הם ישראלים, ויש גם קבוצה של נוודים ששוהים כאן חודש־חודשיים ונעלמים למקומות אחרים. אף אחד לא שואל אף אחד מניין הגיע ולאן הוא הולך, וכולם חופשיים לעשות כרצונם. „אני חושב שרוב האנשים הגיעו לכאן כתוצאה מלחצים במקומות אחרים, ובעיקר בעיר,“ הוא מסביר. „לא הייתי קורא לזה לחזור לטבע, כי זו

(המשך בעמוד 48)

„שלא בצדק,“ לדבריו.

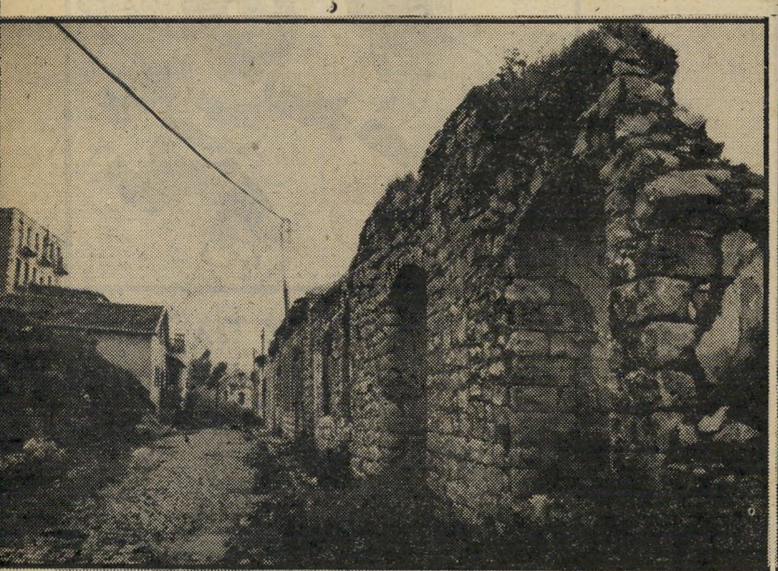

הדוגמנית

רייצ'ל ובתה הילה בת השש. „מרגיזים אותי אלה שעולים הנה לרגל לצורכי מין,“ היא אומרת. „בחורות מכאן שיורדות לתפוס טרמפ מזוהות מייד כבנות המושבה, ומתחילים לרמוז להן רמזים כאילו אינן הכל מותר.“

האסטרולוגית

שבחבורה, נילי לביא ובנה הצעיר, ארז. היא טוענת: „יש פה כביש־אבנים נהדר שאין כמוהו בכל הארץ. אנחנו נלחמנו לשמור אותו שלם ויפה, והצענו לתקן אותו, אבל בסוף כיסוהו באספלט.“

שרידים באבן

של עבר מפואר ברובע העתיק של ראש־פינה. לדיברי ראש־המועצה, אין לחבורת הנוודים „קשר“ למקום מושבם, ובמיקרים מסויימים הם אף עושים מעשים הפוגעים בחיים התקינים של היישוב.

(המשך מעמוד 46)

מטבע לשונית שחוקה שכבר לא אומרת כלום. יש כאן הרגשה של חזרה הביתה, של פתיחת דף חדש ונקי בלי שיכונים ומיפלצות ארכיטקטוניות, ויש כאן האוויר הכי נקי בארץ. כשבאתי לכאן הייתי רק בן 17, וכבר ברגע הראשון במקום ידעתי שזהו ביתי וכאן אחיה.

„חייה ותן לחיות!"

„אנחנו מקבלים כל אחד שבא לכאן כמו שהוא. לא בודקים אדם לפי כספו או תדמיתו או הרקע ההיסטורי שלו. אנחנו בעצם מיישמים כאן את הכלל של 'חייה ותן לחיות', ואולי זה מה שמפריע כל־כך לאנשים שלא רגילים לסיגנון־חיים כזה."

את אגדת ההילולות המיניות הוא תוקף בחריפות רבה: „לא קורה כאן שום דבר מיוחד! יש משפחות נשואות כדת־וכדין, עם ילדים, ויש זוגות שחיים יחד ללא־נישואין — ממש כמו בעיר. גם כאן קורה שזוגות נפרדים ונוצרים זוגות אחרים.

„הבעייה היא שבגלל שכאן מדובר בחוג לא גדול של אנשים, שנמצאים יחד רוב הזמן, אדם יכול למצוא את עצמו חי עם בחורה שרק חודש לפני־כן היתה בת־זוגו של השכן. אבל בשום אופן לא תוכל לשמוע כאן מישפט כמו 'שמע, בא לי עלייך היום, בואי נרביץ מיספר.' אין כאן תופעות כאלה, בדיוק כפי שאינן קיימות בתל־אביב. ואולי שם דווקא כן.

„נכון שבקיץ נוהגות אחדות מהבחורות להשתזף בעירום מלא או חלקי, והן מסתובבות כמו שנוח להן," אומר יוסי, „אבל זה לא מפריע לאף אחד ואיש לא יעז להעיר לבחורה שהחליטה להתרחץ במעיין עירומה. זה עניינה בלבד, ולי יש רק זכות לחשוב את מחשבותי הפרטיות בקשר לזה."

על כך יש לרייצ'ל סיפור משעשע: „הגיע לכאן יהודי דתי, שרכש בדרכים מזרונים מהמועצה כמה בתים וכנראה רצה להקים כאן ישיבה. כששמע שיש כאן בחורות עירומות, הוא עלה על הגג וטיפס על אבנים וכמעט שקיבל נקע בצוואר ונפל לתהום, עד שהצליח לתפוס מישהי מסתובבת עירומה. הוא כמובן רץ להתלונן במישטרה, אבל כשהשוטר שיחזר את המיקרה, הוא פשוט צחק מכל העניין."

תושבי ראש־פינה הוותיקים לא לגמרי הסתגלו לשכניהם החדשים, ולדיברי תושבי השכונה „רובם לא היו מצטערים אם לא היינו כאן."

ראש המועצה המקומית, יורם מאירי, מביע רוח אוהדת למדי, אם כי הוא מפריד בין התושבים הוותיקים הקבועים בשכונה לבין אורחי „המלון". „אין לי שום דבר אישי נגד אנשים שבוחרים דרך־חיים מסויימת," הוא אומר. „הם יכולים לבוא לוואדי, ולהקים מאהל, ולעשות כראות־עיניהם. אנחנו גם עוזרים לחלק מהם בתעסוקה. אבל כראש־מועצה, אני צריך לדאוג לכך שהיישוב לא ייפגע מתופעות כמו פריצת קווי־מים לשם התחברות פרטיזנית, או שפיכת אשפה במקומות שאינם מיועדים לכך.

„המושבה מתכננת את פיתוח הרובע העתיק," ממשיך מאירי. „יש תוכנית שיחזור למקום, ואם יש אנשים שקשורים אלינו כבר בקשר חיובי, יש הבטחה שבתיכנון השיחזור זה יילקח בחשבון ויוקצו משאבים כדי שהם לא ייפגעו."

שניים שיש להם „קשר חיובי" למושבה הם נילי וגידעון לביא הגרים בה עם בניהם, בועז וארז, כבר עשר שנים. הם הראשונים שעלו לרובע העתיק, בלחצה של נילי. היא „המשוגעת לאסטרולוגיה" שבחבורה, והיא טוענת: „כולנו בעצם פליטים שהגיעו לכאן בטעות, אבל פה הגענו לרמת מודעות גבוהה יותר מאשר בכל מקום אלטרנטיבי."

גדעון לביא (38), מהנדס במיקצועו, עובד כמורה בבית־הספר התיכון בצפת, והוא מופר במושבה כבעל ידי זהב היודע לתקן כל מכשיר. הוא מסוגר עם עצמו ועם מישפחתו, ואינו רואה שום הילה רומנטית סביב החיים בשכונה.

„הייחוד העיקרי בשכונה," מספר גדעון, „הוא בזה שהיא גידחת ויש בה גרעין קטן של שלוש־ארבע מישפחות, והשאר הם בודדים שמתחלפים. אבל את התדמית שנוצרה בקיץ הביטניקי שהונצח בטלוויזיה, קשה לחסל. שורש הבעייה הוא בזה שעל זרים אפשר להלביש כל מה שרוצים."

גדעון אינו מסכים עם האהדה ששפעה מדיברי יושב־ראש המועצה. הוא אומר: „נראה לי שיש סנקציות סמויות של המועצה נגדנו בצורת הזנחה של השכונה שלנו, למרות שאת השירותים הבסיסיים אנו מקבלים."

לגבי תוכניות המועצה אומר גדעון לביא: „עושים פה תוכניות לשיפוץ ושיחזור הרובע העתיק של ראש־פינה. לשיפוץ בית אחד, בית־הפקידות של ה־ברון, כבר הלך הרבה כסף אבל לא נעשה כלום. בשטח עצמו לא רואים שום פעילות, אבל יש כבר מישהו שמקבל משכורת כמזכיר העסק הזה."

תושבי השכונה דוחים כל רעיון של התארגנות לצורך שמירת האינטרסים שלהם. „זה בניגוד לעקרונות," הם טוענים, ומגלים את המילכוד שבו הם נתונים. קשה להם להגשים את עצמם בסביבה אנושית רגילה, והם מתקבצים למקום שבו נמצאים דומים להם. אך כקבוצה, הם יוצרים חריג מנקר־עיניים הגורם דחייה. הסביבה החדשה מנסה לסלקם ממקומם אך הם אינם מוכנים, בשל עקרונותיהם, להתאגד כדי להדוף את ההתקפה הצפויה אשר, לחששם של רבים מהם, כנראה תגיע לראש־פינה כשדגל המילחמה בסמים מונף בראשה.

גן־עדן!

לבועז (9) ולארז (6) ליפי של המקום, כאן זול לגדל ילדים.

„אסור לסלק אותם!"

תושבי הרובע ואנשי ראש־פינה מבחינים ברורות בין אורחי 'המלון' הארעיים, לבין התושבים הקבועים שברובע. אנשי 'המלון', המונים כיום כ־20 נשים וגברים, היו מסויגים והסכימו רק לייצוג בדמותו של דויד איש־שלום, צעיר תל־אביבי בעל תואר בפסיכולוגיה השוהה ב'מלון' זה שבועות אחדים.

„גלעתי לראש־פינה תוך כדי נדודים בחיפוש אחר זהותי," מספר דויד, „ולא יכולתי להשתחרר מהרושם העצום שהמקום הזה נטע בי. חזרתי לכאן מתוך כוונה לבנות פה את ביתי ולהיבנות כאן."

המישטרה פשטה על „המלון" בתקופה האחרונה עם כלבי־גישוש לגילוי סמים, אך העלתה חרס. תושבי ה„מלון" הנוכחיים מנסים לחסל את תופעת הארעיות ואת אווירת ה'בית־מלון־ללילה' שאיפיינה את המקום עד כה.

במלון מתחילה פעילות כלכלית משותפת. „הרעיון הוא לבנות את עצמנו מבחינה כלכלית," הוא מסביר. „למשל, אחד החברים קנה עדר־צאן קטן, מתוך ידיעה שברגע מסויים העדר ישמש את כל החבורה. אבל ללא תכתיבים, הכל יקרה באופן טבעי. יש כוונה גם להקים גלריה שבה נציג ונמכור עבודות־אמנות, אומנות ומלאכת־יד רצינית. עובדים על הקמת בית־מלאכה לפיסול, ויהיה גם גן־ירק. הכל, בישיתוף־פעולה ובהרמוניה."

משה מאור

adas עושה לך יופי

ADAS
תכשירי טיפוח, איפור ויופי מעולים לכל סוגי העור.
להשיג בתמרוקיות המובחרות,
בשק"ם, המשביר לצרכן וכל בו שלום.

שאלו בחנויות של "מבצע ניחושון ADAS-BRUT"
וזכו בפרסים נהדרים.

בואו נרוץ

גם אתה יכול.
גם אתה מסוגל לרוץ להנאתך ולהפחית בכך ממשקל גופך. הריצה היא הפעילות היעילה ביותר לשיפור הבריאות ולשחרור ממתחים. מבצע צב"ר (צעיר, בריא, ערנן) הבין למענכם חוברת מצויירת ובה הדרכה כיצד לרוץ נכון בבית, בשכונה ובחיק הטבע.
שלחו גלויה למבצע צב"ר, ת.ד. 33311 ת"א, ותקבלו חינם את החוברת:
"בואו נרוץ".

„העולם הזה" 750
תאריך 14.3.52

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, פירסם כתבת־תחקיר ראשונה בסידרה „אור על פני אפיק", הכתבה פיענחה לקורא את הניגודים והמניעים למלחמה בהודו־סין * — מלחמה שהתנהלה עד לפני כשלוש שנים. לפני 25 שנים היה „העולם הזה" העיתון הישראלי היחידי שהחזיק כתב קבוע בדרום־מזרח אסיה. במקביל הוכאה כתבה תחת הכותרת „פרשת דרכים: גוי־דלהי, קאראצ'י, רומא", שהציגה את מגמת מישרד־החוץ הישראלי לניתוק פוליטי מאסיה.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנים, תיארה כתבה מצולמת את הניסיון שנערך בעזרת קיבוץ שער־העמקים, להכשיר כני כפרים ערביים להקים קיבוץ ערבי. לא נפקד בשבועון סיקור חגיגות פורים, שנערכו בסימן של צנע. מבקר־התיאטרון של העיתון התייחס להעלאת המחזה „אילוף הפוררת" לוויליאם שקספיר על קרשי תיאטרון „הבימה".

בשער הגיליון, האקרובטית השוויצית ליאונה קרמן, ואריה טרזן, שהופיעו השבוע לפני 25 שנה בזירת ה„זירהטרון" כ־רמת־גן.

חוכנית להקמת בריכת „גורדון" ✶ נתן דונביץ מקבל

מיכתב־פיטורין מ„הארץ" ✶ „מכבי" מקנאה ב„הפועל"

העם

האקדחים לא ירו

בשנים עברו טירטרו סוללות של אקדחי פקקים כמכונות־ירייה, קרעו גרבי־ניילון או שמלות־משי, ולא הניחו לאזרחים של־וום לישון במנוחה בלילה. „איזה נוער פראי וחסר־חינוך" נאנחו הקשישים, ו־הלכו הביקה מרוצים.

השנה לא ירו באקדחים. מישהו קבע שהם מסכנים את הבריאות. הנוער, ממוש־מע ומנומס — צייח. החג, שסימל פעם את התגברות חדוות־החיים של ילדים קט־נים וגדולים, צעירים וזקנים, התרוקן מתוכנו — עוד זיכרון אחד של עבר רומנטי, שחלף ללא שוב.

נשף פורים 1952

אך האקדח שנעלם לא גרם לכך לבדו. במדינה של 1952 דרושה פקודה מלמעלה, חתומה ומאושרת כחוק, בתוספת מיצעד צבאי, כדי ליצור זכר למצב־רוח מרומם. חדוות־החיים הספונטאנית, הבלתי־כבולה, הפורצת גבולות וגדרות, שוב אינה מצוייה במדינה. פה־ושם קנו אותה בכסף, במחיר כרטיס־כניסה ובתחפושת יקרה, אולם לגבי הכלל היה זה יום ככל הימים. יום־זיכרון לקשישים, שזכרו את העדלאידע האחרונה לפני 17 שנה. יום ריק לרוב רובם של אזרחי ישראל, שנולדו בארץ או שבאו אליה אחרי תאריך זה.

חל־אביב

אחד מאלף

בוקר תמוז יוקד אחד ירדו עשרות אלפי אזרחי תל־אביב אל חוף הים. כשלעיניים נזדקר שלט עירוני: הרחצה אסורה, עבר־יינים ייענשו. מחקר עירוני גילה שההזנחה ואי־תיכנון הביוב, גרמו לזרימת מי־השופ־כין אל הים, זיהמו אותו ואיימו במחלות על המתרחצים. היה זה בקיץ 1949.

העירייה הואשמה על־ידי הציבור ב־שלילת נחמת־הים, היחידה בקיץ התל־אביבי הבלתי־נסבל, הגיחה לקייצים לח־לוף על־פני הים המזוהם, ולא פרעה לאזר־חיה חוב־בריאות ראשוני במעלה על־ידי תיכנון מחודש של רשת ביוב, וטיהורם של מי־הים. ההסבר השיגרתי: חוסר־תקציב.

ניחושים ושמועות לקראת הקיץ הבא גילו, שהעירייה החליטה לתקן את המצב, הפיחו תיקווה בלבות תושבי העיר.

כרזה של העירייה גילתה השבוע, כי לצת־עתה היא מסתפקת בהצעה אל כל המעוניין בשטח של 20 דונם בקטע החוף שבין רחוב גורדון לנמל, תמורת תוכנית שתכלול בריכת־שחייה של 100×30 מט־רים, וכל השירותים הכרוכים בה. לפי ההצעה תיבנה הבריכה חלקה בים וחלקה ביבשה. ואליה יוזרמו מי־הים לאחר טיהו־רם וסינונם מהזוהמה. ההצעה, המחכירה חלק מחוף־תל־אביב לבעל־הון פרטי, ש־יפיק ממנה תועלת מיסחרית, הופכת את השימוש החופשי בחוף הים לרחצה רבת־הוצאות, שלא תפתור את הבעייה אלא לחלק קטן מתושבי העיר, הסיבה: בברי־כה יוכלו להתרחץ, בעת־ובעונה־אחת, 300 איש בלבד, שייצגו את תושבי הכרך בן 300 אלף התושבים ביחס של אחד לאלף.

עיתונות

רעם ביום בהיר

בבית הארץ התפוצצה פצצה, ופגעה בחמישה מעובדי המערכת הקבועים: שו־למית לב־ארי, עורכת מדור לאשה; נתן דונביץ ומרדכי ארציאלי, כתבים תל־אבי־ביים; יצחק וייט ושלמה גרבר, כתבים ירושלמיים. כל החמישה קיבלו מיכתבים זהי־תוכן: „מפאת הקיצוצים הדרושים ו־עקב שינויים בכלכליים שחלו לאחרונה ניאלץ, לצערנו, לוותר על שירותיך. הנ־מישלוח, קפצו על המציאה במהירות רבה. אך הסכימו להעביר את התלבושות לאנשי הכשרת מעיין־ברוך *, כיוון שהיה בפיהם נימוק מכריע: בכך ימצאו יותר חן בעיני חברותיהם.

המישלוח האמריקאי להפועל עורר את קינאת מכבי, שרצתה גם היא במשהו בנוסח אמריקה, אך מאמציה להשיג מיש־לוח דומה לא הוכתרו בהצלחה מרובה. אולם אז באה שגרירות ארצות־הברית ב־ישראל לעזרה בצורה מקורית: היא הגי־שה שי למכבי — סירטי־קולנוע המדגימים על המסך כיצד יש להתאמן ומה על הכדורסלנים לעשות בכדורסל החדיש.

או"ם

שובע נגד מין

תומאס רוברט מאלטוס ניבא בשנת 1798 סוף שחור לאנושות: האוכלוסיה העול־מית תלך ותגדל בקצב גיאומטרי, ואילו סל־המזון העולמי יגדל בקצב איטי. התו־צאה, לפי מאלטוס: העולם כולו יגווע באחד הימים ברעב. ההצלה היחידה: מיל־חמות, מחלות ורעב, שיקטינו מדי־פעם את מיספר הפיות.

החודש קם יו"ר הנהלת אירגון המזון והחקלאות הבינלאומי, וגילה תגלית חד־שה: לא הריבוי הטיבעי יוצר את הרעב, אלא להיפך, הרעב יוצר את הריבוי ה־טיבעי. הרעב, ובעיקר ה„רעב החלקי" של תזונה בלתי־מספקת מתמדת, הורס את כוחו ורצונו של האדם, אולם בד־בבד הוא מגביר את תשוקתו המינית והריבוי ה־טיבעי שלו (מתוך סיבה גופנית: כבד שאינו ניזון די־צרכו חדל מהחליש את הפעילות המינית בתוך הגוף). קיים, אי־פוא, מעגל־קסמים: רעב, בריאות לקויה, ייצור ירוד, דלות, ריבוי בקצב מטורף ושוב רעב.

אומר חזואה דה־קאסטרו: יש לשבור את האחוות הפיאודליות בעולם, לעודד שותפויות חקלאיות. כתוצאה מכך יהיה לאנשים מזון די צרכם, ושוב לא יהיה צורך לפתח מיבצעי־הסברה מלאכותיים לצימצום הילודה (דוגמת המיבצע המתנהל זה כמה שנים ביפאן). הכבד האנושי ה־שבע יתייצב במערכה נגד התאווה המי־נית, ויצמצם את הילודה המוגברת ה־מסוכנת.

כדורסל

במקום נעליים, סרט

המישלוח שהגיע למרכז הפועל כלל דברים רבים: נעלי־התעמלות אמריקאיות גבוהות, תילבושות רבגוניות, מגיני־ברך לכדורסלנים. היה זה פרי הענקתו של הבוס היהודי המחייך של הכושים מ־הארלם גלוב טרוטס, רובי ספייר־שטיין, שהתפעל משחקני הכדורסל הישראליים. קבוצות הפועל, ששמעו על אודות ה־הלת הארץ."

תגובתם של המפוטרים, שבהם הלמו המיכתבים כרעם ביום בהיר, היתה הת־קשרות מיידית עם ועד עובדי הארץ וא־גודת־העיתונאים, והחלטה משותפת שה־פיטורים אינם חוקיים. הגימוק להחלטה: מתוך מיכתבי־הפיטורין אין להסיק שאיש מהמפוטרים גרם לאי־שביעות־רצונה של הנהלת הארץ.

המפוטרים, שגינו את הנהלתם על ש־נזדרזה לפטר עובדים, ביניהם ותיקים, בטרם החל המשבר הכלכלי לתת אותות ברורים, הסיקו: התעלמות מחלטת מן הפיטורין תוך שימוש באמצעי־לחץ (הש־בתת עבודת העיתון) היא לטובת העניין, ותביא להשבת המצב לקדמותו.

אך דעתם של גורמים אובייקטיביים במערכת הארץ היתה פסימית יותר: אין לכפות על מעביד פרטי, ולא־כל־שכן עורך עיתון, העסקתם של אנשים בניגוד לרצונו, ויהיה נימוקו אשר יהיה. לעומתם טענו מצדדי תוכנית הפיטורין, שהיה מקום לצמצם במערכת הארץ, שמנגנונה הוא המנופח שבמנגנוני עיתוני הבוקר — ועתה, הוסיפו, הגיע הזמן.

לכך ניתוספו המחסור בנייר־עיתון, אשר שני עמודיו היומיים קוצרו מכלכל את רשת כתבי העיתון, והתוכנית הכלכלית החדשה, שתאלץ את מוציאי העיתונים להעלות את מחיר הגליון.

אנשים

אחרי ששר־החוץ **משה שרת** חתם את שמו בעברית בספר־האורחים של עיר־יית גלאזגו הסקוטית, זכה במתנה מיוחדת מאת ראש העיר המארחת: זוג כפתורי־שרוול (חפתים) עשויים זהב, הנושאים את סמל העיר.

הקומיקאי האמריקאי **ג'ואי אדמס** (שער העולם הזה 749) סיפר, בהגיעו לפאריס, בדיחה נאה שאותה ייחס **לדויד בן גוריון**. הבדיחה: כאשר מטוס־נוסעים חונה בישראל, מודיעה הדיילת לנוסעים: „אנו עומדים לחנות בישראל — נא להדק את החגורות."

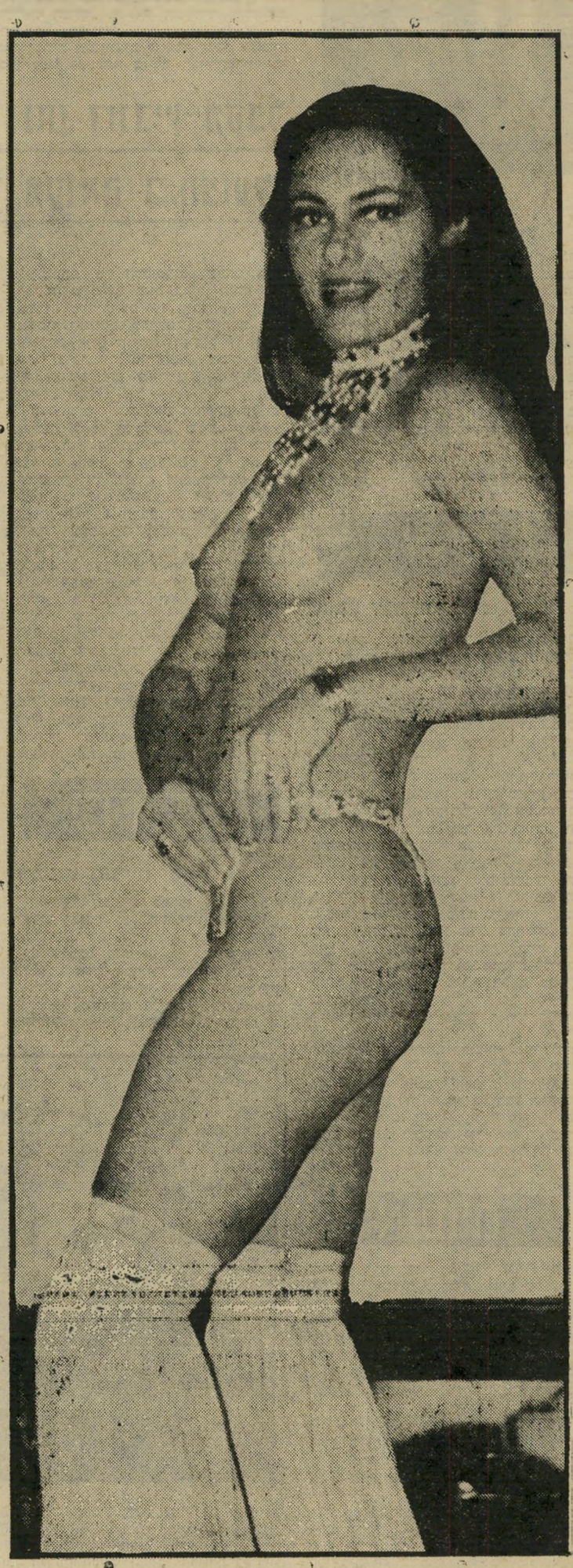
* מילחמת הודו־סין — התנהלה, עד להפסקתה הראשונה, בין צרפת לבין מור־דים קומוניסטים, ואחר הפכה ל„מילחמת וייט־נאם".

* הפועל מעיין־ברוך היתה, לפני 25 שנים, אחת מהפתעות הכדורסל הישראלי, ואחר־כך שיחקו מרבית שחקניה בהפועל תל־אביב.

מיהו הערבי?

תמונה מתוך כתבה שהתפרסמה לפני 25 שנה על ניסיון מהפכני לקלוט ערבים בקיבוצים. התמונה צולמה בכרם של קיבוץ שער־העמקים בעת קציר עשבים שצמחו בין הגפנים. בין חברי הקיבוץ עומד (שני מימין) לאיוס מוטאנס, חבר הגרעין הערבי המקבל הכשרה בקיבוץ.

רחל מרחלת על כל השולם

אם התלבטתם עד היום במי לבחור כ־מלכת החשפניות של מינכן — בא עתון הערב המינכני הנפוץ אבנד צייטונג (עתון־ערב) ועשה זאת בשבילכם. בכתבת־ענק, המשתרעת על פני עמוד שלם של העתון, קבעו עורכיו ללא עוררין: **ליאורה** ה־

ליאורה - מלכת חשפניות מינכן

הידיעה על ליאורה כ„אבנד־צייטונג" הגרמני
גרמנים מעדיפים ישראליות

ישראלית היא הגדולה מכל חשפניות מינכן ואין לה מתחרות.

כותרת הכתבה בה הוכתרה ליאורה בתואר המכובד זועקת: „נערת הסטריפטיז הממורמרת ביותר במינכן." ומי שלא ידע מי זאת עד אז, יכול היה ללמוד זאת מעל דפי העתון.

„ליאורה מפנקת את הגברים," נאמר בכותרת־המישנה של הכתבה, „והיא קופצת עמם גם ליהלומן." ברגע הראשון מתעורר כמובן הרושם שליאורה אינה אלא נציגת־מכירות של בורסת־היהלומים הישראלית, ועוסקת בעידוד מכירות של יהלומים מ־ישראל. אבל התמונה המצטיירת מדברי האבנד צייטונג היא קצת שונה. וכך מתוארת בה ליאורה מישראל:

„בתחום החשפנות, חסרה משמרת־צעירה במינכן. אין מחסור ביצאניות במינכן. אבל יש מחסור בחשפניות מוכשרות. הפורנו־גרפיה הטהורה פגעה קשה מאוד בקאב־רטים. בעל־מועדון הלילה מקסים, **ולטר פלונר** טוען: „זאת שערוריה מה שהן מציעות היום ומה הן דורשות תמורת זה."

„היוצאת מהכלל היא צעירה ישראלית בשם ליאורה. פלונר עצמו מכנה אותה 'תופעת־טבע'. זה שייך גם לכל מה שנוגע לטיפול באורחים. היא ניצבת לבדה בפיסגה, בודדה בצמרת. אומר עליה פלונר: 'היא מפנקת את אורחיה לא רק בלילה אלא גם במשך היום. כתוצאה מכך הם באים גם בערב הבא למקסים. וכשהיא יוצאת עמם למסע קניות היא אינה פוסחת גם על חנות היהלומים. היא ממורתה גדולה וזאת השיטה הכי מתוחכמת.'

„קורה לא אחת שאורחים, המזמינים את ליאורה לבלות עמם את כל הערב, משאירים על השולחן 3000 מארק (כ־12 אלף ל"י). אחד המעריצים הגדולים ביותר שלה הוא הומר והמלחין **ז'ז האמפריס**. כי כוח הקרינה של ליאורה בא מפניה. גם בעירום מלא היא נראית כנערה תמימה בעלת עיני קטיפה."

דמעות עמדו בעיני כשסיימתי לקרוא את הכתבה. סוף סוף יש מישהו שמייצג בכבוד את המדינה בחו"ל. ואני משוכנעת שתסכימו איתי שאחרי הדברים האלה אין מי שראויה יותר ממנה לפרס העובד־המצ־טיין או לפרס עובד־ישראל. כשגמרתי אומר להציע את מועמדותה לאחד משני הפרסים האלה, חייגתי למועדון מקסים, אחד ממועדוני־הלילה המפוארים של מינ־כן. ביקשת לדבר עם ליאורה פה אל אזן.

תחילה אמרו לי שהיא מופיעה לעבודה רק בשעה 11 בלילה בדיוק, שעון מינכן, ואומנם, כמה דקות אחרי 11 היא כבר היתה שם. החתימה בוודאי את כרטיס ה־עבודה שלה כמו שעון. קיבלתי אותה ל־טלפון.

„ליאורה, אפשר לדבר איתך עברית?" שאלתי רכות.

„מה?" היתה התשובה באנגלית.

ניסיתי עוד פעם את המשפט בעברית והבנתי מיד שזה נשמע באוזניה כהוטנ־טוטית.

„את לא מדברת עברית?" תמהתי בגר־מנית.

„לא! מה פתאום?!" היתה התשובה. „אבל הרי את מישראל?"

„אני לא מישראל ומעולם לא הייתי שם."

בהתחלה חשבתי שאולי היא מתביישת במוצאה, כמו יורדים רבים. אבל בהמשך השיחה הסתבר ללא ספק, שליאורה אינה אלא **מריה** ושמוצאה מאחת ממדינות דרום־אמריקה. איזו? היא לא רצתה לה־גיד. ולא רק שאינה ישראלית, היא אפילו לא יהודיה, למרות שקוראים לה מריה ובקושי היא יודעת איפה זה ישראל.

„אז למה כתבו עלייך שאת מישראל?"

„באמת מחיתי על כך," אמרה ליאורה־מריה. „לא רציתי שיכתבו עלי כאן ואני לא רוצה שגם אתם תכתבו עלי בישראל."

זכיתי שרצונו של אדם — כבודו, אז אין לי יותר מה לכתוב לעליה.

אהבה נוסח אמריקה

היום כבר ניתן לאמר "אהבה נוסח עולם", כי מוצרי הקוסמטיקה המעולים של **דֶיִיל** אומצו בעולם כולו.
ויש לכך סיבות טובות: תכשירי **דֶיִיל** מיוצרים ע"י ARMOUR-DIAL INC.,U.S.A.
אחד הקונצרנים הענקיים, המאגד בתוכו מפעל למוצרים פרמצבטיים, כאשר המעבדות למחקר רפואי תורמים לאיכותם ורמתם ההיגיינית הגבוהה של מוצרי **דֶיִיל**; במוצרי **דֶיִיל** (להבדיל ממוצרים דומים) הדגש על איכות החומרים המרכיבים את המוצר ולא רק על ריחם; את מוצרי **דֶיִיל** ניתן להתאים לסוג העור והשיער.

דֶיִיל-סבונים, שמפו לשיער, דאודורנטים ואנטי-פרספירנטים.

יבוא ושיווק: פזליין בע"מ, טל. 02-232296, 02-226783

dial

דֶיִיל-אוהב לרענן אנשים

לנ- שחוט פרסום בע"מ

לה ולי

הסבון לאוהבים להיות יחד

לה ולי–הסבון לאוהבים להיות יחד.
ב-3 צבעים ובניחוח מיוחד
חדש מעץ הזית

רחל מרחלת על כל השולם

פרנקנשטיין בלי תחפושת

צלם־העיתונות **שבתאי טל**, שהוא נציג השבועון הגרמני שטרן בישראל, הצליח להוריד תוך שבועיים שיבעה קילו ממישקלו. הוא עשה זאת בדיאטה מיוחדת־במינה. מזה שבועיים הוא אוכל הכל, אבל בשיטה הנוזלית. הוא בולע סטייקים, אבל רק אחרי שהם נטחנים טוב־טוב בבלנדר והופכים לעיסה שאותה הוא יונק מתוך קש. רק בעניין הצייפס יש בעייה. אשתו עדיין לא הצליחה למצוא את המתכון איך להכין צ׳יפס בצורה נוזלית.

אבל אם אתם חושבים לאמץ את הדיאטה הזאת, לא הייתי מציעה לכם. כי אם כדי להגיע אליה צריך לעבור מה שעבר שבתאי, אז מוטב כבר להישאר שמן.

הכל התחיל בכמה כאבי־ראש קטנים. אחרי בדיקות אחדות הסתבר, שמה שגורם אותם הוא שן־בינה, שלוחצת על העצב. טל היה מוזמן לצאת לפני שבועיים לכנס כתבי השטרן ברחבי העולם, שנערך ב־המבורג. הוא החליט להשאיר את שן־הבינה בארץ לפני צאתו.

ביום שישי אחרי־הצהריים, אחרי הרדמה מקומית, ניגש רופא־השיניים שלו לניתוח שהוא די שיגרתי — עקירת שן־בינה. השן קצת התעקשה. נראה שהיו לה אמביציות לנסוע עם שבתאי לגרמניה. רופא־השיניים נאלץ להיעזר בפטיש ואיזמל כדי לעוקרה. אבל נראה שהוא חבט באיזמל קצת חזק מדי. לא רק השן נבקעה, גם עצם־הלסת השמאלית של טל נשברה.

הוא הובהל מייד לבית־חולים, שם עבדו רופא אף־אוזן־גרון ומנתח פלאסטי במשך שלוש שעות, לעשות קיבוע של הלסת. כדי שעצם־הלסת תתייצב מחדש היה צורך לנעול את פיו של טל למשך חודש ימים. ועשו לו את זה בלי חוכמות, עם חוטי־ברזל. בשלב זה, שבו אין טל יכול לפצות את פיו, הוא נאלץ להזין את עצמו רק דרך קש.

אבל היה לזה לפחות יתרון אחד. במסיבת פורים האחרונה הוא לא היה צריך להתחפש. כולם אמרו לו: „איזו תחפושת נהדרת של פרנקנשטיין יש לך!״

שבתאי טל
טיפול ותופו

המרגלת שחזרה אל הכפור

בנורווגיה קראו לה „מאטה־הארי הישראלית.״ מיום שנפתח מישפט רשת־המחבלים הישראלית בלילהאמר, בינואר 1974, שבתה **סילביה רפאל** את לב כל רואיה, והלהיבה את דימיון קוראי העתונים שיכלו לראות רק את תמונותיה.

סילביה בת ה־36, ילידת דרום־אפריקה ובת לאב יהודי, היתה אז אשה גבוהה ויפת־מראה, שההבעה הנשית שעל פניה היתה בלתי־נשכחת. בבית־המישפט נהגה לחבוש כובע־פרווה לבן, שכיסה את מחצית פניה.

לא היה זה פלא שהיא כבשה את לב כל כתבי־העיתונות שכיסו את האירוע, והפכה גיבורה בלתי־מעורערת במשך כל תקופת המישפט. כולם גם הבינו את עורך־הדין הנורווגי **אנאוס שיוט**, שלימד עליה סניגוריה והתאהב בה תוך מהלך המישפט.

מה שקרה בינתיים, ידוע לכל: סילביה ישבה כשנתיים בבית־הכלא, יצאה לדרום־אפריקה, חזרה לנורווגיה הקרה כדי להינשא שם לאנאוס שיוט בשילהי השנה שעברה, קיבלה פקודה־גירוש האוסרת עליה לחיות שם. בימים הקרובים היא עומדת לעזוב את נורווגיה יחד עם בעלה, כדי לגסות לבנות את אושרם במקום אחר.

מה שלא ידוע הוא כי בשלוש השנים שחלפו מאז המישפט, שוב אין סילביה אותה אשה שהיתה במהלכו. כאשר פורסמה השבוע תמונתה, בעיתוני נורווגיה, נדהמו כל אלה שהעריצוה: האם זה מה ששתי שנות מאסר מסוגלות לעולל לאשה? סילביה, שסירבה להצטלם מאז מישפטה, מטעמי ביטחון ומחשש לנקמה, נתגלתה שונה לחלוטין מכפי שהצטיירה בדמיונם של מיליוני קוראים בעולם.

הסיבה היתה פשוטה מאד. תצלומה של סילביה, שפורסם עד כה, היה תמונת־ילדות שלה, שנלקחה מדרכונה.

סילביה רפאל אחרי — ולפני
תצלום ישן והאמת שלו

ניבחרת הכדורגלנים הגרושים

אף פעם לא ידעתי איך להיות כדורגלן הולך עם נישואין. אני, אישית, לא הייתי מוכנה שיהיה לי בעל כדורגלן, בעד כל הון שבעולם, אפילו אם יקראו לו שפיגל או שפיגלר. עכשיו מסתבר לי, שלא רק אני מחזיקה בדיעה זו. כמה נשות כדורגלנים ידועים מהליגה הלאומית סבורות, כנראה, בדיוק כמוני.

אם לשפוט לפי מה שאני שומעת בחוגי הספורט, הרי בקרוב אפשר יהיה להרכיב נבחרת לאומית שלמה מכדורגלנים שזה־עתה, התגרשו או העומדים להתגרש בקרוב. כי מה שקורה באחרונה זה שיש כמה כדורגלנים שמתגרשים יותר מהר משהם מכדררים במגרש.

קחו, למשל, את **הרצל קביליו**, שוערה של קבוצת מכבי־יפו, שהוא גם שוער־המישנה של ניבחרת ישראל. עד לפני שנתיים הוא היה אלוף השאפות של יפו. ובין אלה ששמו עליו עין במיגרש, היתה גם נערה בת 17 בעלת עיניים משגעות. הנערה היפואית ממש מתה על הרצל, ולא רק מפני שהוא הזכיר לה את חוזה המדינה. הם נישאו כשהיא היתה כבר בחודש הרביעי להריונה.

אוהדי מכבי יפו עשו חאפלה גדולה

הרצל קביליו ומשה אוננה
מימחץ ותוצאתו

כשלזוג נולד ילד, במזל־טוב. שכן, מה שהאוהדים דואגים יותר מכל הוא שיהיה דור־המשך לכדורגלני הקבוצה הבולגרית.

אבל עברו כמה חודשים, והאושר לא שרר במעונם של הרצל ורעייתו הצעירה. לפני כמה חודשים הם התגרשו. ומה שמעניין, אחרי כל האהבה הגדולה לא אותו בעצמו כדי שימשיך בדרכיו.

התרומה החיפאית לניבחרת הגרושים היא **שאול חייק**, חלוצה השחרחר וה־מחונן של מכבי חיפה. לפני ארבע שנים התאהבה בחייק נערה תל־אביבית. למרות שהזהירו אותו שהוא קצת צעיר בשביל ני־שואין, היה חייק רעב לאשה חוקית לא פחות משהוא רעב להבקעת שערים.

אבל הוא לא לקח את הנישואין כל־כך ברצינות. היום הוא כבר גרוש, חי לו לבדו בדירה שכורה בחיפה, וכשהוא בא לתל־אביב, יש לו דירה משלו ברמת־גן. מי שעומד להצטרף בימים הקרובים לניבחרת הגרושים הוא אחד מחלוציה הכישרוניים והצעירים של מכבי תל־אביב, שהוא אומנם נשוי כבר שלוש שנים, אבל זה מזמן לא רואים אותו יחד עם אשתו. „הגירושין אצלו,״ אומרים חבריו, „זה עניין טכני בלבד.״

ואם לא ברור לכם מי יהיה הקפטן של ניבחרת הגרושים, אז יש לי חדשות ב־שבילכם. לתפקיד זה ראוי יותר מכל **משה** („מוצי״) **זיאון**, כדורגלן מכבי יפו וניב־חרת ישראל, שהוא זתיק הגרושים על מיגרשי־הכדורגל של ישראל.

אני מצפה עכשיו רק לאיזה אמרגן זריז, שיערוך מישחק בין ניבחרת ה־כדורגלנים הנשואים לניבחרת הגרושים.

טוב לו בקיבוץ

עד לפני שנה היה **שמואל נחמיאס** (23) אחד הכדורסלנים המצטיינים בקבוצת הפועל תל־אביב, ובניבחרת ישראל. אבל

שמואל נחמיאס
אהבה ושכרה

בשל הסיכסוכים שהיו לו עם קבוצתו, הוא הועבר לשנה לקבוצת הכדורסל הקיבוצית של הפועל גיבעת־ברנר—נען.

נחמיאס, שחסר לו רק סנטימטר אחד כדי להגיע לגובה של שני מטרים, הוא סטודנט שנה שנייה במכון וינגייט. אבל אם לא יקרה משהו בלתי־צפוי, הוא עומד להיות שייך בזמן הקרוב לא רק לקבוצת־כדורסל קיבוצניקית, אלא גם לקיבוץ עצמו.

מה שקרה הוא שבין מישחק למישחק, שיחק נחמיאס גם קצת באהבה. סוף־סוף הוא כבר בחור גדול, ומותר לו. אבל מפה־לשם הסתבכו קצת העניינים. באהבה, לא בכדורסל. הם התגלגלו בצורה כזאת שהסתבר לו שהוא מוכרח להתחתן עם החברה הקבועה שלו, ולעשות את זה מהר.

מכיוון שהוא סטודנט מחוסר־פרנסה, הוא הגיע למסקנה שהפיתרון הטוב ביותר בשבילו יהיה להיות קיבוצניק, לצמיתות. וכך, אחרי שיישא בקרוב את חברתו ל־אשה, הם יעברו מן העיר אל הכפר. מה שקשה לו עדיין להחליט הוא לאיזה קיבוץ להצטרף: לגיבעת־ברנר, או לנען, שלקבו־צת־הכדורסל המשותפת שלהם הוא משתייך.

מה שברור הוא שבעונה הבאה ימשיך שמואל נחמיאס להופיע בקבוצת גיבעת־ברנר—נען. מוסר־השכל: לא רק דרך הכיס יכולה היום קבוצת־כדורסל לרכוש שחקן מצטיין. גם דרך הלב.

דבר השבוע

סופרים אנגליים ממוצא יהודי טוענים: „היהודים הם ראוותנים, טורפנים, חמרנים, חמדנים, צבועים, גזענים, בעלי מנטאליות גטו וכולי וכולי...

(היהדות) נשלטת על־ידי שלושה מאפייני גטו: פחד, קניינות וחמדנות..."

מישפחה שכזאת

א. בגידת האינטלקטואלים

כיסוי בקיעים בטיח, אופייני ביותר בחברה הישראלית. בכל מצב שבו מתעוררת בעייה כלשהי — מטייחים. נוהג זה אינו פוסח על הסיפרות והתרבות הישראליים ומיכלול בעיות־הזהות שלהן. לא זו בילבד שנוהג זה דומיננטי בתרבות הישראלית, אלא שהוא הפך אחד מאושיותיה, מאבני־היסוד שלה, תוך הפיכת יוצרים רבים לטייחים.

סופרים רבים, באיכויות שונות, עושים מיחייתם כבעלי־טורים בעיתוני הבוקר והערב, תוך שהם נותנים פיתחון־עט מתמיד להגיגי־הטיוח שלהם, וכמינהגה של חברה שלמה, שהם מתיימרים להיות מופקדים על ערכיה, אין הם בונים דבר, אלא מטייחים ופוצחים פה בשירת־היצירה.

חנוך ברטוב, במדורו הפרט הקטן במעריב, תחת הכותרת אירגת מן המישפחה מציג את אחת הדוגמאות המאלפות של טיוח תרבותי, עמוס תילי־תילים של הצטדקויות ופיתולי־נפש אינטלקטואליים — שרק סופר עיברי יכול להתברך בהם — המכסים אמיתות, וחושפים רצונות. בסיגנון אפולוגטי מתחיל ברטוב את מאמרו בהתפלספות מילולית נוסח תקופת־ההשכלה, על גדולת־היהודים בקישלי־המיכתבים שלהם: **בכוחה מתחו גשרי־נייר על פני גבולות מדיניים, תרבותיים ולשוניים, קיימו והעשירו את האחדות היהודית...** תוך היעורות באיגרתו של חסדאי אבן־שפרוט מקורדובה, מעמיד ברטוב את עצמו כמותח גישרי־נייר על־פני גבולות מדיניים, תרבותיים ולשוניים, ומביא לקוראיו את תוכנה של תיבת־המיכתבים שלו.

המיכתב הראשון שבתיבתו של ברטוב נתקבל מידיד, בוקר בטכסאס, החרד לגורל ישראל, ותוך כדי חרדותיו ותיאורן, מוסיף להן ברטוב מרכאות להמחאת גישרי־הנייר שלו כמו: **תוך הדגשת מתינותו ו„ישר־ליבו" של פאדאל...** מאחר שאותו ידיד של ברטוב דן, במיכתבו, באמיתות־יסוד של ישראל והיהדות, אמיתות שאינן נר־אות מן הסתם לממונן, מגדיר ברטוב את ידידו כ„נפש פשוטה", משמע — נפש שאינה מורכבת כנפשו־שלו.

את מיכתבו השני קיבל ברטוב מ„ידיד־כאח־לי בלונדון", אחד מחבורת ידידים שהקים לעצמו בימי שהותו שם כניספת־התרבות של ישראל. ידידים שאותם הוא מכנה: **מן האינטלקטואלים המעטים שעשו את כל הדרך חזרה מניכור נמר לדבקות גיברת בזהות היהודית...** הצגת־מצב, העלולה להעלות את התחושה שברטוב מוכר את יכולת־השיכנוע שלו על־מנת לקבל שוב את מישרת הניספח בלונדון.

בהמשך דבריו על מיכתב זה, מספר ברטוב על קבוצה של „סופרים למען ישראל" שאותה אירגן בתקופה שקדמה למילחמת ששת־הימים. אותו ידיד, שברטוב אינו טורח כלל להביא את שמו, כותב במיכתבו על המצב בישראל כפי שהוא נראה לו: **מצב היהודים בארץ מעומעמת זו אינו בשום־פנים כל־כך מסוכך. הוא פשוט מאד קטסטרופאלי. אין מקום שאשתי ואני נקלעים אליו, שלא ניתקל בשינאה עצמית ובספיקות הפנימיים המכרסמים ומכלים את בני־עמנו. בכל מקום מסכירים לך כי היהודים הם ראוותנים, טורפנים, חמרנים, חמדנים, צבועים, גזענים, בעלי מנטאליות־גטו וכולי וכולי...**

לאחר הגדרה שכזו על כל היושבים בציון, בא אותו ידידי של ברטוב ומביא במיכתבו שיר „פרי־עטו של סופר יהודי מפורסם" על־מנת להוכיח השקפותיו אודות יצר הכלייה העצמית הרווח בארץ. מבלי לנקוב בשמו של אותו „סופר יהודי מפורסם" מצטט ברטוב את השיר ממיכתב חברו:

האם זה טוב ליהודים?
אינך יכול שלא להצטער מאד.

חנוך ברטוב

כאשר הם נלחמים איש באחיו.
אני לא שם עליהם — ומה אתך —
כאשר הם נלחמים איש באחיו.
אין הפלשתינאים מרגיעים אותנו,
(גולדה אמרה זאת במו־פיה)
בכלל עם של ממש.
לכן זה לא בסדר (היגיון)
לראותם נרדפים ונהרגים.
ומכל מקום זה טוב ליהודים.
לפלשתינים אין מולדת,
וזה הפך אותם לטרדנים.
זה ממלא אותם מורת־רוח,
ומי אוהב אנשים כאלה?
לנו יש תעשייה צבאית,
שוטרים וארכיאולוגים,
אנשים שאפשר לסמוך עליהם,
אנחנו מוכרים אפילו נשק לנוצרים
(עסקים הם שוב עסקים)
וזה מוכרח להיות טוב ליהודים.

ובהמשך אותו שיר שמחברו עלום־שם, ממשיך ידידו המישפחתי של ברטוב ומספר על פגישתו עם: **גויה בעלת דרכון ישראלי...** וכוונתו לסופרת לין ריד באנקס * אשר לדבריו, היא: **לא היתה מסוגלת להאמין שהשינאה העצמית (זלכסטהאס, במקור הנרמני) היהודית יכולה לרדת למדרגה כזו...** וברטוב ממשיך בציטוט מהמיכתב: **היא סירבה להאמין במלוא־כוגדנותם של האינטלקטואלים שלנו. וכך החליטה לחקור את הדבר ולראיין כמה מהם...**

ב. אלף גרונות

ברטוב ממשיך בהקמת המישפחה היהודית המטוייחת, שעימה הוא מונה את כולנו, ומוסיף: **בשמיים ימחלו לי — אבל איני קורא קבוץ של השכונון היהודי־האנגלי הזה.** וממשיך ומספר על ארבעה סופרים, לא בולטים, אנגלים ממוצא יהודי, שאת איכות כתיבתם ניתן לסווג בליגה השנייה של הסופרים בישראל: חיים ברמאנט, ברניס רובנס, ברייאן גלאנוויל ופרדריק רפאל. ומסביר ברטוב: **המראיינת בחרה בארבעה אלה משום שהתרשמה כי ביצירתם מפיץ יסוד זה של השפלה־עצמית...**

נושא זה של השפלת היהודים את עצמם שמטריד את הגויה בעלת הדרכון הישראלי הביא, לדיברי ברטוב, לתגובתו של חיים ברמאנט שאמר למראיינת: **ביקורת עצמית אינה שינאה עצמית וודאי לא אנטישמיות יהודית...** והגברת ברניס רובנס השיבה: **סופרים כבריאן גלאנוויל כותבים מתוך חופר־הבימחון והבילבול שלהם־עצמם, מתוך כוז למוצאם. אבל אני מרגישה בבית ביהדותי...**

בשלב זה של טיוח מישפחתי, ממנה ברטוב עצמו כשר־הצדק וכותב: **אחרי שעשינו צדק לשניים הראשונים, נפנה לגלאנוויל ולרפאל... והראשון מביניהם משיב לשאלת המראיינת הגויה בעלת הדרכון־הישראלי, כי: (היהדות) עודנה נראית לי פרימיטיבית מאד, נשלטת על־ידי שלושה מאפייני־גטו: פחד, קניינות וחמרנות. כל זה מוצדק, כמובן, היסטורית, אבל לאהוב אותם אי־אפשר...**

הגיבור הרביעי במישפחתו המתכתבת של ברטוב הוא פרדריק רפאל, הזכור לקהל הישראלי מתסריטיו לסידרת־הטלוויזיה חלומות של זוהר ומתסריטו לדארלינג. ובסיגנון טיוח על עקרון הנגטיב מציג ברטוב את רפאל לקורא במגמה שידחה אותו: **היה לו רגע של שיכרון יהודי, ערב ששת־הימים, ומגודל ההזדהות עם הנצחון קרא לכנו שנולד אז יהושע. הוא גם היה מן הראשונים שהתפכחו וכימי מאי 68' כתב, כי ליכו עם הסטודנטים בפאריס ולא עם הישראלים ש„ריממ" אותו כאשר מענו שנשקפת לישראל סכנת־קיום ואחר־כך הנחילו לערבים מפלה מוחצת כל־כך...** מובן שברטוב שוכח לציין כאן, כי הוא היה זה שטען לפני רפאל את הטענות שזה הציגן אחר־כך כ„רמאויות".

וכאן משווה ברטוב את תשובתו של רפאל לשאלות הגויה בעלת הדרכון־הישראלי, תוך חיבוט בכל הישראלים שאינם פוסעים בדרכו המטוייחת של מחבר חלומות של זוהר: **כך גם תשובתו — בכתב — ללין ריד באנקס, שאני יכול לשמעה נאמרת באלף גרונות גם בעיברית ישראלית...** ואכן, דעתו של פרדריק רפאל, המזכירה את גאום־הפתיחה בחלק האחרון בחלומות של זוהר: **מה אני? היכן אני? קולאז'? פאפטיש? עירבוביה? המון? אני סופר, ואני יכול להרשות לעצמי לאכלס המונים ואפילו קצת עירבוביה... מדוע אני דורכי ביחס ליהדות שלי? משום שאני מסרב לעמוד במתחיה... אינני חש מחוייבות לבדית ואפילו לא מכרעת בעניינים יהודיים...**

ג. האם פשטה הסיפרות העברית החדשה את הרגל?

אחרי הצגת דיעות חצויות שכאלה, הופך ברטוב את מסקנותיה המישפחתיות של הגויה בעלת הדרכון־הישראלי למעין השקפת־עולם אישית של עצמו: **ואילו היא תמיכה פחות — ורק אנגליה יותר — מן הנראה לעין: „פעמים אחדות ההיתמה אותי נטייה זו של הלקאה**

---

* באנקס, סופרת ירחוני־נשים בריטית, שהתגוררה כמה שנים בארץ, ומזה 10 שנים בונה לעצמה תדמית ישראלית. בתמורה אף התארחה באחרונה ב„מישכנות שאננים" בירושלים. באנקס נתפרסמה בשעתה בזכות סיפרה „החדר דמוי ל."

עצבית אצל סופרים יהודיים אחדים — לא הייתי מכנה זאת אנטישמיות, שכן זהו דבר שונה לגמרי. אף כי אילו כתבה אותם לא יהודיה כמוני, היו כלי ספק מכנים זאת באיתו כינוי... וכאן, כקונקנת עלי־גפן, מרכיב ברטוב עצמו על נושאת־הדגל של ביקורת ההלקאה־העצמית, ומבשר לקוראיו: **אבל זה אינו כך.** זו המישפחה. המישפחה המפורקת, המשחקת את התפוררותה לעיני העולם. והו סוג האיגרות שמחליפים ביניהם נכוכי־הזמן מקצה העולם ועד קצהו. זה לא — איגרת תימן. ואולי כל זה הרכה פחות רציני, אלא רק מאמצי נואש לעורר תשומת־לב... במלים אחרות, חנוך ברטוב מציג סופרים יהודיים שאינם נוהגים לעסוק באמנות הטיוח העצמי, כבואשים המחפשים אחר „תשומת־לב.“

לקראת סוף הרשימה מגיע ברטוב לפיתול של טייחנים הראוי למלוא ההערכה, בדבר האופן שבעזרתו ניתן לנצל את קומפלכס בעיותיהם של סופרים אנגליים ממוצא יהודי, לצורך טיוחיו הישראליים: **כותרת מאמרה של לין ריד בארנק היא: „מדוע מוחרחים הם להתמיסם בהלקאה עצמית?“ באיתו עמוד מתפרסמת מודעה על „שבוע הספר היהודי“ בלונדון. אז זה טוב. אני קורא את שמות ההרצאות באיתו שבוע, ואני מוצא גם דרישת־שלום מן הבית. סופרת ישראלית צעירה, ענת פיינברג, מרצה — על מה? — ניחוש אחד: „האם פשטה הסיפרות העיברית החדשה את הרגל?“. נכון־אי־לא, אבל פשיטת־רגל עושה תמיד חדשות, גם בגולה וגם במולדת. ויש יהודים המוענים, שאילמלא פשיטת־הרגל היו מתים כבר מזמן ברעב, ולא היו מגיעים לכאן שהגיעו...** במילים אחרות, כאשר סופר אנגלי ממוצא יהודי מעורר בעיות, הרי אליבא ד'ברטוב זהו „מאמץ נואש לעורר תשומת־לב,“ וכאשר סופרת ישראלית מקשה שאלות, הרי זה „לעשות תמיד חדשות.“

לשם מה כל הבלא־בלא הזה? על מה ועם מי מתפלסף חנוך ברטוב? מדוע הוא מגייס את כל בעיות הסופרים ממוצא יהודי באנגליה? מדוע הוא מתעלם מכך שסיפרות שלמה של דור, שהוא נמנה עימו, „פשטה את הרגל“? מדוע הוא מטייח את העובדה שאין למצוא ביצירותיו התמודדות בטענות של זהות, ערכים, חברה, פלסטינים — וכל שאר הבעיות המטרידות סופרים אנגליים ממוצא יהודי?

האשלייה המישפחתית הזאת שמנסה ברטוב להביע, אשלייה של שייכות — בין האווירה התרבותית בישראל ובעיותיה החברתיות־פוליטיות, לבין עולמם של סופרים ממוצא יהודי באנגליה, מטרתה ליצור „גשר של נייר“ כפי שמגדיר זאת ברטוב בינו לבין גויה **בעלת דרכון ישראלי**, מאחר שהוא אינו מסוגל ליצור „גשר של נייר“ עם הסיפרות המתחילה להתהוות בישראל. ברטוב עוסק במישפחה שאינה קיימת כלל. ואם קיימת היא — בכזב קיומה.

יהודה עמיחי: ארבעה שירים חדשים

אנתולוגיה מודרנית

שיר 32

כְּשֶׁהָיִיתִי צָעִיר. הָיְתָה הָאָרֶץ צְעִירָה. וְאָבִי
הָיָה אָב כָּלוֹם. כְּשֶׁשָּׂמַחְתִּי. שָׂמְחָה. כְּשֶׁקָּפַצְתִּי
עָלֶיהָ. קָפְצָה תַּחְתַּי. הֶעָשֹׁב שֶׁכִּסָּה אוֹתָהּ בָּאָבִיב
רִכֵּךְ גַּם אוֹתִי. אַדְמָתָהּ בְּקֵרֶן בָּאָה לִי
כְּמוֹ עוֹר בָּקוּעַ בְּכַף רַגְלִי. כְּשֶׁאָהַבְתִּי אָהֲבָה
גְּדוֹלָה. הָכְרְזוּ עַל שְׁחִרוּרָהּ. כְּשֶׁשָּׁעֲרִי
הַתְּנוּסָס. הִתְנוֹסְסוּ דְּגָלֶיהָ. כְּשֶׁנִּלְחַמְתִּי.
נִלְחֲמָה. כְּשֶׁקַּמְתִּי. קָמָה וּכְשֶׁשָּׁכַבְתִּי
הִתְחִילָה לִשְׁקֹעַ אִתִּי.

עָכְשָׁו אֲנִי נִפְרָד מִכָּל זֶה.
כְּמַדָּק שֶׁהִרְבֶּק בּוֹ יָבֵשׁ. אֲנִי
נָתַק וּמִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ עַצְמִי.

לְפִּי זְמַן מָה רָאִיתִי מְנַגֵּן קְלָרְנִית
בְּתִזְמֹרֶת הַמִּשְׁטָרָה שֶׁנִּגְנָה בְּמִצְוַדַּת דָּוִד.
שָׁעַרְתִּי לְפִי נְפָנָיו שְׁקֵטִים: פָּנִים
שֶׁל 1946, אוֹתָהּ שָׁנָה יְחִידָה
בֵּין שָׁנִים מְקֻרָּסְמוֹת וְנוֹרָאוֹת
שֶׁבָּהּ לֹא קָרָה כְּלוּם מִלְבַד תִּקָּוָה גְּדוֹלָה וְגִיגִיתוֹ.
וּשְׁכִיבָה בְּחֶדֶר שֶׁקֶט עִם נַעֲרָה בְּלֵילוֹת יְרוּשָׁלַיִם.
לֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ מֵאָז. אַךְ הַתִּקָּוָה
לָעוֹלָם טוֹב יוֹתֵר לֹא פָּסְקָה בְּפָנָיו. עַד הַיּוֹם.

אַחַר כָּךְ קִנִּיתִי לִי נְקִנִּיק לֹא כָּשֵׁר
וְשָׁגִי כְּעָכִים וְהָלַכְתִּי אֶל בֵּיתִי.
שָׁמַעְתִּי עוֹד אֶת חֲדָשׁוֹת הָעֶרֶב.
אָכַלְתִּי וְשָׁכַבְתִּי עַל מִשָּׁתִי
וְזֵכֶר אַהֲבָה רִאשׁוֹנָה בָּא אֵלַי
כְּתַחוּשַׁת נְפִילָה בְּטֶרֶם שְׁנָה.

שיר 37

קֶרֶל מַרְקֶס. קַר מַר שְׁמֶךָ
אָדָם בְּצַאתְךָ וְיהוּדִי בְּקִבְרְךָ בְּגֶשֶׁם זָר.
„עַל הַלֶּחֶם לִבְנוֹ יִהְיֶה הָאָדָם“: בְּעַצְמְךָ. לֶחֶם
לִבֵּד. לֶחֶם בְּחֹדֶד עָמוּךָ
כְּבָר עֶגְלָה מִן הַמַּאֲה הָאַחֲרוֹנָה
כְּבָר מִתְגַּלְגֶּלֶת וְהוֹפֶכֶת הַכֹּל.

אֲנִי כָּאן, בְּיוֹם חֹרֶף זֶה בִּירוּשָׁלַיִם
שֶׁבָּהּ יְהוּדִים עֲיֵפִים מְחַפְּשִׂים עַל הַגּוּף.
עַצְמוֹת בָּרִים. חָזֶה. בֶּטֶן וּמִפְסָעָה: סַכָּנָה וְאַהֲבָה.
עוֹרִי עֲדַיִן מִגֵּן עָלַי מִפְּגִי הַגֶּשֶׁם.
אַךְ בְּאַחַת מֵהֶמְעוֹתַי, אִם עוֹד אֶבְכֶּה אֲנִי,
יִהְיֶה מִן הַמַּיִם הָאֵלֶּה הַיּוֹרְדִים עָכְשָׁו מִשָּׁמַיִם.

קֶרֶל מַרְקֶס עִם זָקָן, כְּמוֹ צָדִיק, שׁוֹחֵט
וּבוֹדֵק שֶׁל הַסְּטוֹרְיָה שֶׁתִּהְיֶה כְּשֵׁרָה, כֹּחַ וְכֶסֶף.
רָאָה, שָׁמְתִּי מְנוֹרָה לְיַד חַלּוֹנִי לַעֲשׂוֹת לִי
שֶׁטַח שֶׁל אוֹר, אֲנִי מִשְׁלֵם שָׂכָר דִּירָה בְּזִמּוֹן.
גַּם זֶה קַו הַגְּנָה שֶׁמֵּאֲחוֹרָיו מֵיָד צְבָאוֹת
אוֹיֵב עִם טִילִים וְרֶעֶם. קֶרֶב אַחֲרוֹן
וּמָוֶת רִאשׁוֹן שֶׁאֵין אַחֲרָיו.
רָאָה, אֲהוּבְתִּי מְלַטֶּפֶת אֶת חָזִי,
שֶׁהוּא הַצַּד הַשָּׁעִיר שֶׁל רְגָשׁוֹתַי.

קֶרֶל מַרְקֶס. הַטָּפָה הָאַחֲרוֹנָה
הִיא תָּמִיד דִּמְעָה.

שיר 38

פֶּה שֶׁבּוֹכֶה וּפֶה שֶׁצּוֹחֵק
נִלְחָמִים זֶה בָּזֶה מוּל קָהָל שׁוֹחֵק.

אוֹחֵז אֶת הַפֶּה, קוֹרֵץ וְנוֹשֵׁךְ
אֶת הַפֶּה, דָּם מַר וּמוֹעֵךְ

עַד שֶׁיֹּאמַר הַבּוֹכֶה. צוֹחֵק אֲנִי,
עַד שֶׁיֹּאמַר הַצּוֹחֵק, בּוֹכֶה אֲנִי.

שיר 68

קְטַנָּה תַּדָּקָה אֶת בַּגְּשֶׁם. מַטָּרָה קְטַנָּה
לִטְפּוֹת וּמַטָּרָה קְטַנָּה לְאַבֵּק בְּקֶרֶן
וְלִרְסִיסֵי פְּצָצָה. כִּטְגֶךְ רָפָה,
לֹא כְּעוֹר תֹּף שָׁטוּחַ וּמָתוּחַ: רָפִיחַ
דּוֹר שְׁלִישִׁי. סָבָךְ. הֶחָלוּץ. יָבֵשׁ בְּצוֹת.
נִקְמַת הַבְּצָה חֲלָה בָּךְ. אֵת מְלֵאַת
שִׁגָּעוֹן טוֹבָעֵנִי וּמְבַעְבֵּעַ בְּשֶׁלֶל צְבָעִים.

וּמָה תַּעֲשִׂי עָכְשָׁו? תַּאֲסְפִי אֲהֻבוֹת
כְּמוֹ בּוּלִים. יֵשׁ לָךְ כְּפוּלִים וְאִישׁ לֹא
יַחֲלִיף אִתָּךְ וְיֵשׁ לָךְ נְזוּקִים.
קְלֶלֶת אִמֵּךְ רוֹבֶצֶת לְיָדֵךְ. כְּעוֹף מוּזָר.
וְאֶת דּוֹמָה לָהּ.

חַדְרֵךְ רִיק. וְכָל לַיְלָה מְצִיעִים בּוֹ
אֶת מִטָּתֵךְ. זֶה עִנְּשׁ גִּיהִנּוֹם
שֶׁל הַמִּשָּׁה: לִהְיוֹת כְּלִי יָשָׁן כָּזֶה.
כְּלִי קֶמֶט. כְּלִי כֶּתֶם. כְּמוֹ שְׁמֵי קִיץ אֲרוּרִים.

ארבעה שירים אלה לקוחים מתוך מחזור השירים „הזמן“ ליהודה עמיחי העומד לראות אור בקרוב בהוצאת „שוקן“. שירי „הזמן“ עדיין לא ראו

שיר־ערך־מוסף

בחטף

הוצאות־הספרים בארצות־ערב סובלות הפסדים כבדים עקב הקמת הוצאות־ספרים מתחרות בישראל. באחרונה החלו מדפיסים בארץ ספרים פרי־עטם של סופרים ערביים מפורסמים כמו **תופיק אל־חכים** ואחרים, וספרים העוסקים בהיסטוריה של האיסלאם. ישראל מייצאת ספרים אלה למיזרח־התיכון, שם מרוכזים הקניינים העיקריים של ספרים על תרבות האיסלאם ● מחלוקת כספית נתגלעה בין המשורר **אריה זקס** לבין עורכי כתב־העת ס/קריאה, המונעים עצמם מלשלם למשורר שכר־סופרים עבור שירים שפירסם בכרכי כתב־העת ● על ערב־שירה העומדת להיערך בבית ביאליק בתל־אביב, בהשתתפות המשוררות הצעירות **אילנה אביאל, אסיה, מרגלית מתתיהו ועדנה מיכוון**, מהלכת שמועה כי האחרונה בין המשוררות, עדנה מיטוון, מחברת את שיריה בעזרת מכונות־החישוב המופצות על־ידי חברת מיטוון, ואף טרח משורר מכובד לציין כי „בסוף כל שיר היא מוסיפה מס־ערך־מוסף“ ● משורר עמלן תל־אביבי, שהתפרסם בזמנו על קבלת מענקים עבור כתיבת תמלילים לאופרות שמעולם לא הועלו על קרשי הבמה, משוטט באחרונה בגוש בתי־הקפה, ברחוב דיזנגוף, שם מתרכזים משוררים ואנשי־ספר, ומבשר על מערכת־שינויים שהוא עומד לבצע בהרכב הפרסונאלי של עורכי המוספים־הסיפרותיים בעיתונות העברית.

כ"ו אדר תשל"ז, 16.3.77 שנה 41 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2063

העולם הזה

וידויין של שתי צעירות ישראליות שמלך המאפייה היהודית בן ה־72 פרש עליהן את חסותו

היינו נערותיו של גן

חלן קול

בילי גורביץ

סטאשר